

AZ ISTEN KÖNYVE

ÍRTA:
HOCK JÁNOS

BUDAPEST, 1940.
URBÁNYI ISTVÁN KIADÁSA

BEVEZETŐ SOROK AZ ISTEN KÖNYVÉHEZ.

A mi Urunk *Jézus Krisztus* meghalt a Golgothán; *Szellemt* itt hagyta az *evangéliumában*; *Szent testét és vérét a hitben* helyezte el, *állandó tanítóul* pedig megígérte és elküldötte a *Szentszellemet*. Ezen hármass ténye által a mi Urunk *két főcsoportra osztotta földön hagyott nyáját*

Az egyiknek eledelül saját testét és vérét, hagyta, hogy ezzel őket a hitükben állandóan táplálja és fokozatosan erősítse. Ezek az *Ő* érző, szerető, de még mindig vezetésre szoruló gyermekei, akiknek lelki szükségük van ilyen érzékelhető összeköttetésre is az *Úr* és önmaguk között. Sajnos sokan vannak még, akik a lelki fejlődésnek a csúcspontját egyedül az *Úr Jézussal* való empirikus, vagyis érzékleti egyesülésben vélik feltalálhatni. Hitéletüket: ebben bevégzett tökéletességüknek tekintik és a legtöbb esetben itt megfeneklenek. Az *Úr Jézus* szellemétől és életpéldájának követésétől azonban még mindig távol élnek. *A gyónás és az áldozás szentségi erejét nem* testi gyarlóságainak és bűnös hajlamaiknak a kiirtására használják fel, hanem a gyónás után életüket ismét csak ott¹ folytatják, ahol félbehagyták. Így lesz a bűnbánat szentsége a lelki újjászületés helyett gyakran csak megtévesztő formassággá, az elkövetett bűnöknek *alaki kiegyenlítésévé*; nem gyógyító balzsammá, hanem csak kábító narkotikumká, amely pillanatnyi könnyebbülést okoz, de nem irtja ki gyökerestől a halálos fekélyeket.

Az ilyen gyenge, formalista hívők szárnyaikat mintegy összevonják és magasabbra emelkedni már nem tudnak. Sőt gyakran nem is akarnak; azt hiszik, hogy ők már célhoz értek. *Készségük* megvan már a hitre, mert állandóan gyónnak és áldoznak, de *képességük* sajnos, még mindig nincsen. Nem tudnak kiemelkedni és véglegesen szakítani az anyagvonallal. Minden egyes nekilendülés után ismét visszacsúsznak a testiességnek és a földi érdekeknek silány vonalába. Ezekre mon-

dotta az Úr: *A lélek ugyan kész, de a test még gyenge!* Ezek az érző alpból kinőtt juhok az Úrnak, akik rendesen egyenletességi (érzésbeli) túlsúlyban vannak ugyan, de az, anyagilag még mindig elvegyülve, lelki érzékiségre is kiválóan hajlamosak.

A másik hívő csoportnak, amelyben a lények ellenállhatatlansági túlsúly aknáit fogva már előbb kialakultak, mert bukásuk által lelki öntudatra jutottak és most már fokozatosan tisztulnak kiforrott lelki egyéniségekké, az Úr szellemi ígéretet tett: — Elküldöm néktek a Szentszellemet! Ezen gyermekeit az Úr az élet nehéz próbáiban edzi meg és hitüket nemcsak a szentségek kegyelmi erejével táplálja, hanem az Ő szent evangéliumának ereje által is neveli és fejleszti. Az Úr Igéiben ugyanis lelkeket átalakító erő és igazság lakozik, miuátn a Szentszellem felvilágosító és átmelegítő kegyelme rejlik bennük. Ezért akik a szent evangéliumokban az Úr ígét nemcsak megérteni, hanem már követni is tudják, azok már a lelki tisztulásnak az egyenes ösvényén haladnak. Kétségtelen, hogy ezeknél a gyónás és áldozás még inkább megkönnyíti az, emelkedés küzdelmeit, mert az evangéliumi, igazságoknak és szeretetnek követése a legbiztosabb út Krisztushoz. Úgy tekintünk tehát minden igazságot és minden szeretetet, bárminő alakban nyilatkozzanak is meg életünk cselekedeteiben, hogy ezekben az Úr elrejtett Igéi hatnak és működnek. Hiszen Ő tanított meg bennünket úgy az igazságra, mint a szeretetre. Ezért helytelen, mikor egy tudós, vagy feltaláló lángész egy-egy új igazságot az Úrból kikapcsolva a tudomány nevében, hirdet. Minden igazság csak az Úrnak egy-egy élő Igéje lehet, amelyet nem a test és vér nyilatkoztatott ki a mi gyarló elménkben, hanem a Szentszellem, Aki minden igazságnak kútforrása, sugalmazott a kellő időben az emberiség lelkébe. Igazság alatt azonban ne értsük egyes korszakoknak gyarló tévelygéseit, amelyek csak átmeneti időkre szóló „látszatigazságok”, amelyek az idő rostáján csakhamar keresztül hullanak, hanem értsük a Szentszellemnek örök időkre szóló, megváltoztathatatlan kinyilatkoztatásait. Csakis ezekre mondotta egykor az Úr: *Ég és föld elmúlnak, de az én szavaim el nem múlnak mindörökké!*

Mikor az Úr megígérte, hogy elküldi a Szentszellemet, vagyis az igazságnak és a világosságnak Lelkét, mely majd megtanít bennünket minden igazságra, eme szavaiban az utóbbi csoportnak az életfeladatait is megjelezte. Ez pedig

nem más, mint a kinyilatkoztatott! *igazságoknak a terjesztése. Mindenki, aki akár öntudatosan, akár öntudatlanul terjeszti az igazságokat embertársai tökéletesítésére, az a Szentszellem munkájának az eszköze a földön.* Az ily lelkeknek célja és küldetése a világosság felé való állandó törekvés, amely az isteni kinyilatkoztatásoknak az emberekkel való közlésében és a világ fokozatos nevelésében áll. Egyszóval, ők már az Isteni igazságoknak a szolgálatában munkálkodnak. Ezek a kiválasztott lelkek, akik nagyon gyakran öntudatlanul szolgálják az Úr céljait. Ők az *igazi papok*, akik állandóan nevelik és fejlesztik az emberiséget.

Így érthető meg, hogy már az ősegyházban is külön választotta az Úr a pásztorot és a nyáját. Az egyik az irányító és vezetésre alkalmas tanító volt; a másik az engedelmes és békén legelő bárány. Az első csoport volt a legszentebb hittitoknak az őre, letéteményese és osztogató ja. Ők voltak a *beavatottak, akiket Krisztus a világ világosságának nevezett.* Ezekre bízta a *krisztusi Igéknek*, vagyis az örök igazságoknak a terjesztését, hogy az egyes korszakok érettségi fokozatai szerint *tanítsák a híveket, és gyengébb testvéreiket* folyton magasabb színvonalra emeljék. Szent Pál is rámutat, hogy a *Krisztusban élő kisdedeknek még csak tejet kell adni, az erősebb táplálékot pedig a már fejlettebb lelkeknek. Az előbbieket* lelki igényeiket *külső alakosságokkal* és érzéseikre ható szertartásokkal is ki tudják elégíteni; e csecsemőket a Krisztussal való állandó testi egyesüléssel kell egy fensőbbfokú életre felnevelni. *Az erősebbeket azonban már az ő Igéivel* és igazságaival vezethetjük az életszentség útjára. A nagy tömeg számára ez az út még nem járható. A kiválasztottak azok, akik már alkalmasak a *Krisztus* szellemével való *közvetlen egyesülésre*; egyrészt a szent hittitoknak a megérzésével, másrészt az isteni szeretetnek a gyakorlásával.

Mióta a világ fennáll, azóta az isteni kinyilatkoztatások is szakadatlanul folynak. S valahányszor egy-egy új eszmével vagy igazsággal gyarapodott az emberi művelődés, azt mindenkor *Krisztusból* merítette. Ő volt a világnak állandó nevelője, az örök Mester! Aki kinyilatkoztatott! igazságaival folyton alkalmazkodott érettségi fokozatainkhoz. Ezért nincs is más célja a kinyilatkoztatásoknak, mint a mi Urunk Jézusunknak a *tökéletesebb* megismertetése. Ennek pedig *kétféle útja van.* Vagy *értelmi*, vagy *érzéketi*, amely legtöbbször szimbólumok útján történik. A cél azonban mind a kettőnél

egy: *Őhozzá vezetni a lelkeket Az érettebbeket az egyenes úton, a gyengébbeket pedig kerülő utakon.* Biblikus kifejezés szerint: — *Vagy a keskeny ösvényen, vagy a szélesre taposott országúton.*

Ne higyük tehát, hogy mihelyt az Úrral a hitben egyesültünk, bárminő teljes legyen is a mi hitünk, már elértük a mi életünknek *isteni célját*. Korántsem! *A hit nem cél, csak isteni út és eszköz a tökéletesedéshez.* Életünknek ez a tökéletesedés a végcélja. Szent Pál is megmondotta, hogy úgy a hit, valamint a reménység egykor elmúlnak, tehát nem örök célok, csak Istenhez vezető lépcsők. Így pl. az *érzéketli egyesülés az Úrral csak a földi életre terjedhet ki.* Ezért egy szűkségképpen előállott ideiglenes állapot, egy folytonosan megújuló isteni csoda, amelyet csak az emberi gyengeség tesz szükségessé s amelyben az isteni szeretet túlzása (superabundantia cordis) nyilatkozik meg. Hogy az ilyen egyesülés még mindig nem jelentheti a végcél\, kitűnik abból is, hogy *csak a testi emberre van korlátozva.* Megszűnik abban a pillanatban, mihelyt a lélek a testéből kiemelkedve tiszta szellemi lény³é válik. A Krisztussal való érzéketli egyesülésnek tehát csakis egy átmeneti célja van. Egy előkészítő feladata: *méltóvá tenni a testet,* hogy vele az Úr szelleme közvetlenül is egyesülhessen. Ezért az ilyen egyesülés a jóakarátú ember *testét az Isten ideiglenes templomává avatja fel.*

Csak amikor ez már megtörtént, akkor kell az ilyen lénynek *teljes önátadással beleilleszkedni a megváltás nagy munkakörébe.* Minden készségével az Úr rendelkezése alá kell magát bocsátania. *Nem elég egy-egy pillanatnyi érzéketli egyesülés az Úr testével és vérével, hanem egész szívünkkel, lelkünkkel és minden erőnkkel állandóan kell vele egyesülnünk,* hogy teljesen Benne élhessünk. Fia nem így volna a dolog, akkor minden jámbor keresztény az áldozásnak egyszerű ténye által már a lelki tökéletesség vonalába juthatna, holott ezt csak a *Krisztussal* való teljes és állandó lelki egyesülés révén remélhetjük. Csak az ilyen egyesülés lehet az Úrral egy tökéletesen bevégzett teljes egység, a *szent Pál-féle: — Én benned, te Bennem!*

A cél azonban még ezen egyesüléssel sincs végkép elérve, mert *Krisztusban* megnyugodni még mindig csak bizonyos fokú lelki önzés; nem az isteni tökéletességnek önzetlen és önfeláldozó ténye. *Tehát még mindig nem isteni erény.* (Virtus paradigmaticus.) Aki *Krisztusban él,* az már békében él;

de akiben *Krisztus* él, az már Vele együtt küzd, szenved, és harcol. — Résztvesz tehát a megváltás munkájában, hogy szt. *Pál* szerint: — *betöltse Krisztus megváltásából a rá eső részt.*

Nem elég tehát saját üdvösségünknek az egyoldalú biztosítása; pld. beletemetkezni az emberektől elszigetelt zárdai életbe, ahol csak a saját lelkünk üdvösségéért élünk. *A végcél nem lehet csupán öncél, hanem mindig csak a megváltó krisztusi cél, amely az összeség üdvének és tökéletessé, gének a célja.* Ezért senkisésem érheti el üdvösségét önző módon, amíg azt az összeségből kiszakítva és elszigetelődve csupán önmagáért keresi. Érezzük ezt a különös törvényt önmagunkban is, mert *az ember még saját boldogságát is csak a másoknak okozott boldogságban találhatja fel.* Ezt hangsúlyozzák és értessék meg astelki vezetők minden alkalommal és erős, biztos hanggal figyelmeztessék híveiket kötelességeiknek a betöltésére. Csakis ily módon szabadíthatják fel a lelkekben szunnyadó *Krisztusi* szellemet és egyéniséget.

Ugyebár, a *Krisztussal* való *testi egyesülésnek* szimbóluma az Isten szolgálatára kiválasztott helyeknek és tárgyakkal a megszentelése is? Ezzel akarjuk mindezeket méltóvá tenni az Úrhöz. De *a templomokat* sem elég a felszentelés által alakilag előkészíteni az Úr részére, hanem *belső tartalmat is kell adni nekik. Be kell tölteni azokat az Úr szellemével, tisztasággal, igazsággal, szeretettel, szabadsággal, szépséggel és békeséggel.* Ezért csak annak szabadna *testileg* egyesülni az Úrral, aki magát teljesen kiüresítvén, méltóvá tudja már tenni a legbensőbb *szellemi* egyesülésre is. Ezt nevezi szt. *Pál:* — *Az Úr teste megkülönböztetésének!* Aki pedig erre még nem érett, az jobban teszi, ha nem veszi magához az Úr szent testét és vérét, nehogy az apostol szerint „*kárhozatot egyék és igyék magának!*” Azért akik azt hiszik, hogy a rendszeres áldozás által már teljesen benne élnek a hitélet tökéletességében anélkül, _ hogy életüket is átalakítanák, azok öntudatlanul csúsznak bele a lelki érzékiségbe, amelynek végső elágazása a testi bukás is lehet. Ellenben minden méltó áldozás szerfölött üdvös és hasznos, mert előkészíti a lelket a legmagasabb igazságoknak a megérezésére *a hit intuitív ereje által.* Így juthatunk a hititkoknak a legtisztább megismerésére is, amelyet az őskereszténység idejében *gnózinak* neveztek el, vagyis a krisztusi Igék és tanok bölcsességének.

Az Úr testével méltóan egyesült ember a legfogékonyabb

az isteni igazságok befogadására; ilyenkor kell őket megragadni és az Isten szavára figyelmeztetni és serkenteni. Csakis ily módon teremthetünk erős kapcsolatot az Isten és a lelkek között. Ezt a kapcsolatot minden lélek megérezheti önmagában, ha állandóan az Istenre támaszkodik, ha Benne él és minden cselekvésében Belőle indul ki.

Az embernek ezt a benső világát, amelyet *Krisztus Országának* nevezhetünk, szeretném e könyvemben embertestvéreim előtt feltárni és ennek titkait velük megismertetni. *Azért ezt a könyvet leginkább csak a hitben már megerősödött keresztény tudás számára írom. Ez a könyv tehát csak a keresztény gnózisban megedzett lelkeknek szól!*

ISTEN ORSZÁGÁNAK KERESÉSE.

Aki magát egészen Isten szolgálatára szentelte, annak gyarló értelmével sohasem szabad annyira elbizakodni, hogy *csupán az eszére támaszkodjék*. Fenntartás nélkül kell magát átadnia az Úrnak. Mert aki kezét már egyszer az eke szarvára rátette, az ne lépjen ki az eke hasogatta barázdából és ami fő, *ne nézegessen hátra!*

Aki az Istenben van, az már csak az Isten gondolataiban él, ami annyit tesz, hogy nem másoktól kikölcösözött, hanem önmagából eredő gondolatai vannak, mikhez benső megérezés útján jutott el. Ezek már isteni sugallatok, a Szentszellem ajándékai. Könnyűek, melegek, nyugodt érzésből születnek; tiszták és erősek. Béke előzi meg és nagy nyugalom követi. Erős, ellenmondás nélküli gondolat valamennyi és mindegyik egy-egy sugalmazott kinyilatkoztatás. Önmagában mindegyik egész értékű és egész értelmű. Céljuk az életnek nemesebb formában való kifejezése. *Hiszen még a szellemvilág létrejövetele is csak az Istennek egy remek gondolata!*

A legelső isteni gondolat az *IGE* volt, aki megnyitotta a szellemvilág életkörét. Ő a kezdőpont, de Ő egyúttal az isteni életkörnek a szélső határpontja is, ahol az isteni *erőérzés* már átváltozhatik *eszmévé*. Az *eszme* pedig objektíválódhatik. Isteni, tárgyi valósággá változhatik át. A *szellemvilág* tehát az Ige teste. Egy átmeneti életkör, egyrészt az isteni

színerőérzés, másrészt az anyagvilág valóságai között. *Az isteni érzéssűrűdés már szellem. A szellemsűrűdés pedig már test*, igaz, hogy csak *lelki test*, amely nekünk még mindig érzékelhetetlen, miután a legfinomabb fényanyag, de azért már van benne bizonyos anyagminőség is. Az elan}ragiasodás vonala tehát az Istenből levezetve a következő:

Az isteni érzéssűrűdésből (jóságból) indult ki a legelső élő isteni gondolat; — A Fiú, Aki „kezdetben” Igévé lón. Az Ige, az isteni belső életkörből lépett ki Szent János szerint: — Kezdetben vala az IGE, és az IGE Istennél vala és Isten vala az IGE. Ez az IGE pedig — ismétlem — a FIŰ önkéntes megtestesülése, sűrűsödött önmelege: az Ő szeretete, mert úgy szerette Isten a világot, hogij egyetlen Fiát adta érette, hogy minden, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. AxFiú, Al^Laz Atyá^aliJljarmmX^,£x^, (mozgó energiája), mindenható erejének alázatos összevonásával (frnlteiffēs energia-sűrűdésével) lelki meleggé, vagyis szeretetté lón. Ez az IGE! Az IGE ezt az önmelegét (szeretetét), kalóriákra, vagyis szellemegyniségekre, kegyelmekre, ingyen adott isteni lehetésekre darabolta fel a Szentszellemben. A szellem tehát egy-egy erőparány az IGE erőtestéből; egy-egy élő isteni gondolatnak a megtestesülése. Ezek már érzés-emanációk, mert a Szentszellemből, vagyis az isteni életközpontból lehel tettek ki, mint a lelki melegnek, az Ige szeretetének a kiszűrődései.

A szellemek is sűrűsödhetnek és ekkor testi burokként felveszik a világosságot, mert ők a világosság fiai. A világosság sűrűdése már fényttest. (Lelki test.) Viszont eme lelki testben kifejlődhetnek először a belső lelki érzékek, ezekből pedig további elanyagiasodás (sűrűdés) folytán a külső testi érzékek. Ezek lehetnek finomabb, vagy durvább anyagtesti valóságok, de mindig csak a lelki érzékeknek az objektiválódásai. Ezekkel tudnak az anyagtestbe öltözött szellemi lények az anyagvilágba kapcsolódni. Ezért már az ember is elanyagiasodott szellemi-lény: anyag- és erővegyülék. Érzésével a szellemvilággal van érintkezésben testével pedig az anyagvilággal. Ez a szellem-elváltozás útja lefelé. Kívánatos azonban, hogy minél kevésbé történjenek ilyen elváltozások, mert mihelyt egy-egy szellem, vagyis isteni erőérzés érzékelhetővé lesz, abban a pillanatban megszűnt tiszta erő lenni. Az érzésnek már az eszme is csak a teste.

Ne higyjük, hogy a mi gondolataink teszik és alkotják

a mi szellemiségünket. Nagy tévedés! *A szellemvilág az Istennek a gondolata. A mi gondolataink pedig már csak külső jelenségei az Istentől nyert szellem-életünknek. Előbb volt nekünk szellemünk, mielőtt gondolkodni tudtunk volna.* Hiszen gyermekkorunkban is meg volt már a szellemünk, amikor még gondolataink nem voltak. Gondolataink pedig akkor isteniek, ha „benső megérzésünkből” erednek. Ezeket mondtuk előbb *isteni Igéknek*, vagyis kinyilatkozásoknak.

Gyakran megtörténik azonban, hogy még egy Istenben élő és gondolkodó Lélekben is gondolathiany áll elő. Megszűnik a sugalmaztatása. *Az ilyen gondolkodási képtelenség bennünk két forrásból fakadhat: 1. Az Istennel való tökéletes egységből. 2. Az Istentől való elszakadásból.*

1. *Az első esetben csak azért szünetel átmenetileg a gondolkodási képességünk*, mert ezen időben maga az a képesség áll bennünk fejlődésben. Fejlődésünk ilyenkor már a szellemkörön belül folyik és majd ha befejeződik, ez a tény előttünk is nyilvánvalóvá lesz. *Sohase baj tehát, ha egy Istenben élő, de földi testben létező szellem néha gondolat-képtelen.* Ellenkezőleg! Új és kívánatos kegyelmeknek a fejlődését jelentheti ez nála, amelyek új kincsekkel fogják szellemi életét gyarapítani, ilyenkor törekedjünk az újabb igazságok kifejlődésére méltó alkalmat adni. Irsunk ki elménkből minden felesleges és hiába való gondolatot, mint értéktelen semmiségeket, és *teremtünk lelkünkben egy öntudatos csendet Amit mi bennünk csendnek érzünk, ez nem más, mint a tiszta erőnek egyenletes mozgása bennünk.* Ez adja nekünk azt a békét és nyugalmat, amely már a földön az üdvösségnek az előízét nyújthatja. E csend jelzi egyúttal az erőellenálhatatlanság sűrűdést is a lelkünkben. Ennek a következménye pedig mindig a jótékony lelkeknek, vagyis a *szereteteknek* a fejlődése, amely oka és okozója minden jónak.

2. *De a bukásból is származhatik egyes szellemi lényekben a gondolathiany.* Ezt itt csak futólag említettem fel. Bővebben lógunk majd róla beszélni a „Bukás könyvében”. Ilyen esetben a gondolati meddőség már *az Istentől való elszakadásból származik.* A lélek ekkor szintén egy átmeneti állapotba jut. Csakhogy már nem a fejlődésnek, hanem a visszafejlődésnek az állapotába. *Ez a helyzet mindig egy-egy átmenet a bűnökben való kimerülés és az öntudatlanságba való elmerülés között. Mindenkor süllyedési állapot,* amelyben a szellem nem önként, hanem törvények alapján esik mozgási képte-

lenségbe. Ezzel életrajza lesüllyedhet a könnyebb, de mozgatható anyagtesteknek a vonala alá. Ennek a következménye pedig rendszeresen az, hogy *elszigetelődik a magasabb erőkkel való összekapcsolódástól, akik* gondolkodásunkat irányítják és vezetik. Anyagfallal körülzárt és megtört erőatom lesz belőle, amelynek már csak a teljes letérés és a meghatározatlan időtartamú öntudatlanság lehet a sorsa.

Szükséges tudnunk még azt is, hogy a fentebb említett két állapot között már nincsen egy középső, meghatározható állapot. *A lélek folytonosan halad, vagy esik, — vagy az egyik» vagy a másik irány felé! Fejlődésének útján tehát nincs meg. állása. Ezért csak azt kell vizsgálnunk, hogy hasonló gondolati meddőségnél az emelkedés, vagy a süllyedés vonalába jutottunk-e? Mihelyt biztosan érezzük, hogy Istenben élünk, akkor nincs is okunk aggodalomra, bármilyen üresnek és lelki-szegénynek találjuk is magunkat Csak az a helyzet vigasztalan, ha ez a meddőség nem az Istennel való kapcsolódásunknak az erősödéséből, hanem ennek a lazulásából eredt.*

De hogyan tudjuk azt, hogy Istenben élünk-e, vagy nem? *Biztosan Istenben élünk, mihelyt egyedül reá támaszkodunk és Benne helyezzük minden bizodalunkat.* Minél együgyűbbnek és korlátoltabbaknak tapasztaljuk ilyenkor önmagunkat, annál közelebb vagyunk az örök bölcsesség forrásához. így érthető a hegyi beszéd első pontja: — *Boldogok a lelki szegények!*

Való igaz azonban, hogy amikor ilyen állapotunk felett aggódni kezdünk, *akkor már az aggodalom is aggasztó jelenség a lélekben* és épp olyan finom veszély környékezi a szellemet, mint amikor az erő egyenletes mozgásában él. Ilyenkor szintén beleeshetnek a mozdulatlanságba. *Az ilyen önkéntes gondolkodási hiány az emelkedő léleknek az utolsó próbája.* Lehet átmeneti, de lehet örök is. Már pedig az örök egyenletesség változatlan létállapot, amely örök megállapodást jelenthet a haladásban is. De ez a félelem sohase nyugtalanítson bennünket, mert ilyen állapotba csak akkor juthatunk, ha *minden* lelki erőnkkel önkéntesen és erőszakosan erre törekszünk.

Fejlődésünk tényeivel szemben tehát egyetlen kötelességünk legyen: — *Éberesen figyeljünk a benső hangra!* A bizonyos bekövetkező isteni kinyilatkoztatáson csüngjünk minden készségünkkel, hogy így könnyebbé és bizonyosabbá tegyük annak a kialakulását gondolatainkban. Ha így cselekszünk,

rájövünk, milyen gyorsan teremthet az Úr világokat a semmi-
ből. Megnyílnak előttünk is az egek szellemcsatornái és el-
árasztja az Úr lelkünket bölcsességgel és világossággal, hogy
szíveinkben *béke* lakozzék az *Úr Jézus Krisztus* Igéiben.

A MI UTUNK A LÉLEK VILÁGÁNAK MEGISMERÉSÉHEZ.

Az érzésekhez szeretnék szólni! Nem könnyű feladat, mert az érzések legtisztább világába mi már csak a szellem (az értelem) világán keresztül juthatunk, kívülről befelé. Ez pedig azért van így, mert mi az isteni életkörnek a határán kívül állunk. Nem vagyunk tehát azon a ponton, ahol a valóságok létrejönnek, de azért hisszük, hogy az Isten kegyelme áthidalja az űrt, amely bennünket a magasságoktól elválaszt. Mi pedig a kegyelem hídján keresztül megérezkíthetjük mind-
azt, amit az érzések világából magunkba befogadhatunk. Ilyen átvezető híd, vagyis összekötő kapocs a mi szellemünk és a legtisztább istenérzés között, másszóval az isteni légkör és a külső életkör között az Ige: — *A mi Urunk Jézus Krisztus.*

Ő a híd, amelyen át nem mi emelkedünk fel az Istenig, (az érzésig), hanem az érzés sűrűdik és közeledik hozzánk. Krisztus jön felénk, az Istenember, ami embertestvérünk és Benne a legtökéletesebb isteni érzés, miután ez az érzés Krisztustól elválaszthatatlan. Hogy ez csakugyan így van, nem csupán hisszük, hanem az isteni élet kialakulásánál láthatjuk is, mert a színerőben az egyenletesség (erőérzés) elválaszthatatlan az ellenállhatatlanságtól (a mozgástól). Az élet ugyanis érző mozgás, s ezért nem lehet az Atya megismeréséhez egyenesebb utat találni az Úr Jézusnál, Aki joggal mondhatta el magáról: — Én vagyok az út, az igazság és az életi

Hogy pedig *Jézus Krisztus* csakugyan egylényegű az *Atyá-*
vaí, azt nemcsak halála és feltámadása bizonyítja, hanem talán még jobban a születése. Mert hogyha mindezideig nem volt bizonyosság az Isten felől a végtelenségben, *Jézus Krisztus* születése pillanatában bizonyossá lett, hogy az; a végtelen Erő és Hatalom, Aki a világot alkotta és fenntartja, kifelé *minden-*
hatóság, befelé pedig abszolút *jóság.* Ezért nem csupán *erő,* hanem egyúttal végtelenül tökéletes erkölcsi *érzés* is, szóval *jóság!*

Aki még sohasem ismerte a szeretet erejét, még azt is meg fogja törni és indítani az isteni születésnek eme látható, fizikai ténye, amely a szeretet legmagasabb önfeláldozásának a megtestesülése volt. Ehhez hasonló lesz az a megígért második eljövetele is, amely a szent könyvek egybevágó jövődö-lesei szerint a közel jövőben lesz esedékes. Már is érezzük mindnyájan, hogy a második ezer év végén egy új korszak hajnala virrad ránk. Átlépünk az új harmadik ezredév küszö-bén. Hátrahagyjuk a meghalt múltat; életre azt többé senkise keltheti. Az összeroskadt világ romjaiból pedig egy szebb vi-lágnak kell kibontakoznia. Az egyetemes testvérszeretetnek és az örök békének új korszaka lesz ez. A győzedelmes Krisztus dicsőséges Országá, ahol az evangéliumi eszmék és erkölcsök eredeti tisztaságukban, de már sokkal fejlettebb és tökélete-sebb alakban fognak ismét felragyogni. Istennek nagyobb di-csőségére és az emberi szíveknek tökéletesebb békességére!

Minden jel arra mutat, hogy *a régi világnak vége. Jön az új.* A kiszáradt föld újra szomjúhozza az égi harmatot, az ég-ből a földre lecsöpögtetett igazságot. Megérett rá az emberiség, *hogy isteni kinyilatkoztatás világosítsa fel ismét a zavaros el-mék kételyeit és a kemény lelkek hitetlenségét. — Sokat sze-rettelem volna még mondani nektek, — így szolt Krisztus, — de ti azt most még el nem viselhetitek. Elküldöm azonban nek-tek majd a vigasztaló Szentszellemet, a világosság lelkét, és Ő majd megtanít benneteket minden szükségés igazságra.*

Kétezer éve tanítja már azóta a világot a Szentszellem és az Ő folytonos és állandó munkáját nevezzük felvilágosodás-nak. A sötétségek mélységéből emelte ki a világot az evolúció erejével a mai magasságokba. Értelmünket kiművelte és érzé-seinket is folyton tisztogatta. Hol áll a mai korszak műveltség, humanizmus és jóízlés tekintetében a kétezer év előtti világ-hoz? Megértek tehát az elmék, hogy a *Szentszellem* újból ki-öntse a világra az Ő teljes igazságainak mennyei fényét, ame-lyet *Krisztus korszaka* még befogadni nem tudott. *Jön az új advent* és az Úr igazsága új erőben és frissességben fognak felragyogni, mert a jövő században már *a tudomány* is tisztá-zni és igazolni fogja ezeket, amelyek eddig *csak a hitben* elrejtőző evangéliumi igazságok voltak. *A tudomány fogja a krisztusi Igéket észkövetelménnyé tenni; megfogja győzni és alázatosságra fogja kényszeríteni a gyarló emberi elméket, amikor majd bizonyosságot fog tenni Krisztusról, bebizonyít-ván az Ő születésének isteni titkát és eredetét.* Így fogja majd

a legközelebbi jövőben a céljához elért *tudomány* a *hit* világát is átalakítani, bebizonyítván az értelemnek is felfogható módon Istent *Krisztusban*. Fel fogják fedezni először az erő szellemiségét; azután az erő értelmiségét és ezen az úton eljutnak *Krisztusig*. Még pedig nem csupán filozófiai okoskodások és következtetések útján, hanem az értelem előtt is beigazolt exakt, pozitív rendszerrel.

Krisztusnál fog célhoz érni a kétezredéves keresztény művelődés. Nála nagyobb, magasztosabbat, erősebbet nem találhatunk. Ellenben Benne mindent megtalálhatunk. *Az egész végtelenséget* és a valaha létrejöhethető új rendszereknek és eszméknek az összes okait és csíráit. *Krisztus* a tökéletesség. Benne az isteni érzés, amelyről szerény munkánkban szemlélhető képet és megérthető szavakat kívánunk alkotni, valóban istenileg jóságos és gyengéd volt.

Uram, Jézus Krisztus! Nálad a fölei talán mutathat föl elszántabb és keményebb energiákat, akik nem egy világtestért, és nem is az egész emberiségért, hanem gyakran egy számmal ki sem fejezhető kisebb ügyért mentek nyugodtan az önkéntes halálba. Nemzetükért, családjukért, barátjukért, sőt gyakran egy érdemtelen személyért, vagy bűnért áldozták fel az életüket. Voltak és vannak hősei és erős szívei a földnek is, akik remegés nélküli hangon mondtak a vérpadon nagy igazságokat, nyugodt mosollyal álltak szemben az emberiség gúnyjával és a félrevezetett szegény tömeg köpködésével és nyelvöltögetésével. Türték ugyanazokat az ostorcsapásokat, kínokat, amelyek alatt egykor Te is véreztél *Uram!* — Hányan hordozták már türelmes némasággal a Te töviskoronádat is; ha nem is a fejeiken, hanem az ő tövishasogatfta szíveiken! De soha a földön még nem volt egyetlen egy se, aki igénytelenebbé, gyámoltalanabbá, gyengébbé és szegényebbé tette volna „önként” önmagát, mint ahogy Te titted azt *Uram Jézus!* Mert *amíg ők a Te kegyelmedből születtek erőseknek* és így erejüket is csak *Belőled* merítették, addig *Te önként szüleűél gyengének és egyedül Magadra támaszkodtál;* emberi gyengeségedre, mikor felvetted Magadra az ember szolgálai alakját és levetted minden isteni erődöt. Joggal mondta Reád a próféta: — *Néztük Őt, az elhagyottat, a megvetettet, az emberek között a legutolsót: a fájdalemak férfiát.*

Ez az önkéntes megalázkodásod, amivel Magadat az emberek között a legutolsóvá titted, ezt volt a Te Istenségednek legteljesebb igazolása és legfényesebb bizonytsága. Te Uram!

nemcsak fegyvertelenül álltál szembe a felfegyverzett *Góliáttal*, hanem még csak parittyaköved sem volt. Minden erőt eldobtál Magadtól, hogy a nyers, anyagi durvasággal szemben hitednek erejével, jóságodnak gyengédségével álljál meg rendületlenül, a hatalmi erőszakkal szemben pedig a Te szelídségeddel és alázatossággoddal győzedelmeskedjél. *Mindenhatóságod erejét önként lekötötted, hogy egyedül erkölcsi Istenségedben testesülj meg.* Gyengének és jónak születél, én édes Jó Uram!

Krisztus az Ő isteni erejének a csúcspontjára akkor jutott el, mikor mindenhatóságát önként korlátozta és megsemmisítő erejét önként letette. S vájjon miért? Mert a végtelen jóság és szeretet csak jósággal és szeretettel kívánt érvényesülni. A nyers erő kihasználásában sohasem a jóság, hanem mindig csak a durvaság érvényesül. Ezért az erőszakos kitörésekben a győzelem mindig csak látszólagos és átmeneti siker. Az erővel való visszaélés csak a földi életben megszokott és elfogadott gyengeség. Az Istennek erre nincs szüksége.

Ezért álltál Uram! olyan erőtlenül a bizonyosságért áhító és Tőled folyton csak isteni erőt követelő emberiség előtt, mert életednek minden jelenségében a *legjellemzőbb vonás még ezredévek után is a Te Lényednek a gyengédsége volt.* Kezdve fogantatásodtól halálod utolsó pillanatáig, vagyis az első anyagi jelenéstől a legutolsóig, amikor véres könnyeidet a vigasztalás anyaga halálverejtékes arcodról letörölte, — teljes erőtlenül álltál a csodákért áhító tömeg előtt. Szerény alázatossággal rejtetted el Magadat már születésedkor a baromistállóban és a jászoly rongyos pólyaiban. Egész gyermekkorodat, ifjúságodat az ismeretlenség homálya fedi. Csak életednek utolsó három évét töltötted a nyilvánosság előtt. S ami ebből ránk maradt, azt is csak néhány egyszerű, szegény embernek a feljegyzéséből tudjuk.

Nem égetted bele Magadat *hatalmad erejével* a világtörténelembé, mert Te nem erőszakkal akartad leigázni és Istenséged előtt behódolásra kényszeríteni az elméket, hanem *csupán jósággoddal és szeretetteddel kívántad átalakítani a szíveket.* Még feltámadásodat sem rendezted az egész világot meg-rázó erővel és az értelmén keresztülgázoló nyilvánossággal. Egyszerű alázatossággal léptél elő a sírodból, mintahogy a bim-bóból is titkosan pattan ki saját erejéből a virág. Szelíd és gyengéd volt még a Te győzedelmes feltámadásod is egy virágos, szép tavaszi hajnalhasadáson. Éppen olyan elrejtőzött alázatossággal cselekedted ezt is a húsvéti szent virradás csend-

jében, *mint ahogy elrejtéd ma is a Te szent testedet és vére-det a kenyérnek és a bornak közönséges anyagfátyola alá.*

Ez a gyengeség a Te valódi természeted. Isteni gyengédséged, amely sohasem volt óvatosan elrejtőző, hogy magát gyengének ne mutassa. Az én szememben ez a Te legcsodálatosabb tökéletességed! Ezért tudtál is *Isten-létedre emberi módon* felette örülni és nagyon szomorkodni is. Mindenhatóságod letevéseivel tudtál könnyezni, szorongani, szenvedni nyíltan és félni — Önmagadtól. Vértől verejtékes arccoddal a földre borulva kértél erőt, hogy az önként! Magadra vállalt szenvedések poharát az utolsó cseppig kiüresíthessed!

Bizonyára e gyengeség mélységében van a Te valódi erőd Uram! amelyet a lélek nyelvén *alázatoságnak* nevezünk. Ezt találjuk meg Benned mindenkor *lvv* életednek rendes folyamatában, valamint válságos, döntő pillanataidban. Az alázatosság tehát az igazságoknak igazsága, mert ez Uram, a Te igazságod, Aki Magad vagy az igazság. Ezen a nyomon kell nekünk is elindulnunk és haladnunk, hogy eljuthassunk a Te Lelked mélységeibe és ezen keresztül oda, Akit Te önmagadnál is nagyobb-nak neveztl: — *a Te Atyádhoz! Akit csak Benned lát-hatunk; Benned ismerhetünk és Benned találhatunk fel.*

Az Ő világaról akarunk e könyvben beszélni. Miután a „Teremtés Könyvében” és a „Törvények Könyvében” a teremtményeit már megismertük, — az ő teremtő Urukát is meg kell ismernünk: a világ Urát, Akit megismerni és megközelíteni csakis az Ő külső képmásában és egyszülött Fiában, a *mi Urunk Jézus Krisztusban* lehet. Mert bár a *FIÚ* egylényegű az *ATYÁVAL*, de azért az *Atyát Ő is nagyobb-nak tartja* Önmagánál. — Valóban a mi Isten-Atyánk a legnagyobb, a legerősebb, a legkételetesebb. Ő a mindenhatóság erőforrása, a tiszta színerő, a mindentudó bölcsesség, a legszentebb érzés, a végtelen jóság, a határtalan irgalmasság és minden tökéletességnek az összessége. Ezek egymástól el nem választható egységükben adják az Ő lényegét. Ő az okoknak az okfeje és az összes okozatoknak a végcélja.

Vájjon milyen? Vájjon miért *ilyent* Nyomozzunk tehát az *alázatos szív* gyermeki bizalmával, szeretetével és félelmével a mi *Isten-Atyánkat* és *kutassuk*, milyen alakban jelentkezik az *elrejtett isteni életkörben*, milyen alakban az Ő képmásában: *Krisztusban* és milyen alakban az Ő *szent Fia* által *teremtett és megváltott mindenségben.*

AZ ISTEN LÉNYEGE.

Az Isten a végtelen erőérzés. Ezért, ha az Ő lényegéről akarunk az Úr Jézus kegyelmének a segítségével elmélkedni, azt kell mindenekelőtt vizsgálnunk, hogy milyen a színerőben az erőérzés? De hát hogyan közeledjünk a mi gyarló emberi korlátoltságunkkal a tökéletes isteni FŐLSÉG felé? Egyedül csak azon biztos hitben és reménységben merjük titokzatos elrejtözöttségének szent fátyolát érinteni, hogy amikor tökéletességeiben elmerülünk, akkor ezt az Ő szent akaratából, az ő nagy erejével, az Ő örök dicsőségére és embértestvereinknek szolgálatára cselekedszük.

Lássuk az első kérdést: *Mi az Isten lényegei Az ő végtelen tökéletességeinek az egysége. Az Isten az élet egyedüli lényege és mindent összefoglaló alapja. Ő az egyetlen valóság. Kívülről minden más élet már csak éltetett élet. Az utóbbi pedig úgy viszonylik az előbbihez, mint az okozat az okhoz. A virág is él a fán, de csak addig, amíg életét az a fa táplálja és fenntartja. Bátran kimondhatjuk: — az Isten lényege maga az isteni élet. Egyedül Neki van önélete. Minden egyéb élet már csak fenntartott élet.*

Hogy ezt a közvetlen isteni életet közelebb hozzuk egy kissé a mi szerfölött korlátolt emberi felfogásunkhoz, vizsgáljuk meg *külső és belső* valóságában: — *testi és lelki mivoltában. Megjegyzem, hogy ez az okoskodás is csak a mi értelmi gyarlóságainkra támaszkodhatik, amely még a végtelen életet is csupán testi és lelki összetételezésében képes megközelíteni. Az Istennek a teste tiszta erő: színerő, amelyben már semmiféle anyagsalak sincs, lelke pedig tökéletes jóság: szeretet! Örök, bölcs munkája az állandó mozgás. Ezzel cselekszik mindent, ami a nagy mindenségiben történik Ez az Ő mindenható ereje, amely mindenkor az Ő végtelen jóságában nyilatkozik meg. Ezért az Isten minden egyéb tökéletességének alapja az ő végtelen jósága. Viszont ez a jósága a saját erőtermészetének a legyőzésében jelentkezik. Ez az isteni önuralom minden pillanatban feltűnik a külső életkörben is, mert az erőélet egy önmagában fenntartóit alacsonyabb életet csak állandó alkalmazkodással, vagyis saját szabad erőtermészetének a folytonos legyőzésével tarthat fenn. Eme önkorlátozásból ered az Istennek végtelen hosszútűrése, bűnbocsánata és minden egyéb önfeláldozó jósága. Hogy mi ez a türelem és önkéntes önfeláldozás, ezt minden anya ismeri Méhmagzatának életét ő is*

csak így, saját természetének állandó alkalmazkodásával tartja fenn magában.

Hogy *ez az önlegyőzés az Istenben is állandó*, ezt a legparányibb anyagatom is bizonyíthatja, miután létre jövetelüket és megtartásukat a színerő csak a saját természetének (erőtörvényének) a legyőzéséből adhatta nekik kegyelemképpen. A végtelen tökéletességű színerő egy korlátolt és véges anyagvilágot csak folytonos alkalmazkodás és áldozatok árán tarthat fenn önmagában. Ezt az *önfeláldozó tényt nevezzük Benne megváltó munkának*. Ezért a megváltás nem csak a bukott szellemekre, hanem a velük bukott anyagvilágra is kiterjedő kegyelem. Erre utal szt. Pál: — *Maguk a teremtmények is vajúdnak mindezeideig, várván az ő felszabadulásukat*.

De vajjon miért volt szüksége a színerőnek ilyen megváltó munkára? *Az anyagtalan színerőben* a fenntartott vibrációk (hideg hangok), amiket a *Fiú*, mint az Isten energiája erőmozgásával teremtett, a színerővel szemben már ellentétes természetű valóságok. *Az egyik szintiszta, vagyis anyagtalan erő, a másik pedig már csupa anyag-minőség; az egyik végtelen, a másik véges*. Ezért a színerőben az anyag már *merőleges ellentét* és csak úgy kapcsolódhatik a végtelen erőbe, hogyha ez legalább egy ponton a véges anyaghoz alkalmazkodik. Ezért kellett az isteni életből kiválni az *Igénék*, — a *Fiú* megtestesülése — *hogy a legmagasabb isteni élet teljességét a tökéletlen anyagvilággal is összeköthesse és a végest a végtelennel egységben tarthassa*.

Ez itt nagyon fontos pont! Ne menjünk tovább, amíg jól meg nem értettük! Vizsgáljuk csak, mi az az anyagatom? *Az atom* az anyagnak alkotó (componens) része. Egy *sűrűsödésre és keményedésre hajló élettelen valóság, amelyből kiszámíthatatlan tömeg jött létre a teremtés alkalmával a világegyetemben*. Valahány ilyen osztható és sűrűsödésre hajló rezzenete volt az őserőmozgásnak, ugyanannyi ok volt a *zavarra*. Hányszor dobban ma is viharosan a szíve még a legjobb embernek is? Annyiszor járul hozzá *ő is a végtelenség zavarának* a fokozásához. Valahányszor pedig egy tisztuló lélek önfeláldozó lemondás és alkalmazkodás árán legyőzi önmagát, ugyanannyiszor járul hozzá az *összhang létrehozásához*. Természetes dolog ez, mert amíg *csak öncéljai* vannak bárkinnek és *nem alkalmazkodik saját természetének legyőzésével az egyetemes élet közös végcéljához*, addig a nagy *Egésszel* szemben *ő is csak akadály marad*. Az öncél pedig mindig csak

tévelygés és ezért lesz; oka az összhangot sértő állandó zavarnak.

Az egyetemes élet állandó simulást és alkalmazkodást követel minden egyéniségtől, egyéniségének a letevését és az önzésnek az elnémulását a nagy és közös emberi célok szolgálatában. Az Isten is öröktől fogva ezt cselekszi. Alkalmazkodásában o3áig elment, hogy a tökéletes isteni életkörön kívül létrehozott és fenntartott egy véges és tökéletlen világot is. *Így alakult ki a színerő mozgásában az életnek egy alacsonyabb formája: az anyagvilági Sőt még az isteni természettel szöges ellentétben kialakulhatott egy ellenáramlat is, amit erkölcsi nyelven „gonosznak” nevezünk.*

De vájjon hogyan helyezkedhetett el a végtelen jóságban egy ellentétes áramlat, vagyis a gonosz?)* Ez itt a nagy

*) Jegyzet: A ml drága János testvérünk életében is sokszor említette nekünk, hogy könyveinek megírása közben hányszor és hányszor tette le a tollat azzal az elhatározott szándékkal, hogy ezt vagy amazt így nem írja le — és mindig s mindig kényszerítette valami, hogy még akarata ellenére is ne a saját megszokott elgondolásait írja le, hanem igenis, *így* kell azt leírnia, ahogyan amikor sugalmazva volt.

„Hányszor és hányszor kényszerített valami, hogy ráutaljak arra, hogy Isten a legbensőbb isteni életből, a mélységek mélységéből, ahova mi már beleérezni sem tudunk, a hite által meríti az Ő erejét” — mondotta nekünk sokszor a mi drága János testvérünk. Mindazt — folytatta — „amit ilyenkor a lelkemben megéreztem, nem fedik a szavak; hiányzik a szókincs ahhoz, hogy e megérzéseket szavakba tudtam volna önteni. A szó sokkal nyersebb, nem olyan hajlékony, hogy ki tudná fejezni mindazt, amit én érzésben átvettem lakkor, amikor ezeket írnom kellett! Oh, én átérezte/m, hogy milyen küzdelem az ember szelleme számára az, hogy mindazt, amit lelkileg szemlél, anyagban kifejezzen, mert a kimondott vagy leírt szó már anyagi megjelenés.”

„El fog jönni az a korszak is” — mondotta — „amely meg fogja változtatni az emberek értelmét és erkölcsi felfogását. Hiszen könyveimnek elmélyülés nélküli elolvasása után ma még nagyon sokan azt is állíthatnák, hogy én eszményitem pl. a bűnt. Nem értik meg, mert szembenáll az emberiség mai erkölcsi beállítottságával. Az embereknek legtöbb szenvedése nem a gyöngeségből fakad, hanem a ferde fogalmakból. Torztükrök ezek, amelyek mindent torzítva állítanak be és visszasán adatnak vissza. Úgy még Isten eszméje is torz Istenkáromlás! — A bűn fogalma, a bűn eredete, az emberi igazság is a korra támaszkodik, az pedig változik. Ma — ha erkölctelenségedet takarni tudod — akkor erkölcsös vagy; ha ügyetlen vagy és erkölctelenséged kipattan, mindenki elhagy ... Mennyire kellett leegyszerűsíteni a bűn fogalmát! — A Szentszellem világossága nem tűr meg homályt; addig kutat és keres, amíg megtalálja a teljes világosságot.”

„E könyvek sugalmazottak és én csak íródeák vagyok és ezen kegyelemért Mélységes hálával borulok le az én Uram elé” — mondotta ismételtlen a ml drága János testvérünk, amikor nekünk egyik-másik könyvének kéziratából fölolvastott egy-egy megkapóbb részletet.

És bizony, bármilyen merész és szokatlan ez a hang, be kell látnunk, hogy ez a szintizta igazság — nem annyira a vallásosok által beállított „eszményi” Istenről, mint inkább az „egyetemes” Istenről. Ezért mondja János testvérünk majdnem mindem könyvében, hogy „ezeket a könyveket leginkább csak a hitben már megerősödött keresztyén tudás számára írom. Ezek a könyvek tehát csak a keresztyén gnózisban megedzett lelkeknek szólnak!”

Hock János tanítványai.

probléma! *Józan eszünkkel is beláthatjuk, hogy a végtelenségnek mindent magában kell foglalnia. Úgy a jót, valamint a rosszat, mert Isten az Ő mindenhatóságánál és végtelenségénél fogva mindent Magában foglal és Istenen kívül semmisen létezheik.* Hogyan fér el, azonban egymásban ez a két szöges ellentét? Fogas kérdés, de megfejthető. *Úgy-e bár, elméletileg az a föltétlen isteni hatalom lehetett volna nem csupán teremtő jóság, hanem pusztító rossz is? Ez kétségtelen, mert hiszen az Isten Önmagából lett olyanná, amilyen. Az Isten Önmagából való Lény. (Ens a se). Ezért Önmagától lett olyanná, amilyen. Önként lett teremtő és önként lett megváltó Istenné.* Mit: jelent ez? *Egyedül Tőle függött, vájjon teremtsen-e és az Ő teremtett valóságait Önfeláldozása árán fenntartsa-e, vagy megsemmisítse-e? örök időkre kiható elhatározásával mindezt saját Maga döntötte el; még pedig föltétlen szabadsággal, miután erre Őt se belső, se külső erő nem kényszeríthette. Ezt a döntő pillanatot nevezzük az isteni élet önpróbájának.*

De hát hogyan állhatott elő ez az isteni önpróba? *A változatlan összhangban élő színerő megszülte önmagában az ő mozgó energiáját.* Vallási nyelven: a *szent Fiát, Akit öröktől fogva önmagában nemzett és Aki által mindeneket teremtett.* A teremtés folytán egy változást idézett elő; *nem a saját lényegében, amely örök változatlanság, hanem csak a külső alakjában. A mozdulatlan erőérzésből kiindult az erőmozgás. Megkezdődött a teremtés és egy új helyzet állott elő. A Végtelen Tökéletes szembe került az Ő véges, tökéletlen teremtményeivel, a szintiszta erő a mozgóereje által teremtett durva anyaggal. Egyszerre látta Önmagát és az Önmagában jelentkező tökéletlen anyag-valóságokat. Világosan érezte, hogy Ő csak Önmaga él, és minden Benne létrejött új valóság csak Belőle merítheti úgy az életerejét, mint az életfeltételeit. Egyedül Tőle függött tehát, hogy ezt az éltetett életet, amelyet létrehozott, fenntartsa-e, vagy pedig megsemmisítse-e?* Ezért nevezzük a színerőnek ezt a döntő elhatározását „*isteni önpróbának*”. *Próbának nevezzük ugyanis mindazt a helyzetet, amelyben egy értelmiség két ellentétes cselekvési lehetőség között szabadon választhat.*

Ha e próbában az erő csupán testi törvények szerint akart volna döntené, teljes joggal és szabadsággal semmisíthette volna meg a saját alkotását. Minden oka meg volt rá: ezek a véges, holt anyagvalóságok visszahatottak az erőmoz-

gásra. Minden egyes erőrezenet, amely a mozgásból eredt, egy önmaga által teremtett akadályá lett benne, amely korlátlan mozgásszabadságát érintette. Ilyen volt az Isten helyzete a teremtés alkalmával és ebből állt elő a színerőézésből megszült erőmozgásnak az önpróbája. Itt dőlt el, hogy a megszült erőmozgás milyen természetű lesz. Egyszerű mechanikai erő-e, amely testi okokból fog cselekedni, vagy pedig saját erőtermészetének öntudatos Jegyőzésével, önzetlen Istenné lesz-e? Nem öntudatlan megsemmisítő erővé, hanem öntudatos, önfeláldozó és megváltó erővé.

Az Istent tehát saját döntése tette erkölcsi Istenséggé. Önmagától lett azzá és olyanná, amivé és aminővé lett. Világosan látta az anyag tehetetlenségében a létrejött akadályokat és leszámolt tehát minden nehézséggel. — *Akkor is jó leszek! Ezzel határozta el magát, hogy még öntudatlan teremtenyeivel szemben is minden cselekedete a jóságból fog kiindulni és a magatehetetlen anyagvilágot, amely az Ő erőmozgásának halvaszületett rezzeneteiből — vibrációiból — állott elő, nem semmisíti meg, hanem megváltja. Szervezni fogja a holt anyagot, életre ébreszti és Ő elevenítő erő marad mindörökre! Semmit elpusztítani és megsemmisíteni nem fog, hanem csak állandóan fenntartani és tökéletesíteni!* Ezt ma már a tudomány is megállapította és elnevezte *evolúciónak*.

Látjuk tehát, hogyan indult ki a teremtésből először a *fenntartás*, azután a *megváltás*, végül a *megszentelésnek* isteni gondolata. E döntés folytán lett az isteni élet alaptulajdonságává a *tökéletes szeretet és az abszolút jóság*.

Mikor a színerő megindította önmagában az első mozgást, ekkor indította meg a külső életet is. *Ez volt az Ő örök változatlan, benső életének a legelső külső jelensége.* Ekkor nyilatkoztatta ki legelőször Önmagát az *Ő szent Fiában*, Akit öröktől fogva nemzett. Eme legelső megmozdulásnak a tümenyeit nevezzük *erőrezeneteknek*. Modern nyelven nevezhetjük — ha úgy tetszik — *elektronoknak* is.

A megindult mozgás első rezzenete volt az a legelső külső jelenség, amivel az Isten az Ő benső életét „kifelé” is bizonyította. Ezért a teremtés volt az isteni önéletnek a legelső kinyilatkoztatása, *külsőített bizonyága annak, hogy Ő van!*

Minden életézésnek, mikor kifelé megnyilatkozik, az első jelenség szintén egy önmagából kiinduló finom rezgés, így van ez a külső életkörben is, miután az isteni életben is így van. Még a legalacsonyabb fokú életézés is csak egy

finom mozgásban ad legelőször *külső* életjelt magáról. Lát-hatjuk ezt a legfejletlenebb életalakoknál is. Pld. a tengeri ásvány- és növényállatoknál, korallféléknél, vagy a mimózafajoknál. Életérzésüket legelőször *egy rezgésben, vagy megmozdulásban* külsőítik. Tehát *hogyan indulhatna meg belőlük az az önmozgás, ha nem volna meg bennük előzőleg az indító erőérzés? Az önmozgás törvénye, hogy elválaszthatatlan az indító érzéstől, amelynek külső tüneménye, élet jelensége, hogy úgy mondjuk „élet-tükre”.* Így lett a színerőben is a mozgás az erőérzés külső-jelenségévé, amely visszatükrözi őt. Minden életérzés benső életét csakis a mozgásban külsőítheti.

Értelmi gyarlóságunk okából hoztam fel csupán ezt a hasonlatot. Talán ez megközelíthetővé teszi nekünk azt, hogy az isteni életkörben is hogyan született meg a *Fiú az Atyától*, ivagyis miért indult meg *az erőézésből az erőmozgás*. Azért, jmert a Fiú, mint a színerőérésnek mozgóképessége, ennek az érzésnek a kifelé ható élet jelensége, az Atya külső képmása, iélettükre! Szent Pál szerint: — *Christus est energia Dei! Kriszus az Isten mozgató ereje!*

Felvethetnők itt még azt a kérdést is, vájjon *hol volt ez a mozgás, mielőtt a színerőérés vele teremteni kezdett?* — *Szunnyadó erő volt a színerőérésben! A Fiú még ekkor benne élt az Atyában. Vallási nyelven: — A Fiú az Atya kebelén (Sinus Patris) nyugodott.* Ezért mondjuk, hogy *az Atya őt öröktől fogva nemzette.*

Az erőérés és az erőmozgás közötti kapcsolatot erőmozgásnak is nevezhetjük. — Vájjon mi ez? — *Egy önmozgás, amely érez, vagy egy érzés, amelynek önmozgása van, — mi lehetne más, mint — élet!* Erről később fogunk beszélni.

Kimutattuk máris, hogy az erőmozgás éppen olyan születje az erőérésnek, mint amilyen külső alakja az erőmozgásnak a rezzenet. *És mi az erőrezzenet? Hang, vagyis rezgési vibráció.* Mindegyikben egy belső élet külsül meg. Ezért a hang is ép oly elválaszthatatlan a mozgástól, mintahogy a mozgás is elválaszthatatlan az indító erőézésből. Az erőérés és az erőmozgás tehát *egymásban élnek egy közös és egységes életet* Ezért egymással ugyanegyek. *Közös lényegük van; ugyanazon lényegnek a kettős oldalai; két egymást kiegészítő ellentétes erőalak; polarítások; — Cusanus bíboros szerint: — Coincidentia oppositae; az ellentéteknek az egybeesése.* Élő erőpélda erre a mágnesség, de a mi életünk is. Úgy-e bár, az

ember anyagtesti élete se más, mint érzőmozgás? Két ellentétnek: a léleknek és a testnek, vagyis az erőnek és az anyagnak egységes életműködése.

A hang már csak mozgási következmény, jelenség, platói fenomena. Ez is különbözik már a színerő lényegétől, mivel-hogy csak egyik erőtulajdonságnak, a mozgásnak a produktuma. Minden mozgásból valamely hangnak kell előállnia, vagy érzékelhető, vagy érzékelhetetlen alakban. Egy mozgási aktus elképzelhetetlen hang nélkül, mert minden ok okozatot szül. Az erőrezgésből ered a rezzenet; a rezzenet pedig már hang, habár nekünk a hang némely alakjában még érzékelhetetlen. A színerő mozgásából is rezzenetek, vagyis élettelen hangok váltak ki, amelyek mint új erőtermékek a tiszta erővel betöltött űrben az erő természetével szemben ellentétes sajátosságokat képviseltek. Így lehetett és így lett a legelső rezzenet a színerő életében az első zavarnak az oka. Amikor az erő érzéstelen rezzeneteket, holt hangokat termelt, vagyis a mozgásból kivált sajátosságokat hozott létre, akkor ezek a színerő belső egységétől elkülönülve, külső egységgé lettek. Ezzel az összhang a mindenségben már megvolt zavarva, mert az örök egységben és egyazonosságban megnyilatkozott a legelső különbözőség; a végtelenségben a véges, a változatlanban a változó. Itt kezdődött meg az egymásmellettség és az egymásutániség, vagyis a tér és az idő.

Még eddig az erő életében semmi egyéb nem történt ön-életének kialakításán kívül. Mihelyt azonban a színerő megszült mozgásával a legelső rezzeneteket megteremtette, eme pillanatban dőlt el, hogy vajjon az erőmozgás milyen természetűvé alakítja önmagát. *Fenntartó, vagy megsemmisítő erővé-e? A tökéletes isteni érzésből amely mindeddig a legteljesebb „intuáció” volt, ez a legelső tapasztalat váltotta ki az „értelmei”, vagyis az IGÉT, Aki mint isteni értelem az isteni érzésnek elsőszülöttje, tükre lett. Az Istenben tehát a végtelen értelem, amit a gnosztikusok nousnak neveztek, csak külső tükre a belső érzésnek. Ez a végtelen értelem a teremtés megindulásával vált ki az Istenben — „kezdetben”, mikor az IGE az élő isteni központból kiemelkedett. Ezért az Isten belső érzésének az IGE a külső tükörképe, a képmása!*

Miért lett volna szüksége az Istennek, amíg az örökkévalóságban egyedül élt Önmagában külső tapasztalati tudásra, amikor még semmi külső élet nem létezett?) Hiszen ez sokkal*

*) Lásd a 19-ik oldalon lévő „Jegyzet”-et.

alacsonyabb ismeret-típus, mint aminő a belső, biztos isteni megérzés: — *az intuíciói Különben is, hogyan lehetett volna tapasztalati megismerése a külvilágról, amikor az még nem létezett?* A színerő érzéséletét már akkor élte, *mielőtt* tapasztalati tudása kifejlődött, mert *az élet megelőzi az értelmet.* Már pedig az *Ige* kezdetben lön.. *Az Igében tehát az isteni életérzés sűrűsödött értelemmé; lelkileg: mindentudássá, testileg pedig világossággá.* E világosság lön az *Ige erőteste,* amelyet önként vett fel, hogy *általa az anyagvilágba kapcsolódhassék.* A világosság sűrűdése lett később *fényestté,* amelyben már van egy bizonyos anyagminőség is. Így *közeledett a tiszta színerőéletből kivált Ige az anyagiasodás felé.*

Hogy az abszolút erőmozgás nemcsak teremteni, hanem megsemmisíteni is képes, azt tudjuk, bár nem tapasztalatból, miután ezt még sohasem cselekedte, hanem csak következtetések útján. Miután mindenható erő, tehát kell lenni megsemmisítő erőképeségének is. Különben nem lehetne mindenható. De bizonyítja ezt még az is, hogy amikor abszolút-erejű mozgásával a véges anyagvilághoz alkalmazkodott, nehogy azt megsemmisítse, akkor saját erőtermészfében is tudott előidézni bizonyos változást. Feltétlen mozgási szabadságát ekkor *önkéntesen korlátozta, mérsékelte.* Minden alkalmazkodás ugyanis már önkéntes korlátozás. Ha tehát az erőmozgás képes volt változást előidézni önmagában, mennyivel inkább megtehetette volna ezt a teremtményeiben!

A teremtés „első pillanatában” még az Úr is csak hitte, hogyha az erőmozgását zavaró őanyag-elemeket meg nem semmisíti, akkor önlegyőzésének eredménye az Ő jóságának végtelen megsokszorozódása lesz. Tisztán jóságára hallgatva hozott tehát létre új életeket és érzéseket, amelyek bár jóságból származtak, de a fejlődés nagy átmeneteiben Tőle mindinkább távolodtak és végre részben *rosszá* váltak. *„Kezdetben” „tapasztalati tudás” alapján az Isten se tudta mindezt, mert az élet kifejlődése nem az Isten tudásában, hanem biztos megérzésében, vagyis a hitében élt.)** Minden alkotó művészteni, először még *csak érzi,* amit teremteni akar. Csak amikor érzését már kialakította, akkor lesz benne tapasztalati tudássá, hogy amit hitének erejével már létrehozott, vájjon jó- és célszerű-e?

*) Lásd a 19-ik oldalon lévő „Jegyzet”-et.

Ez a biztos megérzés, vagyis megsejtés az Istenben is megelőzte a teremtést; az értelmi megismerés, vagyis a tapasztalati tudás már csak követte azt. A szemléleti megismerés a belső megérzésnek a reflexe: külsőülése! A szentkönyv szerint: is „*a tapasztalati megismerés az Istenben is mindig a már bevégzett teremtésnek egy-egy ténye és szakasza után alakult ki. Egymásután sorolja fel a Biblia, hogyan teremtette „kezdetben” az Isten a mennyet és a földet. Hogyan a világgosságot és az égitesteket; a növényi és az állati alakokat, végre pedig az embert. Minden egyes teremtési korszakot pedig eme felette jellemző megjegyzéssel zár be: — És látá az Isten, hogy jó. Mit jelenthet ez mást, minthogy a tapasztalati tudás, vagyis az értelmi megismerés az Istenben is már csak a bevégzett tények után állt elő. Az értelmi ítélet, vagyis a kritika már csak a befejezett viszonylatoknak a mérlegelése lehet. Ekkor állapítjuk meg, hogy jó-e, vagy rossz-e az, amit alkotunk.*

Így érthető meg a Bibliának az a másik eseté is, hogy miért ígért a kísértő szellem az ősbukás próbájában az első emberpárnak mindentudást? Azért, mert kezdetben az: összüllők is csupán érzésvonalban, tiszta intuícióban éltek; összekapcsolódva a legtisztább érzéssel, akinek indításait megérzésük szerint feltétlen engedelmességgel követték. Értelmi tudásuk már csak akkor kezdett fejlődni, mikor az isteni érzéstől elszakadva az anyagvilágba kapcsolódtak. Tapasztalati megismerésünk csak az anyaggal való állandó küzdelemben fejlődhetett ki bennünk. Minden század az összegyűjtött és rendszerbe foglalt emberi tapasztalatokból egy-egy lépcsőt rakott az értelmi tudásunk számára.

Mindezekből talán megérthetjük most már, *miért nagyobb a megérzés, mint a tudás?* Amit egyszer tudni fogunk, az már benne van a *megsejtésünkben, mint a csírában az egész fa*; csak nem állunk még olyan biztossággal vele szemben, mint utána. *Az ilyen előresejtés, amit előérzetnek, más szóval megérzésnek is nevezhetünk, isteni megismerési módszer, közvetlen szemlélet, színről-színre való látás, amely Inar nem emberi képesség, hanem isteni eredetű biztos megérzés,* Erre utal szent Pál: — *Ma még mindent csak homályos tükörben látunk, de majd egykor színről-színre.* — Nem csodálom, hogy ma még olyan kevés ember tudja *az intuíciót* méltányolni. Inkább az alacsonyabb értelmi tudást! Tekintik

vezető tekintélynek. Pedig ez már nem a lényegnek a közvetlen szemlélete, hanem csak következtetések útján nyert kurzív gondolkodás, amely már logikai funkció. A különbség közöttük az, hogy *míg értelmi tudásunk érzéklés, vagy következtetés útján gyűjti össze ismeretanyagát, addig az intuíció már érzéseink fölött álló képesség.* Legmagasabb fokán *prófétaság, de minden esetben a hiterős tiszta szíveknek a kiváltsága.*

A hit lett tehát az alap, amelyre az Isten a teremtett világokat felépítette. Hogy ez az alap egyúttal az Istenben is élő erőforrás, amelyből buzog minden egyéb isteni tulajdonsága, azt szeretném most röviden megéreztetni. *Hitéből ered az ő végtelen hatalma, teremtő ereje és a teremtett világ fenntartása.* Hiszi, hogy erre mindörökké képes lesz. *Ezért az Isten ereje a hitében válik hatalommá.* Istenben a hit már élő realitás, amely az Ő mindenható erejének a kiapadhatatlan forrása. *Hite által győzi le Önmagát, hite által van tehát hatalma Önmaga felett is.*

Hit tehát az Isten hatalma és így minden igazi hatalom sem más, mint a saját erejébe vetett igazi hit. Akkor lehetünk csak hatalmasokká, amikor hisszünk a saját erőnkben. Ezért a hatalom a hitnek titkos ajándéka, amelyet a hit önmagából ad minden hívő léleknek. Hogyha ez a hit teljes, világokat alkothat és tarthat fenn. Ezért mondta *Krisztus: — Ha a ti hitetek erős és azt mondjátok a hegynek, menj és merülj a tengerbe, bizony mondom, meglészen az nektek.*

A hit a hatalomnak a legtökéletesebb formája, mert ez képesíti az embert is az önmaga felett juttatja uralomra. Ebben ért él erejének teljességét és ebben kell kimerülnie is. *Mihelyt a hit a teljességét elérte, megszüli a legtökéletesebb valóságot, amint ezt az Istenben is megcselekedte: a szeretetet.* Hogy az Istenben a szeretet létrejöhessen, jóságának kellett először tökéletessé válnia, mert *a szeretet se más, mint az isteni jóság tökélye.*

Hogyan keletkezett?

Ott indult ki a jóságból, mikor ez a jóság erőmozgásával holt anyagrezzeneteket kezdett teremteni. Az erőérzés akkor megszánta a létrehozott valóságokat és azokat nem semmisítette meg. Erejével, hitével ma is fenntartja, élteti és hatalmával emeli mindig magasabbra és magasabbra; *végre pedig Önmagába foglalva szeretetével boldogítja.* Eme munkában még mindig nincs szerepe az isteni értelemnek. Ez kívül dol-

gozik azon a benső körön, ahol az Isten-érzése elrejtözve él, mert amint már tudjuk, ezért: kellett a legbensőbb életkörből kiemelkedni az *Igének* is. A szentkönyv is azt mondja: — *Az Úr előbb szeretett, mint ismert bennünket. Így lehetett csak tökéletes az Ő szeretete. Eme szeretetből származik azután az élet egysége és örökkévalósága, mert az élet is az Isten szeretetéből eredt.* A szeretet tehát az Ő bensejének a teljessége; isteni életének lényege, amelyet örök munkával tart fenn. E szeretetnek állandó buzgása és következménye az élet. *Minden életet csak az Isten szeretete tart fenn* és aki e szeretetben él, az az Istenben él és az Isten benne. Mindnyájan, akik élünk, az isteni szeretetnek a tökéletességében, és annak kegyelmében élünk.

Az Isten szeretete a végtelenségnek az összetartó ereje. Nélküle a rideg törvények uralma alatt állnának egymástól elszigetelődve nemcsak a testek, hanem a lelkek is. A testet elválasztó határai tehát a szellemeket (lelkeket) is elválasztanák egymástól; lelki határokká lennének közöttük, ha a kegyelem összetartó ereje nem munkálkodnék szünetlenül és őket a szeretet kapcsával *szellemi egységben* össze nem tartaná az Igében. *Elhatárolt testében minden lény egymástól teljesen elszigetelődnék. Nem volnának társas lények, mert sem a testvéri szeretetnek az összetartozósága, sem a kooperatív élet és munka nem fűzné az egész emberiséget közös és egységes kötelékbe.* Mindmegannyi kárhozottak bolyonganánai a végtelenségben, miután *szeretet nélkül lelkek sohasem egyesülhetnének és a kölcsönös, de teljes elzárkózottság minden családi, társadalmi és emberi kapcsolódásokat lerombolna.* Ezért a társas élet hajlama és alapja bennünk *lelki törvény, amely az Isten szeretetéből kiinduló összetartó kegyelem.*

Ez az a végtelenséget körülfogó lánc, amelyben minden élet el van helyezkedve, amelyben az Isten még a legtökéletlenebb lélekkel is *Krisztus közvetítése útján* kapcsolódik. *Mert nincs olyan lény, akire az Isten kegyelme ki ne terjedne! A leg- és legtökéletlenebb lénye a végtelenségnek áll „kezdettől” fogva a legközelebb az Úrhöz. Vele szemben vitázik és orcájától visszfénylik az arca. Hatalmából meríti hatalmát és tagadja a hitet, mint Isten erejének a forrását. Csupa értelem, de mivel már érzés nincsen benne, tehát az érző isteni élettel szemben „ellenáramlatot” képvisel.* Se hite, se intuíciója

nincs, mivelhogy mindent csak a tudására épít. Ezért tagadja a megérzést, a hitet és bár az Isten ezt neki öröktől fogva bizonyítja, a *gonosz tagad; nem hisz!*

Itt kapcsolódik logikai sorrend szerint fejtegetéseinkbe az a fogas kérdés, amelyet már elébb is felvetettünk: *hogyan állhat meg az Isten végtelen jóságával szemben a rossz? és hogyan eredhetett az Istenből a gonosz**) Ez a kérdés ilyen alakban feltéve sem nem helyes, sem nem szabatos. Precíze így kellene feltenni a kérdést: — *Hogyan eredhetett a végtelen tökéletességből „a rossz” cselekvésének a lehetősége? Mert nem a gonosz eredt az Istenből, hanem csak a bukásnak a lehetősége, amelyben értelmes, öntudatos és szabad akarattal bíró lények magukban a rosszat élő valósággá tették.*

Hiszem, hogy Isten segítségével sikerülni fog ezt a látszólagos összeférhetlenséget (antinómiát) kibogozni.

A rossz ott tűnik fel legelőször, mikor az erőmozgás ellenállhatatlansági túlsúlyával anyagtermészetű rezzeneteket termelt. Minthogy pedig ezeket meg nem semmisítette, tehát fenntartotta önmagában a mozgása által teremtett ellentéteiket. De hogy ezeket fenntarthassa, mindenhatóságának végtelen szabadságát egy ponton korlátoznia kellett. Megsemmisítő erejét e célból lekötötte. Ez a lekötöttség már törvény, miután korlátozza a szabadságot. Annyit jelent, hogy alkalmazkodásom által végtelen szabadságomat egy ponton feladom. Ez a lekötött megsemmisítő erőképeség, amely a rombolásnak és az elpusztításnak a képessége, az isteni jósággal szemben mint ellentétes törvény tűnik fel. Mert míg a jóság teremtő erő, addig az ellentéte: a rossz, csak megsemmisítő erő lehet. Tulajdonképpen ez az ellenállhatatlansági erőtermészetnek a sűrűdése, az erő-salakja!

Az ellenállhatatlansági erő követte az egyenletességi erő példaadását. Valamint az *erőérzés* is önként választotta ki önmagából a mozgást, vagyis a változásnak a képességét, úgy választotta ki az *ellenállhatatlanság* is mindenhatóságából a romboló képességet, a megsemmisítő erőt. Elhatározta, hogy e képességeivel soha élni nem fog. Más szóval: — *Örökké jó lesz!* Így alakult ki az isteni erőmozgásban is eme kettéválasztással két egymással szemben álló erőalak: a teremtő és a romboló erőképeség; a plus és a minus; az erkölcsi polaritás, *a jó és a rossz; a lelki és a testi; a szín és a salak.* Salak

*) Lásd a 19-ik oldalon lévő „Jegyzet”-et.

alatt azonban még mindig ne értsünk valóságos anyagsalakot; csakis erő-salakot, mert hiszen az erőben még semmiféle anyag nem létezett, tehát nem is lehet szó anyag-salakosodásról. De értsük alatta a lelki indulatnak egy elképzelhetetlenül finom kitörését, amelynek a küzdelem pillanatában, vagyis a nagy próbánál még az isteni erőmozgásban is létre kellett jönni. Ha nem így lett volna, és egy bizonyos fokú felindulás nem jött volna létre benne, akkor sem a próba, sem a küzdelem nem lehetett volna teljes. Ez a elképzelhetetlenül finom indulathiba *előbb jött létre* a mozgó erőben (a Fiúban), *mint maga a szeretet*. Vájjon miért? *Azért, mert a szeretet a jóság-
nak a tútelése. A jóság pedig csak akkor telhetett túl, mikor
önmagából a rossznak még a lehetőségét is kiküszöbölte.* És éppen ez a tény adta meg az isteni önpróbának a nehézségét és a teljességét. A kérdés ez volt: — *Megsemmisítem-e az akadályt, vagy ne?* Ezen isteni gondolatban már két eshetőség volt. Az egyik a megváltásnak, a másik a megsemmisítésnek a gondolata. Az elsőt az Ige képviselte. Helyesebben szölv, *az Ige maga volt a gondolat*. Vele szemben állt az ellengondolat: az elpusztítás, vagyis a megsemmisítés. Ez lett az. *Igével szemben ellengondolatá; röviden: ellenáramlatá!*

Ezen isteni önpróbában került legelőször szembe egymással a színezőnek ítélt egyenértékű, de ellentétes természeti erőtulajdonsága: az egyenletesség és az ellenállhatatlanság erőtermészet, az erőérzés és az erőmozgás, az Atya és a Fiú. Istenileg akart érvényesülni mind a kettő. Ekkor dőlt el, hogy a testi, vagy a lelki irány lesz-e az isteni életnek a jellege; a megváltó, vagy a megsemmisítő irány-e? *Mikor pedig az isteni önpróbában győzött a lelki irány, e győzelemnek a látható alakja lett az Ige, Aki ezen örök pillanatban, amit „az idők kezdetének” nevezünk, kivált az isteni életkörből, mint az isteni jóságnak a megérett gyümölcse. Azt is tudjuk, hogy Benne a megváltásnak isteni gondolata testesült meg. És mikor az Ige, mint legelső élő gondolat kiemelkedett az isteni életközpontból, megnyitotta a többi meleg hangoknak is az áramlatát. A legelső meleg hangot pedig, Akit az Atya Elsőszülöttjének is nevezünk, az Ige, vagyis Jézus Krisztus személye képviselte. Szent Pál szerint: — Kihozta Magával az isteni élet minden tökéletességét.*

De viszont az isteni önpróba küzdelmes pillanatában Jézus Krisztussal, az alázatosság típusával egyidejűleg kellett szembe helyezkedni a próba másik oldalának: a megváltás el-

lengondolatának. Ez a másik lehetőség a kevélységnek és a lázadásnak az ellengondolata volt: az antikrisztus! Jól jegyezzük meg! A megsemmisítésnek, az elpusztításnak ez is még csak a gondolati lehetősége volt, a próba szükséges ellentéte, mert csak ez tehetta a döntést alternatív jellegűvé. Az isteni erőmozgásnak (a Fiúnak) tehát szabad választása volt a kettős lehetőség között. Amint lehetett önfeláldozó, vagyis megváltó istenné, ép úgy lehetett volna önző, vagyis megsemmisítő erővé is, sőt erőtermészete, amely mozgásában szabadon akart érvényesülni, a megsemmisítésben élhette volna ki magát. Ez esetben azonban nem alkalmazkodik a teremtett anyaghoz, hanem ezt, mint mozgási akadályt egy erőkitöréssel végleg elpusztítja. És mi lett a próba eredménye? — Nem semmisítette meg! Győzött örökre önmaga felett! Ellenállhatatlansági természetét, amely szabadon akart érvényesülni a mozgásban, egy lelki elhatározással leküzdötte. Döntésében nem testi, hanem lelki törvényből indult ki. Így döntünk mi is minden erkölcsi próbánkban. Az Atya energiájában (a Fiúban) tehát nem a mindenható erő, hanem az abszolút jóság érvényesült. És e jószágban a Fiú Igévé testesült.

A győzelmes erkölcsi próbának az lőn az eredménye, hogy amikor az isteni energia alkalmazkodott az anyaghoz, hogy azt meg ne semmisítse, abszolút mozgását mérsékelte. Vájjon hogyan? *Energiáját alázatosan összevonta. Ezen energia-sűrűdeésből pedig rögtön előállt a lelkimeleg: a szeretet! De miután örök elhatározással lekötötte magát hogy soha semmit meg nem semmisít, ezért az Ő próbájának a másik oldalú gondolatát, vagyis a pusztításra ösztönző kevélységnek a lehetőségét sem semmisítette meg.*

Jól értsük ezt meg, mert ez a rossz eredetének a megfejtése. Az Ige, a megváltás gondolatának a visszáját sem semmisítette meg. Fennmaradt ez is, mint gondolati lehetőség! Mint egy üres ellengondolat, amely az Istenben soha~cselekvéssé nem vált. Nem; lett élő valósággá, mert az Ige a saját életéből ezt a lehetőséget kiküszöbölte. De mivel meg nem semmisítette, fennmaradt mint cselekvési lehetőség.

Természetes igazság ez, mert egy megtörtént dolgot nem lehet többé meg nem törtéنتté tenni. Így nyert létet a kevélységnek és a pusztításnak a lehetősége is. Mert habár ez csak egy üres gondolatforma volt, de mégis egy isteni gondolatnak a fonákja,*) tehát meg nem semmisülhetett. Volt benne erő és

*) Lásd a 19-iik oldalon lévő „Jegyzet“-et.

értelem, csak érzés és hit nem volt, mivelhogy a nagy próbában úgy született meg, mint ezeknek az ellengondolata. Az Istenből kellett ennek is származnia, mert nélküle semmisse lehet, ami van. Még elképzelni sem tudunk olyan létező valóságot, amely benne ne rejtett volna valaha az isteni mindenhatóságban. Legalább is, mint lehetőség. Így alakult ki az Örök erőben a két ellentétes polaritás: — a lelki és testi; a cselekvő szeretet és a pusztító gyűlölet; a hittel és az érzéssel szemben pedig a tagadás és az érzékiség; szóval az Ige és az ellenáramlat; a világosság és ennek az ellentéte: a sötétség. Az utóbbi lőn a testnek és az anyag törvényének a megszemélyesítője; ahogy Krisztus-mondotta: — A világ fejedelme!

Minden gondolatnak kettős oldala van. *Ezért minden értelmes, öntudatos szellemi lény szabadon választhat, mint egykor az Úr, a két irány között. Saját maga dönti el, hogy lelki, vagy testi alapon akar-e élni? Ezért a rosszra valóképesége amit az Úr mindenható erejéből örökre kizárt és törvényben lekötött, az idők végéig, vagyis a teljes visszatisztaság fenn is fog maradni; de csak mint kísértő gondolat, mint az erkölcsi próbák mérlegének a másik serpenyője, szóval, mint erkölcsi tiltó törvény, amely már merőleges ellentéte az Isten törvényfölöttiségének. Szükség volt e törvényre is. Mert hogyan állhatna az Isten törvény fölött, hogyha nem volna törvény. Ez a törvény azonban, mint korlát, alkalmat nyújt a szellemi lényeknek a törvény megszegésére is: a rosszra is! így lett az Isten végtelen szabadságával szemben a tiltó törvény a szabadság korlátjává és az ellenáramlatnak a lehetőségévé.*

Az ellenáramlat nem ismer mást, csak a testnek és az anyagnak a törvényét és az erőnek mindenáron való föltétlen érvényesítését. A jóság helyébe tehát az erőszakot teszi világkormányzati alapelvvé. Miután azonban az erőmozgásnak csupán a testi szempontjait képviseli, ezért áll örökös küzdelemben a lelki irányt képviselő Igével. Az Igének az árnyéka; vele együtt és közvetlen mellette jelentkezik mindig, mint örök tagadás. Megsemmisíteni törekszik mindazt, amit Ő teremt; elpusztítani, amit Ő megváltani akar. És ez a nagy harc és tusakodás a világ kezdetétől fogva folyik, mert minden elbukott szellemi lény az isteni életből kiküszöbölt ellengondolatból merítheti csak értelmét és hatalmát. A bukott szellemi lények tehát az élettelen ellenáramlatot, amely kezdetben csupán egy cselekvésnek gondolati lehetősége volt, magukban élő valóságokká és cselekményekké tették.

De míg az elbukott őslények, akiket gonosz lényeknek, vagy ördögöknek is neveznek, a törvényben lekötött pusztító erővel állandóan visszaélnék és mindent megsemmisíteni akarnak, addig az Ige egyedül a jóságra, a szeretetre és az irgalmasságra támaszkodva, szüntelenül új életre támaszt és elevenít. Azért a gonosz csak hazug látszat, amely létezik úgy, mint Istenből kizárt gondolat, de nem önmagában élő valóság. Élővé a rosszat, vagyis az ellenáramlat tartalmát csak a szellemi lények tehetik önkéntes bukásuk folytán önmagukban. Ilyen képességgel azonban minden öntudatos és szabadakaratú szellemi lény, a gyarló ember is, rendelkezik. Csakis tőlünk függ, hogy az Ige megváltó irányzatából magunkat kiszakítsuk és ha úgy tetszik, vagy esetről-esetre, vagy pedig állandóan az ellenáramlathoz csatlakozzunk. Lelkileg is lehetünk öngyilkosok. Ebből a halálból a magunk erejével fel nem ébredhetnénk, hacsak segítségünkre nem jönne az Úrnak végtelen irgalma, mert az Igében élő és elevenítő erő lakozik, mert az Ige a föltámadás és az élet!

ISTEN KRISZTUSBAN.

Krisztus az Atya Egyszülöttje: a Fiú, Aki öröktől fogva az Atyában született. Szent Pál szerint Ő az Istennek teremtő ereje, vagyis a színerőnek a második alakja. Egyenlényegű az Atyával, de személyében már különbözik Tőle. Alázatos engedelmességgel hajtja végre mindazt, amire Őt a színerő-érzés: az Atya indítja. Ellenállhatatlansági erőtulajdonságnak is nevezzük, aki energiájának alázatos összevonásával lelki-meleggé, vagyis szeretetté sűrűsödött. Így testesült meg a Fiú „kezdetben” Igévé, hogy mint Ige később a názáreti Jézusban Istenemberré legyen. Mikor tehát azt nyomozzuk, hogyan van jelen az Isten Krisztusban, azt is mondhatnánk, hogyan van jelen Krisztus az Istenben? Bármelyiket mondjuk, tökéletes igazságot mondunk, mert egy közös lényegük folytán ugyan-egyek. Mind a kettő Jézus Krisztusnak az egységét fejezi ki először az Igével; azután az Ige egységét a Fiúval és végre a Fiú egységét az Atyával. Az egylényegűség pedig közöttük az öröktől fogva élő isteni jóság, amelynek a túlteléséből származott a szeretet: — a Szentszellem!

Kétségtelen, hogy a végtelenségen kívül semmiféle valóság külön önmagában nem létezhetik, mert akkor végtelenség se létezhetnék. Az, ami határolt, úgy-e bár, az már nem lehet végtelen? Ezért — mivel Isten végtelen — minden létező az Istenben van és csakis Ő Benne jöhetett létre. Ellenben az Isten az ő teljességében ezideig csupán az Ő képmásában és egyszülött Fiában, *Krisztusban* van meg. Ő az isteni teljességnek az egyedüli tökéletessége, mivelhogy Benne vagyon és Benne lakozik a tökéletes Isten. *Bennünk is csak annyiban van jelen az Isten, mennyiben Krisztus él Bennünk!* Ezért mondotta az Úr: — *Csak Én általam juthatok az Atyához.*

Ez a kifejezés, hogy az *Isten Krisztusban* van, örök jelenben értelmezendő. Annyit jelent, hogy *Krisztusnak*, aki lényegileg (lelkileg) tökéletes jóság, alakilag (erőmozgásban) pedig végtelen erő, örök időktől fogva léteznie kellett az Atyában, mert energiamozgás nélkül egyetlen sűrűsödésre hajló atom se jöhetett volna létre a világegyetemben. De vizsgált az abszolút erőmozgásban már benne kellett lakozni a jóságnak is, mert a benne létrejött tökéletlen valóságokat rögtön meg kellett volna semmisítenie, mihelyt ezek erőmozgását zavarták. Így kellett volna cselekednie, ha az akadállyal szemben csupán mint! fizikai erő és nem mint metafizikai (erkölcsi) erő érvényesült volna.

Az isteni energia ezen jóságánál fogva tudott saját erőtermészete fölé emelkedni. Ez annyit jelent, hogy *Krisztusban* épp úgy, mint az Atyában, a lelki rész, vagyis a jóság irányította és vezette még erőtesti természetű erőmozgásait, is. *Jóságából indult ki akkor is, amikor teremtett és akkor is, amikor teremtett rezzeneteit meg nem semmisítette.* A megsemmisítő erőnek a lekötése tehát az isteni jóságnak örök ténye, így kívánta ezt az Úr erkölcsi tökéletessége is, mert ha valaha megsemmisítő erejével élt volna, akkor Benne az abszolút tökéletességű jóság, az Ige alakjában meg nem testesülhetett volna. Hogyan lehetett volna tökéletes jóvá Az, Aki valaha csak egy pillanatig is *önző* lehetett volna és ezen okból kiindulva, saját szülőiteiből és alkotásaiból csak egy parányi is megsemmisített volna!/? *Krisztusban* ez az abszolút jóság az Atya természete és ez Bennük az *egylényegűség*, amely a *legtisztább színerőzés*. Jézus Krisztus, a tökéletes erkölcsi Fiú, — tökéletlen Atyától valóban nem születhetett volna!

Azért kellett a megsemmisítő erőt és képességet a *Fiúistennek* letenni, hogy mint *megtésteműli Ige* végtelen jóság

maradhasson mindörökké. Az Istennek eme önként letett erejét és képességét neveztük el *tiltó törvénynek*. Ez a törvény még önmagában nem rossz, csak későbbi változataiban lett rosszá, mikor öntudatos és szabad szellemi lények bukásuk folytán *belekapcsolódtak a tiltott rosszba*. Ezáltal váltak ők maguk is tökéletlen lényekké, rosszakká. Szent Pál is ezt fejtegeti: — *Bűn-e a törvény? Távol legyen! Maga a törvény még nem bűn, de már alkalmat nyújt a bűnre, mert hogyha nem volna törvény, akkor ennek áthágásával bünt sem követelnénk el. Így érthető, hogy ugyanegy gyökérből, vagyis az isteni mindenhatóság erejéből hajtott ki úgy a jóra, valamint a rosszra való képesség*. Az Ige mellett látjuk jelentkezni az ellenáramlatot is. Míg azonban az Ige mint isteni jóság és tökéletesség emelkedett ki az Istenség önpróbájában a színerő lelkéből, addig a megsemmisítő és romboló erőképeség visszamaradt *a külső életkörben: az anyagvilágban, ahol kialakult egy testi irányú lehetőségé*.

A jó és rossz származásuk közösségénél fogva tehát épp úgy képesek összekapcsolódni, mint a lélek és a test, mint a fény és az árnyék. Ez a kulcsa a végtelenség titkának. Csakis így érthetjük meg, hogy a végtelen jóságban hogyan helyezkedhetik el a rossz, mert világos, hogy Istenen kívül ő sem élhet. Azt a lekötött és láncra vert erőt, amelyet a Jelenések könyvében olyan találóan nevezett el Szt. János „*Antikrisztusnak*”, látta az evangélista ezer év után ismét felszabadulni és teljes erővel *Krisztus* ellen törni. A rossz is benne él tehát — mint gondolati lehetőség — az Isten mindenhatóságában; de csak mint *lekötött romboló erőképeség*, mint a tökéletes tiszta erőnek az *ellengondolata*, amely már *nem egy élő valóság, hanem csak egy cselekvésnek a gondolati lehetősége*. Ezt a cselekvési módszert azonban az Ige a saját életéből önként kiküszöbölte.*)

Amely pillanatban az erő lelke megérezte önmagában saját ellenállhatatlan mozgásából teremtett testi természetű rezzeneteit, abban a pillanatban kellett kiemelkednie az isteni életközpontból az *Igének is, hogy a benső isteni életkört a külső életkörrel összekapcsolhassa*. Ezért öltött testet a Fiú önmelege (jóságos szeretete) az *Igében*, Akiről tudjuk, hogy „*kezdetben vala az Ige és az Ige Istennél vala és Isten vala az Ige*”. Kiemelkedése pillanatában kihozta Magával az isteni életnek minden tökéletességét; nyilvánvaló, hogy a minden-

*) Lásd a 19-ik oldalon levő jegyzetet.

ható erőt is, amelyből azonban a megsemmisítő erőt a maga részéről kizárta, miután a megsemmisítés képessége már nem isteni tökéletesség. A pusztítás és rombolás a szintisza jóssággal és tökéletességgel már össze nem egyeztethető. *Az Ige tehát csak a lelki részt hozta ki magával az isteni életkorból: a megváltó isteni tökéletességeket; ellenben mindezeknek az ellentétét, vagyis a teremtő energiának testiségre hajló irányát és képességeit már csak az Antikrisztus szimbolizálja. Csakhogy ez már nem lényeg, csupán cselekvési lehetőség. Csak erre mondhatta szt. Pál: — Ki még a saját Fiának sem irgalmazott és Őt érettünk bűnné tette.* Valóban így van, mert az igének kiválása nélkül sohasé keletkezhetett volna ellenáramlat se, amely a megváltás munkájának az ellengondolata, ellentétele, megtagadása, szóval akadály törvénye. Ez is „kezdetben”, vagyis még az örökkévalóság határvonalán jött létre, mikor a színerő-mozgás önpróbájában döntött és választott, hogy testi vagy lelki alapon indítsa-e meg a teremtését? *Megváltó, vagy megsemmisítő erő legyen-e? A jósság vagy a rosszasság jegyében teremtsen-e?* Ez még nem „időben” történt, hanem az „örökkévalóságban”. *A színerőnek a természete és törvénye kizárja még a feltevést is, hogy az Atya „időben” szülte volna a Fiút, vagy bármi egyebet teremtett vagy szült volna a Fiú előtt!* Hiszen minden teremtmény már csak az Ő erőmozgásából eredt. A mozgás pedig maga a Fiú. a színerő 2r-ik alakja. Ezért a tökéletes Fiú születésére az Atyának sohasé kellett várakoznia. A születés tehát nem történt bizonyos érési folyamat után, mert az ilyen állapot az erő szempontjából már csak egy korlátoltság lehetne, amelyből a tökéletes isteni képmás, az Ige, nem állhatott volna elő. Az Ige születésének sincs se törvényes kényszere, se természetes oka. Ellenkezőleg! Az ő lelki születése a Fiútól — az; erő testi természetének és törvényének a legyőzését jelenti.

Ez itt nagyon fontos pont, amely igazolja, hogy a *Fiú Önmagától lett Igévé.* Vájjon a végtelen erő hogyan győzedelmeskedhetett volna önmaga felett, ha csupán fizikai erő volna, amely mechanice működik? *A mechanikai erőben nincsenek lelki tulajdonságok.* Se jósság, se igazság, se irgalmasság. A mechanikai erő könyörtelenül keresztül gázol minden akadályon, amely útjában áll. És ha ez az erő *abszolút* erő, akkor semmihez sem alkalmazkodik, hanem *feltétlenül* érvényesül; az ő módszere tehát az akadályok megsemmisítése.

Ez bizonyítja, hogy az abszolút erőben már a teremtés

pillanatában volt egy lelki tulajdonság: a jóság. Ezért az Ige születésének az oka sem testi, hanem kizárólag lelki ok. Látzólag a testi törvény ellenére jött létre, pedig valójában tisztán érte, mert az *anyagtesteket megváltani akaró szeretetből jött létre. Az Igével tehát egyszerre született a külső életkörben a szeretet is, ezért az Ige nem más, mint az isteni értelemnek, jóságnak és szeretetnek a megtestesülése.* De ez a szeretet az erő életében csak akkor lett nyilvánvalóvá, mikor a létre jövendő valóságok megváltásának erre szüksége volt. A szeretet az erőből *külső életre* az anyagvilág teremtésének a „kezdeté” váltotta ki. Jól mondja az evangélium: — *Az Ige kezdetben lőn!*

A szeretetet azonban az Atyában semmi sem előzte meg, mert a színerő már az ő testi valóságait is szeretetből teremtette. Ezekből láthatjuk, hogy mindaz, ami az Isten lelkéből származik, előbb jön létre, mint ami az Ő erőtesti életéből lép elő. Előbb szeretett tehát, mint szült az Atya. De azért ez a szeretet nem a szülés „előtt” nyilatkozott meg, hanem „magában” isteni születése „tényében”, az Atya ezen örök tényének a mélyében. Ily módon láthatjuk, hogy az örök szeretetet — *lében* — sem az anyagvilág, sem a benne elrejtőzött rossz nem előzhette meg. Ez a szeretet az egyszülött *Fiúban* öröktől fogva az *Atya* kebelén szunnyadt. Ellenben a *Fiú* mint *Igét*, az isteni életkörből már a megváltásnak a próbája váltotta ki.

Az Ige tulajdonképpen egy isteni önpróbának az eredménye. A Fiú isteni természetének a külső megtestesülése. Ezért a *Fiú* erkölcsi istenséggé az *Igében* a saját erejéből és elhatározásából lett. Választhatta volna a testi törvényt is és lehetett volna önző, kevély, pusztító erővé, amit! most mi erkölcsi rossznak nevezünk. Ez esetben, *amelyet azonban még feltételeznünk sem szabad,* az egyenletes természetű erőérzés (az Atya), bizonyára már a szülés előtt Önmagában semmisítette volna meg Őt, mint egy hibás gondolatot. — *Szeretném ezt egy analógiával szemléltetni. A jóra törekvő emberi lélek is előre megsemmisítheti életérzésében a megérezett rosszra való készséget és gondolatot,* amely egy-egy próbában belőle kitörni akar. Ezzel elháríthatja a létrejöheto akadályokat, amelyek az Istenhez való közeledését megnehezíthetnék. *Bukásának az ösztönző okát tehát önmagában eleve megsemmisítheti.*

Előbb volt az Istenben is a tökéletes jóság, mint az ezt ki-

választó anyagnak a lehetősége. Hiszen a végtelen jóság az isteni természetnek az alapérzése volt. *E jóságnak a sűrűsödése lön a szeretet: ennek a tútelése az irgalmasság.* Nem a jóság fakad a szeretetből hanem a szeretet indul ki a jóságból. *A jóság vette fel lelki testül a világosságot. A világosság sűrűsödéséből lett egyfelől az értelem, másfelől a szépség, amely már szintén lelki melegség. A lelki melegnek testi sűrűdését követte a lelki fény. Ellenben a fényből kitörő sugarak már az irgalmasságnak a testi és lelki cselekedetei. Ezért a jóságnak virága a szeretet; gyümölcse pedig az az irgalmasság!*

Biztosan állíthatjuk ennél fogva, hogy az Istenben még a rossznak a lehetősége is csak az Ő jóságából származott. *) A rossznak a gyökere a megsemmisítő képesség volt az Ő mindenhatóságában. Eme képességét és szabadságát azonban jóságától indítatva önként lekötötte magára nézve egy törvényben. Ez a lekötés volt a legelső törvény, amelynek a záradéka bizonyára ez volt: — *Megtartom és megtartatom! így lett ez a törvény a világegyetem erkölcsi zsinórmértékévé. Aki ellene vét, az bukásban van. De egyúttal ez adja meg a lehetőséget is a rosszra.* Már szt. Pál kifejtette: — *Hogy a rossznak alapja a törvény a világegyetem erkölcsi zsinórmértékévé. Aki ellene E nélkül azonban sohase fejlődhetett volna ki a szellemi lényekben sem a szabadakarat. Ha nem volna rossz, nem lehetne erkölcsi beszámítás sem,* miután az erkölcsi mérlegben a rossz az egyik serpenyő. *De a rossz csak akkor lesz rosszá, amikor vele visszaélnék.* Minthogy azonban az Isten örök döntéssel elhatározta, hogy vele élni sohase fog, tehát nem is élhetett vele vissza soha.

*Joggal mondhatjuk tehát, hogy az Istenben még a rossz lehetősége is. *) jóságból született,* mert hiszen előbb volt Benne a Jóság, mielőtt a látszólagos rossz felmerülhetett volna. Ez csak később mint kísértő gondolat jelentkezett a megváltás isteni próbájában. Így van ez minden lény életében, akik Istennel kapcsolódva tökéletes életre törekszenek. *Erkölcsi egyéniséggé minden egyes lélek csak a megpróbáltatások tüzeiben alakulhat ki.* Ilyenkor mindig két teljesen egyenlő oldalú lehetőség. között kell választanunk: a jó és a rossz között. E nélkül a próba nem is lehetne igazi próba, csak egy egyoldalú kényszerhelyzet, amelyben se egyéniségünk, sem erkölcsi be-

*) Lásd a 19-ik oldalon lévő jegyzetet.

számíthatóságunk nem érvényesülhetne. — Még a színerő is csak egy lelki önpróbában alakulhatott ki erkölcsi istenségé: — *Igévé!*

De úgy-e bár, úgy a jónak, valamint a rossznak a képessége és készsége bennünk is csak a mi testi és lelki természetünkben merülhet fel, amelyek mint egyenlő ellenfelek szemben állanak egymással a kísértésben? *A döntés pillanatában nekünk kell szabadon határoznunk minden akciónk felett. Ebből azonban még nem következik, hogy a rossz bennünk valaha győzedelmeskedhetné nélkülünk, mert hiszen csak tőlünk függ, hogy egy döntő elhatározással a rosszat az életünkől örökre kiküszöböljük!* Egyedül tőlünk függ, hogy anyagtestünket egyszer és mindenkorra lelki uralom alá helyezzük. — *De habár a jóhoz csatlakoztunk is, azért a rossz a mi életünkben mint lehetőség és képesség továbbra is fennmarad. Még akkor is, ha nem élünk vele. Fennmarad, mint elméleti lehetőség, amely azonban egyáltalán nem akadályozza meg az emberben a lelki élet szentségének kifejlődését. Együtt élhet bennünk mind a kettő, — egy folytonos harcban és küzdelemben egymás mellett!* Egymással szembe állanak, mint két! erkölcsi pólus. Erre mondja az apostol: — *Két törvényt hordok tagjaimban: testem törvényét, amely ellene mond az elmém törvényének. Tudom mi a jó, és habár azt helyeslem, mégis a rosszat cselekszem. Vájjon ki szabadít meg engem a halálnak eme testéből?*

A jó valósága és a rossz lehetősége az isteni életkörben is egymás mellett állanak és folyton egymást ellensúlyozva fejlődnek. Minthogy azonban szöges ellentétek, tehát irányuk is az egymástól való folytonos eltávolodás. Így pld. „kezdetben” a rossz még csak mint gondolati lehetőség jelentkezett! az erőben. Mikor azonban a próbáikban lebukott lények a rosszat szabadságuk erejével önmagukban élő valósággá tették, ekkor már az ellenáramlat a külső életkörben mindinkább elhatalmasodni kezdett. Ekkor lépett közbe az isteni irgalmasság és ezt a kellő pillanatot nevezi szt. Pál az „Idők teljességének”. Minél hatalmasabb lett a bűn, annál túláradóbb lett az isteni kegyelem és ekkor jelentkezett teljes erejében a megváltás is. Addig, amíg a rossz mellette haladt a jónak, mintegy részese volt az isteni tökéletességek mélyítésének. Az; erkölcsi nyese-ollónak a metsző ága volt. Eszköze és munkaszer s zárna az Úrnak az élet felaprózásánál, sokszorosításánál és megtisztításánál. A baj tehát ott kezdődött, mikor a rossz eme

feladatának bevégzése után sem tant el, hanem mint ellenáramlat, feltartóztathatatlanul haladt Istentől nyert szabadságánál fogva a saját irányában, míg végre a szellemi lényeket a bukásba sodorta. A legelső szellemi lény bukásánál élő rosszá lett és mint cselekvési lehetőség mindaddig fenn fog maradni, míg az erkölcsi próbákra szüksége lesz az értelmes és szabadakratú lényeknek.

Mihelyt egy erő, tény, vagy valóság az Istentől elszakadni készül, próba alá vettetik. Vagy megáll útjában és megtörve visszafordul, vagy pedig végkép fellázad az Úr ellen. *Az elméleti rossz is akkor lett valóságos és tényleges gonosszá, mikor az ellenáramlatba csatlakozó elbukottak szembefordultak az az Úrral. Őket nevezi a szentkönyv kevély angyaloknak, akik pártot ütöttek az Úr ellen és megkezdték az ellenáramatból merített erő segítségével a harcot a megváltás munkájával szemben.*

A bukás kezdetén még csak *az Isten lelkét és érzését vonták kétségbe. A színerőben csupán a mozgó energiát ismerték el valóságnak, amelynek mindenható erejéből merítették* ők is romboló és megsemmisítő képességeiket. *Te csak Magad vagy! — hirdették — és mi is Belőled vagyunk! Ezért van erőnk megsemmisíteni mindent, amit Te teremtesz.* Eme tagadásuk folytán megkezdték a harcot a megváltó munka ellen. Ezzel azonban öntudatlanul szolgálták és előmozdították azt, hogy az isteni életben újabb és újabb lelki képességek nyilatkoztassanak ki. Ilyen volt pld. a hosszútűrés, az irgalom, a bűnbocsánat stb. *Az isteni jóság ugyanis folyton alkalmazkodott az ő megtévedt gyermekeihez és a színerő lelkiségét újabb éa újabb érzésből eredő tulajdonságokkal akarta nekik bizonyítani. Kimerítette rajtuk szeretetének egész irgalmasságát!*

Mindez: nem használt. Nemcsak nem tudtak, de nem is akartak hinni az Úrnak. *Bukásuk pedig akkor vált teljessé, mikor már egészen elfordultak Tőle. Szakítottak Vele. Már nemcsak az érzést, hanem az erőt is megtagadták.* Elszigetelődtek kevélyen az önerejükben és *annyira összeforrtak az anyaggal, hogy az élet forrását többé nem az erőben, hanem az anyagban keresték. Hirdették az anyag örökkévalóságát és kinevezték az élet okának.* Mindent ferdén láttak és félremagyaráztak. Azt az erőt, amit az Úr kegyelmének szüntelen szülése közben az anyagvilágnak átengedett, egyszerűen az anyag természetének tartották. *Az újabb isteni tulajdonságokat, pld. az irgalmat, a megalázkodást, a bűnbocsánatot stb.*

az erő gyengeségének hirdették. A szeretetben ők az igazságnak, az irgalmasságban pedig a szeretetnek az elfajulását és fokozatos elgyengülését látták meg. *Várták az anyag végleges győzelmét a leigázott erővel szemben.* Most már *mindent csak az anyagból akartak kimagyarázni.* Tanaikat modern alakban így fejezhetnénk ki: — *Nincsen erő anyag nélkül!*

Így szakadt ketté, ha nem is tényleg, de értelemre nézve látszólagos megtévesztéssel a végtelenség. Kiélesedtek a polarítások. Kialakul egymással szemben a végtelenségben is az ég és a föld. *A lelkek országa és az anyag birodalma.* Az egyikben *Krisztus,* vagyis az *Ige* az örök király és a kormányzó; a másikban pedig az *Antikrisztus,* az anyagvilág fejedelme, akiről a végbúcsú pillanatában azt mondotta tanítványainak az Úr: — *Most ítéltetik meg a világ fejedelme, de bennem már semmi hatalma nincsen! A világosság felemelkedett, a sötétség leszállt. Ezt nevezzük köznyelven mennyországoknak és pokolnak!* Az életnek és az erőnek a forrásától az anyag végkép elszigetelődött. Viszont *az anyagban lebukott erőlények,* akik önmagukban az ellenáramlatot *cselekvő rosszá tették, ma már csupán csak annyi erővel rendelkeznek, amennyit egykor a bukás előtt az Isten szeretete beléjük helyezett.* Élnek ennek az isteni erőnek a pazarlásából és ebből tartják fenn magukat. De miután kapcsolódásukat az isteni élet érzésvilágával már elvesztették, tehát *csakis értelmi és szellemtesti életet élnek.* Látván körülöttük az élet fejlődését és állandó gyarapodását, *ők is utánozni akarják az Isten teremtő munkáját. Ők is szülnék és teremtenek,* de csak érzés nélküli valóságokat. Isten Lelke nélküli alkotásaik tehát már csak egy megromlott képzeletnek a szörnyszülőttei; élettelen hazugságok, rút, üres alakok, amelyek önmaguktól széfesnek, mint minden rothadás; *a való életnek a fonákjai és az igazságnak a tagadásai;* szóval: ördögi hazugságok! Emberi nyelven úgy hívjuk őket: — *bűnők!* amelyekben érzés, vagyis lényeg és lelki tartalom nincsen és éppen ezért az *Isten lelkével nem is kapcsolódhatnak.*

Vigasztalan világ, gyötrelmes élet a bűnőknek ez a világa! A bukás a munkatársakat szétszakította. Az *Ige köréből kiltörtek a pártütő erőatomok és belerohantak az ellenáramlatba;* az Úr ellen fellázadók! *Az egységből kilépett a többség, a végtelenben kialakult a véges: az Úr és a szolga. A szeretetből gyűlölet lett. A törvényben lekötött rossznak a gondolati lehetőségéből kialakult a tényleges rossz és ebből a személyes*

gonosz; az irgalomból rideg és kegyetlenül megtorló vérbosszú; az igazságból pedig kegyelem nélküli törvény. Szabadság helyett törvényből származott végzet és balsors uralja náluk az életet. A megrontott anyagvilágot pedig isteni származású, de bukott erőatomok itatják át.

Ilyen süllyedésben az Isten lelke nem talált többé egy tiszta testet és anyagatomot a földön, amely befogadhatta volna az *Ő* tökéletes Lelkét. Nem talált egy törvényt, amely a tökéletes jóság, vagyis az Ige számára a tevékeny munkálkodást lehetővé tette volna. A mindenre képes és mindenre kész isteni erő ekkor jutott el örök életének egyik szakadékaiban egy új ponthoz; *egy új próba elé. Az Úr Krisztusnak jósággal és szeretettel betelt gyengéd, eszményi alakja szembekeverült a pezsgő, forró és lángoló világtesteknek kifejtett anyagéletével, ahol egy új, de romlásból származott puszító folyamat, vagyis a bűn, szült állandóan romló és megrontott alakzatokat, amelyeknek a tökélye majd a végtelenség örvényét^ az úgynevezett poklot vájja ki. Magja pedig ennek a bukott lényekben megtestesült rossz lesz; a kevélységnek, az önzésnek, a lázadásnak és a kegyetlen megsemmisítésnek a képessége. Szóval a sátán, vagyis a lekötöttségéből felszabadított és élővé tett megsemmisítő erőképesség, amelyet a bukott lények életük irányává tettek és amelyből egy megromlott élet és benne a kárhozat fakadt.*

A mi Urunk *Jézus Krisztus, Aki mint Ige* az „öröktől” fogva született *Fiúban testesült meg, azért lett emberré, hogy az ellenáramlatnak ezen puszító erejét megtörje.* Az *Ő* szemei még rövid földi életében is a végtelenségre voltak irányítva. De még ez a szem se láthatott akkor tovább az Atyánál és az ellenáramlatból kiindult kárhozatnak a mélyénél. Mert a léleknek habár az Atyában él is, nincsenek testi érzékei, *csak megérzései vannak.* Testi szemekkel csak az anyagvilágot szemlélhetjük.

Ezért az *Ige mindentudása elkezdődik a teremtéssel és a kárhozat mélyénél végződik.* Eme két határponton túl azonban már az *Ige sem lát az értelmével, hanem a megérzésével; mert ahol az értelmi megismerésnek a köre bevégeződik, ott kezdődik a megérzésnek és hitnek a világa.*

Tisztázzuk most már végkép ezt a kérdést, amely igazolja, hogy *amikor az Ige az isteni életkörből a megváltás útjára kilépett, akkor ezen önkéntes vállalkozása szintén a hitre volt felépítve. Tudta, hogy az élet forrása az Atya, akinek*

Ő az Egyszülöttje s Akitől nyerte Ő is a teremtő erejét. Ez az Ip-ében értelmi tudás, vagyis *tapasztalati megismerés, átélt tényeknek a bizonyossága volt! Tudta azt is, hogy amint az apostol mondta: — Elmúlik a világ mai ábrázata!* mért aminek kezdete volt, annak vége is fog lenni. *Tudta azt is, hogy minden életnek egykor vissza kell térnie eredetének az ősforrásába: az Atyába. Sőt beszélt egy új világ kialakulásáról is, amely a végítélet után követni fogja ezt a mait. De hogy milyen világ fog következni? ezt már az Úr Jézus is csak a hitében érezhette, mert hiszen arra vonatkozólag tapasztalata még nem lehetett.*)*

Az élet eredetét a végcéljáig az Ige mindent-tudása értelmileg is tisztán látja a teremtett világban, de hogy a megváltó célt, amelyet az Atya kitűzött, s amelyre Ő önként vállalkozott, elérni és biztosítani is fogja, ezt az ige a „kezdetben” csak hitte. Az Isten egyszülött Fiának, Aki Igévé testesült, ismernie kellett minden létező valóságoknak az eredetét, rendeltetését és végcélját, mert hiszen Ő volt mindenek előtt az Elsősülött. Minden teremtmény csak Ő általa és Ő utána lett, tehát *tapasztalati* és értelmi úton volt biztos és világos tudása mindenről. Ezért nevezzük Őt mindenttudó isteni értelemnek. Így lett az Ige összefoglaló erőkerete és kapcsa úgy a belső isteni, valamint a külső életnek. *Egyfelől az isteni tökély összhangját érezte Önmagában; másfelől látta a külső világgal megvívandó küzdelmet, a megváltás nagy harcát és véres tusáját. Sőt, előre látta a bukás teljességét is gyarlóbb teremtményeiben. De a végleges győzelmet már nem látta, csak hitte és remélte.* Természetes, mert hiszen vállalkozását isteni értékévé éppen az teszi, hogy hittel és reménységgel ment bele a küzdelembe. Hogy is tudhatta volna értelmileg a biztos sikert, mikor azok a szellemi lények, akiket a bukásból felemelni akart, szabad akarattal dönthettek életirányuk megválasztásában? Ezt az Úr is csak hitte és remélte, mert — mint mondtuk — erre vonatkozólag *tapasztalata még nem lehetett.*)*

Világos volt Előtte értelmileg is, hogy egyedül Ő a bevégzett tökély az egész világegyetemben és Önmagán kívül minden más megoldás próba előtt áll és csak korlátolt, fenntartott valóság. *Tudta* tehát az egyesek bukását és ennek következményeit egészen a kárhozat mélyéig. *Érezte a zavart is a vég-*

*) Lásd a 19-ik oldalon lévő jegyzetet.

*) Lásd a 19-ik oldalon lévő jegyzetet.

telenségben és a békét is önmagában. Látta, hogy a zavar oka a béke hiánya és tudta eme hiánynak az okait, az eredetét és átlátta egyúttal helyreállításának a módját is. Tudta, hogy a zavar nem lelki valóság, hanem csak szellemi gyengeség és így nem a lélek, hanem az értelem romlott. De hogy ezt a romlott szellemet Ő, a tökéletesen tiszta és ép isteni lélek majd meggyógyítani és visszatisztítani is fogja, azt megint csak hitte!

Így indult ki a mi jóságos Urunk a romlott anyagi és szellemvilágon keresztül megváltó útjára az elszakadt lelkek után. A Fiú először lelki meleggé, Igévé lőn. Mint Ige Istenemberré testesült a názáreti Jézus személyében, hogy az ellenáramlat erejét megtörje és a lelkeket abból kiemelje. Lejött: a földre is, mert mindenkit üdvözíteni akart és hitte, hogy ehhez ereje van. Hitte, hogy aki az Ő útjára lép és Őt befogadja, az Isten fiává lehet. A hit tehát a megváltás gyökere és nem az értelmi tudás. Ezt olvashatjuk ki az Úr szavaiból is, amikor tanítványainak több ízben kijelentette, hogy bizonyos ismereteket az Atya fenntartott Magának. Így pl. a mai világ befejezéséről is azt mondja: — Ezt az időt csak az én Atyám tudja.

Hittel kelt útra a jó Pásztor, hogy vállain vigye vissza az Ő eltévedt juhait az akolba: az Ige fénykörébe, az örök világosságba. Megváltó útján pedig ezideig annyit haladt az Üdvözítő, amennyit bővült és mélyült tapasztalatilag is a szemhatára. Jézus Krisztusnak örök hite az Ő megváltásának végleges diadalában annyiban válik mindinkább értelmi bizonyossággá is, amennyiben a krisztusi szem ma már túllát a kárhoznak a mélységén. A bukott világnak állandó emelkedése és folytonos tisztulása fényesen igazolja és erősíti az Úr hitét is. Látja az egyetemes visszatisztulásnak folyton emelkedő irányzatát. Látja, hogyan gyarapszik láthatólag is az Isten Országa és ezzel együtt világosodik a kárhozat sötétsége is. Látja ennek mélységében a tisztulás felé visszaforduló szellemvilágot is. A végső győzelem biztossága pedig, amely eddig csak hitében élt, sejtelemszerűleg a megérzésében, értelmi bizonyossággá erősödik. Hiszi, mindig biztosabban hiszi, hogy megváltó munkáját végül teljes siker fogja koronázni! Nagy vigasztalás az a föld gyalgó lelke részére, mert ez a végleges megtisztulást jelenti, az Origenes-íéle apokatazist, hogy a megtisztult világot egykor az Úr Jézus teljes összhangban teheti le az Atya lábai elé. Az Atya pedig a mai világ helyébe,

amely szent János szerint eltűnik, mint az összeugrott hártypapirosról az írás, egy tökéletesebb világot teremt: *a jóság és a szépség jegyében.*

A megváltás megindításakor az Úr Krisztus öntudata még csak az önként Magára vállalt feladatnak a nehézségeit látta és tudta. *Ismétlem, hogy csak így lehetett az Ő isteni próbája teljes és tökéletes. Mert ha a győzelmet előre látja és biztosan tudja, akkor önfeláldozó elhatározása már befolyásolva lett volna a biztos siker által. Azért a végleges győzelmet, vagyis a teremtett világ teljes megigazulását Ő is csak hitte. Ma már azonban megváltott lelkeinek a seregében mindinkább látja is a végleges győzelmet* és amennyiben tisztul és finomul az anyagvilág, annyiban látja tisztultabban és világosabban az *Ige értelme is az Ő megváltó munkájának tökéletes sikerét: az isteni győzelmet!* Az isteni értelemnek a legfőbb érzéke pedig, Akivel az Atya és a Fiú a külső világra állandóan hatni tud és azt lépcsőről lépcsőre folyton emeli és tisztítja, a Belőlük származott harmadik alak: *a Szentszellem, Ő az értelemnek és a világosságnak a lelke. Az Ő fokozatos munkája az evolúció, amit vallási nyelven megszentelésnek nevezünk.* Ez teszi a teremtett világ fejlődését és benne a végcél is mindinkább megérthetővé és felfoghatóvá.

ISTEN A SZENTSZELLEMBEN.

A Szentszellem az Atyából indult ki és a Fiúban lett szentté, vagyis erkölcsi Istenséggé. Feladata és célja, szentté tenni a végtelenséget és betetőzni a megváltás munkáját; egy szóban kifejezve; — a megszentelés! A Szentszellem a két isteni színerő-tulajdonságnak az egységesítő harmadik alakja, közös életüknek az elvegyülési központja. Kiindul az Atyából és teljességet nyer a Fiúban. Egyfelől tehát érzés, mint az Atya, de mivel a Fiú is benne van, ezért másfelől erőmozgás — és így átvezető kapocs egyfelől az erőérzés és az erőmozgás között, másfelől az erőmozgás és az anyagvilág között. Valóságos transzformátor, aki egységesítő központ az isteni életkörben, de egyúttal átvezető híd az Ige és a teremtett világ között is. Teremtő és romboló erő tud lenni. Ha akarja teremt, ha akarja rombol. Szóval minden hatásra képes, vagyis minden-

ható. Legtökéletesebb állapotában tiszta érzés, de átváltozhatik erő mozgássá is, amikor már érzésre képtelen, vagyis amikor közvetve már semmitsem képes önmagába befogadni.

Az isteni életnek ő az egységesítő lelki teste, mint mi bennünk az eterikus asztrálest: egy elképzelhetetlenül tiszta, végtelen finomság. Olyan, mint egy mozdulatlan felületű kristályos víztükör, amely tisztán mutatja meg az egész világegyetemnek beléje tükröződő összes valóságait. Ezért tökéletes értelem. Világosságból származott, vagyis gyors egyenletű mozgásból az „örök pillanatban”, ezért ő maga az örök világosságnak a Lelke. *Miután összefoglaló alakja az Atyának és a Fiúnak, tehát tőlük elválasztható külön élete nincsen. Így nem is Önmagától hatol a sötétségbe, hogy azt megvilágítsa, viszi Őt a mindent betöltő erőmozgás: a Fiú! Éppen így van alárendelve az indító erőérzésnek: az Atyának is,* Aki mindig a szükséghez mérten irányítja lefelé, vagy felfelé az Ő megsugarazásának világító tengerét. Ily módon világíttatik meg az isteni törvény erejénél fogva a sötétség, hogy láthatóvá és megérthetővé váljanak a valóságai.

Mikor a Szentszellem az Atyának tiszta érzésével van telítve, akkor már nem világíthat be a sötétség mélyébe, mert a durva anyag az Ő érzéstisztaságával összeférhetetlen. Ezért a *Szentszellem tökéletes érzésvalóságában az anyagban sohasem nyilatkozhatik meg;* nem vihet bele értelmet. Egyedül az *Úr Jézus által kapcsolódhatik a testi valóságokkal is.* Ezért a *Szentszellem világosságának a közvetítője és így kegyelmeinek az osztogató ja is mindenkor az Úr Jézus. Így érthető az Úr: — Szükséges pedig, hogy Én elmenjek, mert különben nem bocsájthatom el a Szentszellemet, a vigasztalás Lelkét, Aki az Atyától származik, de Akit Én bocsájtok el nektek és Aki megtanít benneteket minden igazságra.* A Szentszellem megnyilatkozásait az az erő és alázatosság teszi tökéletesekké és igazakká, amely *Krisztusból* átjárja és amely Belőle szüntelenül áradozik.

Mihelyt egy benső erő alázatosan és erősen utal bennünket valamilyen cselekvésre és természetfölötti módon érezteti velünk létezésének teljes bizonyosságát, akkor biztosak lehetünk, hogy *ilyenkor mindig Krisztus működik bennünk az Ő Szentszelleme által* Fogadjuk tehát mi is alázatosan ezt a kegyelmet. Békés megnyugvással és hiterős bizodalommal, mert ha nem is utal szüntelenül *Krisztusra,* de annál inkább valószínű, hogy Ő cselekszik bennünk. Ellenben bárminő sűrűen

hangoztassa is bennünk *Krisztus* nevét egy benső hang, ha ez nem alázatos és nincsen teljes megnyugtató békével és világgossággal telve, bizony akkor csak egy tévelygő és zavarból származott hang az. Ezért szükséges, hogy alaposan ismerjük meg a Szentszellemet, annak természetét, törvényét, erejét és életkörét, nehogy jóhiszeműleg is tévedésbe essünk. Sőt alig szükséges, hogy kivüle egyebet is ismerjünk, mert hiszen *Általa ismerhetünk csak meg értelmileg mindent az érzésen kívül. Ellenben az érzéseket értelmileg már nem ismerhetjük meg, mintán érzést esek érzéssel foghatunk fel. Ezért a hit sem az értelemnek, hanem mindig csak az érzésnek a gyümölcse.*

Vizsgáljuk mindenekeelőtt, *hogyan származott a Szentszellem? — Kitől? Miért?* Tudjuk már, hogy életét nem Önmagától nyerte, hanem az az Atyától és a Fiútól származott. És itt mutatunk rá egy fontos tényre, amely szintén igazolja, hogy amikor az Atya és a Fiú a teremtést és a megváltást megindították, nem egy alacsonyabb rendű értelmi tudásnak, hanem hitüknek alapján tudták és látták, hogy jó! Ezzel egyidejűleg azt is kimondjuk, hogy a Szentszellem tökéletessé csak az isteni öspróba eldöntése után vált. Könnyen megérthető miért? Újra csak ismétlem: — *Egy tökéletes szellem mindent tud, ami van. De még nem tudhatja azt, ami értelmileg felfoghatóan még nincs meg. Tudhatja a multat és a jelent és bizonyos következtetésekből remélheti a jövőt. De a még nem létező tényeknek és valóságoknak ismerete (amint ezt már únos-úntig ismétlem) nem az értelmünk tudásában jelentkezik, hanem a megérzésünkben, a megsejtésnek, vagy a hitnek az alakjában.*)*

Tiszta és tökéletes érzéseknek tiszta és tökéletes a megérzése, vagyis a hite is. Nyíltan következik mindezekből, hogy az isteni élet „örök pillanatában”, mikor a teremtmények teremtése, bukása és megváltása még csak az Isten legbensőbb érzésében volt meg és nem külső valóságban, akkor az Isten is csak hitte, hogy mindezek jók és tökéletesek lesznek.*) Ma is láthatjuk, hogy nincs az a magas emberi értelem, amely az elrejtett hittitkokat önmagától felfoghatná, holott ezek egy sugalmazott, vagyis kegyelemmel telített érző léleknek a megsejtésében és hitében teljesen világosak. Ezért mondta az Úr:

*) Lásd: a 19-ik oldalon levő jegyzetet.

*) Lásd a 19-ilk oldalon levő jegyzetet.

— *Elrejttem magamat a bölcsek előtt és kinyilatkoztatom magamat a gyermekszívek előtt. A hit tehát egy magasabb megismerési típus, mint a tapasztalati úton szerzett értelmi Indás.*

Minden ember tudja, milyen nehéz legyőzni az értelmi kevélységünket. *Milyen nehéz eszünknek a félretolásával alázatosan belenyugodni a meg nem értett, sőt Szent Pál szerint „esztelenségnek látszó hittitkoknak” a befogadásába. Még a legkorlátoltabb értelem is lázadozik, hogy a neki felfoghatatlant sarkigazságnak fogadja el.* Milyen alázatosnak kellett lennie a Szentszellemnek, Aki az értelemnek a tökéletessége, hogy türelmesen várakozzék az Atya titkainak a kinyilatkoztatására! Mert az Atya kimeríthetetlen mélységeiben még ma is vannak elrejtett és kinyilatkoztatásra váró titkok és tökéletességek, amiket sem a Szentszellem, sem a Fiú még nem tudhatnak. Ezekre mutatott rá Krisztus, mikor tanítványainak a kérdésére így válaszolt: — *Ezt az Atya fenntartotta Önmagának.* A Szentszellemben az öngyőzelemnek ez az értelmi megalázkodása a hitnek a legerősebb próbája volt. Mert a hit minden kegyelmének a legelső lépcsője az alázatosság, amely az értelmünk kevélységének az önkéntes legyőzése.

Ezért erkölcsi tényező az ima, amelyre nem az Istennek, hanem nekünk van szükségünk. Az ima mindig egy belső megalázkodásnak a külső ténye, mert értelmünk sem annak a célját, sem annak a hasznát felfogni nem tudja. Képtelenek vagyunk megérteni, hogy mire jó? Mi öröme van benne az Istennek? Nem látjuk be, hogy az erkölcsi érték éppen abban rejlik, hogy kénytelenek vagyunk értelmünk letevésével visszavonulni érzéseink mélyébe, valahányszor buzgón imádkozunk. Sőt ha még nem is tudunk néha elmélyedni az érzéseinkbe, azért ne csüggedjünk, mert a legfőbb célt már elértük. *Megaláztuk az értelmi kevélységünket, mert legyőztük azt egy neki megérthetetlen cselekvés által.* Magunk is érezzük, hogy az ima az eszünk elbizakodottságának és az értelmünk kevélységének önkéntes legyőzése a megalázkodás által. Ezért az ima a hit kegyelmének a zsilipje, mert a hitet csak alázatos szíveknek adja meg a Szentszellem.

Hogy a Szentszellem az isteni életkörben a Fiúval együtt minden más valóság előtt öröktől fogva létezett, az kitűnik abból is, hogy az Ige a Hármasegység életközpontjából, a Szentszellemből emelkedett ki. Még pedig nem az örökkévalóságban, hanem „kezdetben”, amikor a Hármasegység a színérőben már kialakult. Az Ige mellett pedig feltűnt az Ő árny-

képe: a tagadás szelleme, helyesebben a gondolata. Különben is észkövetelmény, hogy *minden állítás magában hordozza a tagadás lehetőségét is*. A pozitív valóságokban meg kell lenni a negatív oldalaknak is. Ezen alapszik az egész *Hegelizmus*. A jóság mellett tehát fel kell tűnni a rossznak is mint gondolati ellentétnek és lehetőségnek. Az Ige is csak úgy lehetett tökéletesen alázatossá, önfeláldozóvá, teremtő és megváltó erővé, hogyha mindezen tulajdonságainak az ellentétét kizárja önmagából. Ha végleg különválasztja önmagától a kevélységet, az önzést, a pusztító és a megsemmisítő képességet. De ez a különválasztás már csak bizonyos küzdelemben történhetik és ezt nevezzük az erkölcsi életben *próbának*.

Tudjuk, hogy ezen a próbán az Isten egyszülött *Fia* is keresztül ment, mert a Színerő egyenletessége a Belőle született ellenállhatatlanságot szintén próba alá vetette. Miért? Itt jövünk rá a hitnek főséges isteni szerepére. Azért próbálta meg, hogy az *Ő* szent *Fia*, akit hitének megérzésében *jóságnak és tökéletességnek* érzett, megfelel-e a valóságban is az *Ő* hitének és megérzésének? *Ez az őspróba még „kezdet” előtt volt az örökkévalóságban*, amely örök pillanatban a 2-ik isteni személy *Igévé* testesült. Erre mondja *Dávid* prófétai megérzésével: — *Isten! Aki megpróbáltál és megismertél engemet és megismerted az én uralkodásom rendszerét és az én feltámadásomat!* E próbában dölhetett el, hogy az Egyszülött *Fiú* örökké jó lesz-e és minden alkotása és cselekvése a jóság jegyéből fog-e kiindulni? Röviden: *ez lesz-e az Ő uralkodásának kormányzati rendszered A próba isteni tökéletességgel bevált Ennek a gyümölcse lőn az Ige*. S mikor a *Fiú* az isteni őspróbában elhatározta, hogy a tökéletes jóság alakjában fog megtestesülni, *maga ez az elhatározás lőn az Ige*.

Ezért ismételjük folyton és folyton, hogy az Isten *Önmagától* lett jóvá, a bukott szellemi lények pedig, akik önmagukban élő valósággá tették az *Igétől* megtagadott életirányzatot, ezáltal lettek saját döntésük szerint rosszakká. *Így testesült meg a Fiú, mint abszolút jóság és tökéletesség az Igében. De abszolút jósággá csakis akkor lehetett, mikor a rossznak még a gondolati lehetőségét is kizárta Magából.*

A két ellentét szembeállításával nélkül az erkölcsi élet se fejlődhetett volna ki; sőt a jóságnak egyoldalúsága még a mindenhatóságon is csorbát ütött volna. Egyoldalú kényszer alakjában jelentkezett volna benne. Ezzel pedig befolyásolta volna

az isteni életben a cselekvési szabadságot. Értsük meg mind-
ezt jól, mert ezzel az isteni életnek egy nagy titkáról lebben-
tettük fel a fátyolt, a Szentszellem kegyelmiéből.

*Tulajdonképpen a jónak és a rossznak az ellentéte esz-
ményi alakjában már benne rejlett a színerőnek két ellenté-
tes erőtulajdonságában.* Itt is egy örök szembehelyezkedés
mutatkozik a két ellentétes természetnek egymást folyton ki-
egyenlítő összhangjában. *Az erőérzésben és az erőmozgásban!*
*Az egyenletesség (erőérzés) az örök mozdulatlanság és válto-
zatlanság. Az ellenállhatatlanság pedig a folyton mozgó és
változó erőmozgás. Az egyik indít, vagyis akar: a másik pedig
végrehajt, vagyis alázatos engedelmisséggel hajtja végre az
indító akaratot. Az Úr szerint: — Azért jöttem a világra, hogy
az Én Atyám akarata cselekedjem!*

Ez az az isteni erőhullámozás, amely állandó munkát és
küzdelmet tételez fel. Az Úr Jézus ezt így fejezte ki: — *Az én
Atyám állandóan munkálkodik és Én is munkálkodom!*
Ugyanilyen küzdelem folyik a jónak és a rossznak két ellen-
tétetes lehetősége között. *Együttes küzdelmükből fejlődik ki az
élet összhangja, a ritmus,* amely az erőváltozásoknak is a tör-
vénye, s amelyből az; értékes élet, vagyis a lélek-edző küzdel-
meknek a győzelmei is származnak. A Hármasságban is ez
az erőhullámozás maga az élet; a Szentszellem! Mert ő az él-
tető erő, minden életnek a forrása, — Deus vivificans, — éltető
Isten!

Képzeld csak el, ha az Atya és a Fiú küzdelem nélkül
élnének egymásban, *vájjon mi különböztetné meg őket külön-
álló személyiségükben, miután lényegileg úgyis teljesen egyek,
és egymással azonosak?* Hogyan származhatott volna Belőlük
egy küzdő erőhullámozás, vagyis *erőbuzgás,* amelyet *Életnek*
nevezünk? Hasonlóképpen, hogyan állhatott volna elő a miti-
denségben egy tisztulási folyamat, vagyis az *erkölcsi élei,*
*hogyha a jó és a rossz nem állnának egymás mellett örökös
küzdelemben? A Szentszellemnek is azért kellett egyidejűleg
létrejönnie a Fiúval, mert a színerő két ellentétes erőtermé-
szetének ő lett a kiegyenlítő és összhangba hozó életköz-
pontja.*

Úgy-e bár, a Fiú az „örökkévalóságban” született és egy
pillanatra se vált külön az Atyától? *Nem szakadt el, miután
egy közös életük van.* Az „örök” születés tényében a két erő-
tulajdonság örök összhangban elvegyült egymásban. E tény-
nek a születéssel *egyidejűleg* kellett megtörténnie. Ez a tény

pedig maga a Szentszellem! Minthogy azonban a *Szentszellem* a két erőtulajdonságnak az összeáramlásából származott, ezért *csak alakilag áll az Atya és a Fiú után, lényegileg azonban mindig közöttük lebeg és hullámozik. Isteni élethullámozásnak is nevezhetnénk.* Helyzetét találóan jelképezi az *Atya* és a *Fiú* között a művészi intuíció is, *a lebegő galamb képében. Ezt a helyzetét megtartja az egész végtelenségben;* nemcsak a benső isteni életkörben, hanem a külsőben is. *Alakilag* mindenütt az *Atya* és a *Fiú* következnek; *lényegileg* azonban mindig *Jcözöttük* van, úgy a teremtésben, valamint a fenntartásban és a megváltó munkában is. A *galamb* pedig bájos jelképe a szelidségnek, a jósnak, a tisztaságnak, *a lebegés egyenletes nyugalmanak,* amelyben tükröződik úgy az életérzés, valamint az erőmozgás. *Elhisszük, hogy Belőle ered a békének és a kegyelemnek isteni kisugarazása!*

A teremtés óta kettészakadt a végtelenség együttes élete. Nem az egység, csak az együtteség. Ezért testesült meg a *Fiú,* hogy mint *Ige,* önmagán keresztül tért nyisson a *Szentszellemnek* az életműködésre. Így lett az *Ige* mint közvetítő egyúttal átvezető híd is a tiszta erőélet és a teremtett világ között, A *Szentszellem* pedig a mennynek és a földnek ezt az összekapcsolódását az *Igében* megeleveníti, élővé teszi! Mikor pedig később az *Ige* anyagba öltözött, vagyis egy szűz méhében az *Úr Jézus alakjában* emberi testet öltött, akkor is az volt ezzel az *Úr* célja, hogy az ő testén keresztül a Szentszellemet az éltetett anyagtestek körébe levonja. *A Szentszellem ugyanis csak Krisztuson keresztül tud hatni az anyagra.* Hogyha más-kép is tudna hatni, akkor Krisztusnak nem kellett volna az *Úr Jézus* emberi alakjában megtestesülnie. Ezért egyedül az *Úr Krisztus* az *Út,* amelyen át az: Istenhez juthatunk. Az Isten-*atya* is csak a Szentszellemben juthat el Krisztus útján hozzánk az *Ő* teljes tökéletességében. *Szentszellem nélkül pedig lehetetlen egy léleknek tökéletessé válnia. A tökéletesség alatt ne értsük azonban szellemünknek azt a fejlettségét, amely a tudásban és az értelemben lesz tökéletessé, hanem értsük az életszentséget, amely az önfeláldozó szeretetben és alázatos engedelmségben lesz tökéletessé.* Még a Szentszellemet sem az *Ő* tökéletes értelme, hanem az *ő* külön alázatossága és szeretete tette csak tökéletes isteni szellemmé. Szent alázatossága pedig szüntelenül az Atyától való kinyilatkoztatásokra várakozik. Önmagát teljesen alárendelve, szinte öntudatlan engedelmséggel bocsátja keresztül Önmagán az örök vilá-

gosságot. Nem mozgásával munkálkodik a megvilágított nagy művén, hanem állandó szent nyugalomával, amely minden pillanatban megmutatja a legtökéletesebb igazságból a legszükségesebbet. *A Szentszellemnek ez a hű és alázatos mozdulatlansága az Ő tökélye. Benne is van ugyan mozgóerő, miután a Fiúból is származott, de önkéntes önmozgása már nincsen, mert minden mozdulatával csak a Fiúhoz alkalmazkodik. Ő is alázatos és engedelmes. Ezért az Ő tökéletessége a Hármasegységhez való hűsége és teljes alkalmazkodása.*

Minél gyorsabb egyenletű az élet mozgása, és minél te-remtőbb, vagy romlóbb annak a munkája, a Szentszellem annál hűségesebben törekszik változatlan állandóságra. Ennek a következménye, hogy *a gyors eseményekkel és tényekkel telített életnek nincsenek nagy gondolatai. Bizonyos magába-vonultság és elmerülés kell hozzá, hogy a nagy eszmék bennünk kiképződhessenek. A Szentszellem kiegyenlítő működése az is, hogy sohasem ugyanez az egyén visz ki valamely nagy tervet és gondolatot, aki azt megindította. Az átmenetnek a simaságát mindig a Szentszellem közvetítése biztosítja. Míg azonban a földi viszonyokban a megvalósítható gondolatokat egyedül a Szentszellem sugallhatja nekünk, addig az isteni életben mindig az Atya, mint az örök egység alapja, árasztja el a Szentszellemet is isteni érzésekkel, vagyis örök eszmékkel. Ezért nevezzük Őt közvetítő Szentszellemnek, mivel közvetlenül érintkezik úgy az Atyával, valamint a Fiúval és amit az Atya megindít, a Szentszellem közvetít és a Fiú kivisz, az megdönthetetlen erejű isteni munka.*

Ez az örök tevékenységű Szentháromság soha egy percre sem szünetel és öröktől fogva munkálkodik. Értse meg ezt minden lény, aki valaha érezte már önmagában a hívó szót és mondja reá erős hittel, bátran: — Itt vagyok Uram! Parancsolj velem, hogy teljesíthessem a Te szent akaratodat! Soha a Szentszellem egyetlen kérdést, amit alázatos hiterővel intéztünk Hozzá, felelet nélkül nem hagyott. De igen sokan vannak, akik alázatosságuk hiányában, vagy pedig hitük gyengesége miatt nein tudnak szorosán bekapcsolódni, és még többen, akik ha kérdeznek is, a válaszra türelemmel várni nem tudnak. Az a kapcsolat, amely a Szentszellem és minden lélek között fennáll, nemcsak a kiválasztottnak adatott különleges kedvezmény, hanem részesülhet benne minden lény, aki már bele tud helyezkedni Krisztusba, mert ahol Krisztus van, ott van a Szentszellem is!

Aki azonban hallani akarja a Szentszellem hangját, az már *egyebet ne akarjon!* Az ilyen lélekben nem szabad más vágynak rejtőznie, mint az Isten-ismeret után való vágyakozásnak. Csak egyetlen akarat élhet benne: *az isteni akaratnak a megismerése.* Micsoda vigasztalás a lélekre nézve, hogy csak tőlünk függ, hogy közvetlenül társaloghassunk az Istennel! Az őskereszténységnek alázatos és hiterős lekei ilymódon tudtak már kapcsolódni a Szentszellemmel és ezért nevezték el Őt: — Paraclitosnak, Vigasztalónak! *E szavakat igya be minden élő szellem és érezze meg a bennük rejlő lényegét! E szavak töltsék be a jószándékú lelkeket reménységgel és ne hagyjak nyugodni mindaddig, amíg alázatos, de erős hit és a mindenható szeretet erejével betelve, a Szentszellemmel való társalgásra fel nem neveltetnek.*

A Szentszellemmel való érintkezéshez nem kell más, mini önzetlen szeretet és csendes alázatosság. Sőt, ha gyarlók vagyunk, annál több okunk van remélni a Szentszellemnek az isteni hangját a mi lelkünkben, mert az ő sajátsága, hogy a gyarlók javára Krisztuson kívül rendesen a gyámoltalanokat választja ki eszközül fenséges művéhez. Bizonyára azért van ez így, hogy könnyebben tudjuk elhinni, hogy itt csakugyan magasabb erőhatásoknak kellett érvényesülni, mert a közvetítő gyarlósága ilyen munkát a saját erejével aligha végezhetett volna el. *Boldogan hivatkozom önmagamra, mint élő példára,* aki átértett gyarlóságomban öntudatlan eszköze vagyok sokszor az Úrnak, Aki az én gyengeségemmel bizonyítja, hogy könyveimnek a megírásában csakis a Szentszellem kegyelme támogathatott, mert a magam erejével valóban képtelen lettem volna rá. A lelki vezetőknek az legyen a legfőbb feladata, hogy a tisztuló lelkeket szüntelenül Istennel és a Szentszellemmel való közvetlen kapcsolódásra utalják és buzdítsák. Keressek minden erejükkel Vele az összekötetést. Vonuljanak vissza lelkük legmélyébe és szabaduljanak meg anyagiás vagy testies gondolataiktól.

Az emberi gondolatok mint magas bástyafalak vesznek körül bennünket Elzárják az utat érzéseink megnyilatkozásai előtt. E bástyákat csak az erőszakos testi hatások tudják átöröni. Ellenben a Szellemvilágnak szelídebb és gyengédebb indításait nem tudjuk befogadni, mert *a megváltó erők Krisztus példáját követik és sohasem erőszakkal, hanem mindig csak szeretettel és jószággal hatnak.* Körül vagyunk véve az erők tengerével és mi, ahelyett, hogy a forráshoz lehajolva

merítenénk belőle, éhen és szomjan pusztulunk el a mi tudatlanságunk miatt.

Bizonyára nehezebb érezni, mint tudni és sokan közülünk még *a hit által* való megismerésig se emelkedhettek fel. Pedig belénk van írva mindaz, ami ránk és életünk feladataira vonatkozik. *A mi lelkünk nyitott könyv*, amelyből szellemtestvéreink a magasabb vonalakban már tisztán olvashatnak. Csak mi irányítjuk szemeinket, füleinket és érzékeinket kifelé, hogy eltévedjünk a legegyszerűsebb utakon. Igaz, hogy nehéz a lelket összevonni, mert *el kell szakadnia minden emléktől, reménytől, eszmétől és vágytól, hogy az ezekben lekötött életerőink felszabadulhassanak, ahol a Szentszellem lakozik*. Érzékeinkbe való beletemetkezésünk az oka, hogy sohase tudjuk világosan, vajjon mi zárja el bensőnkben a Szentszellem útját? Lelkünk mélyében érezzük a nyugtalanságot, a zavart és nem tudjuk sokszor az okát megfejteni. Gyakran nem is a büti zavarja meg lelkünk bensejét, hanem *az érzékeink által eltorlaszolt testi vágyak és anyagias gondolatok emelnek bástyafalat közénk és a Szentszellem közé. Áld a lélek titkos mélységeiben lakozik*.

Ezért mindenben és mindenkiiben csak az Istent kell keresnünk. Öszintén és alázatos hittel kell szólítanunk az Urat. Néha világosan halljuk az Ő szavát. Nevünkön szólít. Ilyenkor alázatos békével hajtsuk meg fejünket, mert hiszen még Júdást is nevéen szólította! *Keressük embertestvéreink lelkét is, akikkel láthatatlan közvetítések révén kapcsolódva vagyunk*. Bármily titkosan tesszük is ezt, a mi eltévedt} testvérünk meghallja lelkének legmélyén a hívó szavunkat. *És ha ily módon vagyis érzékeink megkerülésével szólunk hozzá szellemi módon, biztosabban jut el a lelkébe a mi hangunk, mintha nagyhangú vitákkal akarnánk őt valamely igazságról meggyőzni*. Bármilyen természetfölöttinek és hitetlen dolognak véljük is az ilyen kapcsolódást, törvények alapján történik. *Ki hitte volna el a rádió-hullámzás eredményeit csak pár évtizeddel ezelőtt? Hát vajjon az érzés nem erő? Ennek a hullámzásai nem kapcsolódhatnak egy megfelelő másik érzésbe?*

Ilyen belső törvényekben, amelyek a lelkek fenntartására szolgálnak, van teljességgel jelen az Atya. Ezekben és ezek által tartja fenn a világot, elrejtőzött örök tevékenységében, *minden teremtményeinek a javára*.

ISTEN A TÖRVÉNYBEN.

Ha a törvényt önmagában tekintjük, akkor a törvény a valóságok természete. Ha azonban az örökkévalóság szempontjából vizsgáljuk, akkor rájövünk, hogy igazi törvény csak az lehet, amelyik megváltoztathatatlan és mindenre kiterjedő hatóerő. Viszont mindaz, ami megváltoztatható, már nem igazi törvény, így pld. az anyagtestre nézve törvénynek tartjuk a halált. Ellenben a lélekre nézve ez a törvény már nem áll fenn. Megváltoztatható! Ezért nem lehet a halál sem egyetemes törvény, mert csak a halandó test feleit van hatalma. A lélek már e törvény felett áll, mert halhatatlan. Sőt a halál törvénye még az elbukott lélekkel szemben sem. érvényesülhet, miután a lélek a bukás legmélyén se pusztulhat el, legfeljebb csak öntudatát vesztheti el, de még ezt is csak átmenetileg. Láthatjuk tehát, hogy a testi halál a lélekkel szemben még a legrosszabb esetben is csupán öntudatlansággá változhatik át.

Az érzéssel szemben a halálnak már semminemű hatóereje sincs. Akit igazán szerettünk valaha, azt a halála után is csak úgy szeretjük. Törvény-e tehát az érzésre a halál? Egyáltalán nem. Ismétlem: Mindaz, ami megváltoztatható, nem egyetemes hatóerejű, az már nem igazi törvény. Amennyiben pedig az anyagtest mégis a halál hatalma alatt áll, ez még nem teszi törvénné, csak az anyagtest természetének a romlandó sajátságait tünteti fel. Alapjában véve a halál még az anyagtestnek is csak a jóltevője, nem pedig elpusztítója, mert az anyagot atomizálja és ezzel tisztulását mozdítja elő.

Hogyha tehát az Istent a törvényekben akarjuk keresni és megtalálni, ne azokban keressük, amelyek változó és változtatható részleges törvények. Ilyenek pl. mindazok az alacsonyabb fajta törvények, amelyek az anyag élet tényeinek a lebonyolítására szolgálnak. Ezért az úgynevezett természettörvények közül egy sem viseli magán az isteni teljesség jellegét. Nem is szolgálhatjuk tehát méltóan az Urat, hogyha életünkben csak ezekre támaszkodunk és nekik olyan fontosságot tulajdonítunk, amelyek őket meg nem illetik. Kell, hogy ezen törvényeknek nevezett ideiglenes és átmeneti valóságokat minél előbb a megfelelő értékükre szállítsuk le. Úgy értsük ezt, hogy aki betelik a természeti erők csodálatával és ezeket tartja a legfőbb törvényeknek, az nem igen fogékony arra, hogy lelkileg az Isten igazi törvényeit is magába fogadja. Így pld. a természetbúvárok annyira belemerülnek az anyagba és

az alacsonyabb erőjelenségekbe, hogy csak ezeket látják, bámulják és *a legmagasabb törvények iránt* rendszerint elvesztik az érzéküket és a hajlamaikat. Azért *míg az alacsonyabb erő-törvényeket megfelelő értékükre nem redukáljuk, addig nem léphetnek helyükbe az Isten valódi törvényei sem.*

Ismét csak példakép hozom fel, hogy még a halálnak is csak azért van olyan nagyszámú kétségbeesett híve a földön, mert *a nagy tömeg nem tud kiemelkedni a halál alacsony félelmének a hatása alól, midőn ezt nem csupán egy átmeneti ténynek tekinti, hanem végcélnak és egyetemes törvénynek.* Ezért tud a halhatatlanság hite olyan nehezen belegyökere-sedni a gyarló földi elmékbe. A megtévesztett és félrevezetett tömeg még az élet törvényét is a halálban látja befejezettnek és nem a halhatatlanságban.

Ki kell emelkednünk tehát az alacsonyabb anyagtesti vonalnak felfogásából és *az élet törvényeit az egyetemes és megváltozhatatlan örök igazságokban kell keresnünk.* Lassanként rájövünk, hogy ez nem is olyan nehéz feladat. Hiszen az *Úr Jézus* minden fegyvert lehozott a földre, hogy az *Ő* erejével folytassuk a harcot az *altörvények* legyőzésében, amelyek elzárják a teljes igazságok elől az utat a megtévesztett elmékben. Hogy pedig e küzdelemben istenileg győzhessünk, csak az *Ő* példáját kell utánoznunk. És miben áll ez? *Anélkül kell győznünk, hogy bármit megsemmisítsenénk. Nem szabad tehát a multat egyszerűen lerombolni, hanem csak fokozatosan javítani és átalakítani.* A halál törvényével szemben a mi élő főgyferünk az *Úr feltámadása* és az ebben vetett hit. Jól mondta szent *Pál*: — *Ha pedig Krisztus fel nem támadott volna halottaiból, haszontalan volna a mi hitünk!* így van! Az *Ő* feltámadása a mi halhatatlanságunknak is a megdönthetetlen bizonyítéka, mert Aki fel tudott támadni halottaiból a saját erejével, mennyivel könnyebben támaszthat fel bennünket is az *Ő* erejével!

Hasonlóképpen *nem nevezhetjük törvénynek* a testiséget, a fájdalmakat, a szenvedéseket, a betegségeket sem, mert ezek is *csak átmeneti, megváltoztatható természetűek.* Így pld. ér-zékeink törvényét szintén legyőzhetjük és megváltoztathatjuk tisztasággal; a szenvedéseket türelemmel; a betegségeket reménységgel. Csak erős akarat kell mindegyikhez. *Szóval nincs olyan törvénye az anyagnak,* amivel szembe ne fordulhatnánk és *amit le nem győzhetnénk egy nagyobb lelki törvénnyel.* Ezért mindenkifőlött *a lelki törvény a legfőbb, mert*

ez legyőzhetetlen, mivelhogy az Atya van benne elhelyezkedve. Amint tehát látjuk, az Atya csak az egyetemes és változhatatlan törvényekben van jelen.

Ezért csak a lélek törvényei a valódi törvények, mert változhatatlanok, miután az Atya természete is az örök változatlanóság és mozdulatlanóság. A lelki törvények soha meg nem semmisülhetnek, miután a lélek törvénye az élet maga. Úgy értjük ezt, hogy minden lélek, amely egyszer már él, az Ő halhatatlan természetének az alapján kénytelen élni. Életének a lényegét semmiféle változtathatja meg. Ő maga sem teheti meg, hogy ne éljen tovább. Ez az egyetlen törvény, amely tulajdonképpen az Isten, mert hiszen ő az Élet és minden más fenntartott életnek ő a központi forrása. Az isteni élet tehát minden törvények törvénye. Öröktől fogva van és élni fog minden örökkévalóságon keresztül. Ezért elpusztíthatatlan minden élet, mivel egy rész az isteni életből, és így akarva, nem akarva, kénytelenek vagyunk élni. A lelkét senkiféle nem ölheti meg.

Az élet törvénye eszerint megdönthetetlen, amelynek a nyűgeiből csak akkor tud kiemelkedni a lélek, mikor az életet nem kényszernek tekinti többé, hanem szeretetből önként és szívesen él és egy bizonyos életkedvvel, derűs vidámsággal (hilaritással) szolgálja az ő Urát és Istenét. A szabad lélekre ugyanis már az élet kényszere is bizom^{os} nyűg és teher, mert *a szabadságnak minden kényszer béklyó.* E kényszeren csakis úgy tudunk túlemelkedni, hogy önként és szeretettel helyezkedünk bele. Asszizi szentje eléje futott a koldulásból hazatérő testvérnek. Megölelte és megcsókolta, mert vidám éneke már messziről hallatszott az erdőből. *Mihelyt az élet törvényéhez lelkierőnk teljességével tudunk ragaszkodni, rögtön felszabadultunk az élet törvényének kényszere alól is.* A mi önkéntes életakarásunk mellett a bennünket hasonló kötelező törvény egyszerre feleslegessé vált a mi részünkre. Életünket sem érezhetjük tehernek többé, hanem csak a legfőbb jónak.

Eme alaptörvénynek, amely minden élő testi lényt élni kényszerít, testi és lelki forrása az Isten. Testi azért, mert hiszen az Ő változatlan természeténél fopva szintén él, habár ő önmagától lett Életté. Ez tulajdonképpen annyit jelent, hogy az abszolút színerő önmagában és önmagától lett isteni Hármasegységű életté. Ez az „örök pillanatban” történt, amikor megszülte az Ő szent Fiát és vele a Szentszellemben Hár-

masegységgé összevegyült. De a színerő már akkor is élt egy benső elrejtőzöttségében, mielőtt magát a Hármasegységében kinyilatkoztatta. *Isten csak az ő teremtményeit alkotta.* Önmaga pedig *lett*, mikor a színerőben az efôérzés megszülte az erőmozgást és ezek az örökkévalóságban egymással elvegyültek egy közös Életközpontban: — a *Szentszellemben!* Minthogy pedig ez az elvegyülés Benne öröktől fogva folytonos, azért *az Isten állandó jelenben él* Létét, helyesebben „*folytonos levését*” örök jelenné teszi.

Ebből következik, hogy *az élet alacsonyabb alakjaiban is az életfenntartás minden lényre nézve kényszerítő és egyetemesen kötelező törvény.* Nincs is olyan alacsony életalak, amely az életét ne védelmezné. *Öngyilkos állatot nem ismerünk.* Csak az ember *dobhatja el szabadságánál fogva az élete külső alakját*, mert neki is, mint minden más szabadakarátú szellemnek, megvan az *alakváltóztatási* képessége; — jól jegyezzük meg: *csakis a külső alakjai, nem magát az életet.* \ Testi törvény csak egyetlen egy van a végtelenségben: — *Az élet kényszere!* De bárminő egyetemes legyen is az élet kényszere, mégis csak az Isten tökéletes jóságából származóit. Ezért *eredetére nézve ez is inkább lelki jellegű.* Minél teljesebb és tökéletesebb valamely lényben az Isten képmása, annál nagyobb alázatossággal utal egy nála magasabb és tartalmasabb lényre, pld. maga az *Úr Jézus* folyton az *Atyára.* Viszont *ha az Atya nem érezné Önmagában az élet fenntartásának törvényét, akkor a világot talán mégsem teremtette volna.* Ezért teremtette *örökéletre* az Ő gyermekeit, akiket önmaguk okozta szenvedések hosszú sorozatában vezet egy külső életben az Ő tökéletes megérzésének boldogságához. Azt akarja, hogy ők is saját küzdelmeik révén alakítsák ki tökéletességeiket, mint ahogy az Isten is Önmagától lett tökéletes isteni léletté.

A testi éleiben törvényül tehát csak egyetlen egyet ismerünk el: — Az élet kényszerét! Egyetemesen kötelező törvénné pedig az „örök pillanatban” vált, mikor az életet megsemmisítő erőt és képességet az Isten Önmagából is kizárta és örök időkre törvényben lekötötte. *Hogy az életkényszer törvénye is az Isten szeretetéből fakadt,* tehát ez is lelki eredetű, azt *mindnyájan érezzük, mikor a megsemmisülés rémítő gondolata bennünket megdermeszt, öntudatlanul menekülünk ilyenkor az isteni szeretetnek a védő szárnyai alá.* Eme szeretetbe kapaszkodunk minden reménységgel! Az emberi lélekbe

annyira be van oltva az örök életnek a megérzése, hogy csak az *eszünk* fél a haláltól, de *érzésünk* nem veszi komolyan a megsemmisülésnek a lehetőségét. Képtelenek vagyunk átérzeni, hogy valamikor az életünket feladjuk. Ez az oka, hogy a fősvény ember még haldokló ágyán is számlálgatja és gyűjtögeti a vagyonát, koplal és nélkülöz érte. Vájjon miért? Mert érzésében hordozza halhatatlanságának α hitét. *Öntudatlanul* is érzi, hogy az élet örök és még az anyagi javait és értékeit is örök tulajdonának tekinti, amelyet magával akar vinni.

Isten szeretetének egy másik bizonyosága, hogy az élet kényszerét nem terjesztette ki az anyagtestekre is, habár a tudomány szerint az anyag sem semmisülhet meg, Valóban, minden anyagtest végcélja, hogy visszatisztuljon az erőmozgásba és így szintén örök életű legyen. *De mivel ezt a tisztulását az anyag sohasem végezheti a saját erejéből öntudatosan, ennél fogva az életfenntartás kényszerét sem érezheti.* Az egyetemes visszatisztulás az evolúció útján történik, kiszámíthatatlan időkre beosztott tökéletesedési folyamat alatt. De hogyha ez a végcél, vájjon nem végezhetette volna-e el ezt a tisztítást egy gyorsabb egyenletű mozgásával az Úr egy pillanat alatt? Kétségtelenül megtehetette volna, de ebben az esetben az életkényszer törvényének, mint egyetemes hatóerőnek az anyagvilágra is ki kellett volna terjednie, amelynek *most a tisztítását a megváltás erőlényei (öntudatos szellemek) végzik a magával tehetetlen anyag helyett.* Ezenkívül az volt a másik oka, hogy az Úr szeretete/ nem akart bennünket csaknem elviselhetetlenül nehéz próbák elé állítani. Minden lényre nézve sokkal nagyobb fájdalommal és gyötrellemmel járt volna, ha az érzéstisztulásunkhoz szükséges lágyító szenvedéseket, amelyek visszahatásaikban érzést nevelő eszközök, *egyszerre kellett volna átélnünk. A fájdalomnak egész tengere zúdult volna reánk,* amiket most mérhetetlen idők alatt szinte észrevétlenül használunk fel a mi tisztulásunkra.

Az életkényszer egy leküzdhetetlen erőérzése a lelkeknek, amely azonban kizárja a testet. Elfordul mindattól, ami anyag és egyedül az örökkévalóság szempontjait nézi és vezeti az állandó tökéletesedés felé. Kezdődik bennünk az életnek a megszerelésével és végződik a tökéletes alkalmazkodásban és engedelmisségben, amikor hozzásimulunk teljesen az egyetlen Élethez, Akitől a magunkét is nyertük: — az Istenhez! Ekkor tesszük le a mi életünket nagy nyugalommal és feltétlenül biztossággal az Úr kezeibe. E közben számtalan változá-

sokon megyünk keresztül, de lényegében az élethez való ragaszkodásunk, amelyet életösztönnek is nevezünk, még akkor se szűnik meg, mikor az embernek az élet néha neheze esik.

Bizonyos, hogy ennek a törvénynek a leszármazása a lelkekbe *a szeretet* közvetítésével történik. *A kegyelemnek ez a legelső ténye*, amivel a lelkeket a megsemmisülés vágyának az örvénye széléről visszafordítja. *Ez az első reménysugár a kétségbeesés* állapotában vergődő lélek számára. Ezután már csak lelki törvények érvényesülnek szüntelenül a tisztuló lelkekkel szemben és ha van is néha ideiglenes visszacsúszásuk, ez mindenkor az ő nagyobb előmenetelükre fog szolgálni. *Csak akiben az életkényszer már öntudatra jutott, az éli igazán az életet.* Öntudatlan lényeknél, pld. örülteknél, vagy teljesen hülyéknél már az életkényszer is elhomályosulhat az életérzésükben. Ezért *csupán az öntudat képezheti az igazi kapcsolatot a két lélek életérzése között, mert egy öntudatos és egy öntudatlanul élő lélek között nem lehet összeköttetés; nem tudnak kapcsolódni.* Mihelyt azonban két öntudatos lélek az élet szeretetével kapcsolódik egymással, kell, hogy ez az összeköttetésük ne *csupán testi szempontból eredjen, hanem lelki egységbe is jussanak egymással, vagy legalább is erre teljes erővel törekedjenek, mert csak így lehet az ő törvényük is lelki.*

Ha így élnek, gyorsan fejlődnek. De ha megtúrik közöttük kizárólagosan a testi törvényt, akkor lelkiileg nemcsak hogy nem emelkednek, de még nagyobb romlásba esnek. Ellenben a fejlődés útján el kell jutniuk az érzés legmélyéig, a közvetlen és tökéletes érzésbeli érintkezésig. *Vannak lelkek, akik egymásban már annyira összeforrtak, hogy megérik egymás gondolatait és állandó benső érintkezésüket többé már sem a tér, sem az idő nem tudja elszigetelni.*

ISTEN A VÉGTELENSÉGBEN.

A végtelenség az Istennek Önmagától való és Önmagától függő tulajdonsága. Tökéletességének a következménye, a célja és az eredménye. Ezért Isten a végtelenség és a végtelenség testileg fel nem fogható lelki valóság, amely a szellem-

kör határvonalán túl az *érzésben* nyilvánul s amely egyszer-smind a véges testi és szellemi körnek is a keretét képezi. A végtelenség tehát nem anyagvonal, mert a szellemkör határain belül kezdődik és inkább megérezhető, mint megérthető valóság. *Se érzékelni, se értelmileg felfogni nem tudjuk. Csakis megérzésünkkel közelíthetjük meg.*

A végtelenség fogalmát az értelem szervébe nem is lehet másként beállítani, mint a véges köröknek a keretét. Hogyha azonban a végtelent a létező valóságok természetes folytatásának tekintjük, úgy értelmünkben a hármass-életkör, vagyis az anyagi, szellemi és érzés-világnak külső körévé lesz, mivel-hogy mindent magában kell foglalnia. Itt téveszt meg azonban bennünket az empirizmusunk. Nem tudjuk érzékelni, mert a végtelenség nem *külső* alak, hanem *belső* lényeg. Ami alakilag külső, az lényegileg lehet belső, miután minden alak csak a lényegnek, vagyis a végtelen életnek, valamely külső jelensége. *A lényeg tehát maga az élet, amely mindent összefoglal magában és ez az élet a végtelen.* Belőle indulnak ki minden életáramok és beléje térnek ismét vissza, mert a végtelenség az életkörök legmélyét, a *központját* képezi.

A végtelenség nem mennyiségi, hanem minőségi érték. Ezt fejtette ki rendszerében Hegel is, a létről szóló elméletében, amelyben sok érdekes megfigyelés van. *A végtelenség hatalmas világtestei is csak alakilag, az ő különállásukban végesek. Az egyetemes élet szempontjából azonban nincs különállóság, mert csak egy élet van, amelyben kisebb-nagyobb öntudattal minden élő résztvesz. Még a mozgásban is egység van, mert hiszen az atomban is ugyanaz a mozgás jelentkezik, mint az egész világegyetemben. Bennünket a minőségi különbségek tévesztenek meg, mert az egyetemes életet nem látjuk meg a maga egészében, hanem csak részeket, egyedeket, különállóságokat. Így támad fel bennünk a térnek és az időnek téves fogalma, ahol a látszat lép a valóság helyébe, miután az egység a mi szemeinkben széttöredezik és felaprózódik sokasággá.*

Előáll tehát a véges!

Mihelyt az egységes mindenséget ilyen véges szemmel nézzük, vagyis feldaraboljuk, akkor eme véges világrendszerben megkülönböztethetünk 1-ször *anyagi*, 2-ször *szellemi* és 3-ször *érzés-világokat*. Ezek mindnyájan a tiszta erő alkotta foglalatban mozognak. *Az anyagvilág fokozatos finomulása a legtökéletesebb pontján már az értelmi világ legalacsonyabb*

vonalaiba kapcsolódhatik. Kívülről kell mindig befelé mennünk. Bennünk is a legfinomabb anyagunkban találjuk meg az értelmi élet kiindulását: idegrendszerünk központjában, az agyban. De hogy a mi érzésünk, értelmünk és agyunk legfinomabb anyaga nincsen egymástól különválasztva, hanem egységes egészet képez, azt onnan is láthatjuk, hogy mi se tudjuk őket egymástól különállóknak elképzelni. Viszont az értelmi életnek magasabb vonalából eljutunk a legbensőbb érzéshez, így van ez nemcsak bennünk, hanem az egész világegyetemben is, amely egységes Egész. Ott is van 1-ször anyagi, 2-szor értelmi, 3-szor érzésszerű fokozat. Mindezeket azonban a tiszta erő vonja egységbe, mely által összetartva és fenntartva egy egészet képeznek. Együtt mozognak és keringenek a pályájukon, a vonalrendszerükben, belekapcsolódva az egyetemes életbe és a tiszta erőfoglatba való átáramlás által lesznek végtelenné. Csak gondolatilag tudjuk őket egymástól különválasztani.

Minőségileg kell tehát megtisztulni minden valóságnak, hogy egykor bele helyezkedhessek a nagy egészbe, a végtelen erőmozgásba és erőérzésbe. Benne van ugyan máris, de minőségi különbségénél fogva nincs teljesen beleolvadva az egészbe. A végtelenség fogalma tehát sohasem vonatkozhatik a testi világra, amely éppen azért tűnik fel végesnek, mivel testi. A tökéletes erőben ez a tökéletlen erőalak, vagyis az anyagtest az, amelynek valaha vissza kell tisztulnia az erőmozgásba. Az anyag azonban ma is folytonos tisztulásnak és emelkedésnek az evolúciójában létezik. Ezért az erőből csak minőségi különbsétek választják el. Az anyag szintén erőeredetű valóság; a tiszta erőnek rezgési kialakosodása. Ezért csupán erőtünetemény, amelyben az érzékelhetetlen erő leminősült az érzékelhetőség anyagvonalaiba. Erő-eldurvulás folytán lettek anyaggá az erő rezzenei. Könnyebb megértés végett gondoljunk az óceánban úszkáló jéghegyekre. A jég is csak eldurvult külső tüneteménye a víznek: salakképződése. Minőségi és alaki különbsétek vannak közöttük; de végelemzésében a jégtömeg is csak víz, amelynek valaha ismét vízzé kell visszatisztulnia az óceánban.

Az anyagvilág csak „időben” létrejött és „időben” elmúló erőtünetemény; egy ideiglenes alakulata az erőnek, amely egykor egyidejűleg fog elűnni a térrel és az idővel, szóval a végleges világgal. Mihelyt nem lesznek többé minőségi különbsétek, nem lesz többé tér se, miután nem lesz többé külön-

állóság, csak egy végtelen egység. Nem lesznek többé részek, hanem csak egy végtelen egész. Eltűnik mindaz, ami véges, a végtelenben. Az anyag atomizálódik az elektronokban és tiszta erőmozgássá lesz, amely az Ige által kapcsolódik bele az erőérzésbe, az Atyába! A teljes visszatisztulás után már az anyagot is csak mint mozgást fogjuk feltalálni, amely az érzésvilágunkban fog tükröződni. Mindezekből megállapíthatjuk, hogy *a végtelenség a testi világra nézve csak mint eszményi végcél létezik, ahova az anyag a végleges tisztulás után mint anyagérzékenység eljuthat.* A lélekre nézve azonban ez az egyedüli valóság. *Ez az oka, hogy minél tisztultabb a lélek, annál jobban érzi magában a végtelenséget; minél durvább és anyagiasabb, annál kevésbé.* Mihelyt pedig teljesen megtisztult, akkor már kiemelkedett úgy a testi, valamint a szellemi világ vonalából is és az érzés végtelenségében él. Tisztán fogja érezni magában a végtelen, vagyis a tiszta erőnek a beáramlását és természetes vágygal kíván ő is abban véglegesen elmerülni. *Az érzésvonalba feltisztult léleknek a végtelenség se titok többé. De ezt a bizonyosságot neki nem az értelmi tudása nyújtja, hanem az ő megdönthetetlen megérzése, amelyet ismét elhomályosítani csak az által tudna, hogyha a lélek újból visszaesnék egy alsóbb vonalba.*

A végtelenség az emelkedett lelkekre nézve valóság; az emelkedőre nézve azonban még csak eszmény. Akinnek azonban már hite van, az már emelkedik. De csak az hisz teljesen, aki már hiszi a végtelenséget is, mert a végtelenség hite nélkül a hit se emelhet magasabbra az anyagi életben elérhető és az azt betöltő harmóniánál. Csak a végtelenség hite sarkalhatja a lelket az isteni tökéletesség után való törekvésre és így a végtelenség eme fejtegetését is csupán az Istent hívő, vagy legalább is az Isten-hitre már kész lelkek számára jegyzem fel.

A végtelenséget hinni annyit tesz, mint hinni a lélek halhatatlanságában. Ezért ez a hit nem a világtesteknek a végtelen űrben való keringésére vonatkozik, mert mihelyt az anyagban keressük a végtelent, soha abban fel nem találhatjuk. Sőt ismételjük, hogy a világtestek egyenként és összességükben is végesek és határoltak. Mindmeggannyian a tiszta színerő keretében mozognak. És ez a színerő a végtelen! Az a minőségbeli különbség, amely a fenntartó erő és a fenntartott anyag között fennáll, kelti fel bennünk a hamis látszatot és megteveszti érzékelésünket a térnek és az időnek hamis

fogalmával. Ezért mondjuk, *hogy a tér, az idő, és a súly csak differenciális értékmérők a tiszta színerő és az anyagvilág között.* Azt a fokozatot állapítják meg, amelyre az anyagvilág az erőhöz való visszatisztulásában már eljutott. Magában az erőben már nincs se tér, se idő, se súly.

Hogy érzékelésünk mennyire tökéletlen, azt nem kell hosszasan bizonyítani. Felaprózza az életet és még ezekből is csak a legdurvább minőségeket érzékelhetjük. A miniatűr életformáknak egész világa van, amely nem esik többé a mi érzékeink alá. Még az atom végső elemzése se, amelyről csak következtetések útján tudjuk, hogy erőtünevény. Annál kevésbé tudunk valamit a tiszta színerőről, amelyet egyáltalán nem érzékelhetünk. Mihelyt pedig érzékelésünk valahol működésbe lép, ott rögtön megkezdődik számunkra a tér is. *A tért tehát anyagvonalban valóságnak, szellemvonalban gondolkodási formának tartják és csak érzésvonalban lesz üres lát-szattá,* így jutunk a tudatára, hogy a tér csak érzékleti csalódás. Nincs különállóság, *csak egybenlevőség van.* Egy egységes egészben pedig, *hogyha az az egész végtelen, nincsenek mennyiségi, csak minőségi különbözetek.*

Amilyen tévedés az egymásmellettség, vagyis a tér, éppen olyan érzékleti csalódás az egymásutániség, vagyis az idő. Csupán örökös mozgás van. Minden egyben mozog és mindent egy mozgát: az az abszolút erő! Ezért *a mozgásban is csak minőségbeli különbözetek lehetnek.* Minél tisztultabb az erő, annál gyorsabb egyenletű a mozgása. Viszont a legalacsonyabb vonalakban már szinte mozdulatlanságot érzékelhetünk. A szintiszta erőben pedig már olyan gyors egyenletű a mozgás, hogy *benső* mozgásnak nevezhetjük, amelynek már nincs is külső tünevénye.

Ezekből láthatjuk, hogy az örökkévalóság és a végtelenség egy és ugyanazon valóságot jelenti. Sőt az előbbi talán még hívebben és félreérthetlenebbül fejezi ki ezt az igazságot. Az élet végtelensége ugyanis a lélek halhatatlanságába vetett hit. Lehetnek emelkedni látszó lények, akik erőteljesen rázák le magukról mindazt, ami életüknek az összhangját megzavarhatná. De ha lelkükben a halhatatlanság hite nem él és küzdelmeiknek sem ez a mozgató ereje, akkor emelkedésük is csak hazug látszat. *Sohasem juthatunk el a valódi tökéletességhez, hogyha törekvéseink végcélja nem az egységes egész, vagyis a végtelenség, hanem az elszigeteltség (önzés), amelynek öntudatlan célja az önmagában való végleges elmerülés lézen.*

A halhatatlanság tana önálló kinyilatkoztatása az Istennek és így *a lelki emelkedés kiinduló pontja*. Ezért a benne való hit minden élő lénynek a képessége és egyúttal az összes valóságoknak az egységes tartalma. De nemcsak a vallásoknak a gerinc-gondolata, hanem homályosabb vagy világosabb alakban a legalacsonyabb *emberi összetartozásnak egyetemes kapcsa*. Ennek már csak folytatása *a remény*, amely az emelkedő lélekben a lankadatlan *küzdelmeknek az ösztönző ereje*, amely *teljességét a szeretetben éri el*. A halhatatlanság hite nélkül nem is lehet a küzdő léleknek a küzdelme se valódi és nem lehet a szerető léleknek a szeretete sem. Ez a két utóbbi igazzá csak akkor válik, ha az örök élet hitéből indul ki. Ezért ha egy lélek csak látszólag küzd, vagy szeret, de se nem remél, se nem hisz, akkor bizonyos, hogy az a lélek még rossz irányban halad, vagy rossz alapból nőtt ki és ennél fogva még erőtlen és kipróbálatlan reménnyel és szeretettel állunk szemben, amelyek látszólagos erejüket végre felélve, össze fognak roskadni.

Hogy a halhatatlanság hite valódi legyen, vagyis egy biztos emelkedésnek csakugyan a kiinduló pontja, ahhoz sok *alázatosság kell*. *Mihelyt egy lény alázatosság nélkül hiszi a halhatatlanságot*, vagyis benne nem egy cselekvésre indító rugót lát, amely életét állandóan irányítja, hanem csupán egy elérendő végcél, *az már bukásban lévő lélek*. Az ellenáramlat is világosan látja az örökéletet, de mivel alázatosság nélkül látja, tehát elpusztítani akarja. *A hit maga se cél, bármire vonatkozzék is, hanem erőforrás*, amelyből tetterőt és kitarást meríthetünk a mi emelkedésünkhöz. Ezért *a hit magában nem üdvözít, ha hit marad csupán, nem pedig a léleknek emelő ereje a szeretet gyakorlásában*. Sőt a „*Sola fides*” elmélete megnehezíti az erkölcsi haladást is, mert belenyugszik a hitnek egyedül üdvözítő erejébe, amely pedig cselekedetek nélkül holt.

Hogy a hit a lélek emelkedését az isteni tökéletességig szolgálhassa, azért kell kizárólag a lélek halhatatlanságára támaszkodnia, mert csak eme *halhatatlanság hite teheti lehetővé a léleknek tökéletességére való jutását az örökkévalóságban*. Emé halhatatlanságból következik ugyanis a lélek végtelen nagysága, mert ha egy lélek egy egész örökélet folytonosságában fejlődhetik, akkor végre is el kell jutnia az ő végtelen nagyságához. Ezért minden tökéletességre törekvő léleknek elsősorban a halhatatlanság hitéből kell kiindulnia.

Át kell éreznie ezt, mint egyedüli végcélt, mint befejezett egészet, minden más részletkérdés nélkül. *Csak a halhatatlanság hitének teljes átérésében van meg az alázatosságnak az a kellő fokozata, amely a lélek kiindulását az emelkedés felé valószínűvé teszi. Aki nem hisz az örökélet folytonosságában, az minden erejével csak az ő földi életének kényelmes berendezésére fog szorítkozni. Önző földi életet él másoknak kárára, saját magának kárhozátára.*

Az emelkedés végcélja csak a végtelenség lehet: az egyetemes élet. Ennyit mindenki megérezhet magán; ennél többet pedig értelmileg senki fel nem foghat. Ezért minden kísérlet, mely a végtelenséget, illetve a halhatatlanságot közelebb akarná hozni az értelmi megértéshez, hiú és meddő kísérletezés marad. Nemcsak hogy eredményre nem vezet, hanem el is téríti az emberiséget az egyetemes haladás nyílegyenes irányától. *A végtelenség birodalma nem az értelemé, hanem az érzésé. Valamint egy lélek csak bukás árán juthat le az érzésvonalból az értelmi vonalba, úgy hiába próbál az értelem is a maga erejével az érzés körébe felhatolni.* Csak fokozatos emelkedés (visszatisztulás) által juthat el az érzéskör külső határáig. Itt kell átminősülnie érzéssé, hogy megtisztulva kapcsolódhassék a mindenséget átító egyetemes isteni érzésbe. Hálával és reménységgel eltelve mondhatjuk el, hogy a *krisztusi megváltás* gyümölcsében, az igazi keresztyén civilizációban már értelmileg is annyira emelkedtünk, hogy *a megsejtett* halhatatlanságnak csak a teljes tudományos kinyilatkoztatása van még hátra, hogy azután ezt az igazságot, mint legfőbb alapelvet a tudományok rendszerébe is beleilleszthessük tengelynek.

Eljutottunk immáron az értelmi fejlődésnek egy magas színvonalához. Ennek önmagában kell érnie s majd amikor túltelt, megkezdődik benne az érzés fejlődése. Mihelyt pedig ez megkezdődött, akkor lesz lehetségessé, hogy az értelem befejezettsége érzéseinkbe is átszűrődhessék és az érzs fejlesztésén munkálkodhassék. *Ekkor lesz az értelmünk átvezető csatornává az érzéshez, hogy ezt a külső világgal is összekapcsolhassa.* Nekem is az az egyetlen célom, hogy e munka megírásával az érzésekre hassak. *Mihelyt a halhatatlanság az értelemben is gyökeret vert és tökélyre jutott, úgyszólván kényszeríteni fogja a lelket a hitre.* Minden értelmi hatás pedig érzést is okoz bennünk. Viszont az érzés az értelmet foglalkoztatja, mert hiszen az érzésből indulnak ki az eszmék és értel-

mi életünknek az utolsó állomása az érzés. Ezért *a halhatatlanság hite az értelemben is kiképződik és ezáltal válik megdönthetetlen érzésbeli tudássá.*

Mikor ez a hit az értelemből kiindul, rögtön hatni kezd *befelé* az érzésre, és *kifelé a testre*. Az érzést élesíti és erősíti, a testet pedig gyengíti. *A halhatatlanság hitében élő lélek ugyanis feltétlen urává lesz a testnek és ennek hatalmát megtöri.* Igényeit, vágyait letöri, és mivel lelki természetű, az anyagvonalból mindenáron kiemelkedni vágyik s ezért aszketikus túlzásokra hajlik. Mindenáron *összetörni akarja a test anyagbilincseit, hogy keresse a kapcsolódást a tiszta erővel.* Ha pedig ezt már megtalálta, akkor az a kapcsolati bomlasztó erővel hat vissza a testre, mert a tiszta erő ésⁱ salakos anyag nem lehetnek egymással közvetlenül egységben. *Az ilyen közelség mindig az anyagnak mint gyengébb félnek a bomlását eredményezi.*

Ez a jelenség azonban nem a legelső időben folyik le ilyen alakban, mert *az emelkedő lélek mihamarabb kiemelkedik a testből és benne él már a tiszta erőben: — Krisztusban! Ily módon a közelség a test és a tiszta erő között megszűnik és megáll a test bomlása is.* Ez az állapot nem jelenti soha a test épülését, mivel az építőerő, vagyis a lélek a testből kiemelkedvén, azt többé nem fejleszti, csak szükségképen megtartja. Innen van, hogy a valóban emelkedő lelkek teste bizonyos elért fokon megállapodván, változatlanul marad meg bomlás nélkül. Mert a testet két állapot bomlaszthatja: — 1-ször *a tiszta erő közelsége*, 2-szor *a megromlott erő (vagyis a bűn) közelsége.* Ahol ez a kettő távol vagy, ott a test bizonyos változatlanóságban létezik. Ezen természetes igazságnak a következménye ama gyakori jelenség a szentek életében, hogy egy-egy testrészükhöz hosszú időken át bizonyos romlatlanságban maradt fenn. Annak idején ugyanis lelki erejükkel ki tudtak emelkedni a testük nyügeiből. Nem helyezték elhagyott testrészeikbe többé sem tiszta, sem tisztátalan erejüket. Eme kiközösítés folytán testeiknek illető része a két bomlasztó erővonal közepére jutott és a tökéletes életáram birtokában bizonyos romlatlanságban tartatik. Ugyanez történik gyakran *az elragadtatás (extázis) állapotában is,* amelyben, bár a lélek közvetlen érintkezésben áll a tiszta erővel, de elhagyott teste mégis a romolhatatlanság állapotába kerül és nem pusztul el a tiszta erő befolyása alatt, Ez a magyarázó kulcsa az úgynevezett *fakír mutatóványoknak,* mikor a test nemcsak

érzékenységet veszti el, hanem életműködése is a legalacsonyabb fokú.

Jól jegyezzük meg, hogy *mindezek az igazságok nemcsak az egyének testeire nézve törvények, hanem a világtestekre nézve is.* Az utóbbiak ugyanis a végtelenséggel szemben ugyanolyan viszonyban állanak és ugyanazon törvény alá jutnak., mint az egyéni testek. Eme viszonyból következik a világtesteknek a természeti állapota, minőségi fokozatuk, anyagtesti törvényük, klímájuk stb. Amilyen közelségbe kerül egy-egy világtest vagy a tiszta erőnek, vagy pedig az ellenáramlatnak, vagyis a bűnnek áramlatával, olyan módon erősödik, vagy bomlik a testi élete is.

Mihelyt egy ilyen világtestre közvetlenül hatna a tiszta erő, azt rögtön felbomlasztaná. Hiszen már a fény is pusztítja a salakot. Sőt a finomabb érzégek a láthatatlan sugarakban és a rádiumban a test szöveteit is elpusztítják. A színerő pedig még lelki alakban sem tűri meg a salakosodást; bomlasztja a testeket és feloldja még a lelki salakot is. Ezért a tiszta erő még mindig csak közvetve kapcsolódhatik az anyagvilággal, hogy lemérséklő erőhatások útján tisztíthassa meg azt, és ne legyen kénytelen megsemmisíteni. *Ez az oka, hogy amikor a színerő megteremtette a képződményt, közvetlenül nem tudott rá hatni, mert elpusztította volna; kénytelen volt tehát közvetítő kapcsolódásokat létrehozni közöttük.* A színerő 2-ik alakjának is ezért kellett kilépnie a legmagasabb isteni életrajzából és önként ledurvulnia először lelki világossággá, azután lelki fénné, végül lelki kisugározássá, hogy ilyen alakban egyesülhessen az anyaggal, anélkül, hogy azt elpusztítsa. Így érthető meg az az erkölcsi törvény is, hogy a salakos tulajdonságú lelkekkel az Úr Jézus végtelen szeretete dacára sem egyesülhet, miután a tiszta erő a salakkal meg nem fér. *Megsemmisítené!*

Ez azonban csak elméleti lehetőség, miután soha még példa nem volt rá, hogy a tiszta erő valamely létezőt valaha megsemmisített volna. Jól tudjuk már, hogy ezt a képességet a végtelen Jóság letette) és így a világegyetem törvényévé lett, hogy egy élő, vagy létező valóság csak alakilag változhatik, de soha meg nem semmisülhet.*

Az anyagvilág célja és rendeltetése szintén nem egyéb, mint a tiszta erőbe való visszatérés, vagyis visszatisztulás a

*) Lásd a 19-ik oldalon lévő jegyzetet.

teljes egységbe. Hogy ez a végső tény reánk véges lényekre nézve is még mindig beláthatatlan távolságban van, az természetes, mert *előbb fognak átalakulni az összes lények, mint egy a hatalmas világtestek közül.* Mire a föld anyaga annyira megtisztul, hogy bomladozni kezd, akkorra már a rajta élő emberiség mind és mind tiszta szellemi lényé fejlődött. A legutolsó földi lény is az első ember példájára már ekkor nem a mi anyagvonalunkban fog élni, hanem magasabb életvonalban fogja keresni és megtalálni az életfeltételeit. Visszatisztulásunk folytán ismét eljutunk a bukás előtti állapotunkba, az úgynevezett paradicsomi helyzetbe, az *érzés életvonalába.* Szent Pál szerint: — *Felragadtatunk Krisztussal a levegő-égbe és mindnyájan együtt leszünk az Úrral!* Ez annyit jelent: *Megfinomult testünkkel már ekkor a légkör vonalában fogunk élni.*

Az időnkénti anyagbomlás úgy az egyének, valamint a világtestek életében mindig valamely megromlott erőnek a közelségét jelenti. Az anyagtest valamely módon érintkezik vele és inficiálódik tőle. Ilyen megromlott, de azért élő erők bennünk a *ragály-csírák*, a bacillusok és a mikrobák, a vírusok és sok más egyéb, ma még ismeretlen romlott erőfoslányok. Általános törvény ez, amely alól csak a tökéletességre jutott egyének a kivételek. A nagy világcatsztrófák és a kisebb balesetek vagy betegségek mindenkor a zavar teljességét jelentik és amilyen értékű a zavar, és amilyen mély a fogyatkozás a megromlott erőben, (a virulencia), olyan méretű lesz a beállott romlás is a testben.

Végül még egyet! Nemcsak az örökélet és a végtelenség, hanem az evolúció és a végtelenség is ugyanazonos fogalmak, mert végtelenné az életet csak a folytonos haladás teheti. Ahol valamely élet folytonos fejlődésben van, annak nem is lehet vége. Viszont a haladást a végtelenség örökkévalósága teszi örökkévalóvá. Egymásból folynak és egymás nélkül el sem képzelhetők. Aki az egyiket a másiktól elválaszthatónak tartja, az eltévedt.

Ha nincs halhatatlanság, akkor nincs hova haladnunk. Ha pedig nem haladunk, akkor nem is élhetünk a halhatatlanság hitében, mert a halhatatlanság sem más, mint! az örökkévalóság, vagyis maga az örök élet. *Az élet célja a haladás.* A haladás pedig egy *folytonos átalakulás* a mindig jobbra és tökéletesebbre. Így vezethetjük le a végtelenséget a saját kicsiny életünk szemhatáráig. így lesz legalább számunkra is

megközelíthetővé és egy szerény szóban, *a haladás fogalmában* kifejezhetővé, amelyet nekünk kell tartalommal és lényeggel betöltenünk. Haladásunk minden úttörő lépése és törekvése egy lankadatlan emelkedés a magasságok felé. Az emberi életnek célját szépen fejezi ki Szent Ignác: — *Mindig és mindig az Istennek nagyobb dicsőségére!*

Aki jószándékkal törekszik, az már éli a végtelenségben a halhatatlanságot, sőt állandóan mélyíti is azt, mert a végtelenség éppen azért végtelen, hogy szünet nélkül fejlődjék „minőségileg”. És fejlődik is. Hiszen a végtelenségben nemcsak benne van a tökéletes, tehát a mindenre kész és mindenre képes Isten, hanem az istenben és az Ő kifogyhatatlan örök életében is Benne van az egész végtelenség. Az isteni tökélynek ez a végtelen kifogyhatatlansága, amelynek a valóságára még a véges értelem is rávezet bennünket, mikor az erő változatlanságát világtörvénynek tartja, betölt minden lelket biztos boldogsággal és minden aggodalmat kizáró örök hittel.

Többzsör érintettük már, hogyan szülte isten az ő különféle képességeit, amelyek *mint szunnyadó tökéletességek*, vagy talán még helyesebben: *mint „képességre való lehetőségek” öröktől fogva meg voltak Benne*. Az Isten nemcsak az életét, hanem tökéletességeit is Önmagától nyerte. Ezért bátran nevezhetjük az egyes tökéletességeinek a jelentkezéseit! is Benne „*Önmaga kinyilatkoztatásának*”.

Kifejtettük már azt is, hogy minden tulajdonságai kivétel nélkül az ő *hitéből*, illetve hitének az erejéből léptek elő”) *Ez a hit még az Istenben is csak egy sejtelemszerű megézés alakjában élhetett. Hogyan sejthetnénk mi is valamit, ha ezt a sejtelmet nem az Istenből örökölhettük volna? Ezért vagyunk képmásai. Az ember is először csak sejt valamit és ez a sejtelmé erősödik benne lassanként megéző hitté. Ez adja meg az önbizalmat, amely minden cselekedeteinknek az erőforrása. Hiterejét még az Isten is a legnagyobb tökéletességének tarthatja és ebből merítheti mindenhatóságának cselekvő erejét. A hit tehát az Istennek örök önpróbája és isteni erejének kiapadhatatlan forrása.*)*

Ha e nyomon haladva *a legbensőbb isteni élet mélyére* tekintünk, megtaláljuk az Ő végtelenségének a forrását is,

*) Lásd a 19-ik oldalon lévő jegyzetet.

*) Lásd a 19-ik oldalon lévő jegyzetet.

amely a legmélyéből buzog fel a *hiterő* alakjában. Valamint az *Úr Jézus* isteni tökéletességeinek dacára mindig az Atya nagyobb tökéletességeire utalt, úgy rejtőzik el *az Atya is az Ő hitében*. Úgy-e bár, a próféta is már „*elrejtőzött*” *Istennek* hívta? De hát hova rejtőzhetik el? Kétségkívül Önmagában, mert hiszen Kívüle már nincs hova. Az elrejtőzött Atya eme fenséges némaságában mindennél hangosabban és erőteljesebben utal az *Ő* sejtett hitére, sőt ezt minden lelki tökéletességeinek eszközévé tette.

A véges emberi lényből már a részleges tökéletességek megérzése is hangtalan csodálkozást és alázatos önátadást vált ki. Megsemmisülve borulunk le mi is valamely megsejtett tökéletességnek a fölsége előtt! *Néma alázattal húzódunk össze kicsinységünk átérésében*; minél tökéletesebbek vagyunk, annál teljesebb alázatossággal! A végtelenül tökéletes Isten-atyának elrejtőzött némasága is csak egy ilyen utalás lehet egy megsejtett mélység felé, ahonnan a mi számunkra egyelőre még hangok sem hallatszanak. *Eme isteni mélységből buzoghat fel az a nekünk már megfejthetetlen isteni élet*, amelyben *hisz az Atya is* és e hittel fogadja és érzi az *Ő* örökkévalóságát, végtelenségét és minden egyéb tökéletességének egymásután kibontakozó tulajdonságait. *Eme mélységnek a legmélye az, amit mi emberi nyelven „Jövőnek” nevezünk és érzünk*. Valószínű, hogy ez a mélység a Hármasegység közös életének a lényege. *A jövő lehet az isteni tökéletességnek is a célja*. *Viszont eme célnak az oka a szeretetnek a teljességében rejtik*, amely majd ha egykor betölti az egész végtelenséget, szintén tútelik, hogy új egeket és világokat teremtsen: új és eddig még nem is sejtett érzéseket, új erőket és talán még az alázatosságnál is nagyobb erényt! *Mindez azonban nekünk még a jövőben szunnyad*. *Eddig látunk a jelenben és ebben hiszünk és remélünk a jövőben is; sőt még azon túl is, mikor majd a végtelenségben haladó isteni szikrák (erőatomok), mindmegannyian egy egységes és egyetemes létté válnak*. Ebben hiszünk, mert a mi hitünknek is végtelenné kell válnia.

Nekünk már az isteni élet külső határa is megközelíthetetlen titok; annál kevésbé ismerhetjük meg annak a mélységeit. Ezért volt szükség az *Ige megtestesülésére*, hogy nekünk az Isten és a világ összekapcsolódásának legalább a külső vonalait Önmagában bemutassa. De *Ő* maga is megmondotta, hogy *Ő csak az Út az Atyához*, Akihez senki hozzá nem juthat Önélküle. Az isteni életről mi csak annyit tudhatunk,

hogy az Isten mint elrejtett tiszta érzés, a *végtelen jóság*. Mint teremtő erő pedig az örökidőben létező *mindenhatóság*. Minden tökéletességeiben Önmagától lett azzá, ami. Öröktől fogva Önmagában él. Az isteni élet kifelé tehát csak a két erőtulajdonságában mutatkozik: *erőérzésben és erőmozgásban*. *Ezt is inkább a hitünkkel, mint az értelmünkkel tudjuk megközelíteni.*

De vájjon ki tudja, hogy a végtelen erőérzés minő titokzatos mélységekből buzog fel? Ki tudja, hogy az Atyában nincsenek-e még olyan elrejtett tökéletességek, amelyeknek a nyilvánkoztatására az Ő 3-ik alakjában: a *Szentszellemben* várakozik? Ki tudja, hogy elrejtőzöttségében nem szunnyad-e egy nekünk még nemcsak gondolatilag megközelíthetetlen, hanem még sejtelemszerűleg is még tökéletesebb életforma? Mi az Atyát mai fejlődésünk vonalában még csupán a szín-erőig tudjuk felvezetni és egyedül elváltozott erőalakjaiban megkülönböztetni. Miután tehát mi Hozzá semmiképp sem emelkedhetünk fel, Ő volt kénytelen leszállni hozzánk. Szín-erő voltából kilépve, mint kettős tulajdonságú erő: mint erőérzés és erőmozgás nyilatkoztatta ki Magát egy közös Harmadik alakban: a Szentszellemben egységesen elvegyülve. Az Istent mi is csak kettős erőtulajdonságában érzékelhetjük és érezhetjük. Benne élünk, mozgunk és vagyunk! Az ő életéből és mozgásából nyerjük életünket, természetünket és minden egyéb képességeinket. Ezen erőből árad és ezen erő által működik az egész természeti világ evolúciója is: az érzékelhető külvilág, amelyben mi közvetlenül élünk, mozgunk és cselekszünk. Mi tehát láthatólag és érzékelhetőleg csak a külső világból kapjuk testi létünk feltételeit: a meleget, a vizeit, a levegőt, és a nyugalmat, amely tekintet nélkül lelki állapotunkra, a kimerülés pillanatában reánk borítja a pihenés árnyát, az álmat.

Ez a külső természeti világ bonyolítja le a beléje helyezett, de *nekünk már érzékelhetetlen* erősorozatok révén a véges testeknek minden elváltozásait a foganástól a foganásig. Ezt ismerjük, mint mindent átváltoztató természeti erőt. Kutatjuk, nyomozzuk és tevékenységeinek egyes jelenségeit rendszerekbe foglaljuk a fizikában, a vegytanban és a természet-tudományok egyéb ágazataiban. *De ezek az erők már csak közvetítő munkaeszközei és végrehajtó erőszerszámai a láthatatlan szellemi erők tevékenységeinek, akik engedelmesen szolgálják az indító isteni erőnek az egész világegyetemre kiter-*

jedő tevékenységét és céljait. Szent Pál is rámutat Krisztusra: — Aki parancsol az Ő angyalainak és ezek szolgálják Őt!

Ha a természet különféle munkáiban a folytonos átváltozásokat szemléljük, nem mondhatjuk mindegyikre: — *Itt az isteni erő működik „közvetlenül”!* Sokkal helyesebben mondhatnánk: — *Itt az Isten keze „közvetve” működik egy külső, de elrejtett erőszerve által „Közvetlen” teljességében nincs ott az Isten; de ott van az Ő energiájában, vagyis ellenállhatatlansági erejében, mert minden erő csak egy rész lehet az Ő erőtestéből. Az Atya energiája ugyanis a Fiú. A Fiú pedig azért testesült meg az Igében, hogy Önmagát az isteni életközpont transzformátorában, a Szentszellemben, élő hangokká, meleg leheletekké, vagyis szellemi erőlényekké darabolhassa fel, egyszóval kegyelmekké. Az Ige tehát égi erővel, angyalainak seregével munkálkodik, hogy állandóan teljesíthesse az Atya legszentebb akaratát, az Ő erőindításait!*

Gyakran látunk a természet rendjében visszataszító és érthetetlen munkát, amelyről sejtjük, hogy ezt a tökéletes Isten a Maga teljességében közvetlenül nem végezheti. Ott csak mint kettős tulajdonságú erő működhetik ellenállhatatlansági ereje által. Mindaz ami testi, még csak az öserő jellegét bírja és a belső isteni élettől, vagyis a Szentháromságtól elváltán, de el nem szigetelve, fejlődik a külső életkörben. Hangsúlyozom, hogy az egyes erőatomok *egyéniségükben* fejlődnek, vagyis a tökéletes isteni élettől különválva mindaddig, míg hosszabb vagy rövidebb utakon, a próbák hosszú sorozatán keresztül meg nem tisztulnak. Tisztulásuk pedig oü kezdődik, mikor már a 3-ik isteni tulajdonságot, a jótékony meleget: a *szeretetet* kezdik önmagukban fejleszteni. Mindaddig *egyetlen lélek sem léphet közvetlen kapcsolódásba a tökéletes Istenséggel, (a Szentháromsággal), míg önmagában a szeretetet teljesen ki nem fejlesztette.* A szellemek anyagtesti életének egyedül ez a célja, mert ebben áll tulajdonképpen a *visszatisztulás.* A színerő is csak úgy lehetett tökéletes, hogy két erőtulajdonsága egymásban elvegyült és e tény által származott belőlük a *3-ik alak: a szeretet.* A jótékony lelki-melegnek épp úgy ki kell fejlődnie a Szentháromságtól elvált erővalóságokban is, mint egykor a színerőben. Csak az a különbség, hogy *az isteni életben egy „örök pillanatban”* fejlődött ki, ahol az erő egyszerre élte át jövődő életfolyamatának minden próbáját, míg a többi valóságokban lassabban, vagyis *„időben”* fejlődik ki.

Valójában azonban ugyanezt cselekszi egyéni tisztulásában minden lelki valóság és kifejezhetetlenül elágazó súrlódásainak is ugyanaz lesz az eredménye: — a *megfinomulás!* Természetes, hogy ezt csak a szellemvilágra értjük, mert a véges anyagtest bármennyire finomuljon is, szellemivé nem lesz, vagyis öntudatra nem juthat. Mielőtt öntudatosá fejlődnék, küzdelmei egy ponton megszűnnek és a természetének megfelelő finomságon túl már nem fejlődhetnek. *De azért szemmel láthatólag tisztul az anyagvilág is, mert az egyetemes evolúció erre is kiterjed.* Csakhogy az Istennek eme véges alakjai abban a pillanatban, mikor elérik finomulásuknak a legfelsőbb fokát, vagyis alkalmazkodási képességük már annyira tökéletesül, hogy az összhangot többé már meg nem zavarják, akkor szent Pál szerint: — *várakoznak az Isten fiainak dicsőséges kinyilatkoztatására.* Mélyértelmű szavak ezek, amelyek azt jelentik, hogy a már megtisztult anyag, amely minden erőhatások iránt fogékonnyá vált és ezeknek engedelmeskedni is tud, várja a szellemvilág tökéletességre való jutását, hogy ezekkel együttesen egy új életnek az alapjait képezhessék. Hogy ez a dicsőséges élet mi lesz és milyen lesz, arról nekünk ma még sejtelmünk sincsen.

Addig is az anyag visszatisztulásának folyamata a jelenlegi testi élet alakjában hullámszik szemeink előtt. Ezt nevezte szent Pál „a teremtett világ vajúdásának”. Bizony vajmi nehéz az élet zavaros hullámlásainak forgatagain keresztül meglátni a változatlan istent, Akinek életfeladata a végtelenségnek és az örökkévalóságnak a betöltése.

A tökéletes isteni élet tehát a külső életkörben mintegy visszaváltozik kettős erőtulajdonsággá és egymástól szétválatlan mutatkoznak, mint lelki és testi valóságok; röviden: mint erőérzés és mint erőmozgás. Az utóbbi az elsőből ered, vagyis a Fiút — az abszolút energiát — az Atya — az abszolút színerőmozgás szülte meg „öröktől fogva” Önmagában. Vallási nyelven: — *Az Atya kinyilatkoztatta Önmagát a Fiúban. A világ-egyetem külső életét ez az isteni energia tölti be erőmozgással. Ebben a mozgásban létezik minden élő, vagy létező valóság. Minden erőfoszlány pedig, amit mi a természet világában erőnek hívunk, csak egy rész lehet a végtelen erőmozgásból, amely mindent önmagában foglal, éltet és táplál. Ezért az a közös erőmedence, amelyet a tudomány is nyomoz és keres, mint az összes természeti erőnek a forrását, semmi más, mint a színerő ellenállhatatlansági mozgása, az isteni min-*

denható erő. Megérthetjük most már, honnan eredtek az isteni életkörön kívül létrejött erők és elemek, amelyek *világokat* tömörítettek és szaggattak szét és *ma is mint természeti erők állandóan alakítják a világtesteket.* Ezek csak *erőfoszlányok, (bukott szellemi erőlények),* akik a Fiú erőtestéből kiszakadva elanyagiasodtak, *az Ige fényköréből kipattant szikrák, akik az anyaggal egyesülvén, elvesztették öntudatukat és alacsonyabb erőalakokká váltak.*

Az a pillanat, mikor a fénykörbői kitört szellemerők a képződménynek durva anyagát, amely még ekkor csak erősalak volt és nem a mai anyag, testi burok gyanánt magukra vették, az isteni életben *a megváltás megindulásának* nevezetik; szóval *„kezdetnek, mikor az Ige, mint a Fiú megtestesülése, kivált az isteni életközpontból, (a SzentszeUemből).* De ez a „kezdet” csak a külső világ keletkezésére vonatkozik, mert *a belső isteni élet „örök” volt és a jelenben is örök; egy megszakítás nélküli folytonosság, amelyet a modern filozófia tartam-nak nevezett el.*

Értsük meg jól ezt a dolgot! Nemde az Isten benső életétékéletességét Hármasegységgé való kialakulásában érte el? Hogy ez a kialakulás egy „örök pillanatban” történt, bizonyítja azt az isteni szülés ténye, amikor az Isten benső életében minden megszakítás nélkül „egyszerre” élte át az „örök pillanatban”, vagyis még időn kívül, az erő-fejlődés életfolyamatának minden fázisát. Ellenben az isteni energiamozgásnak külső élete a teremtésben folyt tovább, amelynek fejlődési folyamata azonban már fokozatos. Ezért a világoknak a létrehozása már nem isteni szülés volt, hanem csak teremtés; nem az „örök pillanatban” egyszerre történt, hanem fokozatos fejlődésen ment végbe az „idők” folyamata alatt. Ezért lett evolúcióvá, lelki nyelven: megváltássá.

A külső élet, amely lassú elváltozásokban követi a benső isteni életnek rögtöni kialakulását, ma is „időben” folyik. Nem egyszerre történik, hanem egymásutániségben. Ellenben az isteni életben a külső életnek az eszméje is már bevégzett és örök valóság volt, miután az anyagvilág ezen örök eszmény mintája szerint alakult ki és ez szerint fejlődik ma is. Simulacrum! Árnyképe az isteni örök eszményeknek. Ezt érezte meg Plató is a Nouménák és a Phenoménák tanában. Az anyagvilágnak mai életfolyamata a bevégzett isteni eszmének külső kialakulása. Az Istennek örök gondolata tárgyiasul meg az anyagvilág folytonos evolúciójában. Minthogy

pedig ez az evolúció az állandó tökéletesedés, a teremtett világ végcélja sem lehet kétséges; — nem lehet más, csak egyetemes visszatisztulás: az Origenes-féle apokatastazis.

Ma is alkotva munkálkodik szent Fiának erőmozgása által az Atya, de a Fiú munkája mindig és mindig könnyebb lesz, mert a Tőle elszakadt erőatomjai ma már nem kénytelenek világrengető rázkódtatáson keresztül menni, hogy azokban letörve, mérhetetlen időközön át újra érve, új öntudathoz juthassanak. A messze távolban rég elültetett kicsiny magokból hatalmas lombos árnyú fák növekedtek már és alattuk védve, gyorsan nő fel az újabban szült nemzedék. Az Isten Országáé Krisztus szavai szerint mustármagból már terebélyes fává növekedett. A talaj is mindinkább lágyul és a jövő nemzedékeknek nemsokára már egy teljesen kész és Krisztus Országává kialakult lelkivilágba kell születniök, amelynek világos tiszta törvényei hatalmas eszközei lesznek a lelkek emelkedésének a megkönnyítésére. El fog jönni az; idő, mikor minden elválk egymástól, ami nem egymáshoz való és minden összekapcsolódik, ami összetartozik. Mi is ezen a jövőn munkálkodunk és ezért helyezzük az igazságnak megfelelően igazi helyükre a valóságokat. Így elsősorban a nagy Istent, akinek felségét, bár távolabb esőnek tüntetjük fel, mint azok, akik őt emberi alakunkhoz és felfogásunkhoz idomították, de ezt csupán azon biztos hitben és reményben cselekszük, hogy nemcsak igazságot hozunk a földre, hanem a föld gyarló és zavaros viszonyaiból és homályából az Isten alakját kiemelve és az emberiség árnyékától megtisztítva, bár látszólag távolabb, lényegileg azonban az emberiséghez mégis közelebb hozzuk és tisztábban tesszük láthatóvá.

Itt az ideje, hogy végre kiemeljük az antropomorfizált Isteneszmét a gyarló emberi elképzelések köréből, amelyben minden egyes faj a saját tulajdonságait eszményesítette és önmagának a képére és hasonlatosságára alakította ki. A Krisztus által kinyilatkoztatott Istenatyaságnak a jóságos szeretetét kell benne megtestestülve imádnunk és alázatos hódolattal kell az Ő akaratát teljesítenünk.

Nem akarjuk e munkánk által a hívő lelkeket megfosztani közeleső ideáljaiktól, annál kevésbé akarjuk hitükben korlátozni őket. Távol legyen tőlünk, hogy bárkit a hitéletében megingassunk és a megszokott szimbólumok és szertartások szolgálatától elvonjunk. Ellenkezőleg! Szívem megindulásából feltörő nagy fohászkodásokkal könyörgöm az én nagy

Uramhoz, hogy adjon nekem erőt, hogy megerősíthessem minden hívő testvéremet az ő hitében. Azért aki eddig örömet, nyugalmát és lelki kielégítését találta az Istennek valamely véges és antropomorfizált alakjában és őt a természetben vagy a művészetben, a tudományban vagy a munkájában, a vallásban vagy az öntudatlanul élt, de azért a szeretet törvényének megfelelő életben szolgálta, az *csak folytassa megszokott életét hitének ösztönző irányításában.* Jobb az ilyen természetűnek, hogyha saját élettörvényének megfelelő életet él, amely neki összhangot adhat, mintha belső zavarokat okozó erőltetett és még az ő természetében nem gyökeredző életmódot folytat. *Az ilyen lélek csak akkor nyissa fel ezt a könyvet, ha érzéseiben igazságnak érzi e könyvnek szavait és ezek visszhangot tudnak támasztani benne akkor, amikor már mindent kevesnek talált. Az ilyen lélek már megérett az új igazságokra és hiszem, hogy az Úr kegyelme e könyv által is könnyen és biztosan fogja odavezetni őt a mindeneket betöltő Istenhez.*

Kitűnt immáron, hogy *a világegyetem csak külső tüneménye a végtelenségben élő Istennek.* Benne van és Benne fejlődik. Benne mozog nemcsak értelmi felfogásunk szerint, hanem majdan fizikailag is bebizonyítható módon. A legtökéletesebb szintiszta erő, — amelynek csak erőfoslánya minden más természeti erő, — mint élő gyűrű veszi körül a világegyetemet, amelyben kifejezhetetlen számú naprendszerek keringenek világtesteik tömegével együtt. Kimért pályákba és vonalrendszerekbe vannak beosztva aszerint, hogy az egyetemes evolúcióban minő fokára jutottak már az emelkedésüknek.

Amint e pillanatban érzéseimben feltűnik, a szintiszta erőfogalat, — amit isteni végtelenségnek is nevezhetünk, — benne van egy összefoglaló valóságban, — tulaj donképen ez a végtelenség, — talán egy újabb gyűrűben, amely a szintiszta erőnek még ismeretlen megfinomodása. Ezt neveztük Isten hitének, amely Benne is sejtelemszerűleg él és amelyből fakad minden ereje. Az isteni élet erre a *hitre* támaszkodik. *) *E hit mélységén belül kell lenni az élet fenekének. Csakhogy ez a teljesen elrejtőzött mélység, akit Böhme Jakob „grund- and bodenlos”-nak nevez;, vagyis a mélységek mélységének, nekünk már teljesen felfoghatatlan.* Mi csak érzéseink után indulva *sejtjük*, hogyha az Isten az Ő erejét a hitéből meríti, akkor ez a hit is bizonyára egy élő erőforrás lehet, amely az

*) Lásd a 19-ik oldalon lévő jegyzetet.

isteni alázatosságnak a legmélyebb próbája és egyúttal a legbensőbb indító oka.

Lehetséges, hogy a végtelen fejlődés örökkévalóságában, mikor a visszatisztult lelki élet már beolvadt Krisztus által az Atyába, egy új végcél fog kibontakozni a titkok mélységéből. *Új egek és földek várakoznak majd ránk!* Ezekben pedig egy tökéletesebb új élet; és ki tudja, vájjon nem-e egy új kinyilatkoztatás? Mihelyt *Krisztus* által eggyé leszünk az Atyával, e közvetlen egyesülésben az Atya is ki fog lépni az *elrejtőzöttségéből és talán meg fog nyílni előttünk az életnek egy még titokteljesebb mélysége, amelyből a Hármasegység is meríti erejét. Ennek a lényege nekünk ma még teljesen ismeretlen; alakilag azonban már benne él az Isten hitében. Ezért mutatott Krisztus is állandóan a hitre, mint a leghatalmasabb és kiapadhatatlan erőforrásra.*

Ne döbbsentsen meg bennünket, hogy az isteni életnek bizonyos magasabb megfinomodását keressük, amely tulajdonképpen nem egy különálló új valóság, hanem csak az isteni élei végtelenségének a magábanvaló elmélyülése. Ezzel nem az Isten egységét akarom érinteni, csak az Isten kimeríthetetlen tökéletességéről való fogalmainkat emelni. Igaz, hogy az Isteneszmé ezáltal még misztikusabbá lesz, ellenben a végtelenségnek és az örökkévalóságnak az életerzése még teljesebbé lesz bennünk. Az isteni elrejtőzöttségéből következik, hogy kell lenni Benne egy olyan tökéletességnek, amit mi még csak nem is sejtünk és majd csak egy újabb kinyilatkoztatás révén fogunk egykor megismerni.

Talán most már az a sokszor említett „örök pillanat” is világosabbá lesz előttünk, amennyiben még az értelem is könnyebben megnyugszik egy misztikus mélységben, amely szerint a mindenség keretének a legmélye a színerő érzéseinek a túlfinomulása. *Valahányszor a végtelenség érzésébe behelyezkedünk, szinte sejtelemszerűleg él bennünk is egy ilyen isteni elmélyülés.* Sőt lehetséges, hogy az isteni tökéletességnek még itt sincsen véghatára és fejlődésünknek későbbi folyamán, amelynek útja szintén a végtelenségben tűnik el, folytonosan újabb és újabb, ma még nem is sejtett titkok mélysége fog előttünk feltárulni. Hiszen *az Isten végtelenségében benne van az ő tökéletességének a végtelensége is!*

Ne ütközzünk meg eme nekünk teljesen új és idegen-szerű magyarázatokon. Volt idő, mikor az anyaggal összezarodott emberi lelkekben az Isten eszméje egy világon kívüli

extrakozmikus személyiség volt. *Az Isteneszmé ekkor nem élt a világot összetartó erőnek az eszményi igazságában, mert hiszen a vonzás és taszítás világtörvényét is csak Newton alkalmazta leelőször az egész világegyetemre. Az Isteneszmé tehát beláthatatlan időközön keresztül tisztult meg eszményi Istenné a gyarló emberi lélekben, amely az elbukás folytán lesüllyedt az anyagvonalba, később pedig az anyagvonal alá. Mihelyt pedig egy lélek anyagvonalban él, akkor annak természetét, vagyis az anyagvonal törvényét hordozza magában. Ilyenkor az Isteneszmének is el kell az érzésben homályosulnia és a bukott szellemi lény szemében az anyag lesz minden. Ezért változott korszakokként az emberiség felfogása is az Istenről, az ő lelki evolúciójuknak mértéke szerint. Joggal mondhatjuk, hogy még az időnként történt isteni kinyilatkoztatások is alkalmazkodtak az emberi haladás érettségi fokaihoz. Az égből nyert anyagból az ember mindig maga gyúrta ki a saját Istenét. Ezért az Istenkép fogalma együtt bontakozott ki az evolúcióból az emberi fejlődéssel. A végtelen Isten úgyszólván a parányi embernek az égre vetett árnyéka, önmugunktól csak annyit tudunk róla, hogy van, mert az Isten-érzés minden lélek mélységében sejtelemszerűleg él és függőségünk megérzésében lesz bennünk bizonyossággá. De hogy milyen az Isten az Ő valóságában, azt mi már csak kinyilatkoztatás útján tudhatjuk.*

Összes tévedéseink oka, hogy az Isteneszmé tiszta képe bennünk a bukás folytán elhomályosult. Ezért volt szükségünk koronként megfelelő kinyilatkoztatásokra, amiket egyes korszakoknak a reprezentatív elméi és tiszta szívei által sugalmazott nekünk az Isten Szentszelleme. Ez a tisztulási folyamat belenyúlik a történelmi idők sötét mélységeibe, évszázadok rétegei alá. — Amit néhány ezer év óta az Istenről világosabban tudunk, az már csak a legújabb kor művelődésének a felszínén lebeg és még ez is csak korszakokként világosodott ki a fejlődés mértéke szerint emelkedő elmékben. A legújabb és a legtökéletesebb Isteneszmét az Úr Jézus adta nekünk; az ő szent és mennyből hozott örökségét. Ő vezetett bennünket a helyes útra, ahol többé el nem tévedhetünk, de bizonyára még mindig emelkedhetünk. Kell is hogy emelkedjünk, mert hiszen mindnyájan érezzük, milyen messze vagyunk mi még a tökélytől, amelyet a mi Urunk szerint az Atyában kell valaha elérnünk. Folytonos tisztulásunkkal pedig együtt tisztul velünk az Isteneszmé is.

Hogyan is lehetnének tökéletes fogalmaink az isteni életről, amikor még saját! életünk problémája is zavaros előttünk? Hány lélekből hiányzik még mindig az örök élet öntudata! Bár az emberiség hiszi már a saját szellemiségét, de mégis hányan tartják ezt még mindig az ő saját testi anyagukból kifejlődött sajátságának. Pedig tulajdonképpen az az igazi anyagelvűség, mikor a bennünk működő szervező erőt alárendeljük saját produktumának, az anyagtestnek, amelyet az a testben elrejtőző erő épített fel erősjátságainak megfelelő alakban és tulajdonságokkal. Nem leszünk addig teljesen szabadok, amíg raboknak érezzük magunkat! A szabad lélek nincs lebilincselve a test börtönében. Ellenkezőleg! Nem a lélek él a testben, a test van a lélekben. Az a bizonyos életerő azonban, amely a testünkben dolgozik, még mindig nem az igazi lélek, hanem csak egy neki alárendelt és tőle függő alacsonyabb erő. Épp úgy, ahogy az isteni erő a világegyetemben csak közvetve működik alárendelt erőáramlatoknak a megindításával, amiket természeti erőknek és törvényeknek nevezünk, úgy a lélek is csak bizonyos alacsonyabb életerők közvetítésével kormányozza és igazgatja a saját anyagtestét.

Jajj annak a lénynek, aki lelkét a testében érzi, mert annak még nincs szabad lelke! Az ő lelke még csakugyan rabja és lenyűgöztette egy a testénél is alantasabb valóságnak: a megromlott erőnek és az ellenáramlatnak. Egyszóval a bűnnek, amelyben a lélek öntudatlanságban merülten csak létállapotát éli. *Az emelkedett ember lelke mindenütt van; az egész végtelenségben!* Csak a testében nincs. Érzi, hogy ez a test csak börtöne lenne és minden képességét felhasználja, hogy abból menekülhessen. Az ilyen lélekre mondjuk, hogy *kiemelkedett már a testi világból és az anyagnak összes kötelekeit már levagdosta magáról* Meghalt az anyagvilág számára. Se érzéseivel, se vágyaival nem él többé az anyagvonalban. Ezért nem keveredik többé az anyag törényeibe, amelynek immáron semmi hatalma nincs fölötte. Valóban egy lélek csak akkor emelkedhetik, ha teljesen elhagyta a testi világnak még a határvonalát is.

A jövő gyermekeit, a második ezredév után, amelyben kezdődni fog *Krisztus* békéjének és uralkodásának az Országga a földön, amely a mindenütt befogadott és elismert *Messiasnak* az Országga lesz, már ily módon fogják tanítani egykor. És amikor az a gyermek a megsejtett titkok csodálkozásával először emeli majd fel kérdő tekintetét a napfényes vagy csil-

lagsugaras égboltozatra, akkor arra fogják tanítani őt: — *A te lelked legnemesebb része, valamint az enyém is mindnyájunk lelkének a színérzése, vagyis a legszebb és legerősebb tulajdonsága, ott fenn van a magasságokban, a te Istenatyádnál!* Oda figyelj tehát szüntelenül, mert a mi lelkünk onnan szól hozzánk és ennek a hangját néha egy tisztultabb megérzés még az elméjében is hallhatja. Eme kedves és egyszerű tanítással a teljes igazságot fogják kimondani a gyermeknek, mert a szabad lélek valóban szabad.

AZ ISTEN ÖNMAGA TELJESSÉGÉBEN.

Az Isten csak akkor lehet teljes Önmagában, ha meg van Benne a mindenre való készség és a mindenre való képesség. Ha ez nem volna Benne, akkor nem lehetne se szabadakaratú, se mindenható. A mindenre való készség teszi az Istent teljessé az akarat szabadságában, a mindenre való képesség pedig az Ő hatalmában. Hogyha az Istennek akár elhatározó, akár cselekvő képességét bárminő képtelenség korlátozná, akkor nem is lehetne teljes Önmagában, mert ahol valami hiány van, ott nincsen teljesség. Az isteni szabadság és mindenhatóság tehát megköveteli, hogy akarata mindenre kiterjedő szabadsággal bírjon. Cselekvőképességével pedig mindazt megtehesse, amit csak akar. Ez az Isten abszolút függetlensége és szuverenitása.

Egyoldalú lehetőségek kizárnák a szabadakaratot, amely már az emberben is minden külső és belső kényszertől ment elhatározási képesség. Annyit jelent, hogy az összes lehetőségekkel szemben szabadon választhatjuk meg a cselekvéseinket. Ahol pedig az akarat szabadsága meg van kötve, ott a cselekvő képesség is korlátolt és ezért csak egyoldalú lehet. Az ilyen korlátoltság kizárja az erkölcsi teljességet, mindenhatóságot, sőt még a beszámíthatóságot is. (Az imputációt.) El kell tehát fogdnunk, *bármilyen nehezűnkre essék is, hogy az Isten mindenhatóságát és teljes erkölcsi szabadságát nem csak a jóra, hanem egyúttal a rosszra való szükséges készség és képesség teheti csak teljessé.**) Ez adja meg egyúttal a végtelenség összhangzó életműködésének az isteni jellegét is.

*) Lásd a 19-ik oldalon lévő jegyzetet.

Emelkedjünk ki csak egy pillanatra a belénk nevelt előítéleteinkből és ne nézzünk le egy megsejtett igazságot azért, hogy az nekünk ma még szokatlan és új. Az isteni élet nyomozásánál mindig az legyen a kiindulási pontunk, hogy az isteni életrajz nem a mi életrajzunk, az Ő gondolatai nem a mi gondolatunk. Rossz tehát csak miránk nézve van, akik ezt a tökéletlenséget, amely mindig valamely jónak a hiánya, az egyetemes összhangból kiszakítva vizsgáljuk. Pedig ez a hiány mindig csak egy alárendelt részlet a tökéletes egészből, Mi élhetünk csupán bűnben, akik véges életünkkel mindig a részletekben élünk és magunkat az egészből kiszakítva behelyezzük a káros részletekbe is. Az Isten azonban a végtelen Egész és ezért csak összhangban élhet, Viszont az Isten végtelenségéből következik, hogy minden csak Benne élhet. Ezért a végtelenségen, vagyis az Isteneen kívül még a bűn sem létezhetné. De hát hogyan helyezkedhetik el a bűn az Istenben? Ez az a nagy kérdés, amelynek a helyes megoldásától függ egy újabb erkölcsi világrendnek a szükséges kialakulása.

Ne feledjük, hogy a valóságos isteni életben (a végtelenségben) egy álélet is kialakult. Ennek a legszélsőbb kiágazása lett a rossz, az úgynevezett gonosz. A pozitívummal szemben megjelent a negáció, a tagadás! Ezért a rossznak önmagában nincs is lényege; miután csak a jónak a tagadása, vagyis a hiánya. Mint hiány az egyetemes életnek egy látszólagos átmeneti alakja, amely azonban szükségszerű, mert az erkölcsi szabadság kialakulásának nélkülözhetetlen feltétele. Ha nincsen rossz, a jónak sincs ellentéte. Ez esetben csak egyféle lehetőség van: a jó! Ha nincs bűn, akkor érdem sincs. Nincsen erkölcsi élet, mivel nincs mérlege és nincs beszámíthatósága. A szabadság helyébe a kényszer lép. Még csak teremtés sincs, mert ha az Isten csak egyfélét teremthet, akkor csak az Ő tökéletes életét szaporíthatja Önmagában. Ugyanazt az egyhangút ismételhette szüntelen, mert összhang az ellentétek kiegyenlítéséből származhatik csupán. A fénynek is van árnyéka, amely azonban már nem valóság, hanem csak látszat. Mihelyt eltűnik a fény, vele együtt szűnt meg az árnyék is. Minden árnyék csak azt jelentheti, hogy ott, ahol keletkezett, nincs jelen teljességében a fény. És minél nagyobb mértékben hiányzik belőle, annál sötétebb lesz az árnyék is. Ha csak fény léteznék, hiányoznák az egész fénykálánk. Nem lehetne a fényben se szín, se az isteni tulajdonságoknak a legtökéletesebbje: a szépség!

Az Isten belső tökéletességei is csak úgy tűnhetnek fel teljes szépségeikben, hogyha ellentétezve vannak. És ha az ellentéteket az egészhez való viszonylataiban fogjuk fel együttesen, akkor mindig csak egy kiegyenlítő összhangot kapunk. Az ellentét csak az ő különálló egyféleségében zavaró és disszonáns, mint az egészből kiszakított részlet. Csakis az ember élhet egyféleségében az ő árnyékvilágában; az Isten már nem. Ő összhangban él. Úgy egyesíti önmagában a mélységet a magassággal, hogy ezek mint ellentétek Ő Benne kiegyenlítődvé egy egész teljességet adjanak.

Istenben a rossz is az ő jóságából származhatott, mint ennek a tagadása. Kétségtelenül isteni célt kell szolgálnia. A véges lények tisztulásának és tökéletességének lett az eszközévé: erkölcsi próbakövévé. Ezért a rossz, amint tudjuk, az Istenben csupán *gondolati lehetőség.**) Az Ő akaratkészségének és cselekvési képességének az egyik lehetősége. *De csak üres alak, látszat s nem lényeg. Tartalmat a rossznak csak az adhat, aki a rosszban él és megtölti azt önmagával. Ezért a rosszat ki-ki önmagában teheti csak élővé.*

A rossz a lelki fejlődésnek egy átmeneti alakja; fejlődési fok az örökkévalóságban. Ezzel a rossz is céljához ér, mert a szellemi lényeket felnevelte a szabadságra és az erkölcsi érdemekre; ezután önmagában fog megsemmisülni. A rossz csak azokra veszélyes, akik a fejlődés egymásutániségében vagyis időben élnek. Szóval a testre és az anyagra, amelyek tisztulási folyamatukat élik. Ezért a végtelenségnek csak az anyagi életében lehetnek zavarok. A lelki élet (bármilyen újnak és ellentétesnek tűnjék is fel az első pillanatra a kijelentésem), most is teljes összhangban folyik. A lelki élet folyamata ugyanis mindaddig meg sem indul, míg az Isten nem lehet ennek az irányítója és vezetője. Mihelyt pedig ez lehetővé válik, a lelki haladás is minden körülmények összhatásával, visszaesés nélkül, összhangban folyik. Ügy értsük ezt, hogy a világmegváltás a maga egyetemességében ma is összhangban fejlődik. Egyesek kieshetnek az összhangból, de ezzel az evolúció törvényét nem állíthatják meg.

A rosszat tehát mint sarkaló és küzdelemre indító erkölcsi próbát kell felfogni. Ha így tekintjük, sokkal határozottabb *eréllyel tudjuk a kísértéseit is kiállni, mert haladásunk természetes lépcsőjének fogjuk fel. A rossz a lelki életet lét-*

*) Lásd a 19-ik oldalon lévő jegyzetet.

rehozó ellenáramlat, amely erkölcsi kifejlődésünknek és emelkedésünknek a nélkülözhetetlen lépcsője. Hogy kijuthassunk a tiszta világosságra, előbb keresztül kell törnünk ezt az akadályt. Minél előbb hártjuk el erkölcsi fejlődésünk útjából, annál gyorsabban érünk célhoz. Csodálatos, hogy egész világosan érzi és tudja ezt mindenki és mégis az ellenáramlatot torzalakká törpítjük és *ferdén fogjuk fel Vájjon miért? Mert már gyermekkorunkban belénk verték, hogy iszonyodjunk tőle, ahelyett, hogy benne a küzdelemre vezető és ösztönző sarkantyút látnánk és őt küzdő félnek tekintenénk.* Ezért vannak olyan zavaros fogalmaink a rosszról. Nem ismerjük fel benne az Istennek mély gondolatát, amellyel az Úr csak egy szükséges munkál végeztet. A haladás féke és kerékkötője a rossz, de azért az isteni célnak, vagyis a világegyetem visszasztításának nélkülözhetetlen eszköze. *Azt a munkát, amelyet öntudatlanul szolgál, egyedül ő végezheti el.* Ezért az élet képe értelmetlenné és céltalanná válnék nélküle. *Mihelyt eltűnnék, vagy megszűnnék a rossz, rögtön megállna minden haladás. Megszűnt a küzdelem, megszűnik vele a tökéletesedés is.* Erőfeszítés nélkül ugyebár érdem sincsen? Már pedig ez csak Ott képzelhető el, ahol ellenállás van. Az erő nélküle ép úgy képtelen működni, mintahogy kötélhúzás sincs ellenállás nélkül. *Ezért a rossz az erkölcsi életben a mérleg ellenszerpenyője és mint ilyen az isteni végcélnak a munkatársa.*

Feladatát a Megváltóval egy pillanatban kapta és munkáját is Vele egy pillanatban fogja befejezni. Előállott az idők „kezdetén” és el fog múlni az idők „végén.” Szent János szavai szerint: — *A pokol és a halál a tűznek távába vettetik.* Az Istent *teljessé* az ellenáramlat teszi, amely az Ő mindenható képességéből kiszakított megsemmisítő erőresz. *Akkor keletkezett, mikor az abszolút jóság a rosszra való minden képességét és készségét Magától különválasztotta és az Ő teljességéből kizárta. Örök határozattal döntötte el, hogy soha vele élni nem kíván és valójában nem is él!* Mindezt már jól ismerjük, mert hiszen többször fejtegettük. Tudnunk kell, hogy a megsemmisítő erőképeség a Istennel szemben *csak gondolati lehetőség, egy üres alak.*

Eljön azonban az idő, mikor *az egyetemes megtisztulás után a rossz is megszűnik,* mert bevégezte célját és feladatát. Ekkor fog a törvény is felbomlani és az Isten mindenhatóságából kiszakított és Tőle elkülönített romboló erő kiegyenlítő igazsággal és gyengédséggel fog visszakapcsolatni a színerő-

be. Ez nem jelentheti egy pillanatra sem az Isten tökéletlenségét, csak az Ő *teljességét* fogja igazolni. Csak a mi emberi fogalmaink gyarlóságában tűnhetik fel tökéletlenségnek, miután nem tudjuk megérteni, hogyan kötötte le az Isten a megsemmisítő erőképességét? És hogyan kapcsolhatja majd az idők végén ismét Önmagába vissza? Pedig az isteni jóság és irgalmasság csak úgy egyeztethető össze a szigorú igazságossággal, hogy az Isten az Ő kiegyenlítő igazságát mindig az ellenáramlattal végezteti, mikor ezt a törvény erejével működni engedi.

Ismételve kijelentjük, hogy e könyv nem a végtelenség zilált és széthullott életviszonyait akarja részletezni, hanem inkább összegezni és egyesíteni akarja azokat, hogy ezzel egyúttal az Istent is a Maga teljességében tisztán és világosan tüntethesse fel. Ha tehát az Istent az Ő teljességében, vagyis összhangzó tökéletességében akarjuk vizsgálni, akkor nem szabad a részletek tökéletlenségeiben tévelyegni és nem lehet magunkra erőszakolni a gyűlöletet még az ellenáramlattal szemben sem, mert hiszen ez az érzés úgy sem fakad a mi belső világunkból, hanem inkább csak teoretikus hangulat nálunk. Egy belénk nevelt és előítéletekkel feltáplált gyűlöletben, amely csak érzéseinket durvítja, erőt azonban az igazi küzdelemhez nem nyújt, több a képmutatás, mint az igazság.

Élénken emlékezem, mikor egy kis fiút megkérdeztem: — Miért haragszol te, kis fiam, az ördögre? így felelt: — Mert a cipőmbé virgácsot! tett. *A rosszal való sikeres küzdelemre nevelni kell a gyermekeinket és nem szabad a gyűlöletet semmilyen alakjában beoltani a szíveikbe.* Mindaddig, amíg érzéseinkben a gyűlölet megfér, addig mindig bizonyos keménység van a szívünkben, bármire vonatkozzék is az a gyűlölet. *Aki gyűlöl — mondja az Apostol — halálban marad.*

Így kell az ellenáramlatot tekinteni a minden tökéletességét már elért léleknek, aki látja az élet összhangját a maga teljes fenségében kibontakozni. Az Úr Jézusban megcsodálja az Atya jóságát és imádja benne az Atya tökéletes képmását. Az ellenáramlatot, vagyis *a rétegeit gonoszt pedig bizonyos száanalommal nézi* és benne az isteni igazságosság kérlelhetetlen eszközét látja, aki mindent a törvények szigorú alkalmazásával kiegyenlít.

Az Úr Jézust az Atya Önmagában szülte, hogy Általa az anyagnak és a szellemvilágnak létet adjon. Ellenben az ellen-

áramlatot, mint látszólagos rosszat az Isten mint gondolati lehetőséget igazán a semmiből engedte létrejönni, mert nincs lényege, csak egy üres alakja van. Ezért nem teremtmény, csak az isteni jósnak az árnyoldala, az isteni mindenhatóság teljességének egy kiegészítő gondolata, Az ellenáramlat azonban nem az isteni életkörből indult ki, amelyben az Atya, a Fiú, a Szentszellemben Hármasegységben élt. Innen csak az Ige és az utána következő meleghangok (isteni leheletek) emelkedtek ki, akiket az Ige testéből az isteni éleinek a transzformátora, a Szentszellem darabolt fel az élő központ szellemegyéységekre: erőkre és kegyelmekre. Ellenben az ellenáramlat az isteni értelemnek egy gondolati alakja, egy cselekvési lehetőség, amellyel az Isten sohasem élt. De minden létezők között legközelebb áll az Igéhez, mert az Ő isteni próbájának az ellengondolata volt. Senkisémet juthat az igéhez és Általa az Atyához, amíg az ellenáramlat próbáiban előbb meg nem edződött és megtisztulását ezzel nem igazolta. E próbáik pedig létre nem jöhetnének az ellenáramlat nélkül, mert a rossz a léleknek az esztergapadja, amely gyötör és kínoz, de tisztulni segít. S ha emellett még tekintetbe vesszük azt is, hogy az ellenáramlat egy felmerült, de legyőzött isteni gondolat, amely mindig csak az értelemre hat, akkor rögtön helyesen fogjuk értékelni a rossz szerepét is az egyetemes világevolúcióban.

Minden próbánk az értelmünkben dől el. Ahol nincsen öntudat, vagy ahol az értelem még fel nem szabadult, ott próba sincs, mivelhogy a rossz mint gondolati lehetőség kizárólag az értelembe tud kapcsolódni. Ezért mégsem a legtökéletesebb, sem a legtökéletlenebb állat nem cselekedhetik rosszat, mivelhogy öntudatos értelmisége és akaratszabadsága nincs. Ezért nevetséges, hogy a középkorban még állatokat is kivégeztek emberölés címén. Ma tudjuk, hogy értelem nélkül nincsen bűn, nincsen rossz és sem felelősség, sem erkölcsi beszámítás nincsen. A mostani igazságszolgáltatás is a bűnt már az öntudathoz, az értelemhez és a szabad elhatározás képességeihez köti.

íme! az ellenáramlatnak fontossága és értékelése az isteni teljesség szempontjából. Csakis ilyen felfogással illeszhető be a végtelenség egységébe; különben meg nem férne az, isteni élet tökéletességében. Viszont az isteni életen kívül pedig el nem helyezhető. Kérjük tehát az Urat, hogy ezen ellenáramlatnak tevékenységét és készségét fordítsa a mi előhaladásunkra és a próbákban való végleges megtisztulásunkra.

ISTEN A RÉSZLETEKBEN.

Úgy értsük ezt, hogy Jézus Krisztuson kívül minden létező valóságban csak egy-egy részlet van az Istenből; egy-egy isteni tulajdonság és nem a teljes isteni tökéletesség. Mert mihelyt mindenben benne volna az isten teljes tökéletessége, akkor már nem volna a világon semmi sem tökéletlen. Az Istent tehát csak részletekben találhatjuk meg minden tökéletlen véges lényben. Ezért mindaddig, amíg a teljes Istent teremtményeiben keressük, mindig csak egy-egy részletet találhatunk meg belőle. A legnagyobb erőatom és a leghatalmasabb szellem is épp úgy kívül áll az isteni belső életkörön kívül mint bármelyik megromlott erőfoszlány, vagyis öntudatlanságba lebukott erőatom. Az Úr Jézuson kívül tehát minden teremtmény csak egy-egy részt képviselhet az Atyából; mindegyik annyit, amennyit érettségi fokozatánál fogva az Atya tökéletességéből befogadni képes.

Egyedül az Úr az, Aki a Maga tökéletességében már sem szellemnek, sem erőnek nem mondható, hanem a tökéletes Atya *egyetlen* valódi képmásának és az *ő* legfőbb teremtő eszközének. Ezért ha az Istent teljességében akarjuk bírni, *Krisztussal* kell egyesülnünk. *Krisztus* tökéletes jóságának egyik legcsodálatosabb bizonyítéka, hogy *mindig csak lassú és gyengéd egyenletességgel*, vagyis az „Erő” és a „Nagyság” fogalmával ellenkező alakban teljesíti mennyei Atyjának az akaratát.

Jézus Krisztusnak egyedül ez a képessége szinte elemezhetetlen és megmagyarázhatatlan.. *Bizonyára ennek az oka is épp úgy, mint az alázatosságé és a hité, ama mélység mélyén fakad*, amelyre már a végtelenség fejtegetésénél rámutattunk. *Látjuk és érezzük, hogy Jézus Krisztus bírja az Atyától reáruházott legfőbb hatalmat és azt teljes mértékben még sem gyakorolja soha.* Rajta kívül minden más erő és lény bizonyos benső Ösztön által kényszerítve nemcsak hogy teljes mértékben él az *ő* meglévő hatalmával, hanem minden erejével újabb és újabb hatalmi köröket is iparkodik szerezni magának; gyarapítani akarja azt.

Ez a jelenség, amely a porszemtől kezdve minden teremtmény fejlődési folyamatában öntudatosan, vagy öntudatlanul, de egyformán jelentkezik, tulajdonképpen a véges életnek a tévelygése; letérés a *krisztusi* természetnek a nyílegyenes útjáról. Innen magyarázható meg az élet legnagyobb kérdései-

ben az a mutatkozó zavar, amely a mi tévelygéseinknek az eredménye. Bátran mondhatjuk, hogy *az élet minden zavarainak közvetlen oka mindig valamilyen hazugság és erőszak*, amely az igazságot összekeveri a hazugsággal, a jogot a hatalommal és azt megrontja. Az ilyen *ál-élet* ellen kell küzdenünk minden erőfeszítéssel, mert ez a tévely. Szét kell választanunk a jót a rossztól, a látszatot a valóságtól; mert mind-egyeddig nem indulhat meg egy egészséges tisztulás, amíg a valódi életet egy hazug életnek a salakrétege borítja el.

Ezt az elkülönítő és tisztító munkát nevezte el *Krisztus* egykor „*végző ítéletnek*”, amikor majd külön állítja a juhokat és a bakokat és elválasztja a tiszta búzát a konkolytól. Két világ fog nemsokára szemben állni egymással: *a Krisztus* jobbán csoportosuló *igazaknak* és a baljára állított *tévelygőknek* a tábora. — Miről ismerjük majd meg őket? *Krisztus csoportja az Ige útján* kíván haladni a szeretet, a gyengédség, a jóság és az örök béke jegyében, *az igazságok kormány pálcája* alatt. *A másik pedig az ellen áramlathoz csatlakozik*; gyűlölködéssel, erőszakkal, hatalmi terjeszkedéssel és a fegyverek erejével akar uralkodni a hazugságoknak különféle zászlói alatt. Közöttük fog lefolyni a nagy harc. Ez lesz a legutolsó, amely az egyetemes világ végleges megtisztulásának a kezdetét jelenti. Ezért élesednek ki minden téren máris az ellentétek faji, társadalmi küzdelmekben. Elmosódnak a középvonalak és erősödnek a szélsőségek. *A megváltó krisztusi irányzattal szemben mindinkább kidomborodik az ellenáramlat*; az igazságokkal szemben pedig egy hazug álélelet látunk erőre kapni: *a tévelyt!*

Mi a tévely? Értelmi botlás, vagyis eltévelyedés az igazságtól. Ezért mindig csak a szellemben (értelemben) jöhet létre és onnan hat egyformán az anyagra és az érzésre. *Jézus Krisztuson kívül* — kisebb, vagy nagyobb mértékben benne van minden létező valóságban. *E törvény alól nincs kivétel!* A legnagyobb erők és szellemek között sincs, mert minden erő, amíg *Jézuson kívül* él és Vele nincs teljesen egyesülve, tévelyeg. *A tévely tehát a Jézus Krisztustól eltérő módon való érvényesülésnek a gondolata és törekvése.* *Egyedül Jézus Krisztus találta fel Önmagában az Atyát.* Annak a szavát és természetét, mert egyedül *Ő* él egységben Vele. *Én és az Atya Egy vagyunk!* Soha még világosabban egy egységben lévő *személyi* különbözőséget ki nem fejeztek.

Mindaddig csak részletekben lesz meg bennünk az Isten, amíg Krisztussal teljesen nem egyesültünk. Valamint a Fiú érzi Önmagában az Atyát, úgy kell nekünk is állandóan éreznünk magunkban Krisztust, hogy Általa és Vele szintén egyesülhessünk az Atyával. Amíg tehát Krisztuson kívül élünk, addig az Atyát önmagunkban fel nem találhatjuk. Pedig ez a végcél: egyesülni Krisztusban az Atyával. Nem elég ezt a végső igazságot csak hinnünk, hanem minden erőnkkel keresnünk is kell azt, hogy megvalósíthassuk. Megtaláljuk pedig akkor, mikor már magunkban is megéreztük. Tulajdonképpen ekkor leszünk egyek Krisztussal! Kevesen vannak, akikről ezt elmondhatjuk, pedig hogyha ezen a ponton kívül megáll a lélek, már tévelyeg. Az ilyen tévelyben való bukdácsolásnak pedig egyedüli oka és mentsége a mi gyengeségünk.

Szeretnék rámutatni a legnagyobbakra, hogy saját lelkünket is megdöbentsük, mivé lesznek még a legerősebbek is, *Krisztuson kívül*. Saját szomorú tapasztalataim is csak azt igazolták, hogy a legbiztosabbnak tartott csúcspontok is összemolnának alattunk, mihelyt alázatosságunk hiánya folytán a kapocs közöttünk *Krisztussal* meglazult, *őkívüle minden — tévely, és Rajta kívül mindnyájan tévelygünk*. Ma is szemben áll az *Úr Jézus* az egész végtelenséggel. Egyedül! Társak nélkül. A lények csak részletezve tudják magukba befogadni az Istent. Hiszen még az *Istenezsme* is lelki fejlettségünk fokozatai szerint alakul ki bennünk. Minden egyes részletért, amit *Krisztus* az emberiség értelmi és érzelmi világába az Isten-szeretetről bevinni tud, újra kell kezdeni az Úrnak az a kezserves Kálvária-járását. Alkalmazkodnia kell az egyes korszakoknak lelki érettségéhez. Elég, ha csak egy tekintetet vetünk az Istenezsme fokozatos kifejlődésére és vizsgáljuk, hogyan jutott el a világ a vérengző, bosszúálló és kegyetlen Istenen keresztül a szerető és irgalmas krisztusi Atyáig. *Az Istenfogalom még ma is állandóan tisztul az emberiség öntudatában. S amit Krisztus megkezdett, azt Ő fogja bevégezni is!*

Kétezer évvel ezelőtt lehozta a földre a tudást, az igazságot, a szeretetet és ezek az égi kincsek itt a földön *bár krisztusi alapon fejlődnek, de még mindig nincsenek krisztusi erővel telítve*. Főleg az Ő igazságainak felismerésében tévelyeg a világ. A humanizmus fokozatos fejlődése már igazolja, hogy a bethlehemi jászolnál elültetett palánták századról-századra erősödtek, terjedt az értelmi világosságunk is, sőt még a szeretet is megfelelő intézményekben törekedett szerveződni,

nemesedett az ízlésünk, finomult az erkölcsi érzékenységünk; hát csak az *igazságok* megértésében ne juthatnánk el a legtisztább *krisztusi* világosságokhoz?

Mindenki érzi, hogy valami nagy zavar és disharmonia nehezedik gyötrelmeivel a haldokló második ezerév gyermekeire minden irányban. A régi világalapok recsegnek és ingadoznak. Inog körülöttünk minden. Honnan van ez a zavar? A *krisztusi* eszmék elhomályosulásáról jött. *Letértünk az evangéliumi útról!* Nincs egy szilárd pont, amelyre biztosan támaszkodhatnánk. Vájjon miért? Kinőttünk a régi ruháinkból és az újakat még nem tudtuk fejlődésünk mértékéhez átalakítani. A *különféle kapkodások és kísérletezések csak a tévelygő világ tehetetlenségét igazolják.* — Ismét eljött az „*idők teljessége*”, hogy újra leszálljon közénk az égi világosság is. *Krisztusnak megígért eljövetele a küszöbön van!*

Az isteni teljességnek egyetlen feltétele, maga az Isten! És amíg Őt csak részletekben hordozzuk és *Krisztussal* nem egyesülve nélkülözzük, addig minden munkánk gyarló és értéktelen. *Jézus Krisztus egészen* odaadta magát táplálékul az örökéletre. Ezért nemcsak a testével, hanem egész szellemével, érzéseivel és teljes igazságaival kell nekünk is táplálkoznunk. Isteni életet a földön csak akkor élhetünk, ha már magunkban tudjuk Őt. *Mindnyájunkra nézve ez a végcél!* Ez lesz a mi közelgő utolsó ítéletünk is, amikor a 2000 év végén le kell majd vizsgáznunk, hogy a *Szentszellem* állandó nevelését milyen mértékben tudta kétezer év alatt felhasználni az emberiség az ő lelki tisztulásának az evolúciójában Mennyire tudtuk magunkba fogadni az Istent az *Ő teljességében*, igazságaiban és szeretetében? Ne feledjük, hogy ez a kétezeréves rotáció szintén csak egy újabb életgyűrű az emberiség lelki fejlődésének az életfáján. Lezárunk vele egy rétegeződést, hogy egy újabb lapot nyissunk kulturális haladásunk törzskönyvében.

Bennem az Isten! Ezek az igék fogják egykor áthullámanizani a végtelenség minden világát és megremeg azoktól minden élő és létező valóság! Ennél tökéletesebbet és nagyobbbat nem is kell hinnünk, mert hiszen senki a létezők közül ennél nagyobbbat és tökéletesebbet még csak nem is sejtethet. Ez lesz a végső igazság, amely egyúttal az idők befejezését is fogja egykor jelenteni.

Világosan rámutat erre szent *Pál*, mikor úgy látja a véget, hogy *Krisztus Országá* addig fog uralkodni, míg

minden ellenségeit az Ő lábai alá nem veti az Isten. Értsük meg jól! Minden ellenségét! Tehát az ellenáramlatot is, amikor szent János szerint eltöröltetik a halál és a poklall együtt a tűznek a tavába vettetnek. Győzedelmeskedni fog a krisztusi szellem az egész világegyetemben az Ő szelídségével, irgalmasságával, testvérszeretetével és mindent kiengesztelő bűnbocsánatával. Az örökös küzdelem helyébe jön az örökös béke; a faji gyűlölködések és szétkülönülések helyébe az egyetemes emberszeretet! Ez lesz az az idő, amelyre rámutatott az apostol is: — Mikor pedig Krisztus fog uralkodni mindenekben, akkor leteszi az Atya kezébe az Ő megtisztított és megváltott Országát és eltöröl minden más birodalmat, minden más hatalmat és erőt. Sőt akkor maga a Fiú is Annak vettetik alá, Aki Néki mindeneket a birodalmába adott, .hogy az Isten legyen mindenben minden. (L. Cor. írt levél. XV. 24-28.)

Ha ilyen érzéssel nézzük mi is a mennyet és a poklot, minden titokról lehull a fátyol, eloszlik a homály és megnyílik az „Erő” örök forrása mindnyájunkra nézve. Hogyha pedig ez a végső igazság, amely a megváltás törvényéből következő világmegtisztulás, nekünk még mindig idegen, akkor mi is még mindig a tévelygés kárhózatában élünk; ha pedig félelemmel tölt el, akkor földhöz tapadt, letört lelkek vagyunk és ha visszautasítjuk, elvesztünk.

Szükséges volt e helyen mindezt röviden elmondanunk, mert eme fejezetünknek csak ez a következetes folytatása és vége: *sohase feledjük, hogy az Úr a Maga teljességében nincs benne a részletekben, ezért semmiféle teremtményben Őt egészében fel nem találhatjuk. Egyedül Krisztusban!*

ISTEN AZ EGYETEMES ÉLETBEN.

Az életben az Isten mindig Hármasegységében van jelen. A Hármasegység az ellentétes erőtulajdonságoknak a kiegyenlítődése egy közös isteni életközpontban, az ő harmadik alakjukban; bizonyos elvegyülési folyamat az egyenletesség és az ellenállhatatlanság, vagyis a színerő lelki és testi természete között, amely állandó küzdelemben és hullámozásban megy végre s amelyet röviden életbuzgásnak nevezünk

el. Ez az élet bármilyen titokzatosnak látszik is, nagyon egyszerű és világos. *Tartalma mozgás, azaz cselekvés. Ahol mozgás van, ott mindig valamely elrejtett erőnek is kell működnie, mert a mozgási sorozatoknak utolsó láncszeme csak valamely indító erőérzésbe kapcsolódhatik, Ezért a mozgás életjelenség; az erőérzésnek a külső megnyilatkozása.* Már pedig mozgás mindenütt van, tehát az életnek is egyetemesnek kell lennie, habár az élet számtalan formái egymástól különböznek is. *A legmagasabb életalak pld. az isteni élet. A legalacsonyabb az anyagélet. Maga az élet azonban egységes rendszer, bármilyen eltérő formákban van is szétosztva és elraktározva. Egységbe őket a mozgás vonja, amely minden életnek a külső jelensége.*

Az élet egységes forrása az Isten. Ő tulajdonképpen Maga él; Rajta kívül minden más élet már csak éltetett valóság, amely az Ő akaratóból nyeri létét, erejét és feladatát. De hogyha minden valóság csak Istenben élhet, úgy nem lehet kivétel e törvény alól az isteni élet legszélsőbb ellentéte: a gonosz sem. Már tisztáztuk, hogy a gonosz mint ellenáramlat, csak egy torzító tükör, amelynek célja, hogy nekünk megmutassa, mivé lesz elváltozásaiában az Istentől elszakadt külső élet, milyen maradna, ha Istennel nem egyesülne. Hogy helyesen megismerhessük a magasságokat, levisz bennünket a mélységekbe is. Torzképeket tár elénk, hogy annál élesebben és tisztábban érezhessük át az Isten végtelen jóságát és tökéletességét, mert a jót jóvá, a tökéletest tökéletessé a mi szemünkben csak egy lehetséges ellentétnek a megértése és megérzése teheti. Az élet becsét is akkor érezzük teljesen, ha látjuk vele szemben a megsemmisítéssel fenyegető veszedelmet.

A rossz, amely a jónak a tagadása, szintén az Isten gondolatából nyert létet és szerepet. Benne és általa egy törvénybe lekötött isteni gondolat munkálkodik a közjón. *Ha Isten szellemét bírjuk, sohase látjuk a gonosz torzképét. A gonosz az Isten szellemében feloszlik és csupán a véges szellemenben sűrűdik. Egy megtisztult lélekben már nem veszedelmes a gonosz kísértése.* Bátran kérhetjük tehát, hogyha a gonosz csak belőlem valami, akkor hogyan lehetne az erős? Véges testi lényből csak átmeneti, vagyis pillanatnyilag létező és még hozzá csak *képzeltbelileg létező* valóságok származhatnak, amelyeknek létet adni nekünk tetsző időkre csak nekünk áll hatalmunkban. *Minden egyes ember tehát csak ön-maga teremtheti meg önmagában a gonoszt!*

Az isteni életet éppen ilyen egyszerűen hozhatjuk le a mi életünkbe, miután ez az élet a miénk is, mert kívülről nincs más élet. Bennünk is meg van az életnek hármasképe, a tényezője! Eme hármasképességünk először *hogy cselekszünk*, másodsor: *bírálnunk*, harmadszor: *eszményítünk*.

Az erő ellenállhatatlansági természeténél fogva *mozogni kénytelen*. Más szóval: *cselekedni*. Mihelyt megszűnt bennünk a mozgás, megszűnt a mi testi életünk is. Cselekvéseink eredményeit pedig mindig *az értelmünk bírálja* el és azt az érzésünk jóra, vagy rosszra fordítja. Szóval *eszményíti*. Aki nem így él, annak az életéből hiányzik az egyéniség és az eredetiség. Az ő élete kimerül az utánzásban, mindig csak másol. Megfigyeli, hogyan cselekszenek mások, és ezeknek a munkáját és életmódját majmolja; önmagából azonban cselekvéseket nem indít. Az ilyen lényeknek benső tartalmuk még nagyon silány és erős vezérfonaluk az életben nincs. Biztos tévelygésekben élnek és a képzelődés ürességében a „*Semmi*” *révében haladnak*.

Nem kell külön magyarázgatni, hogy *a cselekedve élő, a cselekedetet bíráló és az azt eszményítő lény helyesen él* és egyenes irányban halad, mert módjában van a legrosszabb cselekedeteit is megbírálni és azt a legjobban eszményíteni, vagyis alázatossággá átváltoztatva, isteni értékre emelni. *Ne keressük tehát az életben más alakban és megnyilatkoztatásban az Istent, mint: először cselekedetekben, másodsor bírálásban, harmadszor eszményítésben*. Az Istennek ezen hármasképességének megnyilatkozása teszi az életet élővé. Kell, hogy ezeket felismerve, Istennek tulajdonítsunk minden munkát, minden küzdelmet és minden szépséget. Lehetetlen, hogy meg ne béküljünk mi, a munkások, a bírálókkal is; az *ellenáramlattal*. Bár a mi torzító tükrünkben torzképek ugyan, de azért mégis csak ezek a *mi életünknek a kritikusai*. Istennek egy gondolatából származnak és cselekedeteinknek mindig csak a viszáját mutogatják nekünk és így az egész értékét adják tudtunkra. *Öntudatlanul munkatársai a megváltásnak és a megtisztulásnak*. A gonosz és a rossz mindig egy-egy isteni törvénynek és igazságnak a belénk tükröződése és csak a mi testi túlsúlyunk és anyagdurvulásunk alapján vetítjük ki magunkból hibásan az; ő torzalakját. *Az élet a maga egészében nem a mi tulajdonunk*. *Azért minél többet akarunk a magunk részére lefoglalni az egészről, annál kevesebb lesz bennünk az egyetemes és végtelen életnek az érzéséből. Mi az életből*

nem annyit bírunk, amennyit követelünk, hanem amennyiről lemondunk! Az életnek csak nagy mozzanatai vannak és mi csak a parányiságokat vagyunk képesek átlátni.

Ne támaszkodjunk tehát életutunkban csupán az érzékeinkre, mert az élet lényegét nem ezekkel fogjuk fel. Szemünk tükre csak az élet külső alaki változásainak legalacsonyabb vonalára terjed ki. Jól mondjuk: — *Szemünk világít,* mert ez csakugyan egy szűk határok közé beékelt külön világ, *az érzéklő állati életnek a vonala.* Érzékeink nem arra valók, hogy az élet kérdéseit ezek segítségével oldjuk meg. Ezért ne bízunk rájuk az létünket és ne támaszkodjunk teljesen rájuk. *Legyünk vakok kifelé és nyílt szeműek befelé.* Az élet megismerésére szellemi képességet, *értelmei adott az Úr* és még ez is a legelső anyagfalnál már megakad, hogyha csak testi szemet akarunk adni néki a dolgok vizsgálatához.

Ezerszer csenjél az, aki tud élni; élni pedig az tud, aki már öntudatosan él. A boldogság azonban mégsem a szellemből, köznyelven az érteleből és az öntudatból fakad, mert ezek csak arra a magaslatra segíthetnek fel bennünket, ahol *érzéseink összhangjában* nemcsak megtalálhatjuk már, hanem meg is tarthatjuk a boldogságunkat. Ne féljünk azonban az értelem túlsúlyától se, mert mielőtt valami túlsúlyba nem jutott bennünk, addig nem is lehet biztos egyenletű. Mi, a szellemi élet szolgálói, akik ez időben még csak értelmi vonalban fejlődünk, magunktól is rájövünk, hogy sem az érzéki, sem az értelmi ismeretek az élet *lényegét* előttünk nem tisztázhatják. Ennek gyökereit mélyebben kell keresnünk: *az erőérzésben, amely erőmozgással egyesült.* Ezért mi az értelem szolgálói hódlatlaltal vonjuk be szárnyainkat az ébredező *érzés* előtt, amelynek hajnalhasadását a közel jövőben látjuk és reméljük. *Az értelem egyoldalú vilciga nagy rázkódtatcisos válságai elé állította a haladási, mert elhanyagolta, sőt megtörte az igazi emelkedésnek egyetlen szárnyát, az érzést.* Ez az oka újabb korban a művészet hanyatlásának is, amelyet fejletlen érzésvilágunkkal nem tudunk kellőképpen méltányolni. *Az anyagi élet realitásai kiölték belőlünk a szépnek és a lelki finomságoknak a kultuszát.* Itt az idő, hogy összekapcsoljuk az értelmi világosságot az érzések jóleső *melegségével,* az igazságokat a jósággal és szépséggel. *Mindaddig hiányos lesz a mi életünk, amíg csupán cselekszünk és bírálunk; tapasztalataink eredményeit pedig nem eszményítjük. Így irtjuk ki a szívek-*

ből a szépséget, a boldogságot és belefulladás a rideg élet-tusákba és a lelket elborító anyagi formaságokba.

Hát nem látjuk, hogy a lelkek szenvednek, mivel érzéseiket következetesen elnyomjuk?! Kiirtjuk az esztétikai gyönyörűségeket és vele együtt a hitnek benső erejét, amiket lélek-ölő alakiságokkal akarunk helyettesíteni. A megtört érzéseknek lesüllyedt világából *emeljük fel szomjúhozó lelkünket az érzésnek, az értelemnek és a cselekvésnek Istenéhez és az Úr angyalával harsogva hirdetjük a Szentháromság-Egy-Istent, Aki oszthatatlan!* Hirdetjük az Élet teljességét!

ISTEN A LELKI ÉLETBEN.

Lélek mindaz, ami az érzésvilágunkra emelőleg hat. Amit érzünk, de nem érzékelhetünk. Ha pedig az érzésünk csak egy pillanatra is megragadott és emelt bennünket, akkor ez bennünk az Istennek az erejével telített lélek volt. A léleknek is mint minden valóságnak *van egy benső lényege és van egy külső alakja.* Benső lényege az érzés, külső alakja pedig a fényttest. Lélek pld. a mi legbensőbb érzőszervünk is, amely azonban csak érzéssel érzékelhető benyomások felfogására képes. Ezért a lélek is az anyagnak és az erőnek egymásban való egyenletes elvegyüléséből áll elő és így átmenetet, illetve kapcsolatot jelent az erő és az anyag között. *A lélek azonban az anyaggal csak úgy kapcsolódhatik, hogy ámenetileg bizonyos testi tulajdonságokat vesz fel.* A léleknek eme testiségét nevezte szent Pál lelki testnek. Ebből következik, hogy amennyiben egy-egy lélek anyagvalóságot tartalmaz, annyiban érzékelhető is. Ha tehát egy lélekben anyagtúltúl, vagy durvább anyagerő-súlyok vannak egymással elvegyülve, akkor ez nemcsak érzékíthető, hanem alkalmas médiumok részére érzékelhető is. Ellenben a már testi-lelki tökélyre jutott léleknek a lelki teste már nem olyan sűrű, sötét, nem olyan durva anyag-túlsúlyú és így kevésbé érzékelhető.

Különbséget kell azonban tennünk a szellemvilág lényei-nek a lelke és az Isten Lelke között. Isten Lelke nem a világ lelke, és az Ő Lelkének törvényei nem a világ törvényei szerint működnek, hanem mindent! megelőzve öröktől fogva szabadon töltik be a végtelenséget, hogy annak minden por-

szemére essék belőlük egy sugár és minden sugárra egy árnyék, hogy ezáltal ki legyen egyenlítve a nagy különbség a szép és a csúnya között és *megélhessen a porszem is a sugárban*. Az Istennek ezt a szétsugarazott lelki világát nevezzük az erők és *angyali karok* világának, akik az isteni érzésnek külső és közvetítő érzékszervei. *Fényköri eredetűek*, és bennük tükröződik a végtelen szépség eszménye; ők az isteni jószág balzsamának az edényei is.

Ne képzeljük azonban az angyalokat egymástól elszigetelt valóságoknak, hanem egy összetartozó egységes világnak, amely élő hullámvázban az isteni élet keretét képezi. Ez az élethullámváz rajtunk is keresztül folyik és a végtelenségben állandóan halad és szüntelenül terjed. *Isten Lelke alatt tehát nem a Szentszellemet, vagyis a Szentháromságnak a harmadik személyét értjük, hanem az Isten belső életének az élő keretét, a szellemvilágot, hogy úgy mondjuk: az Isten asztrálját, amely mint minden, ami az Úrból való, önmagában is él és gyarapszik; feleslegük pedig kiáradván, a végtelenség költészetévé és szépségévé válik.*

Ismertető jelük az *erő*, amely ellenállhatatlanul hat a lélekre és emeli ezt. Azután pedig a *szépség*, amely az erőnek elemi hatásait mérsékli és bevonja azt színekkel, finomságokkal, gyengédségekkel, hogy az isteni érzést minden lélek befogadhassa. Helyesen érezzük tehát, hogy *minden éretlen és gyenge léleknek van, egy-egy őrző angyala*, Aki egy-egy élő rész az Isten lelki testéből: a benső isteni élet külső keretéből. *Ők a közvetítők az isteni fény és a gyarló lelkek között.* Valóságos fénytörők, akik az isteni erő hatását a gyengébb lelkekre állandóan mérsékelik. *Szükséges, hogy a végtelen szépségnek és erőnek hatásait ilyen módon enyhítsék, mert ha az erő közvetlenségének teljes hatóerejével hatna egy-egy éretlen lélekre, akkor nagyon könnyen megsemmisíthetné azoknak a fejlettebb érzéseit. Még a csírázó növényt sem szabad az erős napsugarak közvetlen hatásának kitenni, mert könnyen lefonnyadnak.*

Az erő hatása ugyanis mindig romboló, ha közvetlenül éri az anyagtestben élő fényt és annyiszor halna meg a létrejött lény, ahányszor újraszülne az Atya, ha létrejövetele pillanatában az isteni erőélet rengeteg hatásait egyszerre kellene befogadnia. Ezért a tisztuló lélek még későbbi alakulásainak folyamatában is mindig *csak fokozatosan*, vagyis megfelelően tompítva ismeri meg a végtelen élet mélységeit. Az ott szol-

gáló erőket nevezzük Isten lelkeinek, akik mindig előkészítenek és befolyásolnak bennünket: a fokozatos fejlődésünkben.

Minden belső lelki mozzanat, amely az érzések világát érinti, Isten lelkeinek a közvetítésével jön létre és ők azok az erők, akiket isten által az ember szolgálatára rendelt anyagoknak nevezünk. Az isteni erő tehát ily alakban van jelen a lelki életben.

ISTEN A TESTI ÉLETBEN.

Az Isten jelen lehet a testi életben is, de sohasem a testben, mert a test az anyagnak, illetve a képződménynek a végkifejlődése és mint ilyen, a tiszta erőt nem bírja elviselni önmagában. Ezért a testanyag csupán alacsony erőkkel kapcsolódhatik, de még ezekkel is csak abban a pillanatban, amikor már folyékonyra finomult. Ez a fogamzás pillanata, amikor a cseppfolyós anyagtest már képes alacsonyabb erőhaisokot befogadni. Láthatjuk ezekből, hogy a lelki élet tisztultabb szellemi erőkkel kapcsolódik bele a legmagasabb színerebe. A közvetítő kapcsolatot nevezzük anyagi karoknak. Ellenben a testi élet már csak alacsonyabb erőkkel kapcsolódik az erőmozgásba, vagyis a színerő erőtesti, alakjába.

A testtel tehát még folyékony alakjában sem egyesülhet az eszményi, a tökéletes hármass tulajdonságú erő, hanem mindig csak az isteni életkörből kifolyó és már sokszorosan elváltozott kettős tulajdonságú erőnek valamelyik erőalakja. Amint ez a kapcsolódás bizonyos alacsonyabb erőknek és elemeknek az előmunkálata és közvetítése révén megtörtént, e percben kezdődik az élet is az anyagban, amely mozgásával a testanyagot mindig magasabb és magasabb vonalba emeli. Keresztül viszi mindazon életáramokon (vonalrendszeren), amelyek egymásba folyván, megszámlálhatatlan átmeneteken keresztül végre beleviszik a valóságos isteni életáramba. A megtisztult testi élet e ponton éri el teljes tökéletességét, hogy innen ismételten kiszűrődjék és a végtelenség életében vagy mint alkotó, vagy mint megváltó erőtevényező vegyen részt. Istenhez méltó fenséges életcélja van az Úrnak minden anyagtestében már megtisztult lélekkel: visszatér az Ige fénykörébe,

ahol Krisztussal egyesülvén az isteni életnek lesz részesévé, élő és cselekvő isteni erő atommá, teremtő vagy megváltó munkatársává az Úrnak, Isten Fiává és az Úr Jézusnak a testvérjévé.

Nagyjában ez az Isten befolyása a testi életre Ezért ha már valaki felismeri az életének a részleteiben is annak a magasabb eszményi erőnek a befolyását, az vegye tudomásul, hogy ő már benne él az eszményi erőáramlatban. Ezzel pedig együtt jár az is, hogy lelki élete szintén eszményítve van már, vagyis *teste az Isten temploma*. Amíg azonban ezt az isteni jelenlétet az életének a részleteiben is nem érzi a lélek, az biztos jel, hogy tlesti életébe magasabb erőáramlatok még nem folytak be és munkáját nem azoknak az erejével végzi. Isten tehát még mindig nincs jelen őbenne.

Az élet tehát e két pont között hullámzik: érzem-e már bennem az Istent, vagy nem. Ezért folyik a nagy mindenségben az igazi küzdelem és csak aki már az igazi küzdelem hullámzásában tusakodik, ahhoz közeledhetünk magyarázó szavakkal. Ezek már meg fognak érteni bennünket, mert hiszen az ő füleik körül csattog az igazi harci zaj, amelyet a végtelenségben lefolyó állandó küzdelem idéz elő. Az ilyen egyénekhez bátran közeledhetünk már segítő kézzel, elmével és szívvel, de mindig az ő magasabb érdekeiket tartjuk szem előtt, amelyet az ő érettségi vonalukban kell keresnünk és megtalálnunk, *nem pedig a mi vonalunkban és annál kevésbé az isteni tökély magaslátán.* ,

Amennyiben ezt cselekedszük, annyiban visszük bele az Istent a testi életbe is. Ismételjük azonban, hogy a *szó szerinti testi életben* nincsen benne az Isten; *amilyen mértékben azonban a test is közeledik az Istenhez, jelenségei is olyan mértékben válnak eszményi jelenségekké.* Mindezeket tudva, nem lehet a legmagasabb isteni fölséget soha kapcsolatba hozni olyan tényekkel, amelyeknek az értéke az emberi értelem előtt még mindig bizonytalan és homályos. Így pld. az emberiség némely kérdésben már felemelkedett bizonyos magaslatra, de még mindig nem lát benne tisztán. Ezen emelkedés egyik jelenségének tekinthetjük azt is, hogy a legújabb időben bizonyos elfogultsággal nézik *a testszaporítást, vagyis a párosodás tényét,* amely a testi életnek a legerősebb és legáltalánosabb jelensége. *Még mindig nem vagyunk tisztában az erkölcsi értékével.* Sokan egyszerű és természetes dolognak tartják, amelyhez az erkölcsi törvénynek *semmi köze; mások*

pedig még törvényes formák között is, tehát minden esetben, csak erkölcsi fogyatkozásnak tekintik, amelyet egyedül az emberi gyarlóság tesz menthetővé.

Nem csupán a papi nőtlenség erőszakolt törvényére gondolok most, amely ma már több lelki kárral, mint haszonnal jár, hanem mindazokra a társadalmi előítéletekre is, amelyekkel a fajszaporítás feltételeit körülbástyázták. Hiszem, hogy a tiszta testi élet szentté teheti a papot, ha hivatását az önfeláldozó szeretet gyakorlásában éli ki. De a családi élet is összefér mindezen erényekkel. Nem mindenki tud az élettisztaság hősiességére felemelkedni! Ezért nem szabadna a nőtlen életállapotot sem kötelezővé tenni és belekényszeríteni egyeseket egy képmutató élet titkos botrányaiba. Jönni kell egy korszerű reformnak, amely ezt a kényes kérdést az evangélium szellemében fogja megoldani, a lelkiismereti szabadság alapján. Talán alternative, vagy esetleg a diakonatus kiterjesztésével fogja szervezni a külső pasztorációt és a hitélet misztikumaival csak az arra önként vállalkozó szent életű papok foglalkoznak major. Nagy zavar uralkodik a testi élet terén a lelkekben.

Felháborító, hogy a nemi élet bukásaiban a döntő szempont manapság a külső formák betartása. Így alakult ki egy hazugságokra felépített családi és társadalmi élet, ahol a lényeg semmi, a forma minden. Szemet hunynak a titkos bűnök előtt, ha azt ügyesen palástolni tudják és elég óvatosan kerülnek a feltűnést. Ellenben felháborodnak a külső formák megsértése miatt, mihelyt valamely bűn nyilvánosságra jön. Mit jelent ez? Nem a bűn lényege ma már a botránykő, hanem az elmulasztott óvatosság, az ügyetlenség, amely miatt egyesek bűnös életüket nem tudják többé takargatni. Ezért a jelszó: — Ha nem is tisztán, de legalább óvatosan! Sőt az érzéki élet kihágásait is egészen másképp ítéli meg egy társáságbeli független, jómódú ember, mint pld. a középosztály, vagy a nagy tömeg. Egészen másképp nyilatkoznak róla magánbeszélgetéseikben, vagy bizalmaskodásaikban az emberek, mint pld. a társaságokban, vagy a fórumon.

Szemforgató fejcsóválás okkal ítélik el ma is ugyanazt a botlást némelyek, amelyben ők is nyakig elmerülve élnek. Így takargatják hazugságokkal a kendőzött bűnt, pedig az így leplezett rothadás sokkal undokabb, mint a nyilvános feloszlás. A csöves sebeket is fel kell előbb hasítani és nyílt sebbé tenni, ha gyógyítani akarjuk. Az ilyen képmutató áléletet is nyílt, őszinte étletté kell tenni, hogy a szembe helyezett jó és rossz

között megindulhasson végre egy eredményes tisztulási folyamatai. Nagy lesz a különbség a két nemzedék között, amely ma szüli egymást. A mai nemzedék idealizmusa abban éri el csúcspontját a testi élet szempontjából, hogy szentségnek tartja azt a testi viszonyt, amelyet egyházi formák között két lény köt, hogy egymásban élve szolgálják a fajfenntartás törvényét. Sőt a mai korszakban, mikor a házasságkötés különszakadt állami és vallási formákra, nagyon sokan megkülönböztetik és szembe állítják a két kötést is és *míg az egyiket erkölcsi frigynek és szentségnek ismerik el, addig a másikat csak szerződéses viszonytnak tartják*, amely csak államilag érvényes. Hogyan igazodjék itt el a szegény megzavart lélek? Ha két egymást szerető lény az állami hatóság előtt lép egymással életközösségre, az vallási szempontból csak ágyasság? Ha ellenben két üzlettárs minden szeretet nélkül, csupán anyagi érdekből köt egymással házasságot, de ezt az oltár előtt teszi, az már szentség?

Az ilyen ítélkezés, amely isteni tekintélyre támaszkodva felmagasztosítja a testi életet és szentséggé teszi ezt az életviszonyt, amelyhez a szív érzéseinek semmi köze, alapjában véve nem más, mint bizonyos mentegetődzés, a számonkérő lelkiismerettel szemben. *A hazug formalizmus itt odáig megy, hogy a szeretet nélküli érdekházasságot erkölcsös frigynek (szentségnek) tartják, hogyha az törvényes kellékek között végeztetik. Ellenben egy szeretetből kötött és önkéntes hűség által fenntartott életviszonyt, amelyet sokszor a felek rajtuk kívül eső akadályok miatt a megszokott formákkal nem szentesíthetnek, bűnös és erkölcstelen együttélésnek neveznek.* Hát vájjon nem ugyanaz-e ez a helyzet, mint mikor Jézus korában a betűbálványozó farizeizmus a formák kedvéért megölte a törvény szellemét; a lényeket? Erőszakkal akart fenntartani intézményeket, amelyekből az emberi haladás már régen kinőtt és amelyek már nem szolgálnak többé a lélek tökéletességére, hanem csak annak a romlására.

Krisztus szavai szerint: — *nem az ember van a szombatért!* Isteni igazság ez, mert valóban nem az ember van a törvényért, hanem a törvény az emberért. Mindezeknek a felfogásoknak meg kell tisztulniok egykor egy még emelkedettebb erkölcsi álláspontban, mert a megváltás törvénye úgy az értelmi, valamint az erkölcsi haladásra egyaránt kiterjed. *El fog jönni az idő, mikor két lénynek testi életét (életviszonyát) majd csak akkor fogják szentségnek tartani, mikor ez minden*

anyagi érdek kizárásával tiszta érzésből sarjadzott ki. Amikor az nem csupán a féllobbanó testi érzékiségen, hanem kipróbált és megdönthetetlen hűségen és szereteten alapszik.

De hát ki tudja előre megítélni, hol kezdődik a *testi érzékiség*, és hogyan különböztethető meg *a tiszta érzéstől*? Valóban ennek előzetes megítélése kivülesik az emberi érzékek határán; ezért előre eldönteni hiában való gyermekes kísérlet. Míg két lényről, akik egymáshoz kapcsolódva, egymásra támaszkodva, egymásban élnek, be nem bizonyosodik érzésbeli egységük, addig ők mindig csak a testiség jegyében, a testért élnek együtt. Az ilyen viszonyt Istennel kapcsolatba hozni és a szentség magaslatára emelni, akár formával, akár forma nélkül, igazi szentségtörés és öntudatosan, vagy öntudatlanul, de bizonyára Isten ellen való véték. *Szentséggé tehát a házasság életet nem a kötés pillanata, hanem majd csak a kipróbált szeretet hűsége fogja tenni egykor.*

A testi életviszonyról az egyházi felfogás is az, hogy a házasságkötésben *a szentséget* a házasságfeleknek a kölcsönös szeretet és akaratbeli egysége szolgáltatja ki egymásnak, nem pedig az eskető pap. A formák kényszerével összekovácsolt lelkek nyilvánvalóan egymásnak romlására törnek és így a házasságuknak a szentségi célja, vagyis a kölcsönös lelki emelkedés közöttük teljesen megszűnt. Mi köti tehát őket össze? Egy lenyűgöző kényszerforma, amely könyörtelenül átgázol az emberek életén és pokollá teszi a gyűlölködő együttélést. Az ily formasággal és lélekölő alakisággal szemben mi is feltehetjük az Úr Krisztus kérdését: — *Vájjon az ember van-e a szombatért?*

Azért; kell a formáknak a haladás lényegéhez ismét átalakulniuk benső igazságokká, amelyek nem állanak többé sem érzésvilágunkkal, sem értelmünkkel ellentétben. *Az ilyen átalakulás nem jelenti az erkölcsi törvényeknek a bukását, de igenis jelenti az erkölcsi szempontoknak a gyökeres átalakulását, az álélet zavarainak a megszüntetését, amikor az elavult külső törvények már nem fedik többé a mi benső világunk fejlettebb életfogalmait.* Ki kell tehát itt is tépni a hazugság gyökereit a valóságos életből. Szembe kell állítani a jót a rosszal, hogy egy közöttük meginduló küzdelemben a tisztultabb erkölcsi felfogás kialakulhasson.

Jegyezzük meg, hogy egy kiszáradt forma, amelyben lényeg helyett már csak hazugság van, bármilyen jóhiszeműleg tartjuk is fenn, nem más, mint rabbilincs csak azoknak való,

akik haladni és emelkedni nem tudnak és nem is akarnak többé. Igazán csak olyanoknak való, akiknek testi erejével szemben nem áll elegendő lelki erő, amivel testi ösztöneit minden formánál erősebb leigázásban tudná tarlani. Majd a *következő életszakban* több lesz az igazság és ezzel több lesz az őszinteség is a földön. Gyorsabb lesz a haladás üteme is, mert bukdácsolás nélkül egyenesre tört úton haladunk simán előre. *Talán nagyobb lesz a küzdelem és erősebb lesz a szenvedés is, mivel előretörésünk tempója erősebb lesz. De viszont nagyobb és gyorsabb lépésekben fogunk közeledni a végcél felé: az Istenhez!* Ha pedig majd elértünk az igazságok útján *Krisztusig*, akkor fogjuk e kérdésben is belátni a végső igazságot. Belátjuk majd, hogy *csak akkor szerethetjük igazan az Istent, embertársainkat, sőt még magunkat is, ha egyenesen, őszintén és tisztán élünk úgy testben, mint lélekben.* Csakis akkor mondhatjuk majd joggal el a ma még tőlünk mindig messze álló igazságot: — *az Isten benne van már a mi testi életünkben is!*

ISTEN A LELKI ÉLET FEJLŐDÉSÉBEN.

Az Isten életet szült, amely életnek szeretetből szabadságot adott és az ember eme szabadságával visszaélve, létrehozta a halált. A halál okát tehát ne az Istenben keressük, mert semmi olyant Neki nem tulajdoníthatunk, ami élettelen, vagy csak éltetett valóság. Ő mindig csak életet fejleszt Önmagában és ezt szüntelenül ontja is kifelé, amivel táplálja az egyetemes életei. Állandóan adja Önmagából a fenntartó erőt, mert semmisen képes élni az Isten kikölcsonzött ereje nélkül.

Magát az Istent csak a lelki tényekben és jelenségekben keressük mindenkor, mert csupán ezekben találhatjuk fel teljességében. Az Úr ily alakban nincs meg más igazságban, mint *Jézus Krisztus* igazságaiban. Tudjuk, hogy ezek a *szeretet gyakorlásában* állanak. *Ezért az Isten a szeretetben él és ténykedik. Krisztusban* van a teljes élet, mert benne helyezkedett el az Atya, mint ahogy az igazság is elhelyezkedett a szeretetben. Ha tehát *Krisztussal* egyesültünk, az élet közvetlen forrásából erősödhetünk. A tökéletes Fiúban megérezhetjük a tökéletes Atyát, mint ahogy a szeretetben is megérezhet-

jük a tökéletes igazságot. De még ez a magaslat sem végcél; csak közeledés ahhoz. *A végcél az, hogy kifejelett tökéletességünket és annak minden előnyeit és erejét Isten akaratának, az ő céljainak a szolgálatára fordítsuk. Cupio issolvi! Feloldódni, megsemmisülni vágyom Krisztusban!* így szólt az apostol.

*Valaha oda kell tisztulnunk, hogy fenntartás nélkül adhas-
sak át magunkat az isteni akarat eszközének. Ez lesz az a pil-
lanat, mikor életünkben legelőször minden gondolat nélkül
öntudatlanul, mindenkiről megfelelően, benső tiszta erőtől
késztetve, maga az Isten által indítatva, cselekedezük a jót.
Ekkor minden eltűnik, és az emelkedettség öntudatlanságá-
ban Isten születik meg bennünk a végtelenség számára! Mind-
addig, amíg az Isten az egész végtelenség minden ízében meg-
nem érzi, vagyis amíg lesznek a végtelenségben valóságok,
amelyek még nem érzik az Istent, addig az Isten csak önmagá-
ban és ama kiválasztottakban él és uralkodik, akik már vilá-
gosan érzik magukban. Ilyen teljességben érzi pld. az Atyát
önmagában a Fiú. Ezért kell először felolvadnunk Krisztus-
ban, hogy az Ő érzéseinek a részeseivé lehessünk. Így vagyunk
vele a mi testünk gyarapításával is. A durva anyagot a gyomor
először folyékonyra teszi. Előkészíti, hogy megfinomítva fel-
szívhassa magába. Csak ezután egyesülhet a testtel, hogy asszi-
milálódják, és egy közös életnek a munkatársává és részesévé
legyen.*

*Krisztus útján hasonolunk át mi is megtisztult érzésekké,
hogy az isteni érzésnek a parányiává lehessünk. Mindazok-
nak pedig, akik vele egyesülnek, szent János szerint: — ha-
talmat ad, hogy ők is Isten fiaivá legyenek. Mindaddig, amíg
a világegyetem számára Isten csak a hit tárgya lesz, addig
csupán teológiai fogalom marad, nem pedig egy Élőerő, a
Kivel egyesülhetünk és Benne tökéletesedhetünk. Istent nem
elméleti meghatározásokban kell hitünkben elraktározunk,
hanem állandóan éreznünk kell magunkban Őt az ő teremtő
erejében és fenntartó valóságában.*

*A hit célja és feladata a jövő és ennek a reményiségei.
Istent azonban már nem hinni, hanem éreznünk kell a léleknek.
Érezni, ahogy Krisztus is megérezte Önmagában. Isten nem-
csak a jövőnknek a reményisége, Akit hittel kell várunk.
Az Isten itt van; Izaiás próféta szerint „Emmanuel” velünk
van. Bennünk van, minthogy Ő az Élet, forrása minden erő-
áramlatnak, amely éltet, teremt és fenntart. Ő a cselekvés, a*

mozgás; Önmaga változatlanóságából Ő indít állandó változásokat. Ő az örök folytonosság, az örök jelennek egyedül élő valósága, Akit — ismételve mondom — nem elménkben kell csupán hordoznunk, hanem éreznünk kell érzésünkben, élet-erőnkben, idegrendszerünkben, lélekzésünkben és vérkeringésünkben. Éreznünk kell szívünk dobogásában Őt minden erejével, egész szentségével és végtelenségével. Míg *ezt* nem érezzük, nincs is jelen az Isten a mi lelki életünkben. *Amíg csak hisszük, addig csak törekszünk feléje, mert a hit még csak kapcsolódás és nem egyesülés.* Egységesítő erő csak az életben van. A hit ezért csupán vezeték amelyen, a kegyelmi erőáramlat megindulhat és belénk ömölhet. AZ életáram azonban maga az Isten.

A végcél ennél fogva az Istenézés. Isten csak ott van jelen, ahol érzik Őt. Ne vegyük azért az Isten nevét annyiszor Inában az ajkunkra a hittételek formuláiban sem és ne elégedjünk meg azzal, hogy elménkben felhalmoztunk. Róla minden lehető dogmatikus meghatározásokat. *Bizony mondom, hogy az élő Isten nem a betűkben, hanem a szívekben lakozik:* Minden érzéstelen gondolatunk csak egy-egy üres szó, amely akkor lesz csupán Igévé, lia benső melegség, szívből megindult érzés a tartalma. *A hang még csak az Ige teste, mert Igévé a hangot a lelki meleg teszi. (Az Istenézés.) Így lett kezdetben Igévé az isteni életből legelőször kibocsátott meleghang is, Aki kihozta Magával az isteni élet teljességéből a legtisztább érzést, a lelki meleget, a szeretetet.*

Mihelyt a mi hitünket is az élő érzés melegíti át, akkor már az Isten neve bennünk sem lesz hideg szó többé, hanem *Élőige. Az elméleti Isten így lesz bennünk élőerővé: — IGÉVÉ!* A Fiú nem azért lett Igévé, hogy Önmagának megszerezzen és megtartsa bennünket, hanem *hogyan az Atyához vezessen.* Rosszul követi tehát az *Úr Jézust*, aki nem megy vele az *Atyáig. Tökéletesedni már csak akkor kezdünk, amikor már megszületett lelkünkben az Isten. Addig csak tisztulunk szünetlenül.*

Erre az utolsó legmagasabb fokra való feljutást már istenivé tökéletesült lélekkel lehet csak elképzelni. Valóban így van. *Aki tökéletes lesz bennünk, az nem mi vagyunk, hanem az Isten,* Aki csak megtisztulásunk után fejlődhet ki bennünk. Ez a kifejlődés pedig éppen olyan benső küzdelmek útján történik, mint amit lefolyni látunk az isteni életben. Bennünk is meg kell születni először *Krisztusnak.* Az Ő közvetíté-

sével egyesülhetünk csupán az Atyával, hogy azután kifejlőd-
hessék bennünk is a *Hármasegység*, amely már a *Szentszel-*
lem uralma bennünk. Csak ezekután mondhatjuk el: — *Isten*
jelen van a mi lelkünkben!

ISTEN A TESTI FEJLŐDÉSBEN.

Habár az Isten nincs is közvetlenül benn a testi fejlődés-
ben, de benne van közvetve. Számtalan életáramlatokon ke-
resztül teremt az Ő világtesteit teremtőerők útján, akiknek
munkáit és hatásait állandóan Ő irányítja. Ezért mondjuk,
hogy *az Isten közvetítő erők útján van jelen az anyag életében.*
Nincs is a világtestek életében az Úr eszményi természetének
megfelelő vonás és az emberiség nagy léptekkel fog előre
haladni, mihelyt ezt a kérdést az igazságnak megfelelően fogja
tisztázni és az értelemben beállítani.

Nézzük csak ezt a kérdést egy kissé közelebről. Az Isten
a színerő. Miután pedig ez az erő önmagának az oka, azért az
erő forrása, adója, birtokosa, fejlesztője Maga az Isten. *Az Isten*
tehát Önmagának Ura. Csakhogy eme színerőnek vannak már
elváltozott részletei is: *erőfoszlányok!* Ezek is Őáltala és Őbe-
lőle, de már nem az Ő hasonlatosságára jöttek létre. *Erőel-*
változások alatt ugyanis mindig a tiszta erőből való kiszaka-
dást kell értenünk: a bukást. Ezért az ilyen kiszakadt erőfosz-
lányok nincsenek is többé az Úrban, mert *az Úrban van küz-*
delem, vagy győzelem; de soha sincs bukás! Ez mindig csak
az isteni életkörön kívül állhat elő.

Az abszolút színerővel csak az Úr Jézus tudott egységben
maradni. Rajta kívül minden más elbukott, mivel az; isteni élet-
körből való kiszakadás már bukás. Igaz, hogy ennek a bukás-
nak is fokozatai vannak; minőségi különbözetek, vagyis vo-
nalrendszerek. Ennélfogva az isteni életkörön kívül csupán
felaprózott véges részletek vannak: vonalrendszerekké töre-
dezett külsőbb körök.

Minden anyagtest eme bukás jellegét viseli magán. Itt
tűnik fel az „egység” mellett először a „sok”; az egészben a
részlet. Ezért hiába keresnénk az anvaç életműködésében az
eszményi Istent. Tény, hogy a világtestek fejlődnek, de már
ez a fejlődés maga sem isteni vonás, mert az Isten lényegé-

ben öröktől fogva változatlan. Az összes élő valóságok is csak akkor válhatnak istenivé, mikor fejlődésükben már megközelítették a változatlan tökéletességű Istent. *Az anyag fejlődése tehát ellentétes természetű az eszményi Istennel, Aki nem fejlődik, mivelhogy tökéletes.*

Épen ez az ellentét adja meg az anyag és a színerő között a küzdelemre és az ütközetekre az alkalmat és a kihívó okot. Enélkül a lélek fejlődése is elképzelhetetlen. De azért alapjában véve az ilyen ellentétek nem Istenből eredő jelenségek. És habár az Isten kegyelme az Ő mindenhatóságával az anyagi megpróbáltatásokat is a lélek javára fordítja, de ezek a legvégső okaiban mégis csak *az ellenáramlatnak a munkái és eredményei, mert az anyag kifejlődését, illetve megtisztulását meg kell előznie a lélek megtisztulásának, Az anyagnak ilyenmű tisztulásában és fejlődésében csakugyan nincs benne az Isten!*

Bizonyára az anyag fejlesztésének és tisztulásának is bizonyos rendszerben kell megindulnia és lefolynia, mert *a tisztuló anyagtest már alkalmas eszköz a lélek gyors tisztulására is.* Ebből indult ki a modern korszak is, mikor bizonyos *genetikus reformok által* akarja tökéletesíteni a testanyag termelését. Alapjában helyes gondolat, csakhogy a tökéletesebb test fejlesztését már nem az anyagnak, sőt még nem is a szellemnek a jegyében, hanem kizárólag *érzési alapon, alázatosságából kiindulva* lehet csak biztosítani. Kell hozzá tehát bizonyos lemondás és önmegtagadás is, mert minden test alkalmas testanyag-fejlesztésre, vagyis fajnemesítésre.

Nélkülözhetetlenül szükséges, hogy legyenek az emberiségnek megfinomult anyagtesttel bíró lényei is, akik magasabb erőáramlatok szellemi termeléseit a földre levezetik. De ez a testanyag-tisztítás még magában véve nem elégséges, hogy tisztultabb áramokat vezethessen le a földre, mert ezt meg kell előznie bizonyos lelki megtisztulásnak is a földön, mivel *mindaddig nem jöhet a magvető, amíg a föld előkészítve és kellőleg megművelve nincsen. Fel kell tehát törni a földet először a fájdmaknak az ekevasával, a szenvedéseknek a boronájával, hogy porhanyóvá és termőképessé válják. Göröngyök közé ki vetne magot?* Céltalan és kárbavesztett munka lenne.; íme! ez az oka, hogy *minden termékeny reform-korszakot nagy szenvedések készítenek elő.* Még az egyes ember sem tisztulhat meg e nélkül. Csak amikor érzéseit a sok szenvedés már meglágyította, és a kevélységet, a gögöt benne már

összetörte, *akkor jön a kegyelem harmatja*, hogy a megpuhított talajba *a krisztusi magot belevesse*. Így érthető meg, hogy mindig csak *a kipróbált szeretet, hűség és alázatosság jellemzi azon lényeket*, akik természetes úton és fokozatosan jutottak el arra a pontra, ahol már *az anyag fejlődésében is valósággal jelen van az Isten!*

Amikor *az eszményi Istenről és nem a teremtő erő lényegéről* beszélünk, ne tévesszük össze az isteni életnek eme két különböző jelentkezési alakját (aspektusát). Az isteni tökéletességnek egy egészen más életszakasza *az ő eszményisége*, mint *az Ő teremtő ereje*. A már kifejlődött és megváltott világba egészen másképp illeszkedik bele az isteni élet, mint akár a bukásba, akár a megváltás megindításába. *Az ő tökéletes tulajdonságai, amelyek az Istenben csak gondolatilag választhatók szét egymástól, aszerint jutnak mindenkör túlsúlyba, amilyen mértékben az ő teremtményeinek erre szükségük van.* Az a kapcsolódás tehát, amely a teremtő és a teremtet világ között fennáll, lehet lazább, vagy szorosabb. Más viszonylatban fog megnyilatkozni az; isteni élet a már megtisztult valóságokban, mint a teremtés első időszakában, mikor a képződménnyel, vagyis az élettelen hideg anyaggal szemben még csak *az ő teremtő erejében* mutatkozott. Más alakban jelentkezett az isteni élet a bukás után, mint pld. *a megváltás megindításánál*

Magunkról is tudhatjuk, hogy mindig a mi erkölcsi durvaságunk, vagy megtisztultságunk fokozatától függ a mi viszonyunk az Istennel. Mindig olyan alakban jelentkezik bennünk, amilyenben Őt befogadni képesek vagyunk. *Az Isteneszmé, vagy helyesebben az Istenézés mindig alkalmazkodik érzéseink fejlettségéhez.* Az ösrezgésben pld. még csak a teremtő erő működését látjuk feltűnni a mozgás okozta hangtermelésben. Az isteni élet tehát a rezgésekkel szemben ekkor még úgy állt, mint a színerő az anyaggal szemben, mint az ok az okozattal szemben. Az erőben történt legelső változásnak *jelensége a mozgás volt.* Viszont a mozgásnak a rezgés, a hang, már csak a *tüneménye.*

A megindult tisztulási folyamat legelső foka nem volt, egyéb, mint az önmagában eltompult és megtört, de hajdan erőből származott *mozgási erőaljnak a lassú ébredése.* *Csak amikor a későbbi alakulásokban a képződménynek sajátosságai megtörttek és kifogytak belőle, vagyis ellenálló, keményedésre indító ereje legyengült, akkor juthatott csupán kapcsolatba*

valamely erőalakkal. Csakhogy ez már nem a színerő volt, hanem annak csak egyik erőfoslánya. Itt indult meg az erő és anyag között a küzdelem és ezen a ponton kezdődik tulajdonképpen az anyag fejlődése és emelkedése is.

Az anyag végtelen lassú átmenetekkel tisztult és finomodott annyira, hogy először folyékonyvá váljék és olyan alakot vegyen fel, aminő a környezetbe, vagyis erőáramlatba került. Ezt láthatjuk a víznél is, amely már annyira megfinomult anyagvalóság, hogy a legkisebb erőhatásnak is engedelmeskedik és rögtön alkalmazkodik az edényhez, amelybe elhelyezik. Még finomabbá tisztult az anyag a gáznemű testekben, és talán csúcspontra jutott az éterben, amely már feltételezett átvezető anyagminőség a fénybe és az erőbe. Lehet, hogy ez már áram-anyag.

A megfinomult anyagtestek között is vannak már olyan alkalmazkodók, hogy bizonyos erőáramlatokhoz rögtön hozzásimulnak. Valóságos inkarnációi a jó vagy a rossz érzéseknek, az anyagi vagy szellemi képességeknek aszerint, hogy minő áramlatoknak lettek a levezető csatornái. Mindenesire még akkor is nyereség a földre egy ilyen kapcsolódás a magasabb erőkkel, hogyha ez az egyetemes anyagtisztulás szempontjából köttetik is. *Még hasznosabb, ha a lelki emelkedés eszközéül szolgál. Ellenben végzetesen káros, ha illetéktelen szellemi áramlatokat von le a földre.* Ezek ugyanis nemcsak hogy emelni tudják a föld szellemi életét, de a maguk súlylyal telített áramukat is hozzácsatolják a földéhez és megnehezítik az úgyszólván nehéz haladást. *Meri a szellemi áramlatoknak is van lelki súlya és éppen ezért vonhatók le a földre.* Ha pedig megnehezítik, akkor nemcsak hogy nem emelik, de még sik-iránybari sem haladhatunk, sőt könnyen megeshetik, *hogy süllyeszti a földet.*

Ezért vagy-vagy! Vagy anyagi legyen a viszony a természetes és a természetfölötti erők között, vagy tisztán eszményi. Az utóbbi érzésből kiinduló és erőből erősödő kapcsolódás, amely viszony már nem itt lenn köttetik és tartatik meg a földön, hanem fent a magasságban, közel az Istenhez, *Az ilyen felsőbb kapcsolódás lényegileg mindig a felemelkedésben nyilatkozik meg.* Ezt az utóbbi összeköttetést azonban nem lehet természetes eszközökkel se előmozdítani, se fenntartani, mert ennek az *alapfeltétele természetfölötti érzés: — az alázatosság!*

Csak aki alázatosságra nevel lényeket, az tett valamit az ilyen kívánatos összeköttetéseknek az előmozdítására. Ezért

minden intézménynek — és a legelső sorban a vallási szervezkedéseknek — kell minden erejükkel arra törekedniük, hogy *alapeszméjüké az alázatosságot tegyék*, mert amíg ez meg nem történik, addig a haladásról lehet ugyan beszélgetni és szónokolni, de az ilyen haladás vajmi messze esik az igazi emelkedéstől.

ISTEN A TEREMTÉSBEN.

Évezredekén keresztül a Biblia teremtési elméletét valóban úgy értelmezték, hogy az Isten a világot hat nap alatt teremtette. Reggel elkezdte, este pedig bevégezte. A teremtés történetét gyermekkoromban úgy tanultam: — *Mondd az Isten, hogy legyen és azonnal meglett minden!* A régi felfogás tehát a teremtésben a tökéletes valóságoknak *egy pillanat alatt* való létrehozását értette. Egy nap alatt tökéletesen kifejlett típusokat teremtett tehát az Isten; *a fokozatos fejlődésnek és a beláthatatlan időket és korszakokat felölelő evolúciónak pedig a teremtésben nem volt helye.* Csak azóta kezd módosulni ez a felfogásunk, amióta a föld évmilliókra kiterjedő alakulását a geológiai tudományos kutatások bebizonyították; *Charles Lyell* óta.

A legújabb időben már a bibliai exegézis (magyarázat) is hozzá simult a kozmológiának, a geológiának, a paleontológiának és a biológiának *korszakos* teremtési elméletéhez. Valóban joggal következtethetjük a világegyetem állandó fejlődéséből és csillagászati eszközökkel is észlelhető átalakulásaiból, hogy *a teremtés megmérhetetlen idők folyamában bontakozott ki és az isteni erőmozgás legegyszerűbb elemeiből állott elő. Még csak azt sem mondhatják, hogy minden ok nélkül a „semmiből”, mert az ok a színerő abszolút mozgása, vagyis az Istennek a cselekvő akarata volt.*

Mi a teremtő erő? Az isteni életnek a lényege, vagyis az erőérzés és az erőmozgás; lelki nyelven: — szeretet és munka. (Jóság és mindenhatóság.) Az érzés nélküli munka csak egy géperő-alkotás lélek nélkül; viszont az érzés — munka nélkül csak egy passzív állapot. Ellenben *a munka, amelyben érzés és erő együtt működik, már teremtés.* A teremtés Ura és mesztere csak a legkritikább esetben hoz létre törvényeken kívül

álló meglepetésszerű jelenségeket, amiket „*csodáknak*” nevezünk. Ezeket sem a „*semmiből*”, hanem mindig az Ő cselekvő akaratából.

E mellett látjuk azt is, hogy Önmagában állandóan új képességeket teremt, amelyek a kellő pillanatban minden előzetes jelek nélkül tűnnek elő az isteni tökéletességekből. Ez a ténye az Atyának tulajdonképpen a „*semmiből*” való teremtés, mert az Ő isteni tökéletességeit olyan mélységekből hívja elő önmagából, ahol minden létező fogalom szerint már megszűnik a *színtiszta erő* birodalma és itt kezdődik az elemezhetetlen érzések világa, amelynek csak egyetlen külső jelensége van: *a hit! Isten tehát az Ő hitéből teremt,**) az anyagtalan erőnek alakatlan és meghatározhatatlan messzeségében.

Hitre alapította tényeit és már *saját benső Lényében nem kifelé, hanem befelé* való alakulásokra törekedett és megosztott erejének legtisztább részét eme hittel táplált törekvéseire fordította.

Ezt cselekszi szüntelenül. Bennünk is két részre van osztva az Isten ereje. *A legtisztább rész mélyíti a mi benső lényünket* és ott valóban új erőket és erényeket teremt. *A gyengébb rész pedig a mi külső törekvéseinket táplálja* és azokban méríti ki magát. Akiben tehát a belső erényekre való törekvés nincs meg, abban nincs is isteni teremtő erő, ami pedig a kezdet kezdete, mert mielőtt valami nem lett, addig nem is élhet semmi, mert az élet valamely létből eredt.

Az élet külső törekvései is csak akkor értékesek, ha eme bensőre támaszkodhatnak. Ha ezt nem tehetik, akkor némi tartalék-erejük egy idő múlva kifogy és összeomolva temetik öntudatlanságba az Isten nélkül küzdő lelkeket. Az Isten hatóerejével részt vesz minden teremtésben, de az *Isten az Ő teremtőerejét a legtöbb esetben közvetve gyakorolja*. Még a világ teremtését is *az Ige által* végeztette. Így osztja meg teremtőerejét még az Ő teremtményeivel is. (Maga a nemzés is a teremtő erőnek egy alacsonyabb, elanyagiasodott képessége.) Amennyiben pedig az a teremtő erő egyes erőatomokban vagy szellemben megnyilatkozik, ebben mindig részt vesz "hatóerejével az Úr is. Csakhogy mindig közvetve, alacsonyabb erősorozatok révén.

A teremtő erő az egyéni lelkekben megsűrűsödve képes élő vagy élettelen valóságokat létrehozni. Az első eset a fajszaporodás, a második a művészi termelés, amely szintén teremtés. *Csakhogy az ilyen alkotás mindig kielégületlenül hagyja a te-*

*) Lásd a 19-ik oldalon levő jegyzetet.

remtő lelket, mert teremtményeinek sohasem tudja átadni magából (önhitéből) azt a teljes érzést, amelyet vele megsokszorosítani kíván. Apellés összetöri az ecsetjét. Virgil tűzbe akarja dobni a könyvét. Minél nagyobb egy művész-lélek, annál inkább érzi, hogy nem ez az, amit teremteni akar; csak halavány alakja a benső érzésnek.

És itt lép közbe mindig az Úr. Mikor egy-egy teremtő erő látja, hogy teremtménye az ő érzésénél kisebb, mert azt: nem fedi, csalódva fordulna el attól, hogyha nem érezné meg benne az isteni erő elevenítő hatását; de látja, hogy teremtménye életképes, mert hatni tud. Ha egy hatalmasabb erő-aióm egy világtestet teremtett, akkor látja, hogy ez a mozgásával befolyásolni és változásra tudja kényszeríteni a többi világtesteket. Ha egy embert szült, új érzésekre és új munkára irányítja a környezetét. Ha egy elemet vagy egy gondolatot alkotott, forrongásba hozhatja vele az anyag- vagy szellemvilág egy részét. Ha művész volt és életet adott a nyers anyagba, megdöbentette és megállásra kényszerítette az öntudatos lényeket.

Így aztán minden alázatos szívű hívő lélek tudja, hogy az ő alkotásában az isteni hatóerő működik őáltala. Ő is csak eszköze és levezető csatornája volt az igazi teremtő erőnek, Akiből merítette ő is eme képességét. Ezért minden szülő, aki gyermekét saját testéből nemzi, önkéntelenül is azt mondja élő magzatáról: — az Isten adta őt nekünk! Minden igazi nagy művész, aki érzésében tud élni és az értelme nem tévelyeg az anyagban, tudja, hogy alkotásaiba az életet egy benső ihletésből meríti. A művészi remekművekben megújul a folytonos csoda. Az Isten megáldja és megszenteli a törekvését és ha bele tudta vinni alkotásába az Isten hatóerejét, akkor fáradozásait is egy magasabb erő tette eredményessé. Ő volt az, aki beleillesztette a művész teremtését a végtelenség rendjébe. Ha pedig művéből ez az isteni ihlet hiányzik, akkor az csak egy élettelen, mechanikus kézi ügyesség; mesterség, de nem művészet! Istennek ez a kimagyarázhatatlan befolyása érvényesül a teremtés folytonos munkájában. A megteremtett valóságok fenntartásában, mert az alkotásnál sokkal nagyobb feladat a létrehozott valóságokat összhangban egymás javára fenntartatni! Ezt már az egyetemes eszményi erő végzi.

A csúnya, rút alkotásokért, a tökéletlen, fonák dolgokért azonban sohase okoljuk az Urat, de bámuljuk inkább azt a végtelen szerető. türelmét, amivel ezeket olyan következetesen

megettűri, sőt magasabb céljaira felhasználja! Hiszen ha igazságosan akarunk látni, a legkeményebb szívben és a legsötétebb dologban is látunk elrejtőzve egy-egy fényesebb, puhább vonást, amely az isteni szeretet sugara alatt képződött benne. Erre is kénytelenek vagyunk elmondani: — *íme! még ezt is fenntartja az Úr!*

A teremtés isteni erővel történik ugyan, de soha az *Atya közvetlenül nem teremt* Teremt az Ige útján a különböző teremtő erők és hatalmasságok által, teremt minden erőatomnak és minden élő lényeknek a belevonásával, akikben valamely alakban, kisebb vagy nagyobb fokban, de megtaláljuk mindig az isteni teremtő erőt. *Aldjuk és bámuljuk Őt a jóknak és a gonoszoknak, az igazaknak és a hamisaknak, a szépeknek és a rútaknak egyetemleges fenntartásáért, amely munka egyedül a tökéletes Atyának állandó munkája!*

ISTEN AZ ÉRÉSBEN.

Érésnek nevezzük azt a fejlődési folyamatot, amelyben valamely valóság a célja felé közeledik. Ez mindig egy tisztulási folyamat és vonatkozhatik úgy a testre, valamint a lélekre is. Az Isten mindig közösségben él a lényekkel, akár a testnek, akár a léleknek érési állapotában. Nem érhetik azonban a lélek, hogyha nincs testben. Viszont a test sem érhetik, hogyha a lélekkel nincs összekapcsolva. Az érés az első fok, amelyen a fejlődő test vagy lélek viszonyba jut az Istennel. Sőt ilyenkor mindig az Isten ereje uralkodik rajta. Ha a lélek éréséről van szó, az mindig annyit jelent, hogy a lélek vagy egy romló, vagy pedig egy már megromlott testben van öntudatlanságba süllyedve, érzések és gondolatok nélkül; de már vele van az Isten az egész szeretetével és kegyelmével. Csak a lélek hibája, hogy erről tudomást szerezni nem tud.

A gyermek fejlődési ideje az ő testéresi folyamata, amelyben valóságos isteni támogatásban részesül és ezért rendes körülmények között a gyermekben csaknem minden isteni vonást megtalálhatunk. Míg a gyermek lelkét külső befolyások meg nem rontják, addig félelem-nélküli, egyenes, őszinte és tiszta. Hisz! — Benne az Isten! Amelyik gyermekben ezeket az isteni vonásokat meg nem találjuk, az nem igazi gyermek-

lélek, amely újraszületése előtt az; Isten karjai között ment át egy lelki érés folyamatán, hanem az még csak egy éretlen, vagyis irány nélkül vergődő és bukásban sínylődő lélek, aki az ok-okozati törvény kiegyenlítése céljából ilyen kármával jött a világra. Róluk majd más helyen fogunk szólni.

Mikor az isteni erő az érés állapotában egy öntudatlanságba esett szegény lélekkel kapcsolódik, ez az isteni szeretetnek a legnagyobb csodája. Lényegében érinti értékére nézve azt a mélységet, amelyre az Úr benső életében már annyiszor utaltunk. Csak egy szóval tudjuk ezt a helyzetet megjelölni: — Óh természetfeletti pillanat! Szinte megérthetetlen, hogyan kapcsolódik össze az Isten mint az Élet forrása az öntudatlanságba merült lélekkel. Hiszen ez az állapot már érinti a halálnak az eszményét.

Oh, ha át tudnánk érezni csak egy pillanatra is az élet lényegét! Rögön tisztába jönnénk, hogy csak a küzdelem az igazi cél és minél nagyobb ez a küzdelem, annál igazibb és nagyobb az illető élet is. Ha csak egy pillanatra összefüggéshez tudnánk hozni a küzdelemnek anyagi jelenségeit a feltételezett és megsejtett legtökéletesebb küzdelemmel, amely a legtökéletesebb isteni életben folyik, csak akkor értékelhetnénk ezt valóban tisztán! Hogyan éreznők át egyszerre azt, hogy nem az az ember küzd a valósággal, aki nagy szavakkal handa-bandázik, hanem aki fogait összeszorítva küzd — önmagával! A birkózók küzdelme sem akkor a leghevesebb, amikor hajlékony testtel tusakodnak egymással, hanem amikor az összeroppanás előtti pillanatot halálos csendjében mozdulatlanul tartják egymást.

Így a lelki életben sem azok a legnagyobb küzdelmek, amikor sóhajok, panaszok, könnyek törnek fel a lélek mélyéből, hanem mikor elakad a szív verése, megáll az élet működése és eltűnik minden világosság. *Ilyenkor egy rettenetes örvény szélén áll a lélek mintegy megdermedve. Az Úrnál is az ő életének küzdelmeiben sem azok a legnagyobb hullámvérések és a legnagyobb tények, amelyek erejükkal legjobban megzavarják a lelkeinket, hanem amelyeknek a szemléleténél léleket visszafojtva állunk meg és tehetetlenül letörnek a mi vergődő lelkiünk. Nem a halott Lázárnak a csodálatos feltámadása hat reánk elemi erővel, hanem a vértől verejtékezés éjszakája a megostoroztatással, a megköpdösetéssel és a tövis-korona tüskéivel...*

Vannak ismeretlen mélységek és magasságok, ahova már nem tudunk eljutni és ahol megszakadni érezzük az élet fonálát. Ilyen sorsdöntő pillanatban nincs bennünk többé se hit, se remény, se öntudat. — Miért, hogy mégis túléljük az ilyen pillanatok; sőt megerősödve kerülünk ki belőle? Azért, mert ez a pillanat volt az életünk küzdelmeinek a legtökéletesebb pillanata; természetfölötti volt! Ebben a pillanatban részesültünk a legtökéletesebb életben, minthogy a legtisztább erő mozgása ekkor folyt le bennünk. Ez volt az erőnek önmagában való mozgása.

Ez mindig isteni tény, amelyből egyedül jön létre élet és élő valóság. Ez az élet oka és ereje. A legtökéletesebb életformának a legmélye az a látszólagos mozdulatlanság, amelyet a természetben az isteni csend benső harmóniájának, az isteni életben pedig állandóságnak nevezünk (mozdulatlanságnak). Szóval a létező valóságok tökéletes állapotának a jelensége. Az Úr tökéletessége tehát az Ő mozdulatlanságában nyilatkozik meg és ez az önmozgásnak már olyan magasfokú tökélye, amely már a mozdulatlanság látszatát és érzését kelii fel az emberben. A tökéletességét már megsejtett lélek, aki el tud merülni a megérett misztikum mélységében, az Úr Lelkében is teljes mozdulatlanságot érez, Ez Ő Benne is az aláztosság legtökéletesebb foka.

Eme aláztatos mozdulatlan összevonulás az igazi isteni csend; az isteni csendnek a mélysége, amelyből születik az „Élet”; a forrásbuzgás képződése, amelyből szüntelenül ömlik az erő! Mindenki aki ezt a pillanatot átérezni tudja, már iszik az „Élet” vizéből! Mindent megért, mindent átérez és nem törli a fejét a magyarázaton, hogy hogyan kapcsolódhatik össze az élet Ura egy öntudatlanságban merült holtlélekkel? Az ilyen lélek érzi, hogy az Isten nagy és az „Élet” legnagyobb foka a mozdulatlanságnak látszó önmozgás. Ez minél érzékeltetlenebb, annál erősebb és annál mélyebb küzdelmet és erőfeszítést foglal magában. Természetes, hogy egy öntudatlanságba esett lélek alatt csak egy tisztulásban és küzdelmeiben megdöbbenő ponthoz jutott lelket kell érteni, aki megpróbáltatásai közben már eljutott az összeroppanásig és ott kétségbe nem esve, de kifogyott erővel letörve, roskadt az öntudatlanság karjaiba. Ilyenkor a lélek már minden létező erővonalon kívüli áll és az isteni életkör határához jutott. Ezért minden meggyötört és megpróbált lélek közel áll az Isten szívéhez és szívéhez, mert az Urat a szenvedés vonzza a lények-

hez erősen. Ez ébreszti és indítja fel Benne a szeretet csúcspontját: — *az irgalmasságot!*

A jót cselekvő embernél már ott járt az Úr; de a szenvedőhöz most közeledik és amilyen mértékben fokozódik a szenvedése, olyan mértékben siet. Ő is hozzá. Mikor pedig halálra sebezve letört az élet csataterén, abban a pillanatban emeli őt Magához és Önmagában tartva, Önmagából táplálja és erősíti őt.

Az érés tehát az Isten munkája, amely semmi más, mint a teremtett valóságoknak a fenntartása és fejlődési folyamata. Az érés állapotában minden valóság öntudatlan tehetetlenségében létezik és az életét többé nem önmagából meríti, hanem teljesen az Istenre támaszkodik. Az érés tehát az Isten fenntartó erejének természetes jelensége.

ISTEN A MUNKÁBAN.

A tökéletesség útja a munka. Minden munka tehát isteni eredetű. Aki azért dolgozik, hogy erőit hasznos célokra felhasználja, az már a tökéletesedés egyenes útján halad. Világosabb és egyszerűbb útja nincs is a tökéletesedésnek, mint a munka. Ez az út az, amely a végtelenségen vezet. Minden eszközben, amely a tökéletesedés céljait szolgálja, csak részben van meg az Atya. De az erőkifejtésből kiinduló hasznos munkálkodásban Maga az Atya dolgozik személyi erejével és sajátjaival.

A tökéletesedésnek külső látható, kiinduló pontja a munka. Ezért minden lelki élet és így a tökéletesedés is az Atyából indult ki, mert mindenben Ő az indító, a kezdeményező erőtulajdonság; a Fiúban azonban befejeződik. A munka az Atyának a jellemvonása és aki komolyan törekszik az Atyával való egységre, annak az Ő jellemvonásait is fel kell venni. De a munka csak akkor és annyiban lehet isteni, ha öntudatosan, vagy öntudatlanul „hiterőből” származik. Világosabban kifejezve annyit jelent, hogy *munkánkban át kell éreznünk a munka értékét* Higyjük azt, hogy munkánk hasznos és becses, hasznos embertársainkra és értékes az Úr szemében is, mert a világtisztulásnak a céljait szolgálja. Így *kapcsolódhatunk bele öntudatlan hittel a megváltás áramlatába,*

amely egyetemes. Csak ekkor dolgozunk törvényből és törvényt tartunk engedelmességből. Az ilyen munka emel és tökéletesít. Ellenben az elnyomatás rabszolga kényszerével végzett, hit nélküli munkának se felüdítő, se lélekemelő hatása nincs. Csak összetör és lealacsonyít.

Istennek légyen hála! — mióta a krisztusi áramlat a világot a született rabszolgaságból kiemelte, azóta az ilyen megalázó munka intézményileg nincs fenntartva többé és egyes esetekben csak kivételesen fordul elő, mert az *a krisztusi* eszményekkel már össze nem férő visszaélés. *A hiterőből táplálkozó munkát már nagyon sokan végzik*, habár a legtöbben még öntudatlanul, mert csak kevesen ismerik és még kevesebben értékelik e munkában rejtőző világtisztító (megváltó) erőt. Pedig épp azért, mivel ebben van az Atya személyi ereje és hatalma, ebben van az életnek egyszerű és mégis legfontosabb titka is, mert *a munka az élet tartalma* és így ennek a tulajdonképpeni lényege is.

4. *munka az erő hymnusa.* Egyformán kiterjed az erő és az anyag világára, mert minden munkában anyagtisztító erő érvényesül. A munka az a kapocs, *amely az anyagot az eszménnyel összeköti.* Ezért az anyagnak isteni értelemben vett „*eszményesítése*”; az emberlény egyedüli jogos büszkesége és az Istenlény legtökéletesebb alázatossága.

A legegyszerűsebb és a legharmonikusabb valóság a végtelenségben, amely a szentségek között is elsősorban érdemel oltárt; *minél verejtékesebb, annál fenségesebb; minél nehezebb, annál könnyebb.* Egyedül a nehéz munka teszi és teheti csak könnyűvé az életet; *még pedig isteni törvények alapján és értelmében könnyűvé.*

A munka nem csupán az anyaglétnek a ténye és így nemcsak az anyagi életet hat vissza, hanem a lelkire is. Sőt! Mivelhogy az anyag is a lélekért van, a munka is a lélekért van; — a lélek javára, valahányszor munkálkodunk és ennek a kárára, ha azt elhanyagoljuk. Ezért a lelki fejlődés első feltétele a munkálkodás. Ahány testi és lelki szervünk van, az mind munkálkodjék, mert *a semmittevés a halál.* Hogy a munka életszükség, azt nemcsak a gyakorlati élet igazolja, hanem egy biológiai tapasztalatunk is. *Minden elhanyagolt szervünk elsatnyul, visszafejlődik. Olyan mint az ekevas; fényes és tiszta, hogyha használják; ha nem, megrozsdásodik. Csak akkor vagyunk épek és egészségesek, ha minden porcipánk dolgozik: a lélek akarjon, a szellem gondolkodjék, a*

szemek nézzenek, a fülek halljanak, a szív dobogjon, az érzés érezzen, az izmaink működjenek, a kezek és a lábak pedig engedelmesen szolgáljanak és szolgáljanak a szó szoros értelmében ingyen.

A tökéletesedés útja világos: a szeretet önkéntes szolgálatában való folytonosság. Az erre való önkéntes vágyakozásnak és az ezt követő elhatározásnak kell az emberi lélekből előtörnie; a próbát pedig az Isten adja hozzá. Amíg erre nincs kifejlett készség a lelkünkben, addig nem is vagyunk a tökéletesedés egyenes útján. Ezenkívül minden más út és mód csak mellékösvény, amely könnyen elvezethet a céltól; közelebb pedig semmiesetre sem visz hozzá. *Amint isteni jellemvonás a munka, úgy a munkának is az isteni jellemvonása a szorgalom, a lankadatlanság.* Enélkül a munka talán hasonlíthat az isteni munkához, de bennünket hozzá hasonlóvá nem tesz soha. *Az igazi szorgalom sohasem lankad el és ami fő: sohasé panaszkodik. A panaszkodó munkás rabszolga és nem önkéntes napszámosa az Isten szőlőkertjének;* rabszolgaságba pedig őt saját gyengeségének és hanyagságának a bűnei tartják. *Az önkéntes munka a legédesebb gyümölcsöt termeli: a megelégedettséget; a kényszermunka a legkeserűbbet: az elégedetlenséget. Ez a legfontosabb két pont az éltünkben, mert vagy összeköt, vagy elszakít bennünket az Istentől.* A megelégedésből sarjadzik ki minden szép és jó érzés: a hála, a szeretet és az irgalmasság; az elégedetlenségből pedig minden rossz: az irigység és a gyűlölet.

Isten kedvére való munkássá azonban *csak fokozatosan lehet* a léleknek megérnie. Erre az érésre vélni, ápolni, nevelni kell az egyéneket és az emberiséget azoknak, akikre az ur ezt rábízta. A munka szépségei, édességei el vannak rejtve magában a munkában; de aki hittel keresi benne, meg is találja. Csak fel kell rá hívni a kezdők figyelmét, mert ha egyszer már megízlelték a munka magasabb gyönyörűségét, akkor ennek az íze és ereje az ő benső életében is tényezővé lesz. *A munka a test imádsága.* Minél szívesebb, annál könnyebb; minél könnyebb, annál biztosabban emel a magasságokba, ahol él és uralkodik az Isten, Akihez a szellem imája szárnyakon viszi a lelket és Akinél a munka fenntartja azt.

ISTEN AZ EREDMÉNYEKBEN.

De a munka az Istennek állandó cselekvése, amelyből a teremtésnek, a megváltásnak és a fenntartásnak az összes eredményei származnak, akkor minden eredményben éppen úgy benne kell lenni az Istennek, mint a munkában. Mi az eredmény? Az eredmény egy olyan bevégzett tény, amely valamely állapotnak a befejeződést és tökéletesedésre jutását jelenti. Már pedig minden tökéletesség az Istent érinti bár nem minden helyzetben helyezkedhetik bele az Úr teljességében, de minden helyzet és eredmény, amely elérte fejlődésének a legfelsőbb fokát, elhelyezhető az Istenben, mert már meg van benne az egyik isteni tulajdonság: — a bevégzett egész! Azért egy befejezett helyzet, legyen az bármilyen kicsiny ügy, vagy legyen bár maga az egész élet, mindig az Isten közvetlen jelenlétét jelenti és mindig előidézzi azt a jelenléte, amelyet csak Isten idézhet elő: a hívő lelkekben a megindulást, a hitetlenekben a megdöbbenést. Természetes tehát, hogy a jó lélek számára a legkívánatosabb, hogy minél több eredmény, vagyis bevégzett helyzet legyen a végtelenségben, mert ez az Istennel való összekapcsolódásnak a legközelebbi és a legegyszerűbb módja.

Az élet egyetlen feladata valóban a haladás; ez pedig csak az eredményekben lehet elraktározva. Szükséges tehát, hogy haladásra vágyakozzunk és eredményekre törekedjünk. Miután azonban életünk szoros összefüggésben van embertársaink életével, lehetetlen, hogy törekvéseink tőlük függetlenül is eredményesek legyenek. Az igazi és tökéletes munka tehát abban áll, hogy lehetőleg összeredményekre törekedjünk, vagyis munkánk ne csupán a magunk javára és hasznára, hanem másoknak is: családunknak, vagy egy nagyobb érdekkörnek, esetleg az egész emberiségnek az előnyére és szolgálatára váljék.

Az eredmény minősége mindnyájunknak törekvéseitől függ, amelybe mindenki beleviszi a saját részét. Együttes küzdelem ez, amelyben a reánk eső feladatot híven és komolyan kell elvégeznünk; híven, vagyis állandó figyelemmel arra, hogy ezt az összküzdelmet tartsuk életünk vezérfonalának, érzéseink és cselekedeteink rugójának; komolyan, vagyis ne látszatra, hanem valóságra törekedjünk. Tegyük életünk gerincévé a munkát, és ettől semmi körülmények között el ne térjünk többé! Sőt e munkában meg se álljunk, mert hogyan

érjük majd utól, hogyha egyszer tőle már elmaradtunk. Elsőrangú kötelességünk az összhaladás, illetve az óhajtott eredményeknek az elérése. Ezenkívül épp ily fontos, de már sokkal könnyebb kötelességünk, hogy *az összmunkának másokra eső részét ne iparkodjunk rosszul felfogott szeretettel helyette mi elvégezni. Az élet terheit szeretetből szabad másoknak megkönnyíteni, de azt róluk egészen levenni hibás és helytelen szeretet, mert mi mások helyett nem élhetünk* és csak az elpuhultságra, a tunyaságra nyújtunk alkalmat, ha valaki helyett az ő saját életének a kötelező feladatait akarjuk elvégezni. *Megzavarjuk ezzel az egyetemes összműködést.*

Végül ne előzzük meg túlbuzgósággal se munkatársainkat, akik sokszor nehezebb viszonyok között és talán nehezebben is törtetnek a cél felé. Mert aki munkatársait elhagyja az összmunkában, az egyedül van és az eredményből is csak az őt megillető munkarész érdemét kapja. Míg hogyha társaival együtt érte volna el az egész eredményt, akkor annak jutalma vagyis az ő *Isten-érzése* is megsokszorosodhatott volna. *Az életet könnyűvé számunkra jelentéktelenségünknek az átérzése teheti* és csak az az egyén, ér valamit, aki életfeladatait megfelelő keretben, vagyis *az összmunkához hozzáillesztve* végzi el. *A közösségtől való eltávolodás mindenkor elszigetelt munka.* Ha nem is káros, de legalább is értéktelen.

Láthatatlan kötelékek kapcsolnak bennünket az emberi közösséghez. Mindazokhoz tartozunk, akiket érzéseinkkel megközelíteni tudunk. *Az imádással megsejtett Istenhez épp úgy hozzátartozunk, mint a bűneikben elmerült, alélt lelkű, rothadó testű embertársainkhoz,* és ha hittel és szeretettel közeledünk feléjük, akkor majd világosan meg is fogjuk érezni, hogy *minél közelebb megyünk támogató szeretetünkkel a nyomorulthoz, annál közelebb érezzük magunkhoz a megdicsőült Úr Krisztusunkat is.* Szent Erzsébet az ágyába fektetett koldusban *Krisztusát* ismerte fel. *Az emberszeretet az a csúzda, amelyen ha egyszer megindultunk, egyenesen belerohanunk az Istenbe!!* Ha bennünk él az Isten, bárhol legyünk is, mindenütt jelen van, ahova csak lépünk és lia bennünk nincs, akkor az Úr Jézusban sem fogjuk Őt megtalálni.

Keressük meg tehát lelkünk mélyén Őt, hogy megtalálhassuk mindenben és ezáltal minél felségesebb eredményei legyenek a mi eredményeinknek is, mert a haladás nem mindig fog ilyen sík-vonalban folyni az emberiség fejlődésében. A színvonalnak nemsokára emelkednie kell. És fog is! *A fo-*

kozatos fejlődés törvényét be kell tartani mindenkinek, mert különben megzavarnánk a világ-összhangot és fejlődés helyett rombolnánk. Erőre segítenénk jutni bennünk az ellenáramlatot Ez az oka, hogy az éretlen lelkeket erőszakkal és elnyomatással engedi kényszeríteni az Úr, hogy betartsák a lépcsőzetes haladás törvényét; ellenben a haladásra már képes, és megéretti lelkeknek megadja a teljes cselekvési szabadságot, így érthető, hogy a forradalom szélsőségeit miért váltja fel rendszeren egy-egy erőszakos reakció. Azért, hogy ezzel kényszerítse az Úr őket egy fokozatos emelkedésre. Mert akik nem tudnak a saját¹ erejükkel beleilleszkedni a nyugodt fejlődésbe és a szabad haladásba, azokat kényszeríteni kell rá. *A forradalmak mindig egy-egy tespedésből ragadják ki a lelkeket, de a forradalom túlzásait rendszeren egy-egy reakció tereli vissza a fokozatos fejlődés medrébe.*

ISTEN A CÉLBAN.

Célja csak az anyagnak van. A léleknek csak annyiban, amennyiben az anyaggal összefügg. A cél t. i. egy iránynak a végső pontja és egy haladásnak a befejezése. Szóval, álló pont és ilyent a lélek, minél emelkedettebb, annál kevésbé ismer. A lélek ugyanis tökéletesedésre törekszik. A tökéletesség azonban nem lehet vég-cél, vagyis megállapodás a haladásban, mert akkor végső határa volna és nem lehetne végtelen. A tökéletesség tehát erőinknek és képességeinknek folytonos fejlesztése és ott kezdődik el, mikor már alkalmassá lettünk az örök tevékenység szolgálatára. A cél tehát csak az anyagi életre vonatkozó fogalom és fontos ezt azért tisztáznunk, mert rosszul értelmezve, megtévesztheti a haladó lelket. Minden anyagparánynak van célja, vagyis egy meghatározott végpontja, amelyet, ha elért, befejezte Istentől kitűzött rendeltetését is. Az anyagnak a végcélja és nyugvópontja tehát az ő fejlődésének a tetőfoka: egy befejezett vég, amelynek többé már nincs folytatása. Mindez az anyag véges természetéből folyik. Mint véges — határolt s így kell végcéljának is lenni; ellenben a végtelenségre teremtett léleknek nem lehet egy fix álláspontja, ahol szárnyait leereszti, mert nincs már többé szüksége rá! Még ha egy lélek a legtökéletesebb

boldogság állapotába jutott is, amely Szent *Tamás* szerint azt jelenti: *hogyan tudott már hatolni a legvégső ok lényegébe, vagyis Istennel már egységben él, még ez sem jelentheti a végleges megállapodást, mert az Istentől is folyton újabb-újabb tökéletességek bontakoznak ki az egész örökkévalóságokon át.* Krisztus szerint: — *az én Atyám folyton munkálkodik!* Ezért mondjuk, hogy egyetlen léleknek sincs a végtelenségben szigorúan körülírt és meghatározott végpontja; szóval végcélja, mivelhogy ez az Istennek sincs.

Valamint Ő végtelenül szabad és semmiféle meghatározással korlátozva nincs, mert kiszámíthatatlan és végtelen, époly végtelenül kiszámíthatatlan a lélek sorsa is, amely tökéletességre jutásával is csak az ő örök életének (halhatatlanságának) egy újabb fejezetéhez ért el. Ezentúl pedig *kezdődik reánézve is a hit világa, ahol a végtelen jövő már a sejtelmekbe olvad. Ez a mélységek mélysége az Istenben, amelyre már többször utaltunk.*

De még az anyagélet jövője is, a cél, már szintén az *eszeményi* régiókban található fel; még pedig *a tökéletes anyagengedelmességben.* Ez az *anyagtökélynek a legmagasabb befejezése.* A színerőben is a *mozgó* erőalak épp úgy engedelmeskedik öröktől fogva az őt indító *erőérzésnek*, mintahogy bennünk is engedelmeskedik minden anyagsejtünk az indító *életérzésünknek.* Nem is lehet másképp, mert a végtelenség legkisebb anyagatomjának se lehet más, vagy külön sorsa, mint akinek a képmására alkottatott.

Az anyagélet végcélja tehát örökké a feltétlen engedelmesség lesz és ez már csak azért sem változhatok át másra, mert *az engedelmesség a hittel* összekapcsolva adja az életnek az igazi tartalmát: *a munkát.* *A hittel megindított engedelmes cselekvés teszi a munkánkat is isteni értékűvé.* A hit ugyanis engedelmesség nélkül hiábavaló volna, mert a hit külső tevékenységgé az engedelmességben lesz. Ezért mondja Szent *Jakab* apostol: — *a hit jócselekedetek nélkül holt!* *A hitet ugyanis az engedelmesség teszi élővé,* és éppen olyan szükség van rá, hogy a hit élővé legyen, mint amilyen szüksége van az érzésnek is az ő külső cselekvéseit végző érzékszerveire. De ha az anyag fejlődésének végcélja a tökéletes alkalmazkodás, vagyis engedelmesség, akkor *a mi testanyagunkat is olyan irányban kell fejlesztenünk, hogy lelkünk indításainak feltétlenül engedelmeskedjék.* Így lehet csak teljessé az összhang a mi életünk külső és belső világában.

Tanuljuk meg tehát, hogy anyagtestünknek is van célja és rendeltetése, mert mi csak úgy végezhetünk összhangzó életműködést, ha megtisztult érzésünkkel szemben minden szervünk ép és engedelmes. Természetes, hogy miután anyagunk romlott-természetű, tehát előbb meg kell állítanunk testünkben a romlást és csak akkor lesz lehetséges az új alapokra felépített testanyagunkat a lélek fensősége alá helyezni. Testünk anyagát ilyenmódon vezethetjük céljához, amely cél nála is, mint minden anyagnál, az engedelmisség. Anyagunk tisztítását ellenben csak úgy érhetjük el, hogyha lelkünkben van elég teremtő, alakító erő, amelyet minden lénynek először önmagán kell kipróbálnia. És valóban a megtisztult testű lények lelkeiben már a tökéletes Isten él, mert nem lehet a test előbb tiszta, mint a lélek, mivel senki más meg nem tisztíthat, csak a bennünk lakozó Isten.

A test tisztasága az engedelmisségben lesz teljessé, nem pedig az érzések elhalásában. Az Úr Jézus szent Anyjának szüzessége nem csupán a földi értelemben vett érintetlenségben és az érzékiségre való hajlamoknak a hiányában állott. Mindez nem lett volna elegendő, hogy Isten Anyjává váljék. Kellott hozzá testanyagának az a tökéletessége is, amely mindenre megfelelő, alkalmas és öntudatlanul is alázatos és engedelmes testüvé tette őt. A szüz Anya lelkéről, érzéseiről beszélni, írni csak annyit lehet, hogy azok Krisztusban található fel, mert a szüz Anya az ő szent Fiával összeolvadva Benne él, Benne érez és Benne ténykedik. Teste azonban, amely kétezzer évvel ezelőtt a földön egy Isten számára is tudott testet termelni, minden törvény-ismerő előtt, akik valaha testben fognak élni, örök csoda fog maradni. Ha tehát az Úr Jézusban az istenség gyümölcsét látjuk megtermékenyülve, akkor a boldogságos szüz Anyában az istenség virágját kell bámulnunk és megcsodálnunk.

Valóban a nőiesség legszebb és legtökéletesebb alakja Mária. Nem azért lett tökéletes nővé, mivel Isten Anyja volt. hanem azért szülhetett Isten-fiút, mert tökéletes nő volt. Az ő bájos, könnyű lényének és érzéseinek a finomságával emelkedett ő isten Anyjává és csak szelidségében és alázatosságában tűnt fel, hogy azután végkép feloszoljon az önfeláldozással magára vett szenvedéseiben. Igazi égi harmatcsepp volt. Észrevétlenül hallt le a földre, ahonnan ismét nyomtalanul tűnt el. Az emberiségnek szüksége volt rá, hogy bűneinek súlyát egy megérző anyaszív lábaihoz rakhassa le. Ezért az

isteni irgalom Őt miérettünk trónra emelte. Ő pedig ártatlanságának magasztos öntudatlanságában éppen úgy *átadta magát az egész világnak*, mint ahogyan *méhébe fogadta egykor az egész mennyországot, hogy az emberiséget a benne megtestesült Ige által megválthassa.*

A szűz Anya teste a mi örök munkánk célja a testi fejlődésben. Ez a végcél, édes Testvéreim, a mi anyagtestünk megtisztításban is. A megváltozhatatlan végcél, bár a távoltság, amely ettől elválaszt, még igen nagy és *csak nehezen közeledhetünk hozzá, de legalább nézzük és bámuljuk a test-anyagnak elért végcélját, a szűz Anyában.* Ha a lelkünk egész erejével csüggünk rajta, akkor ez a cél fog bizonyosan közeledni hozzánk és *majd egy napon, egy pillanatra, mi is érezni fogjuk a bennünk megszületett Isten-fiát, a mi megtisztult testünkben.* Érezni fogjuk az Isten szíve dobogását, ajkainkról az Ő gyengéd hangja fog szólalni, szemeinkből az Ő nagy szeretete fog kisugározni. És *ekkor már valóban célnál leszünk mi is, és e célban valóban benne lesz az Isten!*

ISTEN A TUDOMÁNYOKBAN.

Míg *a művészet* hódolat az Isten iránt, addig *a tudomány* bizonyos függő viszonyban áll az Istennel szemben, miután *öntudatlan hittel* reátámaszkodva, állandóan Hozzá törekszik. *Minden tudomány*, amely hiszi, hogy majd egykor be tud hatolni a végső okoknak a mélységébe is, *öntudatlanul keresi és szomjúhozza a végtelent.*

Minden előre tett lépésével közelebb jut az Istenhez, akárhogyan tiltakozik is némelykor ellene. S habár néha el-lentébe is látszik Vele jönni, ez mindig csak egy-egy rövid, átmeneti és tisztulási folyamata a tudománynak. Figyeljük csak meg, hogy sohasem az igazi kipróbált sikerei és tisztázott igazságai jutnak szembe vele, hanem mindig azok a hibás feltevések és elhamarkodott következtetések, amiket a gyarló emberi elme bizonyos új és váratlan sikerekből levont.

A tudomány sincs kivéve a megpróbáltatások alól. Mindig kétes lehetőségek között tapogatódzik. Sokszor tévelyeg, mielőtt egy-egy megsejtett igazságot végleg tisztázott volna. A felfedezések sikereitől megittasult emberi hiúság sokszor

szétsikálja és elhomályosítja a megtalált igazságot; összekeveri azt a saját zavaros elméjének az árnyképével.

Ezért a tudomány is az ellentétek küzdelmeiben forr ki és a próbákban edződik. Öntudatlanul éli át a haladásnak és a tökéletesedésnek minden fázisát. Munkásai, akiket tudósoknak, kutatóknak és felfedezőknak nevezünk, *sokszor annyira eltévelyegnek az anyag részleteibe, hogy nem látják meg a végtelenség életében az egyetemességet.* Mereven szögeznek szemeket egy körre, amelyben vakító világossággal látják, amit emberi szemmel meglátni nem lehet. Ezenkívül még csak sejtelmek sincsenek.

Főleg az egyoldalú *szaktudósok* azok, akik *Jézus Krisztus* kisdedeinél is nagyobb gyermekek. Ha azonban magasabb belátáshoz jutnak és sikerül begyöpösödött elfogultságaikból kiemelkedniök, akkor belőlük válik a legjobb bárány. Úgy kell feháat tekintenünk ezt a csoportot, tudományával együtt, mint az erdő termőfáit, amelyek míg élnek, teljesítik egyszerű feladataikat, elmúlásuk esetén pedig hamvaik *új élet* számára termékenyítik meg a talajt, sőt, évezredek alatt szénképződve, *új formákban használnak az emberiségnek.* Pótolván a nap melegének hiányát, melegítenek és pótolván az éjszaka sötétségét, világítanak.

De ezekre nézve is eljön az idő, mikor az emberiségnek új világító és melegítő találmányokra lesz szüksége. *Az őskorszak egyszerű olajmécsesét, amelyet tőlük átörököltünk, villanylámpává alakította át az idő. A régi tekintélyek szétporladtak, vagy új alakban támadtak életre.* A rengeteg őserdők helyén, amelyekből a szén valaha rétegeződött, egy új kulturközpont keletkezett, amelyben rengeteg ember él, akiknek céljaik és eszközeik, törekvéseik és eszményeik egészen megváltoztak. A nagy tömegben pedig sok az átlagember, akiknek anyagmaradványai már nem fognak értékes képződményekké rétegeződni, hanem bízom csak egy maréknyi porrá lesznek. Kezdődik egy új élet, új korszakkal, új eszményekkel! *Jönniök kell új alakoknak és formáknak, amelyekben a folyton fejlődő múlt egész tartalmával elhelyezkedhetik.*

Így bővülnek és tökéletesednek folytonos beleömlés által a tudománynak minden ágazatai. Mindinkább közelednek egymáshoz, hogy *egy szerves egységes rendszerben* forrjanak össze egy végtelen és mindent magában egyesítő egységben. S valahányszor a tudomány csődbe került, vagy pedig nagyobb sikereket ért el, akkor *a pislogó hamvakban vagy a*

fellobbanó parázspan mindig felcsillanik a megsejtett Isten, hogy azután újra eltűnjék és a lelkeket új kéreggel vagy új réteggel vonja be.

Ez azonban nem vonatkozik arra a tudományra, amely hiten és Isten ismerésén alapszik, mert a tudománynak a meghatározott köre az érzéseknél már bezáródik. De vonatkozik a közönséges értelemben vett tudományra, amely félig öntudatlanul, félig akaratlanul az emberi gyengeségeket szolgálja és csak visszhangja a hitetlen emberiség félelméből fakadó vágyainak és igényeinek.

Benne van-e tehát az Isten ebben a tudományban? Ebben a tudományban nincsen benne az Isten. — Mögöttük van. Csakhogy ennek a tudománynak át kell alakulnia és bele kell majd olvadnia az Isten ismeretéből álló hitbeli tudományba és abban elvegyülve, annak alkotó részévé válva, küldetését és feladatát bevégezve, feloszolnia. Ez esetben mondhatjuk majd csak el, hogy az Isten teljesen benne van már a tudományainkban és a tudományaink benne vannak az Istenben; sőt, vele egyek, mert csak Őt szolgálják és neki engedelmesskednek.

ISTEN A MŰVÉSZETBEN.

A művészet az élet és a végtelenség folytonosságából kiszakít egy részt és ezt olyan erővel állítja érzeink elé, hogy reánk egy bevégzett egésznek a hatását teszi. Megragadja és megállítja a lelkünket. Megtölti friss érzésekkel és mi feleszmélve, tudatosan vagy öntudatlanul, új erővel indulunk ki haladásunk és emelkedésünk útjára. Hogy a művészet az érzésfejlesztés és a tökéletesítés nagy munkájában az Istennek egyik magas eszköze, az olyan világos igazság, mint Krisztus megváltásának a munkája. Ennek a nyilvánvalóságát egyformán érzi át úgy a hívő, mint a hitetlen lélek, mert olyan elemi erővel hat ránk igazságával, hogy azt már vitatni és bizonyítani sem szoktuk. Közmondás: — *A művészet nemesít!* Csak hogy a művészet; is kétirányú lehet. Lehet emelő erő, de belekapcsolódhatok az ellenáramlatba is.

Hogy azonban a művészet mikor megváltó krisztusi, és mikor antikrisztusi munka, ezt az öntudatos léleknek nem-

csak megérezni, de felismerni is kell, mert a jóhiszeműség lehet ugyan eltévelyedésünkben mentő körülmény, de azt meg nem nem törtéنتé nem teheti és következményei is ugyanazok maradnak.

A művészet a föld fölé emeli a lelket és ott az utak már nem olyan ismeretek és biztosak, mint a sokszor megjárt és szélesre taposott ösvényen. Nem is tanácslom tehát, hogy könnyen és elhamarkodva induljon oda valaki, mielőtt fel nem szerelte volna magát mindazzal, ami a fellegekben való élés létfeltételeit biztosíthatja. Ezek közül a legelső a *könnyűség*. Ezt a szót a testi és lelki értelemben veszem. A második a *hit*. Megingathatatlan hit a művészet erejében és szépségében. A harmadik a kipróbált *önzetlen szeretet*. *E három tulajdonság az, amelynek teljesen kifejlődve kell élni egy igazi művész lelkében. Ezek nélkül — isteni szempontból — feltétlen bukás a sorsa, bármilyen megfinomult a lelke és bármilyen művészi a munkája.*

A művészet által való megváltást is úgy kell megpecsételni és befejezni a művésznak az életével és halálával, amint ezt tették a nagy vallásalapítók. A művész életet adó életet a műveibe csak a saját benső életéből vihet. Egyetemes törvény, hogy minden életadásnál, amelyet önmagunk életéből adunk, a mi életünknek is egy részét, egy parányát öntudatlanul át kell engednünk az új élet számára. Termékennyé pedig a művészet csak a művésznak a halála által lesz és lehet. Jaj annak a művésznak, akit nem a művészet öl meg; — az valóban meghalt.

Aki mit keres, azt talál! A művész, amikor *az isteni eszményt keresi, és nem Krisztus követésében, találja meg azt, hanem fűben, fában, asszonyban, akkor ezeknek az erejét és gyengeségét szívja magába és távol marad az igazi erőforrástól*. A haladásban pedig nincsen ugrás és így a művészlélek haladásában sincs. És ha ilyen ugrások által akarnak emelkedni: amennyit haladni vélték, annyit fognak vissza-csúszni.

Régen a szentek voltak az emberiség aszkéták. Most pedig elmondhatjuk, hogy nem lesz addig isteni művészi eredmény a földön, amíg nem születnek és nem fejlődnek *askéta művészek*. Minden más feladatot el lehet végezni a közönséges emberi életnek a keretében, *egyedül csak a művészt nem*, mert az áttetsző és átszellemült anyagtest egyenletesen megfinomult testi és lelki érzékeket követel. Zavaros érzékekkel nem lehet az anyagnak az eszményi oldalát felfogni.

Sokan a föld mai művészei közül, érezvén magukban a teremtmény erő isteni kiváltságait, nem elégszenek meg vele, hanem *emberi kiváltságokkal* is akarják tetézni mindezeket. *Elmerülnek az élet külsőségeiben* és silány földi szempontokért *megtagadják az örökkévaló eszményeket* Ennek a következménye, hogy nagyon sok a letört művész, és a művészi áramlat is csak kivételes egyéneket tud felemelni. Elmondhatjuk, hogy a föld mai művészetében nincs meg mindenképp benne az isteni eszmény és így jelenlegi állapotában a művészet sem képes a benne rejlő isteni erővel szolgálni az emelkedést¹. Ellenkezőleg! Hatásaival természetes úton és módon süllyeszti az anyag felé a hozzákapcsolódásokat.

De a hibáknak van orvossága is. Ez nem lehet más, mint *visszatérés a krisztusi ösvényhez*, az egyszerűséghez, az igénytelenséghez, az eszményekben való hithez és az egyetemes testvérszeretethez. *Krisztust* kell utánozni, és Őt követni minden léleknek, aki sikeresen akar résztvenni akár a teremő, akár a megváltó munkában. Úgy kell *Krisztus* köré csoportosulni a haladás eszményét szolgáló minden áramlatnak, mint az egyes világtesteknek a központi Napjuk körül.

Elképzelem, hogy eme sorokban nem fogja minden művész-lélek feltalálni azt a friss erőt és üdülést, amit a cím ígért neki. Csúnya és szomorú igazságok hiában igazak, és hiában hű és igaz a művészet is, ha csúnya valóságokat tükröz vissza. *A földi ember gyengesége, hogy vagy imádja, vagy megveti az anyagot.* Így esik egyik túlzásból a másikba és megakasztja a haladás útját. Az is igaz, hogy a föld túlsúlyban lévő *mai szellemi áramlata nem emelni, de elnyomni igyekszik az anyag tisztulását* és nincs az a tudós, aki felül-emelkednék az ő elfogult és egyoldalú szaktudásán. Az anyagnak nem ismerik fel az öncélját és mindegyik csak a saját kényelmére akarja felhasználni. Ily viszonyok között igazán nem tehet mást a látható szépért sóvárgó ember, mint *vagy beéri a messze múlt művészi termékeivel* és elnyomja magában a magasabb igényeit, *vagy pedig fanatikus hittel reméli, hogy jönni kell ismét egy új művészi reneszánsznak.* Ez az én hitem is! *Bizony mondom, jönnie kell!*

Ha az Úr Jézus, az Isten leggyönyörűbb alakja lejöhett a földre, miért ne jöhetnének le az Ő angyalai is, hogy *a látható csúnya mellé állítva a látható szépet*, lehetővé tegyék a szabadakaratnak és az izlésnek érvényesülését a külső életkörben is? *Lehetetlen, hogy a valóban szép le ne győzné a csú-*

nyát és hogyha majd már sok szépet láttunk a földön, amelyet megszerettünk, lehetetlen, hogy mi is csúnyán cselekedjünk. A művészet feladata lesz megindítani a disharmóniát a csúnyában. A csúnya ugyanis bizonyos harmóniában él önmagában mindaddig, míg egy külső erős befolyás és ellentét meg nem zavarja. Az életet az anyagvilágban a csúnya képviseli és ez személyesíti meg a rosszat. Ezért a csúnya és a rossz szinonim fogalmak. Ez az utóbbi is egy alacsony harmóniában megrekedve él mindaddig, amíg egy külső befolyás valamely jónak a reá hatásában meg nem zavarja.

Egy ilyen belső forradalom lesz a művészetben is egy új haladásnak a kiinduló pontja. Ennek az eljövételéig pedig csak reményeinket ápolhatjuk a földön. A művészet jövőjéről jósolni sohasem lehet, mert annak eszményei a legmagasabb magasságban és a legmélyebb mélységben vannak elrejtve, ahová szellem (értelem) fel nem érhet és ahova öntudatosan le sem süllyedhet. Ez már az érzéseknek a végtelen birodalma. E két távolság összekapcsolása a valódi művészet és azért hat olyan elemi erővel a mélységet és a magasságot sejtő lélekre.

Amely művészet pedig ezt nem cselekszi, az bűnhődés a földre, mert *nincs irgalmasabb tény, mintha valamit hiában cselekedtünk.* A művészet az élet díszé, de ha ez a dísz silány és tartalmatlan, több kárt okoz mint hasznot. Legyünk azért óvatosak a művészettel szemben és *ne fogadjuk el, hogyha Krisztus nélkül való,* mert az igazi művészet az eszmények érzékítése.

ISTEN A VALLÁSBAN.

A vallásokban közeledik egymáshoz az Isten és az ember. A két egymást szerető lény itt találkozik össze. De a vallás nem öncél, csupán Istenhez vezető út. *Egy átmeneti fokozat a fejlődésben,* amelyben mihelyt öntudatira jutott a haladó lélek, rögtön ki is emelkedik belőle. Könnyen érthető, mert amikor a vallás révén Istennel már összekapcsolódtunk, akkor közvetlenül Vele élünk egységben. Ezért *a vallásnak tulajdonképpen nevelő célja van. A lelket kell öntudatra ébresztenie és Istennek átadnia.*

Minden vallásnak van azért egy világos és szembetűnő magaslata; egy kiinduló és egy végső pontja, amely *a kezdőpontnál* nem magasabb, mint a *lélek öntudatra jutása* és a *végpontnál* nem alacsonyabb, mint a *lélek erkölcsi fegyelmezése*. Sőt, a vallás tulajdonképpen tartalma sem más, mint a léleknek egy bizonyos fokú nevelő iskolája, ahol fegyelem által a lélek határozóit irányban egyenletes mozgásra kényszerítetik és ilyen módon bizonyos gyarapodás és fejlődés alapoztatik meg a lélekben.

A vallásokban isten az Ő tökéletes erejével csak különböző mértékben vagyis részben és átmenetileg van jelen. Nem is lehet *teljességében, mert egy fejletlenebb és alacsonyabb vallási rendszerben egészen más az Isten fogalma is*. S mivel a vallásoknak mindig alkalmazkodni kell egy bizonyos faj érettségi vonalához és átlagos Isten-eszméjéhez, ezért nem is lehet *minden vallásban teljességében* az Úr.

A nagytömeg még mindig csak antropomorf alakjában tudja az Istent elképzelni és az Isten a maga fenséges egyszerűségében nekik már megérthetetlen; talán el sem fogadnák. — Az Isten emberiesített fogalmát idővel az extrakozmikus Isten gondolata váltotta fel, amely az Istent mint világon kívüli „Erőt” ültette személyesen trónra, hogy kezében a földgömbbel és királyi joggal kormányozza a mindenséget.

Egyedül Jézus Krisztus vallásának van meg az az isteni bájjal létrehozott sajátága, amely a legnagyobb erővel és egyszerűséggel teszi próbára a lelket, mikor az Istent kínálja neki oda táplálékul a hitben. Az alázatosságnak egyszerűbb és bajosabb próbája igazán aligha lehetséges. Amely léleknek a hitére je pedig ezt kiállja, az már csakugyan megnyerte az Istent és mihelyt a lélek be van telve az ő Istenével, akkor a vallás az ő életében is bevégezte már a feladatát és eltűnik az Istent szemlélő lélek elől. Az ilyen megtisztult lélek már nem a vallással kapcsolódik Istenhez, hanem közvetlen él az Istenben tökéletes hitben és szeretetben.

Elmondhatjuk, hogy a vallás olyan haladási eszköz, amely a lelket enyhén és minden rázkódtatás nélkül viszi előre a tökéletesedés útjain. De csak a fejlődésnek a folyamata alatt, vagyis *a földi élet külső mozzanataiban vezet et erős kézzel és nyugodt biztonsággal. A testből kiemelkedett és megtisztult lelkek már nem élnek többé vallási kötelékekbe n. Közvetlenül egyesültek az Úr Jézus által az Atyával.*

A vallás kizárólag a földi élet erkölcsi féke és szabályozója, megfelel minden feltehető kérdésünkre, betölti a földi élet minden hézagát és megnyugtatja minden kételyét. Ki-egyenlít minden földi ellentétet és végre összekapcsolja a földet az éggel; a véges életet a végtelennel Hogy azonban valaki a vallás által haladhasson és biztos támogatást nyerjen benne, arra a léleknek elsősorban és elengedhetetlenül egyszerűnek kell lennie. Egyszerűnek nevezem pedig azt a lelket, amelynek nagy válságai és alakulásai nincsenek. *Amilyen veszedelem az a vallás, amely csak a test és az anyagi élet szempontjaiból vezeti a lelkeket, éppen olyan veszedelmes az is, amely minden áron meg akarja magának tartani a lelkeket még akkor is, amikor azok Istenbe kapcsolódva már közvetlenül tökéletesedhetnének, hogyha a vallás östekintélye őket vissza nem tartaná és ebben nem akadályozná. A szülő sem azért neveli a gyermekét, hogy azt magának megtartsa, hanem, hogy önálló egyéni életre képesítse. A vallásnak sem lehet az a célja, hogy nevelt gyermekeit a maga hatalmi körének az alakjaivá tegye, hanem hogy azokat kezüknél fogva az Istenhez vezesse és közvetlen Vele kapcsolja össze.*

Az előbbi hibába a vallások anyagi túlzásából esnek, az utóbbiba pedig szellemiből. *Az anyagból a lelket a szellem emeli ki, a szellemet pedig az anyag fölött a következetes fegyelem által elért egyensúly tartja meg.* Ennek a fegyelemnek a túlzása azonban könnyen lenyűgözheti a lelket és visszahúzhatja a fokozatos emelkedéséből. Pedig egy fejlődött lélek már emelkedni akar és nemcsak meg tudja ezt tenni, hanem kénytelen is vele. *Akinek a szárnyai már kinőttek, az önkéntelen törekszik a maga erejével emelkedni és kirepülni a fészekből.* Ha pedig egy magasabb elfogultság a léleknek a szabad szárnyalását gátolja, akkor csak ok nélkül fokozza a szenvedéseit és gyötri őt

Hogy mikor érett egy lélek az Istenhez való közvetlen kapcsolódásra, ezt helyesen megérezni a lelki vezetőknak a feladata. Nekik kell elsősorban teljesen öntudatosaknak lenniök, vagyis tisztába jönni azzal, hogy vajjon minő erők vezetik már a lelket? Benne él-e már a legtökéletesebb *krisztusi* áramlatban? Vagy pedig csak olyan erő irányítja-e, amely megnyilatkozásaiban ha csak egyetlen egyszer is, — de tévedt? Mert az *Úr Jézus Krisztus* vezetésének kizárólagos saját-sága és ismertető jele, hogy *sohasem téved!* Soha meg nem zavarodik és soha meg nem zavar; *mindig világos, erős, me-*

leg és gyengéd. Megszakítás és zökkenés nélküli és így egyedül megbízható. A lelki vezetőkben szintén meg kell nyilatkozni eme *krisztusi* vonásoknak. —

Most pedig a teljesség okáért röviden össze akarom foglalni a haladás két úttörőjének: *a vallásnak és a művészetnek egymáshoz való viszonyát.*

A vallás szüli a művész lelkét, mert hiterű nélkül senki sem lehet igazi művész. A művész érzéseit csak a hiterő neveli és fejleszti. Ha nem így van, akkor az illető nem is igazi művész, csak többé-kevésbé ügyes mesterember. Elsajátíthatja a művészet külsőségeit, receptjeit, de ez még nem teremtő erő. Az ilyen fajta ellesett utánzás mindig ideiglenes hatása. Betanult sablonokból áll és nem örök életű művészi munka.

Amíg tehát a vallás felneveli a művész lelkét, nevelő hatásával egyúttal beleégeti lelkébe *érzések alakjában* mindazon eszményeket és ideákat, amelyek az illető kor vallásának a legjobb és legválogatottabb termését képezik. Mindezeket öntudatlanul megérzi a tömeg is, de mivel nem érti és nem tudja tisztán felfogni, ezért nem is tudja élvezni és kifejezni, így érthető, hogy amit egy-egy korszak a tömeg érzéseibe beleraktároz, azt onnan a művész váltja ki. Korának érzésvilága és ízlése benne jut öntudatra. Igaz, hogy nehéz küzdelmek árán tudja csak eme érzéseket¹ és hangulatokat tömöríteni és anyagban megtestesíteni. De éppen ebben áll az igazi művészi munka. Minden hivatott művész egy-egy embercsoportnak, vagy egy-egy nemzetnek és kivételes ritkán az egész emberiségnek eszményi törekvéseit akarja műveiben összefoglalni és kifejtetni.

Krisztus nélkül azonban ez a munka is élettelen és csak Vele lesz teremtő erővé. Olyan műremekké, amely már új érzéseket tud felszabadítani a lelkek mélységeiből. Így *lesz a művészet a vallásoknak ikertestvére* és munkatársa a lelkek ébresztgetésében, nevelésében, nemesítésében és fokozatos haladásuknak a biztosításában. *A hit az érzések által művészt nevel, az értelmi igazságok által pedig tudóst.* Feladatát azonban mind a kettő, bár természetes egyszerűséggel, de azért csak küzdelmek árán tudja teljesíteni.

A lelki vezetőknek úgy a vallási, valamint a művészi téren tisztában kell lenniök feladatuk minden részletével, legfőképpen azon időponttal, amikor munkájukat megkezdhetik és bevégezhetik. Itt tévedhetnek legkönnyebben, mert köny-

nyen félrevezetheti őket buzgóságuknak egy kis túlzása. Igaz, hogy ez a lélekre nézve a legkisebb hiba, de mégis csak hiba.

A *Krisztussal* összekapcsolt lelkeket át kell engedni *Krisztusnak* és ezentúl nincs más feladata a lelki vezetőnek, mint az ő lelki gyermekét szüntelenül az Úrnak ajánlani és várni nagy reményekkel a *Krisztussal* való viszonynak a gyümölcset. Ha ezt cselekszi, lehetővé teszi a lelki élet szépségeinek a kibontakozását. Eme szépségeknek a kifejezése már a művészetnek a feladata.

Eme, magasabb isteni tény nyilatkozik meg a művészi termelésben, amikor a teremtés munkája váltja ki a művészből a még benne szunnyadó és általa is még csak sejtett eszményeket és képességeket. Csakhogy a művész érzései és eszményei az anyag zavaró visszahatásai folytán értékükből többé vagy kevésbé mindig elvesztenek valamit. Ezért erejük is gyengül és a haladást szolgáló eszközök között kevesebb a művészet hatóereje, mint a vallásoké,

A művészt azonban — öntudatosan vagy öntudatlanul — a vallás emeli művésszé. Más szóval: az öntudatos, vagy öntudatlan, de érzésteljes és hiteles lelki élet.

ISTEN A PRÓBÁBAN.

Az Istennek a próbája a saját mozgóereje által teremteti anyag, mert a színerővel mint élő valósággal az élettelen anyag áll szemben, mint ellentét. Benső és külső életében egyformán az anyag az, ami az erőt életműködésében akadályozza és válságok elé állítja. *Benső életében az anyag eszméje „ellen” vagy pedig „mellette” kellett állást foglalni az erőnek: vájjon megtartsa-e, vagy megsemmisítse-e? Külső életében pedig az anyag eszményesítését kellett vagy megsemmisítenie, vagy megtúrnie.* Értsük alatta az anyagnak a tisztítását és a tökéletesítését.

Mind a két helyzetnek mind a két esetben a legtökéletesebb önlegyőzéssel emelkedhetik csak ki az erő a döntésből és *mind a két esetben egy új harmadik helyzetet teremtett* Az erőben létrehozta önmagában a jövőnkért a legnagyobb jót és *hogyan ez teljesen tökéletes, tiszta jószág lehessen, kívá-*

lasztotta abból a rossznak még a lehetőségét is. Ez volt az Ige, a tökéletes szeretet (lelkimeleg). A másik pedig volt a jóság és szeretet eszményének az ellentéte: — az ellenáramlat! A második esetben pedig, mikor az anyag megváltozott helyzetében éltetve (fenntartva) újra a színerő ellen nyomult és a megtúrt ellenáramlattól támogatva ismét próbára tette az Urat, Ő megint csak isteni következetességgel bonyolította le a próbát és létrehozta a megváltás csodálatos tényét.

Mikor tehát az anyag eszményi jogokat követelt, akkor az „Eszmény” anyagba öltözött az Úr Jézus Krisztus személyében. A megoldás tehát mindenkor isteni módon és minden számításán felül nyilatkozott meg.

Ez nyitotta meg a bukott lények részére a visszatisztulás lehetőségét így érthető, hogy az Úr Jézus kereszthalála után miért szállott le a kárhozat vonalába (a sötét életronalba), hogy kiemelje onnan azokat, akik a megváltás reménységében az Ő dicsőséges feltámadására várakoztak. Várták a Megszabadító!, Aki győzedelmeskedik a halálon és diadalmas zászlója alatt őket is a halál árnyékából kivezeti egy új életbe. Kérdés, hogyan helyezkedik el az első visszatisztult lény új tökéletességében az Atya végtelenségében? Hogy az Úr Jézusban hogyan helyezkedett el az örökkévalóságban, azt láttuk, mikor az élő központból kiemelkedett Ige magával hozta az Istenézés minden tökéletességét, mintahogy a rosszra való képességet magából örökre kiküszöbölte. De hogyan fog elhelyezkedni a végtelenség azon lényekben, akik „időben” megszerzett tökéletességük folytán már az igébe emelkedhetnek? A teljesen visszatisztult erőatomokban? Pedig ez is megtörtént. Hogyan? Úgy hogy minden isteni tökéletességig föl-emelkedett lény, mihelyt az Igébe feltisztult, rögtön letette Benne az egyéniségét, beleolvadt Krisztusba, Általa az Atyába és az isteni élet egy új erővel lett gazdagabb.

Az alázatosság, amely Krisztusban anyagtestet öltött, megteremtette gyümölcsét. Egy teremtett és fenntartott anyagtesti lény is képes volt beletökéletesülni Krisztus által az Istenbe, miután alázatosságból önként letette az Igében küzdött és kiérdemelt méltóságának az előnyeit. Beállt küzdeni és engedelmeskedni abba a mennyei seregbe, ahol talán már a vezéri jogokban is osztozkodhatott volna. Isten fenségessé vált a názáreti Jézusban, az önként testté vált Igében; teremtett és megtúrt lényeiben pedig, akik az Úr Jézus által tisztultak meg, — magasztossá lett! Ismét új próbája lett az

Úrnak a létrejött és megtört világdisszonanciának egyenletes módon való átalakítása, sőt megszépítése, — *anélkül, hogy bárminő alacsony valóságot megsemmisítene és a mindenség-
ből egyetlen parány is elveszne.*

E próbának egyik eredménye ez a könyv is, amelyben az Úr világosan megérezett kegyelmével és segítségével törekedtünk az ellentéteket kiegyenlíteni és a disszonanciákat is összhangba hozni. Méltatlanságom teljes átérzésével borulok le megsemmisülve az ő szent lábai elé, mert életemre visszatekintve, világosan látom, hogy *mindig csak eszköz voltam az Úr kezeiben.* Lelket nevelt belém az Úr és belém oltotta a rossz iránti érdeklődésnek is a magvát. Mennyi gonddal és szeretettel ápolta az Úr ezt a gyenge hajtást és bocsájtott rá végtelen bölcsességgel megfelelő időjárást. Hol hó égette, hol fagy dermesztette istennek ezt a könnyű palántáját. S mikor meggyőződött az Úr, hogy már megél ebben a lélekben is a fejlődésre képes csíra és minden veszedelemmel megküzdni és növekedni is tud, *akkor szabad folyást adott az Úr a növekedésre és hittel várta a termést.* Megjött! Kivirágzott és gyümölcsöt¹ hozott, amivel egyformán táplálkozhatnak a tiszta és a tisztátalan, a boldog és a boldogtalan. Mindegyiknek egyetlen feltétele lesz e munkával szemben *a hit,* hogy ezzel kapcsolódhassék a megérezett igazságokba és egy *új embertípus* alakulhasson ki belőle. *A szélsőségeket kell összekötni és egybeforrasztani a krisztusi igazságok mélységeinek a feltárásával.* Megérett rá a világ, hogy hatalmas lépésekkel közeledjék az *egy akol és egy pásztor dicsőséges országa felé.* Oly jól esik és oly kívánatos mindezt hinni a csalódásokban kifáradt és elcsigázott lelkeknek!

Az isten jósága ki fogja húzni a kételyben vergődő lelkékből az utolsó fulánkot is: *a gonosznak elképzelt rémalakját* és feltűnik majd a végtelenség életében mint az isteni igazságosságnak végrehajtó szerve: az *ellenáramlat,* az erkölcsi élet próbáinak az ellenserpenyője, amely valaha az isteni önpróbának is megadta a kettős lehetőségét. Az Úr pedig szelid szeretettel hajol le a bámuló emberhez és így szól:

— *Én vagyok, Aki vagyok! Rajtam kívül senki sincs! Bennem él és létezik minden. Amit Te gonosznak láatsz, az az én mindenhatóságomnak törvénybe lekötött romboló ereje és készsége. Teérted hoztam létre ezt is, mert csak általa juthatsz szabadságonak öntudatára és erkölcsi beszámításodnak a szabad akaratára. Az én próbámat pedig a te törvényeddé tet-*

tem. Bűn-e tehát ez a törvény? Semmiesetre sem! Csak te teheted bűnné önmagadban, mint ahogy azt a te elbukott szellemtestvéreid is megtették. De én nemcsak az igazságnak, hanem az irgalmasságnak is vagyok az Istene, Aki nem akarom a bűnös halálát, hanem, hogy megtérjen és éljen.

— *Minden Én vagyok, mert minden Én általam van. Ezt a közöttünk álló látszólagos rosszat pedig azért engedtem létrejönni és azért tartottam meg, hogy téged erős szellemegyeniséggé alakíthasson ki és téged valaha olyan tökéletesnek láthassalak, mint aminőnek magamban elképzeltelek, mielőtt lettél volna!*

Mennyire eltűnnek majd e szavakra az árnyképek a megzavart lélek elől és hogyan emelkedik a már megvilágosodott és Istenére büszke lélek, akinek az ő Ura Istene nemcsak az utat mutatta meg e kiemelkedéshez, hanem meg is tisztította azt a gyűlölet rémképeitől, amikor az ellenáramlatot is magába fogadta!

Kétezer évig haladt az emberiség legjava az Úr Jézus Krisztus nyomdokain és majd amikor eljutottunk a második ezer év magaslatára, akkor itt lesz ismét az idők teljessége: az az idő, amikor minden hegy ledöntetik, minden völgy betöltetik! A magaslatok pedig egyenlőkké lesznek a sík földdel, hogy minden ellentét kiegyenlítessék és minden test megláthassa az ő Üdvözítőjét.

Az ellenáramlat elborítani akarta ismét az isteni életáram folyását, hogy azt belefojtsa a kételybe, a hitetlenségbe. De az elborító anyagréteg alól újra fel fog támadni az eltemetett isteni erő, újból megpróbálva és megedződve. A cél ezzel el van érve!

Semmi meg nem semmisül, csak a gonosz torzképe fog átváltozni a végrehajtó isteni igazságosság törvényévé. A két áramlat pedig össze fog olvadni bizonyos harmóniában, amely után kiszáradt lelkek már régóta szomjúhozhatnak és mi, akik lüktetni érezzük lelkünkben egy új életnek áramlatát, nem írhatunk és nem érezhetünk mást e pillanatban, mint vágyat az imádságra!

ISTEN A BUKÁSBAN.

Az Isten jelenléte talán legbámulatosabb a bukásban. Ezt minden nap láthatjuk, és tapasztalhatjuk, hogy ha elfogulatlanul szemléljük és figyelemmel kísérjük az élet mozzanatait. Bámuljuk az elbukottat a mélységben és nem értjük meg, hogy miért nem vész el? Mi tartja meg? A törvény? Dehogy! — Az irgalom és a szeretet.

A legmélyebbre bukotthoz áll legközelebb az Isten és a mélység utolsó foka már mindig természetfölötti. A bűn túlzása az erénynek kiinduló pontja és ez könnyen érthető, mert a megtisztulás, illetve az erények alakja sem lehet más, mint a teljes bűnbánat. Teljes bűnbánatot pedig a lélek csak valóban teljes bukása és bűne felett érezhet.

A bukás az az állapot, amelyben az erő mind a két természetét teljes szabadságban engedi érvényesülni. Masszával egyformán teret enged úgy ellenállhatatlanságának, mint egyenletességének. Tudjuk, hogy a színerőben az egyenletesség vezet és ezen ténynek és körülménynek a gyümölcse a látható és láthatatlan világ létre jövedele és fenntartása. Amikor az erő önmagában szeretetből „igazságtalanságot” cselekedett saját természetével szemben, mert önfeláldozó módon alkalmazkodott az anyaghoz, akkor ezt a tényt önmagán kívül igazsággá kellett átváltoztatnia, mert a szeretet csak önmagában és önmagával szemben lehet igazságtalan, de önmagán kívül mindennel és mindenkivel szemben teljesen igazságosnak kell lennie. Úgy értsük ezt, hogy szeretetből szabad lemondanunk a mi igazságunkról, de mással szemben nem lehetünk igazságtalanokká szeretetből.

Az anyagvilággal szemben az Isten szeretete alkalmazkodásban nyilatkozik meg, de azért mindig igazságosan! Egyenlő jogot és tért enged mind a két színerőbeli tulajdonságának. Ez az oka annak az állandó küzdelemnek, amely az Ő két ellentétes tulajdonsága között folyik. Ez a két tulajdonság ugyanis lényegileg teljes ellentét. (Polaritás.) Ezt a gondolatot már különféle szempontokból többször kifejtettük. A lényeg azonban mindig az, hogy az erőből létrejött ellentét először szeretetből, vagyis törvény fölötti módon.; másodszer igazságból, vagyis törvényszerűen; harmadszor pedig szükség szerint jött létre. A bukás pedig eme ellentétnek csak a külső alakja: — a következménye!

A bukásban ép úgy benne van elváltozva az erő, mint ahogy benne van az emelkedettségben. *A bukásban is erő van, mert a bukás mindig egy változás, a változás pedig csak az erőmozgásnak az egyik alakja. A bukásban azonban nem az eszményi Isten van jelen, hanem az erőnek egy elváltozott alakja.* Csakhogy ez az erő valóságából nem von le semmit és nem jogosíthat fel senkit arra, hogy a végtelenség egységét széttagolja és a bukás előzményeit és következményeit Istentől kiszakítva és elszigetelve tárgyalja. *Isteni szempontból tekintve már bukás volt az is,*)* mikor az *Ige* kilépeti az isteni életkörből. Éppen olyan isteni bukás volt isteni szempontból az is, mikor később emberi testet öltött Magára Názáretben.

A bukás lehetősége folytán változhatott át a mindenható színerő erkölcsi Istenséggé, mikor a rossz lehetőséget az Úr végtelen jóságától különválasztotta. Ezáltal állította fel Önmagában az erkölcsi élet mérlegét: a törvényt és benne az ellenáramlatot. Még embertársaink közül is arra támaszkodik, aki már átélte az élet minden fázisát és mindent megismert. Lehet-e tehát föltételeznünk egy olyan Istent, Aki az élet mozanatait csak elméletekből ismeri? Oh! az Isten éli az életet, mert tulajdonképpen Ő az Élet. Minden fokon az ő ereje lüktet. Minden rezzenetben Ő mozog. De azért, minthogy minden valóságot éltet és semmit meg nem semmisít, megtagadhatnánk-e Őt az ellenáramlat miatt? *Ha az Istent alantasabb vonalakban keressük, ott is meg kell találunk, mert csak így lehet végtelen.* Ezzel azt az alacsony valóságot szintén kapcsolatba hozzuk a végtelennel és olyan magaslatra emeljük fel, ahol a világosság egyenes irányban esvén rá, tiszte alakjában láthatjuk.

Nem is emelkedhetünk addig, amíg a bukásunkban is meg nem találtuk az Istent. Miért ne higyük Róla, hogy nemcsak egyes kivételes esetekben, hanem minden bukásban is ott van az Isten az Ő erejének egyik alakjában? És hogy mindeddig meg nem találtuk, annak csak a mi gyarlóságunk az oka.

Csodálatos, hogy mi, akik a testi világban oly éles elméjűek és következetesek vagyunk, ezen jó tulajdonságainkat mégsem tudjuk átvinni a lelki világba és az erkölcsi rendbe. Testi igényeink és vágyaink kielégítésére készek vagyunk minden fáradságra, küzdelemre és szenvedésre. Gyakran egy pillanatnyi képzelt gyönyörűségért odaadjuk egy élet minden fá-

*) Lásd a 19-ik oldalon levő jegyzetet.

radozását a legnagyobb könnyűséggel. Nem hihetjük-e tehát, hogy egy örök és biztosított boldogságért az Úr is önként ment bele a bukásnak és a bűnnek a *küzdelmeibe*?*) Értsük meg jól: „*a küzdelmeibe!*” Az Úr Jézus földi próbáiból és megkísértéseiből is láthatjuk, hogy Ő is keresztyülment a bukás küzdelmein és *habár isteni tökéletességeinél fogva el nem bukott, de a bukás vonalában élt és küzdött*. Ezért mondta szent Pál: — *Ki saját Fiának sem irgalmazott és érettünk Őt bűnné tette!*

A bukás és a bűn ellenállhatatlansági eredetű. S vájjon, van-e olyan bukás és bűn, amely teljesen ment volna minden lelkiismereti furdalástól, amely pedig már egyenletességi érzés? Ki meri azt állítani, hogy van lelkiismeretlen bűn? Hiszen ezzel csak azt mondaná, hogy van szenvedés nélküli bűn is, mert a lelkiismeret a lélek szenvedésében nyilatkozik meg a legbiztosabban. A szavakkal szemrehányó lelkiismeret még csak dorgálás. A szenvedéssel vádoló lelkiismeret már büntetés. Ahol pedig még nincs lelkiismeret, ott bűn sincs, mert a lelkiismeret a törvény ismeretében és helyes alkalmazásában nyilatkozik meg bennünk. Öntudat és cselekvési szabadság nélkül tehát se lelkiismeret, se bűn nincsen.

Valamint a bűn fogalmától elválaszthatatlan a szenvedés és a lelkiismeret, úgy az ellenállhatatlanságtól is elválaszthatatlan az egyenletesség és ez a két isteni tulajdonság még a bűnben is egymásban van. Eme két tulajdonság egysége ugyanis az erő természetes lényege és el nem képzelhető, hogy bármelyik bárhol jelen legyen a másik nélkül. Ezért, ha az eszményi Isten kívül áll is a bukáson, de mint kettős erőalak jelen van a bukásunkban is, amelybe az eszményi Isten bármely pillanatban kegyelmet lehelhet és végtelen irgalmasságából megszületik a bukott lélekben az Isten!

A bukáshoz oly közel áll az eszményi Isten, hogy közelsége miatt szinte meg sem láthatjuk Őt benne. Sőt, ha egészen alázasak vagyunk, láthatjuk, hogy *Isten a legszorosabb viszonyban és a legerősebb szeretetben a bukással áll, Krisztus is az eltévedt bárányért ment és otthagya érte a békén legelő nyáját*. Érthető dolog, mert a szeretetnek egyetlen és legnagyobb jóltevője az, aki reászorul és igényeli azt. Az ember is akkor boldogtalan, amikor hiába próbál szeretni, mikor egyedül áll és szeretetét senki igénybe nem veszi. Senkinek sem kell és ő boldogtalan, mert nincs, *akit szeressen és nincs, aki szeresse*.

*) Lásd a 19-ik oldalon lévő jegyzetet.

A szeretet és a bűn azért állanak közvetlenül egymás mellett, mert *hiszen a bűnért van tulajdonképpen a szeretet is*. Jól tudjuk, hogy *a szeretetnek a teljessége az irgalmasság*. Már pedig *a gyarló teremtmények bukása nélkül az irgalmasság az isteni tökéletességek között meg nem nyilatkozhatott volna*. Szent Pál is rámutat: — *Ahol túlradott a bűn, ott még túlár.adóbb lő η a kegyelem!*

A gyengeség bizonyos elnézésre indít bennünket; a bűn ellenben már lemondást, áldozatot és bűnbocsánatot követel tőlünk. Viszont *a bűnbocsánat a legnehezebb, a legfelségesebb és a legistenibb ténye a végtelenségnek; lényegileg mindig a saját lényünk legértékesebb részéről való lemondásunkat jelenti*. Akkor vagyunk megbántva, ha azt sértik meg, ami nekünk kedves és drága. S ha mindezt *szeretetből elfeledve meg tudjuk bocsátani, akkor a legkényesebb önzésünket semmisítettük meg önmagunkban, lemondván arról, ami nekünk kedves volt*.

Aki alázatosságban tökéletességre jutott, annak a szemében már nincs is bűn: csak tévedéseket lát mindenütt. Aki pedig *a szeretetben jutott tökéletességre, az sohasem érzi magát megbántva*. A bűnnel karöltve jár az ítélet; aki pedig ítél, az már nem szeret. *Egy igazán szerető szív mindenre talál mentséget és sohasem ítél*. Egy igazi lelki atyának a lelki gyermekei nem tudnak őszinte bánat mellett egy bűnt felsorolni, amire ne találna azonnal mentséget. És ilyen módon mi történik? A szeretetnek eme gyengédségével jobban tud hatni a megtévedt lélekre, mintha kemény szigorúsággal ítélnének felette, amely sok lelket visszariaszt, vagy kétségbejít.

A szeretet megérett melege meglágyítja a szíveket és *úgyszólván a bűnök szegyenük el magukat és sokszor minden átmenet nélkül változnak át alázatossággá, amely már az érények gyökere*. A gyengéd bizalom lelkeket megindító és újjászülő erő, mert *a szeretet egy elbukott lélekre nézve a legnagyobb kegyelem*.

A viláogság kegyelme a bűnt bűnös alakjában, a maga undokságában mutatja meg és szigorú igazságot teremt és szolgáltat ki; megboradunk tőle. *A szeretet kegyelme ellenben bevonja a bűnt az elnézés és a megbocsátás gyöngéd fátyólával; körülsugarazza a saját szépségével, mert a szeretet nem lát mást önmaga fényétől, csak jóságot és szépséget*. *A bűn ebben az édes mámorban ideiglenesen mintegy elkábul,*

elveszti öntudatát, emlékezetét és mire magához tér, — már megváltoztatta a szeretet.

Csak a szeretet munkál valóban; csak ez vezet! Rajta kívül minden más egyéb csak mozog és alakul. Minden — semmi a szereteten kívül. A szeretet pedig csak a Megváltó munkájában lesz igazán szeretetté, mikor a bűnt is magához öleli, hogy a szeretetében feloldja és megsemmisítse. A bűn nem lehetne bűn, ha nem volna jóság és szeretet. Viszont a szeretet sem lehetne szeretet és irgalmasság, ha nem volna bűn. A szeretetet tehát úgy tekinthetjük, mint a családban a jóságos szívű atyát; a bűnt pedig, mint az ő gyarló, éretlen gyermekét. Eljön az idő, mikor a gyerekből is atya lesz és megtisztul ifjúkori botlásaitól. Szeretet lesz belőle! Akkor majd magunk is rájövünk, hogy a bűn nemcsak összefügg a szeretettel, hanem az erkölcsi életnek a másik oldala. Az elméleti jóval szemben áll az elméleti rossz; a cselekvő jóval, vagyis a szeretettel pedig szemben áll a cselekvő rossz, vagyis a bűn. Eme ellentétek nélkül nem volna se törvény, se szabad akarat, sőt még csak erkölcsi élet se volna.

A bűn a szeretetben, fog egykor átalakulni erénnyé és ekkor már egyik a másikban összhangzóan elvegyül, mert a szeretet mint megváltó erő, átalakította magában a bűnt.

ISTEN A BŰNBEN.

Egyedül a bűnben szenved az Isten teljessége, mert ebben leteszi isteni öntudatát. Nem az erőt, mert az erő a bűnben is csak erő marad — bár igaz, hogy fogyó és nem gyarapodó erő, — de elveszti a legmagasabb vonalú életnek isteni öntudatát, miután a bűnben már nincs Istenérzés.

Tudjuk, hogy az érzés az Istenben a jóság, amelyből származott a szeretet, ennek a túlteléséből az irgalmasság és minden más egyéb isteni tökéletesség. Az összes isteni tulajdonságok a jóságból indultak ki és a jóság jegyében alakultak ki. Ezért úgy a teremtés, valamint a megváltás jóságból származott: az isteni érzésből indultak ki.

Egyedül a bűnben nincs érzés, mivel a bűn a jóság hiánya és tagadása. S miért nincs? Végtelen tökéletessé a jóság

az Istenben csak akkor lehetett, ha a rosszra való minden képességét és készségét Önmagából kiküszöbölte.*) Visszatérek minduntalan eme dolgok ismétléséhez, mert csak ezeknek alapos megértése változtathatja meg a belénk nevelt elfogultságot az erkölcsi törvényekkel szemben.

Kifejtettük már, hogy a *lekötött ellenáramlat csak gondolati lehetőség volt az Istenben. Nem élő lényeg, csupán üres alak.* Hangsúlyozva említtem: *egy cselekvési lehetőség, amely benne rejtett az erő mindenhatóságában; de az Isten vele sohasem élt. Míg azonban az Istenben a bűnnek a lehetősége csak passzivitás, mert csupán mint üres alak, vagyis mint lehetőség létezik, addig minden más szabadakaratú lény ezt önmagában aktivitássá teheti. Megtöltheti önmagát az Isten által önként letett rosszra való cselekvési lehetőséggel, az ellenáramlatnak pusztító és Istennel szembehelyezkedő erejével: a bűnnel. Aki tehát bárminő célból megsemmisítő képességét és készségét felhasználja, az már letért a krisztusi útról. Krisztus soha senkivel szemben erőszakot nem használt. Mindig jó és gyengéd volt, mivelhogy nem nyers erővel akarta összetörni a lelkeket, hanem jóságának átéreztetésével akart azokra hatni. Az érzésnek önmagától kell felébredni mindig a lelkekben, hogy azt¹ a jóság és a szeretet azután megtisztíthassa és átalakíthassa. Rettetéssel azonban tiszta és nemesebb érzéseket, amelyek a jóságból erednek, nem kelthetünk fel semmiféle lélekben. Félelemmel lenyűgözni, erőszakkal igába törni csak az erőt lehet. De ez nem erkölcsi megjavulás, hanem csupán egy kényszernek az eltűrése. Senkit terrorral megjavítani még nem lehetett, mert a legelső alkalommal ismét ki-tör az elnyomott emberből a megvadult állapot.*

A krisztusi irány nem túrja meg az erőszakot és nem engedi ezt meg senkinek. Láthatjuk mindezekből, mennyire meggyalázta a világháború a krisztusi erkölcsstan lényegét. Az evangéliumi szellemet! Tolsztoj értette meg helyesen, aki a nagy szentek példáját követve, mindenben egyszerűsége, igénytelensége és békére törekedett: — Ne használj erőszakot még az erőszakkal szemben sem!

A bűnben is van erő, a lekötöttségből származott törvénynek az ereje. Csakhogy nem a törvény a bűn, hanem ennek a törvénynek a megbontása. Az lesz bűnössé, aki tartalmából költekezik; aki élni kíván az isteni élettől különvá-

*) Lásd a 19-ik oldalon levő jegyzetet.

lasztott pusztító erővel és romboló képességekkel. A bűnben is, ami erő, az az *isteni mindenhatóságból* származott erő, mert *erőt csak az Istentől meríthetünk. Nincs kivülről más erőforrás!* Ezért mondjuk, hogy az Isten a bűnben csak passzíve van jelen; *erejével, de nem érzésével, vagy öntudatával!* Ez az állapot a lelki halálnak az állapota. *Csak aki éli, ismeri, bírja és szereti az életet, az irtózhatik igazában a haláltól. Aki tökéletes mértékben képes az élet érzéseit átérezni, csak annak lehet igazán végtelen szenvedés a halálnak, vagyis az öntudatlanságnak még a gondolata is.*

Jézus Krisztus érzései a bűnről akkor voltak a legközvetlenebbek, mikor a *Golgotán* istenileg érzékeny lelkével *egyszerre érezte át a világ bűneinek egész nagyságát az ő testi és lelki fájdalmaiban.* Oh! ez a pillanat még csak egyetlen egyszer ismétlődhetett volna meg hasonló borzalommal és irtózáttal a végtelenségben; még pedig a tanítványok lelkében, hogyha *Jézus Krisztus* fel nem támadott volna. Ez esetben útra meghalt volna a tanítványok lelkében is a már „élő” *Krisztus.*

Örök erények között élni, ahol a bűnnek minden lehetősége ki van zárva, nem erény az Isten előtt. De élni bűnök között, hogy azokkal megküzdve, szívesen szenvedhessünk szeretetből azokért, akiket a bűnökből kiemelni akarunk: ez a krisztusi ideál.

Ő valósította meg ezt az eszményt, mert az Ő fáradtságának a gyümölcse lett a *bűnösök megváltása. De hogyha a krisztusi megváltás eléri kitűzött végcélját* és nem lesz többé bűnös a világon, hanem csak megtisztult lélek, akkor a bűntől már megtisztított lelkek sem állhatnak meg a fejlődés útján egy ponton, hanem isteni következetességgel nekik kell megváltaniok magát a bűnt, amelynek az ő tökéletességüket fogják valamikor köszönhetni, amikor majd ki fogják emelni a bűnt abból a sötétségből és erkölcsi mélységből, ahonnan *Krisztus* kegyelme őket már kiemelte. *Ez a fokozatos emelkedés törvénye: a magasabb vonalnak kell emelni magához az alacsonyabbat. Krisztus* is csak úgy lehetett az egyetemes világ megváltójává, hogy a legmagasabb ponton állt mindenekfölött.

Dehát hogyan válthatjuk meg a bűnt? Hiszen a bűn a mi fogalmaink szerint nem élő valóság, hanem csak cselekvési lehetőség. Igaz. Így van! De ne feledjük, hogy ezt a bűnt élővé és megszemélyesített valósággá tették önmagukban a legmé-

lyebbre bukott őslények, akik már az ember teremtése előtt megindították az ellenáramlatot. Bukott angyaloknak nevezük őket; köznyelven gonosznak vagy ördögnek. A végtelenségnek eme legszerencsétlenebb lényei a világtisztulásnak öntudatlan eszközeivé lettek, ők állítják folytonos erkölcsi próbák elé a küzdő és törekvő szabad szellemeket, hogy a próbákban megedződve mindig magasabb és magasabb vonalakba emelkedhessenek. De a lépcsőfokoként emelkedett léleknek viszont kötelessége emelni az alacsonyabbat. Így kapcsolódik minden láncszem egy közös munkába, hogy az iszapba mélyre lesüllyedt horgonyt szintén magukkal emelhessék. Az általános világtisztulásnak nem lehet más vége, mint a bűnt megszemélyesítő gonosznak a megváltása. Az utolsó nagy munka, amelyben Krisztussal mindnyájan részt veszünk, hogy a bűn által megzavart összhangot végül ismét helyre állíthassuk. Olyan természetes igazságok ezek, amiket minden ember az érzésében hordoz. Ki hiszi el, hogy a krisztusi munka nem fog eljutni valaha egy befejezett tökéletességhez és az Ő végtelen érdemei csak egy félbenmaradt megváltáshoz vezethetnének el?

Szemléljük tehát egy pillanatra a bűnt is a gyengéd szeretet világosságánál; nem a bűnt szeretve, de a szeretet szempontjából nézve! Hát nem látjuk, hogy milyen értékes anyaggal gyarapítja a mi tapasztalatainkat? Az apostol szerint: — *Aki meg nincs próbálva, mit tud?* Minden bűn az élet elrejtett mélységeibe világít be és új szempontokat és ismereteket nyújt, amiket feldolgozhatunk és javunkra fordíthatunk.

Minél több és nagyobb bűneink voltak, annál több okunk lesz az alázatosságra, a hálára és Isten jóságának a megismerésére és szeretetére. A jó Isten előtt sem az lesz a legkedvesebb, aki bűneire nem emlékezik, hanem, aki mindig csak arra emlékezik. Aki belátván gyengeségének teljességét, alázatos szívvel mondja: — *Uram! ez vagyok én!* Ellenben esetleges jócselekedeteit kizárólag az isteni kegyelemnek tulajdonítja és így szól: — *Ez pedig az Isten!*

Az ilyen lélek már nem tévesztheti többé magát össze az Istennel, mini ahogy tették ezt a kellő alázatosság hiányában a bukott Elsődök, akik érezvén magukban az isteni erőt, teremteni kezdettek és minden erejüket önmaguknak tulajdonították. Istenekké tették önmagukat és ellenáramlattá lettek. De ezeknek is van egy mentségük. Még nem ismerték a bűnt,

amely felnevelhette volna őket tiszta önismeretre és alázatosságra.

Csak bűneink a mieink; minden erény az Istené! A legkisebb lépést, amivel a bűn állapotából kiléphetünk, csak az Isten kegyelmével tehetjük meg.

Sohase feledjük azonban, hogy a *bűn a mi lelki életünk kifejlesztésében csak egy átmeneti állapot.* Egy tekervényes, de piszkos lépcső, amelyen alázatosságunk által kijuthatunk a szennyes mélységekből az Isten napjának tisztaságára és világosságára. Hasonlatban kifejezve, ez az *a lelki rothadás*, amelyből egy új élet csírája sarjadzik ki ép úgy, mint a halál után a testi rothadásból. Szent *Pál* szerint: — *A földbe vetett magnak is meg kell rothadni előbb, mert rothadás nélkül nem fakadhat belőle új élet. Így lesz a bűn a mi emelkedésünk lépcsőjévé, mert a magasságokba csak a mélységekből vezethet fel az út.*

v Ha tehát még a bűnnek is isteni szerepe van az élet megtisztításában, akkor ne leevünk igazságtalanok annak az értékelésében sem. *Ilyen értelmezéssel többet köszönhetünk a jóra fordított rossznak, mint a rosszra fordított erénynek.* Isten előtt csak az lehet valóban megbízható, aki már a bukásból is ki tudott emelkedni. *Az így megtisztult lélek a járt úton már többé el nem tévedhet. Könnyáztatott nyomok vezetnek felfelé.* S hogyha nehéz próbák és lelki küzdelmek révén eljuthatott már egyszer az élet magasabb örömeinek a vonalába, akkor ő azt igazán megbecsülni és élvezni is tudja. *Innen alacsonyabbra már többé senki sem vágyakozhatik.*

Miért gyűlölnénk tehát az úgynevezett gonoszt? Mert a megpróbáltatásunkra teremtett? Vagy talán haragból és bosszúból, hogy gyengébbek voltunk nála? *Erős csak az Úr! Ki az, aki Rajta kívül mindig győz?*

Az Istennel szemben, Akinek a lényege a tökéletes szeretet, nem lehet az emberi lélekben nagyobb ellenkezés, mint amikor megtűnjük bárminő alakjában bennünk a gyűlöletet. Ezért *a gyűlölet minden parányának ki kell előbb pusztulni belőlünk, mert mindaddig hullafoltos a mi szeretetünk is.* Nem a rosszat szeretjük, hanem benne a gyengeséget, amely szenvedésekkel jár. *Krisztus* az Atya szeretetét, az *igazi* szeretet örök forrását Naphoz hasonlította, amely fényességének és jótékony melegségének *sugarait egyaránt Marasztja a jókra és a gonoszokra.*, a bűnösökre és a büntelenekre. *Gandhy* is azt

mondja:— *Csak a sátáni szellemet szabad megvetni, de még magát a Sátánt is csak szeretni szabad.*

Nincs önmagunknál nehezebben elviselhető teremtménye az Úr istennek és ilyenné bennünket nem a mi gyengeségünk, hanem a mi *ferdeségünk* tesz. A gyűlölet az isteni jóságnak az antipódese és kizárják egymást. Ezért a *gyűlölet csak egy torz-tükör, amely mindent hibásan fog fel és mindent elferdítve ad vissza.* De ha a gyűlölet egy nemtelen indulat, *még csúnyább érzése ennek a bosszúállás, szóval a cselekvő gyűlölet* Már pedig a mi mostani téves felfogásunk a bűnnel szemben csakugyan nem egyéb, mint valamely fajtája a szellemi bosszúállásnak; hogy úgy mondjuk: *lelki bosszú.* Gyűlöljük a *bírni*, mert megejtett bennünket és szégyeljük bevallani a magunk gyengeségét. Pedig *gyűlölni semmit sem szabad; még a legnagyobb ellenségünket sem!* Hogyan értelmezzük különben az evangélium tanait, amely ellenségeink szeretetére int bennünket? Míg az emberiségnek a bűnről és a bűnökről igazibb és szeretetteljesebb fogalmai nem lesznek, addig nemcsak a tökéletes szeretethez, hanem még a teljes igazságnak a megközelítéséhez sem jutott el.

A bűn ép úgy megérdemli a mi komoly figyelmünket és vizsgálódásunkat, mint az Istennek minden egyéb más teremtménye. *Maeterlinck* egész helyesen fogja fel ezt a dolgot: — Majd, ha egykor az a megtisztult lélek teljesen tisztán fog az Isten színe előtt állni, talán azzal a másik lélekkel együtt, aki őt valaha a süllyedéséből kiemeltei vájjon ki fogja felismerni, hogy melyik volt közöttük a megváltott és melyik a megváltó lélek?

A bűn a bűnöst elszigetelheti ugyan az Istentől, de az Istent semmi sem szigetelheti el semmitől és senkitől, mert az Isten nincs törvény alatt és nincs semmi és senki, aki ne élne teljesen Ő benne és Ő általa. Ellenkezőleg! A bűn állapota indokolja és egyúttal kihívja a szeretet beavatkozását, mint ahogy minden szenvedés megindítja a szeretetet. A bűn állapota ugyanis összeesik a szenvedéssel. *Sőt, csak a bűn állapota az igazi szenvedés,* mert minden bűnös olyan, mint a várandós asszony. Eljön az ő ideje is, amikor majd önmagával tehetetlenül reá fog szorulni a támogató szeretet segítségére.

Kikhez közeledjünk megváltó jósággal, amikor az ember-szeretet lángja fellobog szívünkben, hacsak nem a gyengékhez, a szenvedőkhöz és az elbukottakhoz?! — *Ne azokhoz menjünk, akik bővelkednek a szeretetben, hanem akik abban szü-*

kölködnek: az élet útján összeroskadt szegény bűnösökhöz, akik nem bírják bírni az Istent.

Ezért kell az Istent erős szeretet alakjában belevinni a bűnbe is, mert az isteni végtelenség kizárja, hogy a bűn köre — kívülálljon az Istenen, mert hiszen így két egymástól különálló valóság léteznék, amelyek egymást kölcsönösen határolnák. Egyik sem lehetne többé végtelen. — Mennyire megérezte ezt az igazságot a zsolttáros próféta: — Ha felmegyek az égbe, ott vagy, ha leszállok a pokolba, ott is jelen vagy! Si ascendero in coelum illic es; si descendero in infernum ades!

Az Isten tehát a bűnben is ott van és a bűn se létezhetik Istenen kívül. Csak az a különbség, hogy a bűnben nem isteni öntudatával, csupán isteni erejével van jelen. Mert az Istenben is van fenn és lenn, habár ezek egymásban elvegyülve egyek is, mint ahogy a mágnesességben is vannak ellentétek és mégis egységes összhangba jutnak egymással a polarítások.

A végtelenségben sem lehet hézag és pusztaság és egy Istentől elkülönített rend még gondolatilag sem képzelhető el. Hogyan lehetne végtelen a szeretetben az, aki magát abban ki nem meríthetné? Istenből is a bűn, az Ő gyenge teremtményének a bukása váltotta ki a legtökéletesebb szeretetet. Ekkor lett benne a szeretet irgalmassá.

Mi sem meríthetjük ki másképp önmagunkban a cselekvő szeretetet, mint könyörületességben, bűnbocsánatban és irgalmasságban. Mindezekre pedig módot és alkalmat nekünk is csak a bűn nyújthat.

ISTEN A BŰNHŐDÉSSEN.

A bűnhődés mindig egy kiegyenlítő igazságnak az érvényesülése, az igazság törvényének a betöltése, amelynek a kiegyenlítését a hinduk vallási bölcsészete „karmának” nevezte el. Krisztus Urunk szavai szerint is: — Meg kell fizetni tartozásainkat az utolsó fillérig és aki miben vétekezett, abban bűnhődik, mert amily mértékkel mi mérünk, olyannal méretik vissza nekünk.

Isteni eszmény-e tehát a büntető igazság? miután a bűnhődés bizonyára nem eszmény. Az Isten igazsága feltétlenül eszmény, miután alkalmazkodik a szeretet irgalmasságához;

ellenben az az igazság, amely a bűnhődésben fejeződik ki, már nem egyenesen és közvetlenül Istentől való. *Isten a végtelen szeretet* és tényei is a szeretet jegyében jönnek létre. *Már pedig a bűnhődés sokszor kegyetlen* és még az eldurvult lelkű emberben is gyakran az irtózat érzését kelti fel. *Vájjon a végtelen tökéletességű Isten, Aki a gyengéd szeretetnek és a szelíd jóságos irgalmasságnak az eszményé, egyúttal a kegyetlen megtorlásnak és bosszúállásnak is az Istene lehetne?*

Szívünk tiltakozik még e gondolat ellen is. Lehetetlen! A bosszú, a megtorlás, alacsony vonás és csak a legdurvább lelkeknek a sajátja. Már pedig ezek a lelki előzményei minden bűnhődésnek. *A bűnhődést tulajdonképpen maga a bukott lélek hívja ki. miután vágyódik végre egy kiegyenlítés után,* amely bűnének öntudatát megnyihíthatná. Minden nagyobb bukás után beáll a lélekben a kiegyenlítés vágya és bizonyos megnyugvással veszi még az emberi igazságszolgáltatás ítéleteit is önmagára. *Elégtételnek tekinti.* Bűnhődése megnyugtató és úgy érzi, hogy hibáját már jóvá tette. Ezért büntetésének kitöltése után nem is érzi többé a nyugtalanságot. Rendesen azzal védekezik: megbűnhődtem érte! — És igaza van. —

A bűn után az Isten kegyelmétől elszakadt és magára maradt lélek teljesen ki van szolgáltatva önmagának. Maradékerejét utolsó erőfeszítéssel arca adja ki, amire ez egyedül alkalmas: — *kiegyenlítő bűnhődésre.* Ez először a benső nyugtalanságban, amit *lelkiismeretfurdalásnak* nevezünk, jelentkezik. *Ilyenkor ébredünk bűnünk öntudatára.* Nehéz lelki gyötrelmeink között pedig szinte kívánja a lélek a testi szenvedést is. Sokszor tépi és harapja önmagát, hogy a gyenge és elbukott testet megbosszulja a lélek elgáncsolásáért. Érzi a bűnhődés szükségességét és szüntelenül vágyakozik utána. Egy bukott lélek kizárólag önmaga rendezi az ügyeit olyan formán, hogy azok a bűnhődés alakjában a maguk idejében elborítsák őt; mert *minden bűn okozati összefüggésben áll a bűnhődéssel és magában hordja a megtorlást is.* A karma, amely életünk okainak az összeszövődéséből áll elő, magában hordja egyúttal az okozatot is. Ezért a bűnöző addig feszíti a húrt, míg elpattan és megszokott vétkeinek túlzásában reászakadt a büntetés is. *Nincsen olyan szenvedés, amelyet ne a bűnök visszaélései zúdítanak reá büntetésképpen a testre és a lélekre.*

A bűnhődésben tehát keresnünk kell a törvényt, amelynek a megsértése magában hordja a bűnhődést is. *Ne keressük*

tehát benne az eszményi Isten kezét, A bűnnek a végső vonaglása szüli meg rendesen a bűnhődést, amelyben a bűn szinte öntudatlanul önmagát gyötri és bünteti meg. Ezért minden Istentelől és gyengédebb érzelmű lélek egyformán vallja, hogy számos nagy bűneiért éppen nem bűnhődött igazságosan és az Isten jóságos kegyelme semmiképen sem áll arányban elkövetett bűneivel Igaza van! mert az Istent, a Tökéleteset, csak a jóban és a szépben találhatjuk meg. Ellenben minden másban csak a kettős tulajdonságú eróműködést látjuk az Ő mindenható erejével, testi és elemi képességeivel.

Milyen világos most az ellenáramlat szerepe, amely kegyetlenül igazságos végrehajtó eszköze az ister/ kiegyenlítő igazságszolgáltatásnak. Minden lélek bűnhődése és gyötrelme attól függ, hogy a törvényben lekötött rosszból mennyi tartalmat vett önmagába? Amennyit beveszünk, annyit kell visszaadunk és az egyik irányú kilengést követi az ellentétes mozdulat, a kiegyenlítő! Mikor a lélek bukása folytán kapcsolódott az előtte elbukott ősgonoszoknak a vonalrendszerébe, ezzel részese lett egyúttal az ő gyötrelmes büntudatuknak és bűnhődésüknek is. Elmondhatjuk, hogy az ellenáramlatnak a megszemélyesítői az igazság törvényének a végrehajtó szervei is. Láncravert kutyák, amelyek annyit haraphatnak le mindenkiből, amennyire őket az illető megközelíti.

A lélek érzi is, hogy bűnhődése egészen más forrásból ered, mint az a benső béke és boldogság, amit a kegyelem állapotában az Isten nyújt neki. Ezért a bűnhődő az ő szenvedéseit csak felajánlhatja az Istennek, de ez a szenvedés még nem kapcsolja Vele össze. Csupán akkor közeledik Hozzá, mikor az elgyötört lélekben derengeni kezd már a kiegyenlítő igazságnak az átérzése. Ennek a világosságában látja meg végre szenvedéseinek és bűnhődéseinek az okát is önmagában, mikor egy alacsonyabb vonal törvényeibe önként lebukott.

Az igazság tehát az első érzés és az első fok, amelyet a bukásból és a bűnhődésből kiemelt lélek legelőször érint az Istenhez való közeledésében. Ekkor látja meg az Úr kegyelmét az igazságnak ama világosságában, amely őt ilyen önismeretre képessé tette.

ISTEN AZ IGAZSÁGBAN.

Az Isten, Aki a legfőbb eszmény, azért ölt testet egyes tulajdonságaiban, hogy minél általánosabb és hozzáférhetőbb legyen a korlátolt emberi lélek számára. Ezért mondjuk, hogy az Isten a jóság; az Isten az igazság; az Isten a szeretet, stb. stb., mert az Isten lényege nekünk csak ilyen alakban érzékelhető. Pedig nem az Isten él és létezik ezen tulajdonságaiban, hanem ezek élnek és léteznek Őbenne. Mindezeket a tökéletességeket csak gondolatilag lehet az Istenben egymástól szétválasztani.

Az isteneszme együtt fejlődött az emberiség haladásával. Gondoljunk csak vissza, hogyan állott még Krisztus idejében az emberiség? A nagy tömeg még egészen testi ember volt csak; képtelen az anyagtalan eszmény felfogására és imádására. Ezért a primitív ember mindig anyagban érzékítette meg az Istenét.

A zsidó faj kezdte az Egy-Istenség kinyilatkoztatása alapján megközelíteni az Isten fogalmát; de milyen zavaros alakban! Még ezek se az eszményi Istent, hanem az indulatokkal, bosszúval és haraggal is kormányzó hatalmas égi Királyt látták meg Benne, Aki emberi szenvedélyekkel és testiséggel teljes. Az emberi szellem fejlődése az Isten fogalmát lassanként szellemesíteni kezdte és behelyezte először az egységnek, azután pedig az igazságnak az alakjába. Jézus Krisztus fenséges és mégis egyszerű alakja tudta csak annyira általánosítani az Isteneszményt, hogy mindenki számára hozzáférhető nyílt titok legyen. Ő mutatta be gyarló emberi alakban a tökéletes isteni típust, a jóságnak, a szelidségnek, a tisztaságnak, a szeretetnek, az irgalmasságnak, szóval az erkölcsi tökéletességnek isteni mintáját. Megérti Őt faj-, kor- és nemi különbségre való tekintet nélkül mindenki; — a nagyok is, a kicsinyek is egyformán; — nemcsak a bölcsök, hanem még a korlátoltak is! Ellenben az úgynevezett szellemembernek, aki bizonyos értelmi egyoldalúságban él, tehát még mindig csak kísérletezik, tévelyeg és zavarog, egy hangosabb és hatásosabb Istenalak. kell: Egy olyan Valaki, Akiról talán nem lehet olyan mélyen érezni, de lehet sokat beszélni és vitatkozni, így alakult ki a „Szellem-Isten” fogalma különböző mélységekkel és magasságokkal, Akit azután a teológia különböző tulajdonságokra darabolt fel. Egy ilyen Istenalak lett az Igazság is, amelynek a földön ismeretlenül is oltárokat emel-

nek. *Pedig az igazság csak egyik tulajdonsága és alakja az isteni életnek, mert az Isten nemcsak igazság, hanem egyúttal jóság és szeretet is. Ezenkívül megszámlálhatatlan sok más egyéb kötelességeknek az egésze, minden megosztás és levonás nélkül.*

A teljes, tökéletes jóság és az ebből származott tiszta szeretet talán az a tulajdonság Benne, mert ezekben van meg az egész Isten. És azért tökéletes, mert a legkülönbözőbb, sőt ellentétesnek látszó tulajdonságokat vonja egységbe. Így pl. az igazság és az irgalmasság, a szabadság és a hosszútűrés egymást ellensúlyozó fogalmak és csak a jóságban és a szeretetben egyenlítődhetnek ki. Végül azért tiszta Benne a szeretet, mivel egészen egyszerű és lényegében átalakítani csak ép úgy nem lehet, mint nem lehet magát a jó Istent sem Jogosan mondhatjuk tehát, hogy a szeretet már isteni lényeg, amelynek az igazság is csak egyik mellékhatása. *Az isteni lényeg minden tulajdonsága tehát a szeretetben helyezkedik el. Ezért változatlan a szeretet, mert isteni lényeg, amely szintén váioihálatlan; ellenben az igazság már csak egyik alakja az Istennek, mert folyton változó és alkalmazkodó törvény.*

Tudjuk, hogy az emberi igazságszolgái látás is elősorban a bíró értelmi és jellembeli képességeitől függ: másodsorban pedig az emberi jogrendszerek tökéletességétől. A földi igazság a jogra támaszkodik, amely fejlődő természetű valóság. Más a jogrendszer ma, mint pl. 10 évvel azelőtt. *A büntetőjogi felfogások, a büntetési eszközök, a büntetés célja, amely lehet megtorlás, vagy javítás, mindig átalakul és folyton változik. Ellenben a szeretet mindig ugyanaz marad és az a megtisztult lélek, amely az örökkévalóságot éli, nem szorult rá semmiféle igazságszolgáltatásra, mert hiszen amikor egyéniségét Krisztusban letette, vele tette le a jogait és igényeit is.*

Viszont az örökélet szempontjából nincs is más, csak igazság! Mert még akkor is, amikor az Isten Fiát keresztre feszítették, csak a Megváltás törvényének az igazsága telt be, az önként magára vállalt önfeláldozásnak a kiegyenlítő igazsága. *A látszólagos legnagyobb igazságtalanság lőn tehát az egyetemes visszatisztulásnak a forrásává. Ezért kell teljesen másképp felfogni a földi intézményeket és másképp az élet törvényeit* Az elsőből ép úgy kinövünk, mint a kisgyermek a ruháiból. Szent Pál szerint: — Míg gyermek voltam, úgy éltem és cselekedtem, mint egy gyermek. Mikor pedig felnőttem, elfordultam a gyermeki dolgoktól.

Más a világ szolgálata és a testek érdeke, mint amilyen az Úrnak a szolgálata és a lélek érdeke. — Az én világom nem e világról való! monda Krisztus. A lelki ember a testi dolgokban éppen olyan tudatlan már a földön is, mint a testi ember a lelkiekben. Az Isten bölcsesége azonban az anyagéletbe is rendel átmeneti alakokat, átvezető kapcsolatokat, akik a lélektest egységének a törvényeit szolgálják. Ők az emberi igazságszolgáltatásnak a papjai: az ítélőbírák, akik nagy felelőséggel intézik az igazság részrehajlatlan kiosztását és akik működésükről szigorú számadást fognak adni egykor.

Az isteni igazság egészen más. A szeretet irgalmasságával áll összhangban, amelyben az Úr Önmagát, tehát mindent átenged ingyen, hogy érzéseit szétszthassa az ő gyámoltalan gyermekei, között.

ISTEN AZ ÉRZELMEKBEN.

A tökéletes Isten egyedül az érzelmekben találkozik tökéletlen teremtményeinek a lekével. Minden igaz érzés, amely a léleekben feltámad, Istennel kapcsol össze bennünket Minden őszinte és igaz szívbéli megindulásunk kiemel már bennünket a véges életkörből és tisztább érzéseink révén Istennek végtelen világával egyesít. Az ilyen megindulás mindig az átmeneti idők és ideiglenes állapotok áthidalását jelentti számunkra és a végtelenség örök életében egy-egy pillanatnyi részvételünket biztosítja.

Az élet csak az érzésben örök és végtelen. Mi is csak annyiban fogjuk bírni a végtelenség érzését, amilyen mély és rendületlen érzést tudunk lelkünkben kifejleszteni.

Az Isten az érzés és az érzés az Isten. Amilyen emelkedettek és tiszták az érzéseink, olyan mértékben bírjuk az Istent Isten nemcsak benne él az érzésekben, hanem benne meg is testesül. És nem is helyezkedhetik el másban az Ő végtelenségével, csak az érzésben, miután az átmeneti véges valóságok között egyedül az érzés a végtelen. Az érzések önmaguktól születnek szeretetre; az Istenhez hasonlóan, Aki szintén Önmagától való lény. Ens a se ipsum!

Az érzéseknek ez az önmagától valósága adja meg a végtelenség alázatosságának az alapokat. Ki ismeri az eredetü-

ket? Ki számíthatja ki pályájukat és erejüket? Még az Istenben is végtelen mélység az érzéseknek a forrása. Az érzések alakítják az emberlényeket; leginkább saját érzéseink, de azért a másoké is. Elég, ha valaki rendületlen szeretettel vesz körül bennünket, befolyást gyakorol ránk és szeretetével természetes úton váltja ki lelkünkől a hasonló érzést és benne a bizalmat és a hitet. Ha pedig mi szeretünk, a szeretet kényszerítő erővel utal bennünket az önfeláldozásra, a lemondásra, az önzetlenségre. *Az élelét csak az érzések teszik valóban értékessé; még a gondolatot is az érzések tehetik igazzá.* Az érzés mozdítja meg végül az anyagot is s ez teszi termékennyé a természetet. *Viszont az érzés hiánya idézi elő a bűnt.* Az érzés megjelenése indítja meg a harcot és a küzdelmei a lélekben és az érzés uralomrajutása teremti meg a békét a lélekben. Az érzésben van meg az isten. *Érzésekre azonban hiába tör készünk; hiú fáradtság — az magától születik.* Ezért alázattal kell várnunk az ő eljövetelét és hasznos, ha reménységgel vágyakozunk utána.

Ha csak egyetlen egy érzésre bármi legyen is az, (pl. száanalom, irgalom, igazságosság vagy türelmesség,) már szert tettünk, bekapcsolódtunk az Istenbe is. Aki pedig egyszer az Istenbe kapcsolódott, azt az Isten nem ejti el többé, mivelhogy *Ő* végtelen tökéletességű Érzés, amely kifogyhatatlanul folyton kiáradni kénytelen.

Az érzéseknek sincs mils céljuk, mint hogy a legtökéletesebb érzés!:: *az Istent* szolgálják. Azért csak az a valóban igaz érzés, amely Istenhez irányít és vezet, illetve Vele összekapcsol. *De ne tévesszük soha össze az érzékek érzését a lélek érzésével.* Tömörülési pontjuk is külön-külön helyen van a testben. Ezért könnyen megkülönböztethetők. *A lélek érzései mindenkor az egységet látják végcélnak* és a megváltás útján haladnak önfeláldozásra kész önzetlenséggel. Jelszavuk:

— *Mit tehetek másokért? Ellenben az érzékekből eredő érzés mindig csak a testre, vagy az értelemre vonatkozik.* Önző! Az egységből való kiszakadás árán akar érvényesülni. Jelszava:

— *Mit használ nekem?* Jellegére nézve tehát teljesen testi.

Az *értelemre* vonatkozó érzéseket az *agy* az ő érzőpontjában fogja fel, holott minden *érzelmi* befolyás a *szív* érzőpontján érinti a lelket. Nagyon helyesen érezte és érzi még most is az emberiség, hogy a *szív* a nagy érzéseknek és a benne szunnyadó nagy eszméknek a fészke. Ezért minden változást előidéző érintést, amely az *agy* érzőpontján jelentkezik,

a jól irányított léleknek a szív érző- és ítélő-pontja elé kell utalnia. Ha ez átvette és felfogta, további elhelyezés végett visszaadja ismét az agy érzőpontjának. Gyanús esetekben az agy mindig bámulatos biztonsággal vonja ki a maga anyagilleményét és a fennmaradt tiszta érzés azután *mint tapasztalat* megy át a lélek öntudatába. Amely léleknél minden egyes rész és minden képesség az illető helyén van és állandóan működik, csak az a lélek él valódi életet. Erre pedig csupán az érzésnek hatalomrajutásával juthat el a lélek is.

Amilyen jutalom a felébredt és kifejlődött érzés, ép olyan büntetés a lélekre nézve a hiányzó érzés, amely még a bűnhődését is gyötrelmesebbé teszi.

ISTEN A KIEMELKEDÉSBEN.

Az isteni szeretet nagyságát akkor érzi át a gyarló ember legjobban, mikor a bukás mélységéből kiemelkedni akar. E kiemelkedésben egész szeretetével benne van az Úr, mint emelő erő és nincs olyan állapot, amely az érzéseknek hasonlóan viharos, de egyúttal boldog áradásával töltene meg a lelket, mint az Istennek a csodás segédkezése a kiemelkedés pillanatában.

Ki élt már át egy életmentési pillanatot? Ki élte át akár saját magának, akár egy saját magánál is kedvesebb életnek a megmentését? Minő boldogító érzés tölt el bennünket, mikor a legkedvesebbet nyertük vissza az élet és a szeretet számára! De micsoda mindez egy lélekmentés boldogságához? Hogy reszket bele az egész mindenség; a test, a lélek, az érzés! Minden ígélet és minden remény ott pezseg és habzik az örvény fölé emelkedett szikla körül. Ilyenkor a lelkek önkívülete a tanúbizonyosság mindazon örömről és boldogságról, amely eddig a léleknek hitetlen és elérhetetlen ábrándja volt csupán.

Érzékiük csak meg — ha lehet — dalban, képben vagy bármely művészi alkotásban ezt a pillanatot, *mikor a kétségbeesett és letört lélek újra élni, remélni, hinni és szeretni kezd! Ez lesz az emberi élet fennköltségének a legszárnyalóbb dithirambusa! Milyen boldogság tudni, hogy ez a végtelen gyönyörűség az emberlények kiváltsága, Istentől nekik ajándékozott földi kincsünk. Oh! Ha a Föld összegyűjthetné az*

Úrtól nyert lelki kincseit! *Egy templom lenne a föld, ahova lejönnének az égből bámulni a tiszta angyalok.* Seholse olyan szép a szenvedés és a küzdelem, mint ezen a földön, mert itt olyan csodálatosan szép, hogy már pusztá szemlélete is önkívületbe ragadja a lelket. A Földnek már az anyaga is olyan, hogy *egy Istennek adhatott testet belőle!* Szeressük és bámuljuk tehát mi is ezt a földet és törekedjünk igaz hálával eltelve megismerni a föld lelkeinek és lelki életük viszonyainak a mélységeit. Vizsgáljuk legelőször, hogyan kerül bele az Isten a lélek emelésébe? Csodás közvetlenséggel, elemezhetetlenül, váratlanul, megfeytethetetlenül és valóban csodálatosan. *Nem a magasságban, hanem a mélységben tűnik fel, legelőször; nem a kiváltságos, hanem az elsüllyedt lélek mélyéből tör elő.* Létrejövételének pedig egyetlen feltétele, hogy az a lélek, amely megérezni akarja az Istent, a mindenség legnyomorultabb és legértéktelebb lényének gondolja és érezze magát.

Mikor egy lélek az örvény fenekén érzi magát és megte-lik bűnbánattal és amikor mindent elfelejtve, egyedül saját gyarlóságát ismeri és erezi csak, akkor villan fel lelkének legmélyén egy gyenge fényrezenés. S ez a kifejezhetetlen semmiség egy pillanatnál rövidebb idő alatt lángba borítja és elégeti benne a régi embert. Világosságában pedig újraszületik a lélek és ha ismét el nem téved, többé sohase bukhatik öntudatlanságba, mert az a kis fényrezenés a lelkében folyton ontja magából a vezető fényt, amely az ő útjait is bevilágítja.

Milyen egyszerűen érezte mes mindezt *Goethe*:

Lange hab ich mich bestrebt,
Endlich eab ich nach.
Wenn der alte Mensch zerstäubt,
Wird der Neue wach.
Aber wenn Du dies nicht hast,
Dieses Stirb und Werde,
Bist Du nur ein trüber Gast
Auf der dunklen Erde.

Az Istent megérezett lélek már többé el nem veszhet. Viszont az Istenézés hiányát semmivel sem lehet pótolni vagy helyettesíteni. *Istenézés nélkül nincs emelkedés, legfeljebb csak haladás lehet.* Az utóbbi azonban csak az anyagvilágnak a körébe tartozó valóságoknak a fejlődését jelenti, amely mindörökre kívül fog állani az isteni életkörön, Mert amíg

a fejlődés mindig *síkban* haladhat csupán az anyagvonalba, addig az emelkedés egy *magasabb vonal* törvényébe való át-helyezkedést jelent.

Egy lélek fejlődésénél mindig annak az érzései fontosak; szóval a lélek mélységeiből felmerülő jelenségek. Ezek döntik el, hogy vájjon csakugyan emelkedik-e, vagy pedig csupán az anyagvonalba halad-e a lélek. Isten is eszerint osztályozza a lelkeket és élete körülményit és megpróbáltatásait is ezekhez mérten szabja ki a számára. Ha tehát egy lélek benső világába, érzéseinek a mélyébe, behatolni nem tudunk, életének külső körülményei is tiszta világossággal tüntetik fel haladásának vagy emelkedésének a fokát. Pontosan megfigyelhetjük ezt, mert a mérték a következő:

— Mihelyt egy lélek úgy lelki, mint anyagi életében *Istenre* támaszkodik, akkor *egy emelkedő és Istenhez törekvő lélekkel van dolgunk*. Ha azonban *emberre* támaszkodik, úgy *csak egy fejlődő vagy haladó lehet az a lélek*, amely a láthatatlan eszményig még nem bírt felemelkedni. Hogyha pedig *sem Istenre, sem emberre* nem támaszkodik, *hanem csupán önmagára* és elszigetelődik mindenkitől, *az már egy bukásban lévő lélek*. Végre, ha egy lélek *önmaga körül csoportosít gyengébb lényeket* és ezek támaszának véli magát, *az tévedésben van* és mindazok, akik magukat vele azonosítják, bizonyos idő múlva kimerülnek. Az utóbbi esel a leggyakoribb a nagy szívek között, akiknek ez az utolsó hibájuk és egyúttal *alázatosságuknak a próbája* és később ugyanennek *az oka*. Ez pedig a következőképen áll elő: A lélek emelkedésének csúcspontján annyira betelik istenérzéssel, világossággal, erővel és szeretettel, hogy ez kezdetben őt egészen elvakítja. Ha ilyenkor nincs meg benne a kellő mérlek az alázatosságra (egyenletességre), ép úgy a szélre kerül, mint egykor a bukott angyalok, *akik önmaguk fényétől nem látták meg az Isten elrejtett fõnséget* és az isteni erő elrejtett forrását: *az alázatosságot* Minthogy pedig *éreztek önmagukban az isteni erõt, tehát nem is keresték többé az erõ forrásai, az Istent*; ellenben *önmaguk természetében vélték az Istentõl nyert erõt feltalálni és szemlélni*.

Eme tévelygésükben *kezdték Isten helyett egészen önmagukra támaszkodni* és azt hitték, hogy világközpontokká váltak. Így *ment át az alázatosság hiánya náluk lassanként a kevélységbe*. Önmagukba vélték kapcsolhatni a lények sokaságát, akik között magukat kimagasodva látták. *A lelkivilá-*

gukban pedig csak egy központ lehet: az Úr Jézus. A lelki élet egyedüli világtengelye: *Krisztus.* Nincsen olyan magas szellem az *Úr Jézuson* kívül, aki közvetlenül meríthetné az erőt az isteni élő körből. *Minden szellem már csak az Igéből merítheti az erejét.* Minden lélek csak *Krisztussal* lépheti közvetlen összeköttetésbe és pedig a saját érzésén alapuló hiterő útján. Nem üdvözíthet bennünket senki más, csak *Krisztus*, de ő is csak a mi cselekvő erőnk hozzáadásával. *Nélkülünk* és *Krisztus* nélkül még a legmagasabb szellemek se tehetnek értünk semmit.

Egy egység van a lelki életben. Eggyé kell válnunk *Krisztusban* embertestvéreinkkel olyan módon, hogy egyesülésünk *Jézus Krisztus lényének* minden vonásával és jellegével szemmel láthatóan egyezzek; le kell tennünk az egyéniségünket és fel kell olvadnunk *Krisztusban.* *Ezért ne higgye senki, hogy ő magasabb lélek az ő embertársánál. Lehet tisztultabb, vagy emelkedettebb vonalú, de mihelyt az a másik lélek is feltisztult hozzá, nincs közöttük többé különbség.* Ne rendelje tehát egyik lélek se magát a másik alá, vagy fölé, miután mind a ketten *egyformák*; hanem vessék alá magukat feltétlenül *Krisztusnak.* Benne találkoznak; *Neki* engedelmességen; *Őt* kövessék a lemondásban, igénytelenségben és alázatosságban.

Természetes, hogy az a lélek, aki jószándékkal telve, magába akarja kapcsolni a gyengébbeket ahelyett, hogy Krisztusba kapcsolná, nem fog ugyan elbukni többé az Isten megtagadásában, de tévelyegni fog szeretetének és hitének a túlzásában. Ég az Isten utáni vágytól és ezért keresi a küzdelmet és az alkalmat, hogy magát a szeretetben kimeríthesse. *Így csúszik bele a szeretet túlzásába,* amelyben már elbukni és elmerülni nem lehet, mert mihelyt egy lélek a túlzásba esik, rögtön alacsonyabb vonaltörvényt érint és ez a világosságban élő lelket ismét csak visszatéríti a helyes útra.

Megállapíthatjuk tehát, hogy úgy az *emelkedés*, mint az emelés kizárólag az elrejtett *Istennek kegyelmi ténye.* *Szellemtestvérünk pedig,* laki látható vagy láthatatlan alakban reánk hat, *csak eszköz* lehet az Úr kezében. Bármilyen fényes és ragyogó legyen is, *csak eszköz!* Az emelkedő lelkek egyedül *Krisztuséi.* Ezért monda az Úr *Péternek:* Legeltesd az én juhaimat! Legeltesd az én bárányaimat! A bárány, vagyis a lélek tehát az *Övé.* A legelőt is *Ő* adja a nyájának; a pásztort pedig bölcsessége szerint választja ki és helyezi a szükséghez képest ide vagy oda.

ISTEN A HITBEN.

Egész végtelenségével és teljes tökéletességével van jelen az Isten a hitben, amely az Ő legeszményibb, legalázatosabb s legititokzatosabb képessége, amelyre még az isteni szeretet is támaszkodik. Ellágyul a lélek a szeretet melegében és a hitereje ilyenkor magasabbra emeli még a szeretetnél is. Mert a mi hitünk már nem csupán a léleknek a létezésére és halhatatlanságára, sőt nem is az Isten világának egyéb csodájára vonatkozik csupán, hanem az élet végtelen mélységében még létrejövendő és örökké kiáradó újabb megsejthetetlen erőkre s szépségekre is.

Hát vájjon nincs-e ott vége az életnek, ahol már mindent átéltünk, mindent megismertünk és átérettünk? Hiszen az ilyen élet, habár a szeretet teljességében éri is el tetőfokát, tovább már nem fejlődhetnek, csak ismétlődhetnek.

A mi hitünk már az Isten hite; az a hit, amelyben szülte az Atya az Ő szent Fiát az örökkévalóságban; az a hit, amely az isteni életkörből „kezdetben” kiemelte az Igét és Vele szemben kialakulni engedte az ellenáramlatot; az a hit, amelyben az Ige emberré testesült az Úr Jézus földi alakjában; az a hit, amelyben az emberré lett Krisztus megváltotta a bűnöst és amivel majd megfogja egykor váltani magát a gonoszt is a hit erejével. Az ilyen hit az isteni léleknek egyetlen csodája, amely már az isteni értelem fölött is áll és amelynek a szerepe és hatásköre az értelem legelrejtettebb mélységeiben kezdődik.

Tudjuk, hogy az isteni értelem benne van az ellenáramlatnak a megérezkített alakjaiban is, a bukott öslényekben. Csakhogy ez az értelem hit nélküli értelem, mert egyedül az Úr Jézusban ugyanazonos az értelem a hittel.

Az emberi lélekben is az ellenáramlatot képviseli és csak akkor fogadja be a hitet, amikor már az Úr Jézussal egyesült. Amíg az Úr Jézus nem él bennünk, addig a mi hitünk sem teljes; nem igazi hit. Csak ingadozás, emberi tökéletlenség, amely mindent az ő gyarló elméjén keresztül akar átszűrni, mielőtt elhatározná magát, hogy vájjon hisz-e, vagy nem hisz-e benne?

Hinni tudni már nem emberi, hanem isteni tökéletesség jele, mert nem az a hit, amely elhiszi mindazt, ami nagyszerű, hanem amely elhiszi azt is, ami az ő értelmében talán boldonságnak és esztelenségnek látszik. Hiszi pedig azért, mert

nem tud nem hinni! Szent Pált ismétlem: — Tetszett az Isten bölcsességének, hogy esztelenségnek látszó tanok által üdvöztessen benneteket

Az igazi hit hiszi, hogy ő Isten előtt és Istenhez mértén semmi. Istenen kívül, vagy Isten nélkül pedig az alázatosság hiányában még a porszemnél is értékteleőbb. Sőt, ilyenkor öntudatlan atomjává lesz az ellenáramlatnak. Valóságos gonosszá lesz minden lélek, mihelyt önmagának Istenen kívül való létezésében hisz.

Az igazi hű még a legrettenetesebb pillanatokban is, amikor semmivé érzi válni magát, erősen hiszi, hogy Isten által a legtökéletesebb győzelmet fogja elérni. Még, ha egy világ dőlne össze körülötte, akkor is hiszi, hogy e romokon újat fog az Isten erejével felépíteni! Hiszi ezt kétely és habozás nélkül! Az igazi hitnek csak előre van szeme; sohasem této-vázhatik, sohasem téved, mert Isten viszi őt. Soha sincsenek esélyei és életének összes jelenségei az isteni élet állandó cselekedeteiből állanak. Ezt a hitet ajándékba kapjuk az Úrtói abban a pillanatban, amikor megsemmisült bennünk értelmi kevélységünknek utolsó atomja is. Ez a hit tehát nem a miénk, hanem az Istené.

Ezért kell törekednünk állandóan a hitre, amely a leg-erősebb és legértékesebb lelki kincsünk. Szerepe az élet végtelenségében végtelen. A tiszta érzés, vagyis igaz hit már önmagában teljes s betölti önmagát; nem vágyódik sem a jelennek, sem a jövőnek ismeretére, mert ez csak egy alsóbbrendű l anyagi kíváncsiság. A tiszta érzés mérhetetlen időközön és felfoghatatlan utakon keresztül előre él, érez és lát; — nem részleteket, de mindig a teljességet: *az egészet!* Egyszóval az Istent látja! Ezért a tiszta érzés mindenén átrepülve megy előre, *mindig csak előre*, a bethlehemi csillag örökké rezgő fénye után és nem áll meg a föld hazug csillogása mellett, csak az *Úr Jézus* jászolánál.

ISTEN A TISZTULÁSBAN.

Minthogy a *színerőnek ellenállhatatlansági alakja természeténél fogva kénytelen mozogni, vagyis cselekedni*, ennél fogva a világegyetem teremtését az isteni erő mozgó természetével is könnyen meg lehetne okolni. Hiszen nincsen az az

elfogult és egyoldali tudós, aki el ne ismerné, hogy *a létező mindenséget az erőmozgás teremtette és e mozgásban él minden. De már a teremtett világnak a megtartása teljesen ellenkezik a színerő testi természetével Ezt már nem lehet csupán az erőmozgásból kimagyarázni. Sőt, nem is képzelhető el más képen, minthogy az erő mozgásszabadságát korlátozta és mindegyik teremtményhez külön alkalmazkodott, nehogy ezeket megsemmisítse.* Ez az alkalmazkodás már az ő lelki életének erkölcsi próbája volt.

A képződménnyé durvult erőrezenetek visszatisztulása sem más, mint az anyagnak az eszményesítése, amely az erő testi életének a felszabadítását, lelki életének pedig a teljes erkölcsi győzelmét jelenti. *Ez az a munka, amelyet az Atya állandóan végez és amelynek szolgálatára megszülte a Fiút.*

Az emberi lélek is tisztulása közben közeledik Istenhez és mihelyt kellőképp megtisztult, megérzi és megtalálja már magában az Istent. Ha a lélek öntudatlanul tisztul, akkor az Atya az erőtvények alakjában hat a tisztuló lélekre. Ha pedig öntudatosan emelkedik, akkor már *Jézus Krisztussal* egyesülve, *a Szentháromsággal* összekapcsolódva emelkedik, hogy így tökéletességre jutván, örök, állandó tényezője legyen az isteni életvonalnak. Ha tehát valaki öntudatosan tisztul, a leghelyesebb dolgot cselekszi, amelynél már semmi sem lehet jobb és kívánatosabb.

Tisztulni szüntelenül kell a léleknek, annak a léleknek, amely még nemrég a salakban tespedt öntudatlanságba elmerült. *Mihelyt az ember a bűnök és a tévedések útjára lép, zavar és vergődés az egész élete; mikor pedig ismét közeledik az Istenhez, újra beköltözik szívébe a nyugalom fensége: a béke és a csend.*

Sőt, a léleknek nincs is a tisztuláson kívül más öntudatos feladata, amelyért felelős volna s amelynek a következményeit majdan viselné. Természetes, hogy tisztulása törvények keretében történik és *nem az tisztul előbb, aki lánggal égő szeretettel sóvárog a tisztulás után és az Isten után,* hanem az, akinek az elrejtett Isten minél több és minél nehezebb próbákat bocsátott mint¹ tisztulási alkalmakati az életére.* Minden helyzet, amely rezgésbe hozza a lelkünket, próba a mi számunkra, amelyet nekünk kell javunkra fordítanunk. Hogy ezt hogyan cselekedszük meg és hogy melyik hibánkat törjük le, vagy melyik erényre való képességünket fejlesztjük ki az illető próba közben, az a mi egyéni érzéseinktől függ.

Egyformán hasznos, bármelyik lelki képességünk legyen is az, amely a próbából kiemel bennünket. A fő, hogy általa mindig csak magasabbra emelkedjünk. Ha senkinek sem ártunk vele, legkívánatosabb, ha *minden próbával szemben alázatosságra törekszünk, ami a saját véleményünknek és akaratunknak a másoké alá rendelésében nyilatkozik meg. De ha Istenérzésünk ennek ellent mond* és képesek vagyunk a szeretet nyugalmával gyengéden ellentmondani, *úgy az isteni akarat győzelmét kell szolgálunk* egész erőnkkel és erényünkkel, *de mindig alázatos szívvel és törhetetlen akarat*tal.

Csak így helyes a mi megtisztulásunk és csak így van benne Isten a mi tisztulásunkban, *Az ingadozás mindig biztos jele a lélek gyengeségének és a gyenge lélek még nem él az Istenben.* A következetesség sem más, mint az erőknek összekapcsolódása a változatlan Istennel; viszont! a következetlenség, bármily kedves és ártatlan dolgokban nyilatkozik is meg, az Istentől való távolodást jelenti a léleknek.

Nem az tisztul, aki egy nap emelkedni és a másik nap süllyedni látszik. Aki egyik szavában tanúságot tesz az igaz Istenről, a másokban pedig megtagadja azt; hanem aki szüntelenül át van hatva a Legtökéletesebbhez való törekvéséről és amíg testi szemei az ő szegény, nyomorult emberestvéreire csüngenek, addig lelki szemeivel már az eszményi Isten tökéletességén függ.

Az ilyen ritka lélek az, amely valóban Isten szíve szerint való, s amelynek gyümölcsei is életre tápláló gyümölcsök a szegény, öntudatlan emberiség számára. Nem az tisztul tehát, aki sír, sem az, aki dicsekszik, hanem aki hallgat és cselekszik,

ISTEN A MEGTISZTULTSÁGBAN.

A megtisztultságban egyformává válik tulajdonságaiban úgy a test, valamint a lélek. Mind a ketten elveszük a keménységüket; lágyulnak. A lélek alázatos, a test pedig alkalmazkodóvá lesz. Nem lesz erős lélek többé, hanem csak alázatos és nem lesz lázadó test többé, hanem csak engedelmes. Mind-egyik olyanná lesz tehát, amely az isteni akarat céljainak megfelel és olyan eszközzé az Úr kezében, amilyennek különböző esetenként lennie kell.

Ez az ő külső és belső összhanguknak a feltétele és biztosítéka, amely jelenti egyúttal a törekvések lázának megszűnését és egy *megállapodott* életnek lecsillapult hőmérsékletét, amelyben egyedül lehetséges az eredményes munka: *az igazi haladás.*

Bizony, csak akkor kezdünk élni, amikor már megtisztultunk. Mindaddig az életünk csak küzdelem az élet feltételeiért. Ellenben a megtisztult ember már színről-színre látja az Istent és egyetlen feladata, hogy bírja is Őt. Az Istennel való eme közösségnek a fenntartása lesz a tisztult lelkeknek egyedüli munkája. Ezért van *az ilyen lelkeknek egy közös jellemvonásuk és ismertetőjelük: a béke;* az a béke, amelynek már hullámzásai, vagyis esélyei nincsenek; az a béke, amely önmagát állandóan árasztja is kifelé és a zaklatott szívekre balzsamként hat még akkor is, hogyha csak pillanatokig kerülnek a kiáradásába. *A megtisztultság alakja tehát a béke, a fuldokló színeknek mentőcsónakja,* amelyben nyugodtan haladhatnak a mély vizek fölött az Isten akaratától kormányoztatva.

A béke nem hasonlít sem a boldogsághoz, sem a nyugalomhoz, mert a lélek ezekben kifáradva, a még jobb után vágyódik, sóvárog a béke után! A béke a bevégzettség: az a nagy kincs, amelyet a lélek csak azután érez, amikor már a szeretet tökéletességét elérte. A béke a mérleg teljes egyenletét jelenti a lélekben *és azért csak a bukás utáni megtisztult lelkeknek a kiváltsága, amelyet egyedül Krisztus Urunk adhat a számunkra. Az angyaloknak csak összhangjuk és boldogságuk van; de igazi békéjük nincs, mert soha zaklatott szívűek nem voltak* és így nem is érthetik meg a szorongás ellentétét, a kiegyenlítő békét. *A béke az utolsó hang az összhangban; csendből születik,* amely akkor áll elő, amikor a lélek önmagát már megtalálta. A béke annak az élő körnek a kerete, amelyen belül van az Isten.

A békét nem keressük; a békét úgy találjuk meg. Az ember csak nyugalmat keres, mert ez az ő testi természetének az igénye. A testben élő embernek ugyanis a legnagyobb terhe és szenvedése maga a test. Állandóan érezzük a mi fenntartó életszerveinknek a súlyát és terhét is. Vonszoljuk magunkkal, mint a rab a bilincseit. *Pihenni, nyugodni akarunk és amíg ezt hajszoljuk, teljesen kimerülünk bele. Csak amikor már lemondtunk a nyugalomért való küzdelemről, csak akkor találjuk meg magunkban az igazi békét.*

A béke a küzdő léleknek a pajzsa, amely mögött biztonságban él, mert ezen keresztül semmiféle befolyás és áramlat nem tud behatolni többé. A béke a legszélső felfogható és megérezhető valóság a végtelenség legmélyebb szélén, amelyen túl már kezdődik a titkok világa.

A tülekedés és a küzdelem az élet külső vonalaiban hullámzik és ezek a békéhez már fel nem érhetnek. Még csak nem is ostromolhatják, mert a béke fogalma egy már befejezett győzelmet is jelent a lelki életben. Ezért *a béke az Úr Jézus legnagyobb ajándéka*, isteni remekműve, saját tökéletességeinek az összhangja. *Többet már az Úr sem adhat, mert a békében Önmagát adja, hiszen a béke tulajdonképpen maga az Úr Jézus, vagyis egyetlen szilárd pont a végtelenségben.* Ezért a béke a központ, amely ketté osztja az életet, s amelynek csak *durva utánzata a halál nyugalma.*

A megtisztult szívnek békéje kizárja a halált, mivelhogy a halál a legerősebb küzdelemnek a pillanata a testben élő lények életében. A békés lélek pedig a küzdelemben halott, a békében ellenben végtelenül tevékeny. A béke a legerősebb reménységnek a legtökéletesebb megvalósulása, a Szentháromság egyszülöttje *Krisztus* által, amely, ha bennünk megtestesülhet, Isten fiaivá alakíthat bennünket. *Krisztus* Urunk mondta ezt: — *Boldogok a békességesek, mert ők Isten fiainak hívatnak.*

A béke az isteni erőforrásnak érezhető hatalma és az alázatosságnak a fokmérője. *Csak az alázatos szív bírja a békét, és a békében semmisül meg önkéntelenül a lélek, hogy azután teljesen elmerülhessen az ő Istenében!*

ISTEN A SZERETETBEN.

Ami az emelkedő lélek számára a tisztulás, az az emelkedett lélek számára a szeretet. Az előbbi is, az utóbbi is állandó feladata az embernek és hogyha az Isten az evolúcióban meríti ki Önmagát, úgy a szeretetben felüdül. Az emberi lélek is a Krisztusban merül ki és a szeretetben üdül fel. A szeretet azonban még mindig nem a végcél. A végcél az abszolút jóság, vagyis a jóságnak az isteni mértéke. Ide azonban csupán a szeretet által érhetünk el. Ha a szeretet volna a

végcél, akkor benne fejeződnek be az élet legvégső feladata. Ez annyit jelentene, hogyha már valaki eljutott a szeretethez, akkor azután nincs más feladata, mint öntudatlanul benne élni, mert ezzel végleg ki is merítette a rendeltetését. De nem így áll a dolog! A szeretetben a léleknek *egy új élete kezdődik meg*, amelyben isteni tökéletességre kell jutnia. *Itt a krisztusi végcél: a tökéletesség! A szeretet tehát a megtisztult lélek számára csak egy újabb emelkedésnek a kiindulópontja.* Aki testi gyengeségeitől megszabadulva már a szeretetben tud élni, *az közvetlenül kapcsolódhatik az Istenbe.* Ezentúl a lélek már nem elszigetelve fejlődik, hanem az Istenben él és az Istenben halad tovább az életnek elrejtett! mélységeibe és láthatatlan magasságaiba.

Az ilyen haladásnak a fázisait már csak megközelíteni tudjuk, leírni azonban hiú kísérletezés volna. Szeretetünk legmagasabb fokán akkor állunk, amikor becsukott szemmel és önként lekötött érzékekkel is érezzük, hogy lelkünk már nem csupán a testünk anyag-igényei fölé emelkedett, hanem már értelmi világunk fölé is szárnyalt.

A szeretet az érzésnek már olyan megfinomodása, hogy azt felfogni csak anyagi szívvvel lehet. Sajnos, a földi életben még ez is eldurvult, mert sok testiség rakódott rá. *Így nő ki a szeretet eldurvulásából pl az úgynevezett szerelem is. Az evolúció szempontjából erre is szükség van, mert hiszen anyagtesteket lelki finomságok nem termelhetnek. A megtisztult szeretet* azonban már az anyagtörvények fölé emelkedett. Ezzel *kezdődik a krisztusi béke, amely betöltöttséggel jár.* A lélek most már állandó összhangban él és zökkenések nélkül emelkedhetik simán és lágyan; minden zavar és súrlódás nélkül. Szinte érezzük, hogy lelkünk most már az önkívület határán lebeg és mégis biztos tudatában van annak, hogy öntudatát soha el nem veszítheti. *Rendületlen hit él bennünk, hogy haladunk és hogy az az érzés, amelybe kapcsolódtunk, a végtelen életnek az érzése, amelynek mélységében még ismeretlen, de létrejövendő új érzések szunnyadoznak.*

A lélek ilyen állapotában duzzad a cselekvő energiától. Érti, hogy *tennie kell valamit*, mert az örök mennyei boldogság nem lehet üres passzivitás és magába megmerevült kontempláció, hanem egy kimeríthetetlen örök aktivitás; nem egy tartalmatlan szemlélődés, hanem egy *tevékeny* élet.

A munkakészségnek ezen ösztönével a lélek is fokozottabb mértékben halad. A szeretet áramlatában él és engedi magát

sodortatni tőle; beleolvad és vele elvegyül; *tökéletesen leteszi az egyéniségét és nem él már befelé*, mivel megtisztító munkáját önmagában már bevégezte és nincs mit keresnie többé önmagában. De *a folytonos önátadás ösztönétől, amely a megváltás irányzata, teljesen áthatva, csak kifelé cselekszik*, átadja magát feltétlen eszközül az Úr kezébe.

A szeretetnek ez az önátadása a legmagasabb tisztultság, amikor már csak *azért élünk, hogy szeressünk és nem azért, hogy szeretessünk*. Minő lendület és lelki emelkedettség kell ahhoz, *amikor már le tudunk mondani a szeretet önzéséről és felcseréljük azt a szeretet önfeláldozásával* Nem kapni, hanem csak adni akarunk! Ilyen csodálatosan önzetlen az isteni szeretet jósága és csakis ilyen szeretet alapján szerezhetjük meg mi is a mi belső összhangunkat és boldogságunkat. Mert amíg mi ezt a boldogságot mások szeretetére építjük fel, addig ez nem mitőlünk függ; mások kezeibe van letéve. Ha ellenben a mi *önzetlen* szeretetünkben találjuk meg a boldogságunkat, akkor e kincsnek mi vagyunk az urai. Senki más nem adhatja és senki más el sem veheti tőlünk.

Hogy e szeretet teljességében minő cselekvésekre határozza el magát a lélek, azt csak az Isten tudja. *Ezért nem tudhatjuk, hogy meddig megy el a szeretet kimerítésében egy megérett lélek*. Mindenesetre függ az ő betöltöttségétől. Így pl. *az isteni szeretet, mikor az élő Központban túltelt, kiemelkedett onnan és testet öltött az Igében*. Mikor pedig ugyanez a szeretet *túltelt az Igében*, akkor *újra testet öltött az Úr Jézusnak emberi alakjában*, akiben az Ige testté lőn. Mikor pedig ez a szeretet *ismét túltelt a názáreti Jézusban*, vagyis az emberré lett Igében, akkor önként letette az élejét és *meghalt a világ megváltásáért a keresztfán*: — Senki se veheti el tőlem az Én életemet, hacsak önként le nem teszem azt — így szólt *Krisztus* — és hozzátette: *Még szeretetből sem adhat senki sem többet a saját életénél*. Ezért a szeretetnek a legmagasabb foka a földi élet vonalában, ha egy megváltó cselekedetért Önként feláldozzuk szeretetből az életünket. A feltámadott s megdicsőült *Krisztusban ugyanez a szeretet megint csak túliét és kiárasztotta a szeretetnek Szentszellemét Önmagából* a jó és a fogékony lelkekre. A Szentszellemnek legelső megjelenése óta *a második ezer év vége felé járunk* és így az öskereszténység hagyománya szerint egy új korszaknak a küszöbéhez jutottunk. *Ezerek elinalnak és ezerek*

el nem múlnak és meglátjátok újra eljönni az Ember-fiát nagy dicsőséggel

Milyen világos és határozott ez a jövődélés! Mit jelent az, hogy az isteni szeretet bizonyára ismét túltelt és valamely alakban újra kiönti magát a föld lelkeire? Hát nem látjuk, minő feszült várakozással csüng egy új korszak hajnalán az összetört világ? Öntudatlanul várjuk az új Adventet, amely felé emelkedett reménységekkel tekint a csalódásokban kimerült emberiség. A második ezer év hajnalán ismét érezzük az „idők teljességét” és újra sóhajtozunk az apostollal: — Jöjj el Uram Jézus!... És jönni fog, mert a szeretet munkája Istenben végtelen és soha, de soha ki nem merülhet. A megváltás pedig még mindig folyik. Ezt a világtisztító munkát nevezte el a tudomány evolúciónak, vallási nyelven pedig megszentelésnek nevezhetjük.

Jön a Szentszellem uralma, amely befejezése és koronája lesz a krisztusi megváltás kétezeréves küzdelmeinek. Ugyanaz az isteni szeretet, amely Krisztus mennybemenetele után a tizedik napon Szentszellem alakjában árasztotta el a föld színeit, hogy azt megújítsa, ismét túl fog telni és bőséggel fogja kiárasztani a szeretet és a béke után már annyira szomjúhozó emberiségre az Isten kegyelmét, hogy körülvegye, felövezze a mi boldogtalan korszakunknak gyenge és gyámoltalan csemetéit.

A kifáradt világnak önmagukba belefúladt bűnös lelkeik kell a szeretet irgalmasságával újra életre ébreszteni, hogy tiszta fényben ragyoghasson fel ismét az evangéliumok igazsága. *És itt még mindig nem fog bevégezni a szeretet élet-története; folytatódni és fokozódni fog mindörökké! A végtelenségre teremtett lélek új igazságok után eped. Jól mondja Heine: Die Seele ist unersättlich! A lélek kielégíthetetlen. Hiába csitítgatjuk nyugtalan lelkünk tudásvágyát, hogy csukja be a szeméit, mert elég már a világosságból; a lélek mélységeiből sóhajban tör fel a vágy: Mehr Licht! Több világosságot! A végtelen haladásra teremtett lélek soha be nem telhetik és gyötri az éhség, emészti a szomjúság. Új egeket és földet vár, a végtelen szeretetnek új Maradásait; friss reményeket, új ígéreteket; örökös teljesülést és örökös újjászületést; megsejthetetlen titkoknak újabb kinyilatkoztatásait; állandó emelkedést és örökös fejlődést; repülést tisztább világokba, ahol fellobog új eszményeknek az oltártüze! — Vég-*

telen igazság, szeretet után sóvárgunk. A végtelenség kell nekünk! A lélek várja és szomjúhozza az Istent!...

A szeretetnek a legnagyobb áldozata, mikor szigorú igazságra kell szorítkoznia. *Az igazság ugyanis kevesebb a szeretetnél, a szeretet pedig önmagánál mindig nagyobbat akar adni.* Ezért kész kitörésekre és önmaga teljes átadásában kíván kimerülni. *Nem ismer határt a lemondásokban, sőt az önfeláldozásban találja fel a boldogságát;* még a Golgota keresztje sem riasztja vissza. A szeretettel betelt lélek *szelíd, hosszútűrő és a jóságban találékony. Bőkezű és jókedvű az adakozásban.* Boldogan szórja szét a kincseit, mint a nap a sugarait; még a behorpadt sírokra is csak virágokat dobál.

A szeretet folyton irgalmasságokat kíván cselekedni, de a legtöbb esetben nincs, aki azt elfogadja. *Csak az összetört és a megalázott ember nyújtja ki kezét irgalmasságért,* Sőt, a legtöbb ember még a szeretetet sem hajlandó elfogadni, hogyha, az váratlanul közeledik feléje. Ellenben az igazság után már sokan sóvárognak, mert úgy hiszik, hogy ez felemeli őket, holott az irgalom megalázza.

Erős a hitem, hogy e munkát is a Szentszellem túltelt szeretete sugalmazta, hogy igazságaival felemelje a lelkeket, mert a kielégített szellem megnyugszik, csak az érzést! nem lehet kielégíteni soha. De hogyha a lélek egyszer már betelt és megnyugodott az igazságban, akkor rendesen *ébredezni kezd benne az értelmi zavar által elnyomott érzés* is. Ezért, hogyha az itt feltárt igazságok meg tudják nyugtatni a benne elmerült szellemeket, rá fog jönni az emberiség, hogy *az értelem kiegészítése még nem adja meg a lelki békét és nyugalmat is.* Az Istent a legtöbb lélek csak azért nem találja meg, mert különválasztja önmagától és nem a saját érzésében, hanem a magasságos égben keresi, nagyon is távol önmagától. Sokan pedig azért nem tudják megérteni, mivel olyan felette nagyon egyszerű: *egy jóságos érzés, amelyből kisarjadzik az isteni lényeg, — a tiszta szeretet.*

Istennek ez a végtelen szeretete megelégette az emberiség szenvedését!, amely a homályban és bizonytalanságban olyan gyötrelmessé tette a földi életet. Hiszem, hogy a lelkek szenvedéseit, amiket nagyrészt az isteni igazságoknak a ferde fel fogásai okoztak, *könyveink sugalmazottsága is segíti majd gyógyíthatni.* Jönni fognak utána még nagyobb igazságok, amelyek megdöbbenő erővel fogják bámulatra ragadni a kutató értelmet. Ez a bámulat már az értelmi alázatosság

gyümölcséimért ott, ahol az értelem álmélkodik, ott az érzés már hinni kezd.

Lesz idő, mikor csak az szenved majd a hitetlensége miatt, aki hinni nem akar, aki az előítéletek sáncaiból nem óhajt kilépni az Isten nyílt és szabad ege alá, hanem mereven elzárkózik a krisztusi igazságok világossága előtt. Ezek lesznek a jóhiszemű tévelygők, akik a haladás isteni törvényét a tekintély jelszavával akarják elnyomni, akik formákkal fojtják meg a lényegét és betűkkel ölik meg az életet Bemohosodott sírboltok ajtóit őrzik, gyönyörködnek a halál változatlanágában és megtagadják érte az új élet reménységét: az újjászületést a feltámadásban! Sajnos, ezek szenvedni fognak továbbra is, mert nem hajlandók kibontakozni a berozsdásodott előítéletek bilincseiből. Siralmas rabszolgaság, amely kevés lelki haszonnal jár, mert szenvedéseik nem gyógyító orvosszerek, hanem saját elfoglaltságukból származott öntudatlan gyötrelmek.

Krisztus[^] az Ő Anyaszentegyházának megígérte az Igazságnak és a Világosságnak Lelkét, Aki majd eljövend és megtanít bennünket minden igazságra. De hát csakugyan eljutotunk volna már a tetőpontra és nincs tiőbbé szükségünk a mi Mesterünk állandó tanítására? Ki hiszi, hogy az apostolokkal együtt szállt sírba Krisztusnak gyámolító szeretete is, amelyet megígért Egyházának a világ végezetéig?!

Az Isten atyai jósága állandóan fogja nevelni és felvilágosítani az Ő éretlen gyermekeit. Hiszen mindenki látja, hogy haladásunk még mindig nem tör előre egyenes és tiszta utakon és az emberiség legnagyobb része sötétségben és erkölcsi nyomorúságban tévelyeg. A mustármag még mindig növekszik és terebélyes ágai alatt fog egykor ismét felüdülni az egész emberiség. A csirában elhintett krisztusi igazságok önmagukban folyton fejlődnek és csak idejük teljességét várják. A legtöbb már közülük virágba borult, sőt gyümölcsöt is érlelt. De hány szunnyadozik még a feltöretlen kemény magokban elrejtözve, várván az ő tavaszuk rügyfakasztó leheletét?! Sokat akartam még elmondani nektek! — így búcsúzott el az Úr az Ő tanítványaitól, de ti azt még most fel nem foghatjátok.

Ha Isten az igazság, úgy hinnünk kell az igazság végtelenségében is. Ha Isten a szeretet, úgy hinnünk kell az Ő állandó közeledésében és Önmagát kijelentő kinyilatkoztatásainak a folytonosságaiban is. Ha Isten az irgalmasság, úgy

hinnünk kell az Ő gyámolító vezetésében, amely bizonyára a szájalom megindultságával nézi az Ő gyarló kicsinyeit és értelmi fejlődésük mérve szerint neveli őket magasabb, megértésre és mélyebb belátásra. *Hinnünk kell az örökéletben, amelynek tartalma az örök tökéletesedés. Hinnünk kell a Szentszellem kegyelmének és felvilágosító malasztjának állandó terjedésében, amelynek segélyével és akaratunknak erejével kiszabadíthatjuk egykor az emberiség öntudatát a mostani homályból.*

Mihelyt Istennel való összekapcsolódásunk bennünket egykor teljesen öntudatossá fog tenni, ez a tudat kiapadhatatlan erőforrássá fog válni bennünk. Nem követel ma már az Úr lelki gyógyulásunkhoz feltétlen vak hitet, mert hiszen tudja, hogy betegségünk épen a mi hitetlenségünkben áll. Hogyan gyógyíthatná meg ezt, hogyha olyan gyógyszert kíván tőlünk, amely bennünk hiányzik? Csak egy kis parányi elfogulatlan jóakaratot vár tőlünk, mert csak az elfogulatlan ember lehet fogékony az igazság iránt.

Hiszem, hogy e sorokban is az igazság ereje van elrejtve. Az igazság ereje pedig felemel bennünket a szeretet forrásáig, amely azután a hit erejével fog bekapcsolni bennünket az Istenbe!

AZ ISTEN ÖNMAGÁBAN.

Az Isten Önmagában az egységes Egész!

Jézus Krisztusnak, a Szentszellemnek, az ellenáramlatnak, a szellemi és az anyagi világnak, szóval minden öröktől fogva létező és minden időben lett, sőt a végtelenség jövőjében még csak ezután létrejövendő jó és rossznak látszó valóságoknak és jelenségeknek a tökéletes harmóniában való egyesülése: — Isten. Minden erény és minden bűn, minden küzdelem és minden győzelem, az élet és a halál, a boldogság és a szenvedés, az érzelem és az értelem örök forrása és életadója: az Isten, Aki örökké élt és örökké jó volt. Mindent! Önmagában hordoz és éltet. Bír mindent és mindenkit, mert szabadon rendelkezik mindennel és mindenkivel, — csak egyedül Önmaga végtelen életét nem bírja megszakítani. Az Istennek (az egyetlen „gyengésege” tehát a saját életkényszere: nem ké-

pes önmagát elpusztítani! Vájjon miért?? Mert két ellentétes, de egyenértékű erőtulajdonság van Benne egységben: az egyenletesség és ellenállhatatlanság, amelyek kapcsolódásuk pontján egy egységesítő harmadik alakjukban állandóan kicserélődnek és egymásban felfrissülnek.

Ez az életkényszer az Istenben csak „fizikai” szempontból nevezhető „gyengeségnek”, minthogy ez a szó „kényszer”, is megtéveszt bennünket. Ellenben „erkölcsi” értelemben a legnagyobb „tökéletesség”. Életkényszerének végső oka pedig az Ő hite. Hit által teremt és tart fenn mindeneket. Az Isten élete tehát a hitben van; Isten a hite által, mi pedig Isten által élünk. Ezért Isten a hitében végtelen, mi pedig Istenben végződünk. És amikor majd minden világossá lesz egykor a megtisztult értelem előtt, még mindig megmarad titoknak maga a hit.

Aki már bírja a hitet, az halhatatlan az Isten által. Aki pedig még nem bírja, az halandó véges lény önmagában, legyen akár ember, akár állat, akár növény vagy más élni látzó szellemi lény. — Aki nem hisz, az halott! Aki nem hisz és meghal, az a maga erejével soha fel nem támadhatna. Mindenki csak annyira támadhat fel, amennyire hinni tud; némelyek egész, mások pedig csak egy rész öntudatra. — Értsük meg jól! Nem az élet pusztul el bennük, mert az az Istentől van és elpusztíthatatlan, hanem az életnek az öntudata, amelyet csak a hit adhat meg és egyedül a hit tarthat fenn bennünk. Ezért némelyek csak félig élnek, mások pedig egészen; — ki-ki hitének mérve szerint. A hit az élet igazi ereje, amely nemcsak testet alkot és tart fenn, nemcsak elevenít és feltámaszt, hanem a halált, mint ideiglenes öntudatlanságot kizárja. Mert úgy-e, nem lehet halálról szó, mikor a lélek hitének, vagyis az örök életnek az öntudatoságában emelkedik ki testéből a halálos ágyon? Az élet folytonossága egy pillanatra sem szakadhat meg az ilyen lélekben; csak életmegkönnyebbulést érezhet és alakváltozást. De ez nem halál, mert a halál átmenetileg mindig csak akkor állhat be, mikor valakiben az öntudat fonala már megszakadt.

Ily döntő szerepe van a hitnek már a földi életben; a földöntúli szellemi élet pedig teljesen a hitre van felépítve. Aki tehát halála pillanatában nem érzi öntudatában az életnek a folytonosságát, annak számára nincs is öntudatos örök élet Él — anélkül, hogy tudná. (Ilyen pl. az ájulásnak vagy a narkózisnak az önkívülete is; élünk, de nincs róla tudomá-

sunk.) Természetes dolog ez, mert valahányszor öntudat nélkül vagyunk, az életről sem tudunk semmit. *Mintán pedig az agy elpusztul a test felbomlásával, a halál után mindnyájan csak érzés-életet élhetünk, intuitív alapon.* Érzésünk pedig mindig a hitünk mintájára alakul ki bennünk. Csak azt érezhetjük, amit hiszünk; amit pedig nem hiszünk, az reánk nézve odaát a túlvilágban sem létezik.

A hit ereje a lélek alázatos igénytelenségében nyilatkozik meg. Akiben az életerő teljes, annak kevésre és mindig kevesebbre van szüksége, hogy az életét fenntarthassa. Akiben pedig az életerő gyenge, az képzelt kellékekkel, mesterséges külső igényekkel és azoknak a kielégítésével iparkodik gyöngé életerejét biztosítani. Az ilyen életnek a kialakulása a testi és lelki értelemben vett *öntudatlansághoz vezet*, amelyről már tudjuk, hogy ez az úgynevezett *halál*, mert az anyagtest eldobása az öntudatos lélekre nézve csak egy új életre való felébredés. Ezért az ilyen öntudatlanságba való süllyedésnek a hatááa az illető lélek kifejlődésére kiszámíthatatlan. —

Az Istenhez mindig az igényes lélek áll a legtávolabb, az öntudatosan igénytelen pedig a legközelebb. Mert az Isten maga a legteljesebb betöltöttség és csak a betöltöttségnek nincsenek igényei. Az igénytelen lélek öntudatlanul is bírja az Istent. Az isteni öntudat *érzése* mindenestre benne van a lelkében, habár az értelmében ennek a tudata nincs is meg.

Az isteni tökéletesség a legtökéletesebben mindig egy igénytelen és minél jelentéktelenebb lélekben nyilatkozhatik meg. Ellenben az öntudatos, vagy öntudatlan *rossz, kizárólag és mindig csak egy igényes lélekben képződhetik és burjánzik fel*, mert ennek van hajlama és képessége, sőt igénye, hogy elfogadja az egész világot, amelybe azután beleássa magát. S mikor az anyag őt elborítja és maga alá temeti, akkor természetes következetességgel tagad meg mindent, ami az anyag fölött áll.

A végtelen Istent tehát a parányi ember parányi életének az állapotában rendesen abban az alakban találjuk meg, vagy pedig abban az alakban nélkülözzük, hogy vájjon *az élete igénytelen-e vagy pedig igényes?* Ha valakiben semmi más tulajdonság nincs még és *már teljesen igénytelen*, annak a lelki emelkedése és tisztulása csak rövid idők kérdése. *Az igénytelenségben ugyanis az összes isteni tulajdonságok már rejtve vannak, vagy pedig képződnek.* *Az ilyen egyszerű és*

igénytelen lélek tehát már láthatatlan és érzékelhetetlen köteletekkel van az Istennel összekapcsolva.

Ha pedig valaki semmi más hibával nem rendelkezik már, csak épen hogy *igényes*, úgy kétségtelen, hogy az Istentől még mindig távol áll; sőt bizonyos rosszra való hajlamok és tulajdonságok még mindig lappanganak és képződnek ki a lelkében. Mindenesetre bukásban él, mert *az öntudat*, amely csak Istentől származhatik belénk, igényessége miatt a mindeneket betöltő *Istentől eltávolodik*. Elválasztja őt tőle az igényesség és így a tiszta Istenézés nem képződhet ki a lelkében.

Isten tehát Önmagában végtelen Erő; Krisztusban végtelen Szeretet, a Szentszellemen végtelen Kegyelem; a Hitben pedig az Isten az emberben a legegyszerűbb és a legfenségebb valósága a végtelenségnek!...

Ebben foglalhattuk össze az *Istenről* szerzett összes megérzésünket. *Istent mi csak a munkában, az egyszerűségben és az igénytelenségében követhetjük*. Főleg az utóbbi az, amelyre mindenki képes. Ezekben mindenki megközelítheti; tehát ebben *érhetjük el és ebben imádhathatjuk Őt mindörökké!*

VÉGE.

TARTALOMJEGYZÉK:

	Oldal
Bevezető sorok.....	3
Isten országának keresése.....	8
A mi utunk a lélek világának megismeréséhez.....	12
Az Isten lényege.....	17
Isten Krisztusban.....	32
Isten a Szentszellemben.....	44
Isten a törvényben.....	54
Isten a végtelenségben.....	59
Az Isten Önmaga teljességében.....	80
Isten a részletekben.....	86
Isten az egyetemes életben.....	90
Isten a lelki életben.....	94
Isten a testi életben.....	96
Isten a lelki élet fejlődésében.....	101
Isten a testi fejlődésben.....	104
Isten a teremtésben.....	108
Isten az érszében.....	111
Isten a munkában.....	114
Isten az eredményekben.....	117
Isten a célban.....	119
Isten a tudományokban.....	122
Isten a művészetben.....	124
Isten a vallásban.....	127
Isten a próbában.....	131
Isten a bukásban.....	135
Isten a bűnben.....	139
Isten a bűnhődésben.....	145
Isten az igazságban.....	148
Isten az érzelmekben.....	150
Isten a kiemelkedésben.....	152
Isten a hitben.....	156
Isten a tisztulásban.....	157
Isten a megtisztultságban.....	159
Isten a szeretetben.....	161
Az Isten Önmagában.....	167